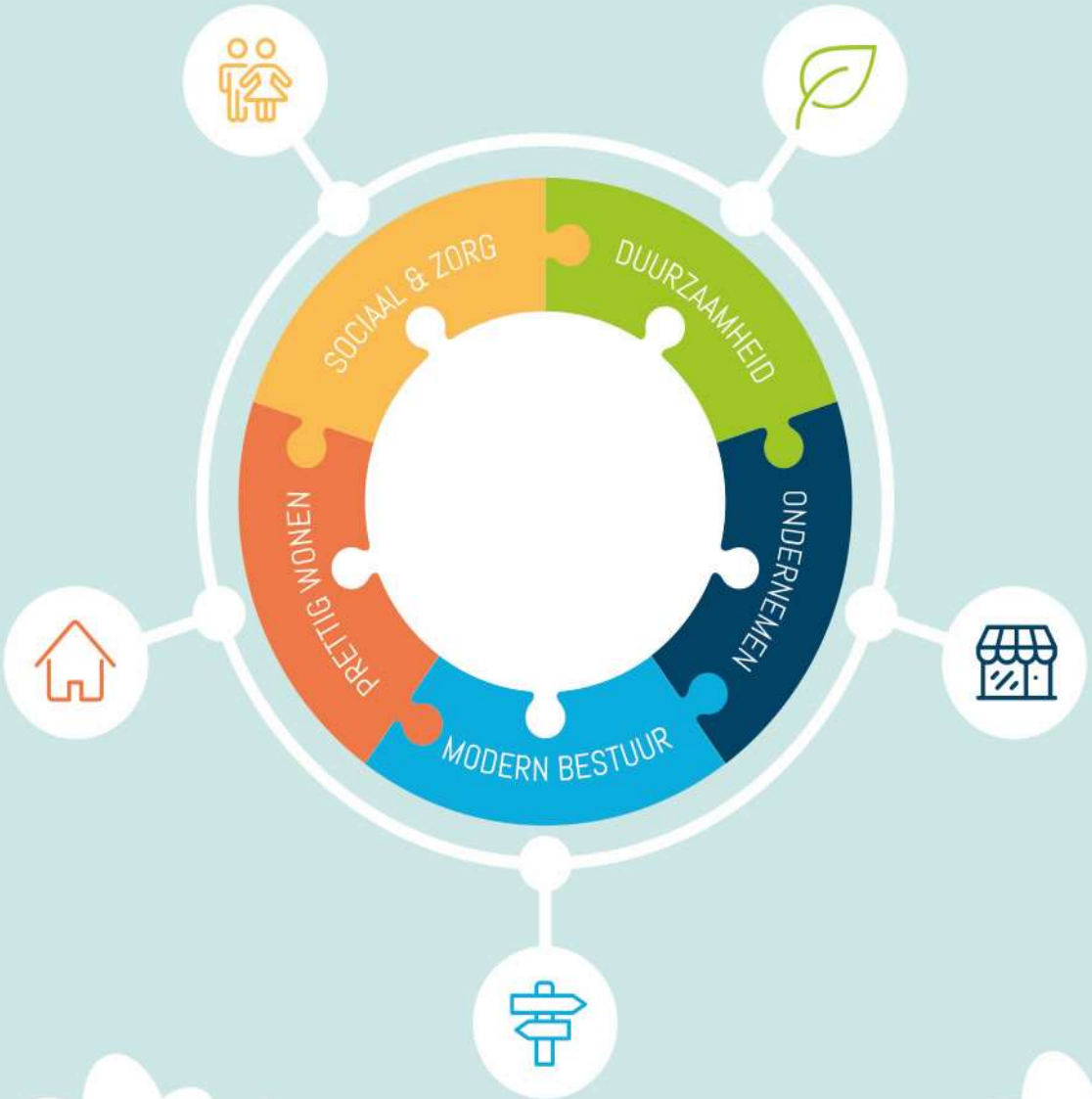
gemeente TEYLINGEN

Vitaal Teylingen

Samen maken we de toekomst

Jaarrekening 2021

Inhoudsopgave

1. Inleiding……3
1.1 Aanbiedingsbrief jaarrekening 2021……3
1.2 Leeswijzer……8

2. Programmaplan……10
2.1 Programma 1. Prettig wonen voor iedereen……12
2.2 Programma 2. Energiek en sociaal Teylingen……45
2.3 Programma 3. Ondernemend en bruisend Teylingen……74
2.4 Programma 4. Duurzaam denken en doen……87
2.5 Programma 5. Modern bestuur, invloedrijke inwoners……99
2.6 Algemene dekkingsmiddelen……120

3. Paragrafen……125
3.1 Paragraaf Lokale heffingen……126
3.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing……131
3.3 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen……136
3.4 Paragraaf Financiering……145
3.5 Paragraaf Bedrijfsvoering……150
3.6 Paragraaf Verbonden partijen……155
3.7 Paragraaf Grondbeleid……167
3.8 Paragraaf Duurzaamheid……181
3.9 Paragraaf Corona……183

4. Financiële Jaarrekening……184

Bijlage 1 SISA verantwoording……239
Bijlage 2 Overzicht investeringskredieten……268
Bijlage 3 Wet Normering Topinkomens……278
Bijlage 4 Risico-inventarisatie……280
Bijlage 5 Rapportage interbestuurlijk toezicht……283
Bijlage 6 Overhevelingen……286
Bijlage 7 Overzicht baten en lasten per taakveld……290

1.1 Aanbiedingsbrief jaarrekening 2021

Inleiding

De gemeente maakt elk jaar een jaarrekening om te laten zien waaraan zij het afgelopen jaar geld heeft besteed als verantwoording naar onze inwoners.
In de jaarrekening 2021 doen wij verslag van de in 2021 door ons college uitgevoerde activiteiten en bereikte resultaten. Uitgangspunt van onze verantwoording is de door de raad vastgestelde meerjarenbegroting 2021–2024.

Het saldo van de jaarrekening Teylingen 2021 bedraagt € 2.524.000 positief. Dit positieve saldo wordt met name veroorzaakt door een vrijval van de voorziening onderhoud wegen en waterwegen (€ 837.000), lagere uitgaven sociaal domein (€ 1,1 miljoen), hogere inkomsten bouwleges (€ 385.000) en een hogere toerekening van uren aan projecten (€ 321.000).

Wij stellen voor om een aantal budgetten beschikbaar te stellen voor 2022 ten laste van het saldo 2021 (€ 471.500) en ten laste van de algemene reserve (€ 1,8 miljoen). De voorgestelde overheveling van budgetten naar 2022 hebben betrekking op het budget dat in 2021 is gereserveerd voor geplande projecten die nog niet (volledig) zijn gerealiseerd. Het is, voor deze projecten, nodig de geplande uitvoering door te trekken naar 2022 en daarom de daarbij behorende (resterende) budgetten over te hevelen.

Ondanks het positieve resultaat van 2021 en wat we hebben gerealiseerd in Vitaal Teylingen, zien we tegelijkertijd belangrijke en zorgelijke ontwikkelingen zoals het eerder gepresenteerde negatieve financiële meerjarenperspectief 2023-2026 in de kadernota 2023, maar ook de naloop van de gevolgen van de Corona pandemie effecten, Oekraïne crisis, hoge inflatie en onzekerheid over energie(kosten). De gemeente gaat een periode tegemoet waarin we lastige keuzes zullen moeten maken.

Effecten Corona pandemie

Sinds het uitbreken van de Covid-19 pandemie is er veel veranderd in de wereld. De maatschappelijke en economische gevolgen van de daaropvolgende crisis zijn groot en verstrekkend. De gemeente en HLTsamen hebben een enorme inspanning geleverd om met de inwoners en ondernemers zo goed mogelijk om te gaan met de beperkende maatregelen. De hogere uitgaven die door Teylingen en HLTsamen zijn gedaan kunnen daarbij opgevangen worden door de middelen die het Rijk en de gemeente beschikbaar heeft gesteld.
Wij verwijzen naar de paragraaf corona en de raadsbrief coronamonitor Teylingen.

Analyse jaarrekeningresultaat 2021

In onderstaande tabel wordt op hoofdlijnen een analyse gegeven van de ontwikkelingen van het resultaat 2021, leidend naar de jaarrekening 2021.

Primaire begroting 2021-2024
De berekening start met het primaire saldo van de meerjarenbegroting 2021–2024 € 191.000 positief.

Begrotingssaldo 2021 na raadsbesluiten
Daarna volgen de begrotingsmutaties waarover de gemeenteraad tot en met medio december 2021 heeft besloten.
Dit leidde tot een verwacht negatief begrotingsresultaat van € 1.834.000.

Begrotingssaldo 2021 na raadsbesluiten en wijzigingen
Na de 2e voortgangsrapportage (september 2021) heeft het college een nader onderzoek tot mogelijke besparingen op de financiële budgetten 2021 laten uitvoeren. In de raadsbrief "Begrotingssaldo 2021" bent u daar over geïnformeerd. In deze brief heeft het college besparingen opgesomd in 2021 ten gunste van het resultaat € 422.000 en ten gunste van de algemene reserve € 612.000, totaal € 1.034.000. Voor het inzicht in het verloop van het resultaat 2021 is alleen het effect op het resultaat 2021 opgenomen in bovenstaande tabel.
In de begroting 2021-2025 is de algemene uitkering tot en met de meicirculaire 2021 opgenomen. De resultaten van de nagekomen september- en decembercirculaires exclusief de taakmutaties zijn hier opgenomen, ad € 718.000 resp. € 275.000.
Deze wijzigingen hebben geleid tot een verwacht negatief begrotingssaldo van € 420.000.

Jaarrekeningresultaat 2021

Na de 2e voortgangsrapportage 2021 hebben er nog een groot aantal wijzigingen plaats gevonden, die hebben geleid tot een positief rekeningresultaat van € 2.524.000.

De 2e voortgangsrapportage is in augustus 2021 opgesteld en de afrekeningen van lagere uitgaven Jeugdhulp en de ISD zijn pas begin 2022 gerapporteerd aan ons (€ 894.000). Maar ook voor de voorzieningen wegen en waterwegen is begin 2022 het besluit genomen vrij te laten vallen (€ 837.000). Daarnaast zijn de hogere inkomsten bouwleges lastig voorspelbaar halverwege het boekjaar omdat nog niet bekend is of een vergunning ook in hetzelfde boekjaar verleend wordt (€ 385.000). Op hoofdlijnen worden de verschillende wijzigingen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting 2021 hieronder verder toegelicht.

Bedragen x €1.000

		Voordelig	Nadelig	Effect
	Primaire begroting 2021-2024, (eindsaldo na amendementen bij vaststellen begroting)	**€ 191**		
	Mutaties 1e voortgangsrapportage 2021	€ 304		
	Mutaties 2e voortgangsrapportage 2021		-€ 2.274	
	Overige wijzigingen		-€ 55	
	Begrotingssaldo 2021 na raadsbesluiten		**-€ 1.834**	
	Raadsbrief begrotingssaldo	€ 422		
	Hogere inkomsten algemene uitkering septembercirculaire	€ 718		
	Hogere inkomsten algemene uitkering decembercirculaire	€ 275		
	Begrotingssaldo 2021 na raadsbesluiten en wijzigingen		**-€ 419**	
	Mutaties na 2e voortgangsrapportage 2021:			
	Prettig wonen voor iedereen			
1	Hogere inkomsten bouwleges	€ 385		N.v.t.
2	Hogere inkomsten anterieure overeenkomsten	€ 221		Incidenteel
3	Vrijval voorziening wegen	€ 696		Incidenteel
4	Vrijval voorziening waterwegen (baggeren)	€ 141		Incidenteel
5	Afrekening Veiligheidsregio Holland Midden 2020	€ 171		Beide
6	Hogere uitgaven straatreiniging		-€ 141	Structureel
	Energiek en Sociaal Teylingen			
7	Afrekening begeleide participatie 2020	€ 169		Incidenteel
8	Lager uitgaven (bijzondere) bijstandsuitkeringen	€ 315		N.v.t.
9	Lagere uitgaven Jeugdhulp, zorg in natura	€ 225		N.v.t.
10	Lagere uitgaven ISD WMO begeleiding en Hulp bij het Huishouden	€ 354		N.v.t.
	Duurzaam denken en doen			
11	Hogere uitgaven afval		-€ 123	Structureel
12	Uitgaven beloningskorting 2021		-€ 380	Structureel
13	Hogere onttrekking egalisatievoorziening afval	€ 626		Incidenteel
	Modern bestuur en invloedrijke inwoners			
14	Vrijval pensioenvoorziening (ex) -wethouders	€ 154		N.v.t.
	Algemene dekkingsmiddelen			
15	Toe te rekenen uren aan projecten, anterieure overeenkomsten en grondexploitaties	€ 321		Structureel
16	Afboeking oninbare debiteuren		-€ 134	Incidenteel
17	Lager dividend Alliander		-€ 254	Structureel
	Overige			
18	Overheveling budgetten naar 2022 t.l.v. resultaat	€ 472		N.v.t.
	Overige lager dan € 100.000		-€ 273	N.v.t.
	Subtotaal	*€ 2.945*		
	Jaarrekeningresultaat 2021	**€ 2.524**		

Prettig wonen voor iedereen

1. Hogere inkomsten bouwleges € 385.000 (voordelig)

De opbrengsten uit leges omgevingsvergunningen komen hoger uit.
Het is heel lastig om met een project als Hooghkamer vooraf een juiste inschatting te maken van het aantal aanvragen. Hoewel we zo goed mogelijk proberen aan te sluiten bij de woningbouwprognoses zegt dat nog niets over het moment dat een projectontwikkelaar zijn aanvraag in zal dienen. Waar we in de voorgaande kredietcrisis te maken hadden met "gedoseerde" aanvragen hebben we nu te maken met een florerende huizenmarkt en hebben we een flink aantal aanvragen ontvangen voor grotere aantallen woningen en appartementen. Daarnaast zijn er ook veel aanvragen geweest dit jaar voor het verbouwen van huizen, dakkapel en uitbreidingen. De totale omvang van de bouwleges bedroeg in 2021: € 1.032.000 (2020 € 1.437.000, 2019 € 1.297.000).
Effecten meerjarenbegroting vanaf 2023: Om een juiste inschatting te maken zal worden gekeken naar de ontwikkeling van het aantal huizen bij komende woningbouwprojecten en de invloed van de omgevingswet.

2. Hogere inkomsten anterieure overeenkomsten € 221.000 (voordelig, incidenteel)

Vanuit de anterieure overeenkomsten zijn een aantal projecten vanuit voorgaande jaren afgesloten. Deze zijn nu afgesloten omdat er geen kosten meer aan worden toegerekend.
Effecten meerjarenbegroting vanaf 2023: Het betreft een incidentele afboeking van oude projecten.

3. Vrijval voorziening wegen € 696.000 (voordelig, incidenteel)

Besloten is in de raadsvergadering van 24 februari 2022 om de voorziening onderhoud wegen vrij te laten vallen omdat er geen beheerplan onderhoud wegen is. In de jaarrekening 2021 is deze voorziening ten gunste van het resultaat 2021 vrij gevallen. Via het resultaat 2021 wordt dit bedrag vervolgens toegevoegd aan de algemene reserve.
Effecten meerjarenbegroting vanaf 2023: Het betreft een incidentele wijziging en heeft daarmee geen effect op de meerjarenbegroting.

4. Vrijval voorziening onderhoud waterwegen € 140.000 (voordelig, incidenteel)

In 2021 is de voorziening onderhoud waterwegen (baggeren) vrijgevallen, vanwege van het ontbreken van een beheerplan van de voorziening. Het baggerbeleids- en beheerplan staat voor 2023 op de planning om geactualiseerd te worden. Het vrijvallen van de voorziening heeft geen gevolgen voor het kwaliteitsniveau.
Effecten meerjarenbegroting vanaf 2023: Het betreft een incidentele wijziging en heeft daarmee geen effect op de meerjarenbegroting.

5. Afrekening Veiligheidsregio Hollands Midden € 171.000 (voordelig, structureel en incidenteel)

De afrekening van de veiligheidsregio Hollands Midden is in 2021 € 171.000 lager. Dit wordt veroorzaakt doordat:
- Afrekening jaarrekening Veiligheidsregio Hollands Midden 2020 € 70.000, incidenteel;
- Doorbelasting servicekosten voor de verhuur van de brandweergarage van de afgelopen 5 jaar € 101.000, structureel;

Effecten meerjarenbegroting vanaf 2023: De doorberekening van servicekosten zullen de komende jaren structureel worden doorbelast aan de Veiligheidsregio Hollands Midden.

6. Hogere uitgaven straatreiniging - € 141.000 (nadelig, structureel)

Door areaaluitbreiding zoals de Kagerzoom. Strengen, Hooghkamer en intensivering van het afval ophalen op Koudenhoorn zijn de uitgaven voor straatreiniging gestegen. In de afgelopen jaren is deze trend van stijgende uitgaven van straatreiniging zichtbaar. Het contract voor straatreiniging is dit jaar opnieuw aanbesteed. Uitgangspunt hierbij was het realiseren van een kostenbesparing doordat er op een andere manier afval wordt ingezameld. Dit is niet mogelijk gebleken.
Effecten meerjarenbegroting vanaf 2023: Het betreft een structurele wijziging en heeft effect op de meerjarenbegroting. De extra uitgaven zullen worden meegenomen in de meerjarenbegroting 2023-2026.

Energiek en sociaal Teylingen

7. Afrekening begeleide participatie 2020 € 169.000 (voordelig, structureel)

Dit betreft de afrekening van begeleide participatie 2020 € 169.000 vanuit Provalu.
Effecten meerjarenbegroting vanaf 2023: In de meerjarenbegroting is een stelpost opgenomen voor de afrekening van het voorgaande jaar Maregroep. We zien op basis van de afgelopen jaren dat dit een terugkerend iets is.

8. Lagere uitgaven (bijzondere) bijstandsuitkeringen € 315.000 (voordelig)
De uitgaven voor (bijzondere) bijstandsuitkeringen, een open-einderegeling, zijn lager dan was begroot. De verwachting was dat de uitgaven verder zouden stijgen door meer werklozen vanwege de coronapandemie. In de praktijk is er een tegengestelde beweging zichtbaar geweest en zijn het aantal werklozen juist gedaald. Dit heeft geleid tot minder (bijzondere) bijstandsuitkeringen.
Effecten meerjarenbegroting vanaf 2023: De ISD houdt bij het opstellen van haar meerjarenbegroting rekening met trends en landelijke ontwikkelingen. Daarbij kijken ze ook naar de omvang van het huidige cliëntenbestand en vertalen dit naar de begroting 2023.

9. Lagere uitgaven Jeugdhulp € 225.000 (voordelig)
De afrekening jeugdhulp zorg in natura is € 225.000 lager door onderbesteding ten opzichte van de begroting 2022. Dit heeft een aantal oorzaken die in grote lijnen te zijn onder te verdelen twee effecten, het financieel systeem en landelijke ontwikkelingen. Het financieel systeem, budgetoverschrijdingen van de zorgaanbieders worden niet vergoed waardoor ruim wordt begroot door de zorgaanbieder en voorzichtig wordt uitgegeven. Landelijke ontwikkelingen, door covid beperkende maatregelen, krappe arbeidsmarkt is er minder zorg verleend.
Effecten meerjarenbegroting vanaf 2023: De Serviceorganisaie Zorg (SoZ) houdt bij het opstellen van haar meerjarenbegroting rekening met trends en landelijke ontwikkelingen. Dit wordt vertaald naar de begroting 2023.

10. Lagere uitgaven ISD WMO begeleiding en Hulp bij het Huishouden € 354.000 (voordelig)
De uitgaven voor de ISD WMO begeleiding en Hulp bij Huishouden, open-einde regelingen, zijn lager dan was begroot (€ 299.000 c.q. € 55.000). Er hebben minder mensen gebruik gemaakt van begeleiding en hulp bij huishouden dan werd verwacht. De ISD heeft in een tussentijdse memo ook een lagere verwachting opgegeven , maar deze kon niet meer worden verwerkt in de gemeentelijke begroting.
Effecten meerjarenbegroting vanaf 2023: De ISD houdt bij het opstellen van haar meerjarenbegroting rekening met trends en landelijke ontwikkelingen. Dit wordt vertaald naar de begroting 2023.

Duurzaam denken en doen
11. Hogere uitgaven afval - € 123.000 (nadelig, structureel)
De uitgaven voor afval zijn gestegen door hogere uitgaven voor het verwerken en vervoeren van het afval. Zie voor een uitgebreidere toelichting hierop pagina 141, Paragraaf Lokale heffingen, afvalstoffenheffing.

12. Uitgaven beloningskorting 2021 - € 380.000 (nadelig, structureel)
De beloningskorting bedraagt in totaal € 379.895 wat in 2022 als korting aan de gebruikers wordt gegeven, deze waren niet in de ramingen opgenomen door het ontbreken van ervaringscijfers. Zie voor een uitgebreidere toelichting hierop pagina 141, Paragraaf Lokale heffingen, afvalstoffenheffing.

13. Hogere onttrekking egalisatievoorziening afval € 626.000 (voordelig, incidenteel)
Het taakveld afval is kostendekkend gemaakt door een onttrekking van € 1.128.325 uit de egalisatievoorziening Afval. Deze onttrekking is € 626.000 hoger dan vooraf was begroot door de hogere uitgaven aan afval, btw, straatreiniging en de beloningskorting 2021. De stand van de egalisatievoorziening afval per 1/1/2022 is € 494.420.

Effect meerjarenbegroting vanaf 2023: Bij de begroting 2023 zal opnieuw worden gekeken naar het afvaltarief aangezien de stand per 1/1/2023 waarschijnlijk € 0 is.

Modern bestuur en invloedrijke inwoners
14. Vrijval pensioenvoorziening (ex) -wethouders € 154.000 (voordelig, incidenteel)
Voor de pensioenvoorziening voor (ex)-wethouders wordt vermogen aangehouden. Dit vermogen wordt jaarlijks herberekend op basis van een aantal uitgangspunten. De rekenrente is in 2021 verlaagd waardoor er per 31.12.2021 minder vermogen aan hoeft te worden gehouden. Dit betekent dat een deel van het vermogen is vrijgevallen in 2021.
Effecten meerjarenbegroting vanaf 2023: Het betreft een incidentele wijziging en heeft daarmee geen effect op de meerjarenbegroting.

Algemene dekkingsmiddelen
15. Toe te rekenen uren aan projecten, anterieure overeenkomsten en grondexploitaties € 321.000 (voordelig)

In overeenstemming met regelgeving vanuit de BBV (Besluit, Begroting en Verantwoording) worden uren toegerekend aan grondexploitaties, anterieure overeenkomsten en investeringen. Het jaar 2020 is het eerste jaar dat we deze systematiek hebben toegepast. Uit deze inventarisatie blijkt dat we meer uren kunnen toeschrijven aan deze projecten. In 2022 zullen we dit verder gaan monitoren via tijdschrijven.

16. Afboeking oninbare debiteuren - € 134.000 (nadelig, incidenteel)
In 2021 zijn een aantal oninbare oude debiteuren afgeboekt. Dit betreffen met name subsidies die niet zijn gerealiseerd.
Effecten meerjarenbegroting vanaf 2023: Het betreft een incidentele wijziging en heeft daarmee geen effect op de meerjarenbegroting.

17. Lager dividend Alliander € 254.000 (nadelig, structureel)
Het dividend Alliander (2020) is in 2021 € 254.000 lager dan was begroot. Het totale dividend van Alliander is gedaald met € 36,4 mln als gevolg van een lager nettoresultaat in 2020.
Effect meerjarenbegroting 2023: Het te ontvangen dividend in de meerjarenbegroting is gebaseerd op de afgelopen 3 jaar. Het lagere dividend in 2021 zal effect hebben op dit gemiddelde en aanpassing nodig hebben in de meerjarenbegroting (- €108.000).

Overige
18. Overheveling budgetten naar 2022 t.l.v. resultaat € 472.000 (voordelig, incidenteel)
In het raadsvoorstel bij de jaarrekening 2021 wordt de raad het voorstel gedaan om een aantal budgetten over te hevelen naar 2022. Deze budgetten heeft de raad eerdere beschikbaar gesteld in 2021 ten laste van het begrotingssaldo (€ 472.000). In 2021 zijn hierop geen uitgaven gedaan. Het positieve jaarrekeningresultaat bestaat dus voor een deel uit deze niet bestede budgetten.
Effecten meerjarenbegroting vanaf 2023: Het betreft een incidentele wijziging en heeft daarmee geen effect op de meerjarenbegroting.

1.2 Leeswijzer

Inleiding

De inrichting van de programmarekening wordt door de BBV (besluit begroting en verantwoording) voorgeschreven en bestaat uit de beleids- en financieel gedeelte.
Het beleidsgedeelte bestaat uit het programmaplan en de paragrafen. Het financiële gedeelte bestaat onder meer uit een totaalinzicht in de lasten en baten en inzicht in de financiële positie van de gemeenten.

Programmaplan

Vanaf 2019 kent het programmaplan de door de raad vastgestelde programma indeling:

1. Energiek en sociaal Teylingen
2. Prettig wonen voor iedereen
3. Ondernemend en bruisend Teylingen
4. Duurzaam denken en doen
5. Modern bestuur, invloedrijke inwoners

Gevolgd door het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen.

Met deze indeling van de programma's en de daarbinnen opgenomen thema's ontstaat een logische clustering van beleid waarmee de integraliteit en programmasturing wordt vergroot. Daarnaast ontstaat er meer aansluiting tussen het coalitieakkoord, collegewerkprogramma en de programmabegroting. Elk thema bevat een clustering van de landelijk voorgeschreven taakvelden.

In elk programma wordt per thema inzicht gegeven in de te bereiken doelstellingen ("wat wilden we bereiken"). Vervolgens wordt middels de activiteiten ("wat hebben we daarvoor gedaan) aangegeven op welke wijze wordt gestreefd deze doelstellingen te bereiken. Deze activiteiten hebben in 2021 onze speciale aandacht gehad. Reguliere, jaarlijks terugkerende taken waar geen verdere bijzonderheden over te vermelden zijn niet in de programma's opgenomen.

Stoplichten

Met de stoplicht aanduiding wordt in één oogopslag de stand van zaken met betrekking tot dat actiepunt zichtbaar. Tevens worden de nieuwe actiepunten, de punten die nieuw zijn ten opzichte van het collegewerkprogramma eveneens voorzien van een markering. De legenda van de stoplichtrapportage treft u hiernaast aan.

Legenda stoplichtrapportage	
Status	Kleur
Volgens planning nog niet gestart	
Vertraging met financiële consequenties of kan niet worden uitgevoerd.	
Vertraging zonder financiële consequenties	
In uitvoering / loopt volgens planning	
Afgerond / bestaand beleid wordt gecontinueerd.	

Elk thema wordt afgesloten met de verplichte beleidsindicatoren en waar van toepassing prestatie-indicatoren. De beleidsindicatoren zijn verplicht voorgeschreven gegevens die een trend kunnen signaleren. Deze gegevens worden voornamelijk vanuit externe bronnen verkregen. Deze informatie is ook beschikbaar op www.waarstaatjegemeente.nl.

Elk programma wordt afgesloten met het financiële overzicht "Wat heeft het gekost?". In dit overzicht staan per thema de lasten en baten vermeld. Dit geldt ook voor de mutaties op de reserves. Alle lasten zijn negatief opgenomen en alle baten positief. In de tabellen waar de bedragen afgerond zijn op € 1.000 treft u mogelijk afrondingsverschillen in totaaltellingen aan. Na de 5 programma's wordt inzicht gegeven in de algemene dekkingsmiddelen, de overhead, de post onvoorzien en vennootschapsbelasting.

Paragrafen

Naast het programmaplan geven de paragrafen een totaaloverzicht van de in diverse programma's opgenomen elementen. Zoals de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen of verbonden partijen. Wij gebruiken in de opzet de standaard indeling van het BBV.

Financiële jaarrekening

De financiële jaarrekening bestaat onder meer uit de grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening, een overzicht van de lasten en baten inclusief toelichting, de balans inclusief toelichting, een overzicht van de investeringen, de bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen en een bijlage met het overzicht van de gerealiseerde lasten en baten per taakveld.

Bijlagen

Bij de jaarrekening zijn een aantal (verplichte) bijlagen opgenomen. In het onderstaande worden deze nader toegelicht,
Bijlage 1 SISA verantwoording : Single information, single audit (SiSa) betekent eenmalige informatieverstrekking, eenmalige accountantscontrole. SiSa is de manier waarop medeoverheden (provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen) aan het Rijk ieder jaar verantwoorden of en hoe ze de specifieke uitkeringen hebben besteed.
Bijlage 2 Overzicht invetseringskredieten: Per investering wordt een toelichting gegeven van de stand van zaken van het project.
Bijlage 3 Wet Normering Topinkomens: In deze bijlage staan de topfunctionarissen van de gemeente Teylingen opgenomen. Op grond van de Wet Normering Topinkomens (WNT) moeten inkomens en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen bij instellingen met een publieke taak openbaar gemaakt worden.
Bijlage 4 Risico-inventarisatie: Betreffen de risico's behorende bij de Paragraaf " Weerstandsvermogen en risicobeheersing".
Bijlage 5 Rapportage interbestuurlijk toezicht: Het interbestuurlijk toezicht (IBT) is toezicht tussen de bestuurslagen gemeenten, provincie en rijk. En horizontale verantwoording door het college aan de gemeenteraad. Het vindt zijn basis in de Wet revitalisering generiek toezicht (2012).
Bijlage 6 Overhevelingen: In het raadsvoorstel wordt een voorstel gedaan tot overhevelingen. Deze overhevelingen worden in deze bijlagen nader onderbouwd.
Bijlage 7 Overzicht baten en lasten per taakveld: Betreft een verplichte bijlage van de baten en lasten op het niveau van taakveld.
Bilage 8 8 Monitoring Onderzoeken rekenkamercommissie

2 Programmaplan

Prettig wonen voor iedereen

2.1 Programma 1 Prettig wonen voor iedereen

Wij staan voor een schone en veilige, groene en duurzame leefomgeving. Voor ouderen en jongeren, voor ondernemers en kwetsbaren, voor gezinnen en alleenstaanden: voor iedereen. Ons uitgangspunt is een sociaal inclusieve samenleving.

We stellen samen met inwoners, ondernemers en instellingen een omgevingsvisie op voor Teylingen. We bedenken met elkaar hoe we de fysieke leefomgeving van Teylingen graag zien, nu en in de toekomst. Ook maken we met onze inwoners en andere belanghebbenden een nieuwe woonvisie en bekijken daarbij of het wenselijk en mogelijk is Teylingers voorrang te geven bij woningtoewijzing.

Teylingen is een aantrekkelijke woongemeente, waarin de vraag naar woningen blijft toenemen. We sluiten aan bij de woonbehoefte van inwoners en blijven bouwen in de vrije sector, betaalbare huur en koop en de (sociale) huur. We dagen marktpartijen uit om met nieuwe woonconcepten te komen om snel en flexibel woonruimte te realiseren, ook voor spoedzoekers en bijzondere doelgroepen. Bij een goed woonklimaat horen ook voldoende groen, recreatiemogelijkheden dicht bij huis en een open landschap met aandacht voor biodiversiteit.

We hechten belang aan leefbare en levendige wijken en een goede bereikbaarheid. Met de lokale middenstand, citymanagement en onze inwoners slaan we de handen ineen om onze winkelcentra gezellig, aantrekkelijk en levendig te houden. Na de aanleg van de noordelijke randweg wordt het mogelijk het centrum van Voorhout autoluw te maken. Ook hebben we aandacht voor goede parkeervoorzieningen.

Het thema veiligheid krijgt een steeds prominentere rol op de gemeentelijke agenda. Of het nu gaat om de gemeentelijke rol bij bestrijding van de georganiseerde misdaad, de veiligheid op straat, in de winkelgebieden of in de directe woonomgeving. Daarom stellen we een strategisch veiligheidsplan op.

Speerpunten

De belangrijkste speerpunten in het programma Prettig wonen voor iedereen zijn:

- Centrumvisie voor de drie kernen
- Omgevingsvisie voor de gemeente Teylingen
- Bouw van betaalbare koop- en huurwoningen en sociale huurwoningen voor onze woningzoekenden
- Ruimte voor nieuwe woningconcepten
- Duurzaam en energieneutraal bouwen
- Groene inrichting en recreatieve voorzieningen in en rond de wijk
- Versterking van de biodiversiteit
- Integraal veiligheidsplan

Trends en ontwikkelingen

Ondermijning

Weerbaarheid tegen ondermijning van de democratische rechtsorde is een belangrijk thema. Duidelijk is dat de wereld om ons heen in hoog tempo verandert en de problematiek steeds complexer wordt. Dit vraagt om een andere, integrale, manier van werken en het aanbrengen van focus.

Omgevingswet

De komst van de Omgevingswet betekent voor de overheid een verandering in het denken over de (fysieke) leefomgeving. Een belangrijk verschil tussen de Omgevingswet en de 'oude manier van werken' is dat niet langer allerlei sectoraal beleid op elkaar wordt gestapeld (zoals parkeernormen, structuurvisies, detailhandelsbeleid en woonbeleid) maar dat wordt uitgegaan van integrale gebiedsontwikkeling. Zaken zoals klimaatadaptie, erfgoed, mobiliteit, biodiversiteit en veiligheid worden betrokken bij een integrale afweging.

Wonen

De vraag naar woningen onverminderd hoog, het te koop staand aanbod is historisch laag en de huizenprijzen stegen sterker dan ooit. In de huursector zijn de wachtlijsten voor een sociale huurwoning lang. In zowel de koop- als huursector is een groot tekort aan betaalbare woningen. Bijbouwen blijft urgent, omdat het woningtekort de komende jaren nog verder zal oplopen.

Door de krapte op de woningmarkt staat de situatie voor bepaalde groepen onder druk. Starters, spoedzoekers, kwetsbare groepen en huishoudens met lage en middeninkomens vinden moeilijk een betaalbare woning. Dit betreft zowel de huur- als de koopsector.

Smart City

De vanzelfsprekende connectiviteit, altijd, overal en met alles online zijn, opent een nieuwe wereld. Een Smart City bestaat uit allerlei slimme applicaties, die met elkaar en met de stad kunnen communiceren. Zoals parkeerplaatsen die aan de weggebruiker vrije ruimte laten zien, afvalbakken die aan de gemeente melden wanneer ze vol zijn of lantaarnpalen die meer of minder licht geven afhankelijk van de verkeersstromen. Leveranciers van gemeentelijke applicaties spelen hierop in, waardoor we de komende jaren steeds meer te maken krijgen met slimme applicaties en apparaten in onze samenleving en buitenruimte. Deze nieuwe oplossingen stellen gemeenten in staat de werkprocessen op een nog efficiëntere manier uit te voeren en haar dienstverlening op een nog hoger niveau te brengen.

Klimaat

In het Interbestuurlijk Programma (IBP) zijn het Rijk en de decentrale overheden overeengekomen om gezamenlijk te streven naar het realiseren van de doelstelling tot het behalen van een CO_2-reductie van 49% in 2030. Het in juni 2019 verschenen ontwerp voor het Klimaatakkoord bevat concrete maatregelen om deze doelstelling te halen. Dit betekent dat we de komende jaren allerlei veranderingen moeten inpassen in de leefomgeving op het gebied van duurzaamheid.

2.1.1 Veiligheid

Alle activiteiten van het thema veiligheid zijn goedgekeurd.

Wat wilden we bereiken?

Doel: Veilig Teylingen door samenwerking en handhaving

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P35	In participatie met inwoners en gebaseerd op de strategische verkenning hebben wij het Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2023 opgesteld. Vanuit dit beleid werken we met jaarplannen, de Veiligheidsjaarplannen. In het veiligheidsbeleid wordt nauw samengewerkt met het sociaal domein zowel beleidsmatig als vanuit casuïstiek. Uitwerking 2021 (e.v.): Tot 2023 vindt jaarlijks de campagne Topidee plaats, waarin we samen met de wijkregisseur iedereen oproepen een idee ter verbetering van de veiligheid in te dienen. Dit maakt inwoners en ondernemers bewust van de noodzaak samen te werken aan veiligheid.	Het veiligheidsjaarplan 2021 is vastgesteld en wordt uitgevoerd. Daarnaast is er actief uitvoering gegeven aan het Topidee. In het kader van zichtbaarheid in het verkeer worden rollators en scootmobiels veiliger gemaakt voor de donkere maanden (verlichting, reflectoren etc.).	
P36	Het uitvoeren van de Keurmerk Veilig Ondernemen voor de drie kernen. Uitwerking 2021 (e.v.): ·KVO Sassenheim: uitvoeren van het actieplan/programma. ·KVO Voorhout: is gestart maar het aantal leden voor de werkgroep is (nog) minimaal. Ingezet wordt op het werven van meer nieuwe leden en uitvoering van de schouwen. Daaropvolgend zal het actieplan worden samengesteld met daarin wie wat doet en een tijdslijn. KVO Warmond; is opgezet. Verder uitrollen van het programma met als doel de certificering te behalen.	Voor alle drie de kernen zijn KVO's opgezet. In 2021 is de uitvoering van de verschillende KVO acties aangehouden dit is verzet naar 2022.	
P37	Het vaststellen van vuurwerkvrije zones (op aanvraag van en in overleg met de	Vanwege het landelijke vuurwerkverbod in 2021 hebben we de ervaringen van de	

	omgeving). Uitwerking 2021 (e.v.): In de commissie DEB van juni 2020 is het onderzoek 'Vuurwerk rond de jaarwisseling' (beeld van meningen en feiten over vuurwerk) besproken. Afgesproken is dat we in 2021 de ervaringen van de jaarwisseling 2020-2021 Teylingen evalueren, waarbij voor het eerst landelijke regels gelden, met beperkingen voor het gebruik van vuurwerk. Op basis van deze ervaringen en landelijke ontwikkelingen volgt lokaal beleid, voor zover nodig en gewenst, over vuurwerk tijdens de jaarwisseling.	jaarwisseling 2020-2021 niet kunnen evalueren. Voor 2021 is het huidige beleid voor vuurwerkvrije zones voortgezet, deze mogelijkheid is aan inwoners aangeboden. Er is één nieuw gebied bijgekomen. Echter ook voor de jaarwisseling 2021-2022 gold wederom een landelijke vuurwerkverbod.	
P39	Actualiseren APV Uitwerking 2021 (e.v.): Gewijzigde en nieuwe wetgeving, jurisprudentie en maatschappelijke ontwikkelingen maken dat het wenselijk is de Algemene Plaatselijke Verordening periodiek te actualiseren.	De APV van Teylingen is in juni 2021 integraal herzien en vastgesteld.	✔
P42	We dragen bij aan c.q. ondersteunen de werving van vrijwilligers bij o.a. politie en (jeugd)brandweer. Daarbij richten we ons niet alleen op burgers in de samenleving, maar faciliteren we ook de medewerkers in onze eigen HLT-organisatie lid te worden van bijvoorbeeld de vrijwillige brandweer. Uitwerking 2021 (e.v.): Periodiek door het jaar heen worden er wervingsacties ingezet.	Periodiek door het jaar heen zijn er wervingsacties ingezet.	●
P43	We starten een pilot Zorg en veiligheid jeugd vanuit de lokale zorg- en veiligheidstafel voor een periode van 2 jaar. Uitwerking 2021 (e.v.): De pilot Zorg en veiligheid jeugd wordt geëvalueerd. De uitkomst van de evaluatie wordt gedeeld in de commissie DEB.	De pilot Zorg en veiligheid jeugd is geëvalueerd. De uitkomsten zijn positief en gedeeld in de commissie DEB. Besloten is om de Zorg en veiligheidstafel te continueren en om te zetten naar een vaste overlegstructuur.	✔
P44	In samenwerking met ketenpartners, zoals brandweer, politie en	Het Integraal Handhavingsbeleid 2019-2022 is inmiddels vastgesteld in het college na	●

	hoogheemraadschap, is een Integraal Handhavingsbeleid 2019-2022 opgesteld. In dit beleid is voor een periode van vier jaar vastgelegd welke onderwerpen in het kader van Bouw- en Woningtoezicht (Wabo), de Algemeen plaatselijke verordening (APV) en de Drank- en horecawet gehandhaafd worden. Ook wordt voorgesteld hoe we handhaven (welke procedure: overleg/ waarschuwing/ vooraankondiging/ besluit). Uitwerking 2021 (e.v.): De Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging treden naar verwachting op 1 januari 2022 in werking. De voorbereiding voor handhaving binnen de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen en de Omgevingswet wordt voortgezet.	consultatie in de gemeenteraad. De Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging treden naar verwachting op 1 oktober 2022 of 1 januari 2023 in werking. De voorbereiding voor handhaving binnen de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen en de Omgevingswet wordt voortgezet.	
P45	We stellen jaarlijkse handhavingsuitvoeringsprogramma's op, waarin naast de reguliere werkzaamheden zoals geprioriteerd in het handhavingsbeleid, ook de projecten als handhaving Buitengebied, en het nieuwe uitstallingenbeleid beschreven worden. Uitwerking 2021 (e.v.): Prioriteiten zijn ongewijzigd.	Het Handhavingsuitvoeringsprogramma 2021 is vastgesteld in het college en ter kennisname gebracht aan de gemeenteraad. Het project handhaving Buitengebied loopt grotendeels volgens planning echter is in 2021 wel getemporiseerd vanwege werkzaamheden voor handhaving corona maatregelen. Het herziene uitstallingenbeleid was in 2021 nog niet gereed. Daarom hebben de BOA's alleen gecontroleerd op basis van excessen.	
P52	Uitbreiding BOA-capaciteit en juridische handhaving Met uitbreiding van zowel de BOA-capaciteit als de juridische handhaving willen we bereiken dat veiligheid (zowel de objectieve veiligheid als de subjectieve veiligheid) in Teylingen wordt vergroot. De BOA-capaciteit en juridische handhaving was beperkt, met de uitbreiding en effectieve inzet (bijvoorbeeld signaalfunctie bij ondermijning) dragen de BOA's een belangrijke bijdrage aan een veilig Teylingen. Uitwerking 2021 (e.v.): Overeenkomstig de prioriteiten die zijn vastgesteld in het jaarlijkse Handhavingsuitvoeringsprogramma worden de beschikbare boa-capaciteit en juridische handhaving ingezet.	De BOA-capaciteit en juridische handhaving is voor Teylingen uitgebreid. De boa's zijn voor een groot deel van de tijd ingezet geweest voor handhaving van de noodverordening COVID-19 en de Tijdelijke Wet Maatregelen COVID-19. Echter daar waar het kon zijn de controles ook gecombineerd met het afhandelen van reguliere meldingen bijvoorbeeld (jeugd)overlast, foutief aanbieden afval. Daarnaast zijn ook diverse projecten opgepakt zoals verkeersveiligheid rondom scholen, weesfietsen op de stations en controle blauwe zone.	
P53	Huisvesting arbeidsmigranten Verbetering van onze informatiepositie	Naast veiligheidscontroles heeft BWT in samenwerking met de betrokken	

	over huisvesting arbeidsmigranten. Waar gaat goed, waar kan het beter., wat is de kwaliteit van de huisvesting. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om ruimte en privacy, sanitair, hygiëne en veiligheid. Uitwerking 2021 (e.v.): Om arbeidsmigranten veilig te kunnen huisvesten, werken we in 2021 verder aan het verbeteren van onze informatiepositie en houden we, samen met de brandweer, veiligheidscontroles. Ook controleren we op eventueel onterecht gebruik van ruimtes voor bewoning.	collega's/teams en Regionale Brandweer een notitie -die betrekking heeft op de handhaving omtrent de huisvesting van arbeidsmigranten- opgesteld. De notitie maakt onderdeel uit van het 'Actieprogramma arbeidsmigranten' Deze notitie wordt in 2022 afgerond.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Prettig leven door minder hinder en overlast

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P25a	Op hoofdlijnen continueren we onze inzet op de aanpak van hinder en overlast. Als het gaat om vliegtuiglawaai, blijven wij ons in de Omgevingsraad Schiphol (ORS) inzetten op terugdringen van de overlast. Uitwerking 2021 (e.v.): Veel inwoners ondervinden in toenemende mate hinder en overlast door vliegverkeer. Teylingen blijft zich daarom (solo en in (boven)regionaal verband) inzetten voor de belangen van onze inwoners. Zo zijn we vertegenwoordigd in de Omgevingsraad Schiphol en zijn we participant in de Bestuurlijke Regie Schiphol en het Bestuurlijk vooroverleg Schiphol Cluster Zuidwest. Vanuit deze overleggen continueren wij onze inzet om hinder en overlast ten gevolge van vliegverkeer te beperken en geven wij een krachtig geluid vanuit dit gebied richting de luchtvaartsector en de minister. Ons doel is om meer hinderbeperkende maatregelen te laten nemen en voorlopig geen groei van het aantal vluchten toe te staan	Begin 2021 zijn het Luchtvaartverkeersbesluit (LVB-1) en de Natuurvergunning in procedure gebracht. Het LVB-1 moet o.a. het plafond voor nachtvluchten verlagen maar biedt ook ruimte voor verdere groei. Dit laatste roept de nodige maatschappelijke weerstand op. Beide procedures zijn stil komen te liggen als gevolg van de langdurige kabinetsformatie. In 2022 worden alle procedures en overleggen hervat.	
P25b	Vanuit het uitgangspunt meten is weten zien we kansen (smart city) op	Ontwikkelingen gevolgd, geen aanleiding tot extra gemeentelijke inzet.	

	bijvoorbeeld het in kaart brengen van fijnstof en verkeersstromen. Uitwerking 2021 (e.v.): Ongewijzigd. We volgen de ontwikkelingen nauwgezet en blijven de mogelijkheden en rol van de gemeente in kaart brengen.		
P25c	Als het gaat om burenoverlast en aantasting van het woongenot, richten wij ons in eerste instantie op het empoweren van mensen om zelf en met elkaar oplossingen te bedenken. Als dat niet meer lukt en sprake is van ernstige aantasting van het woongenot, zijn wij er om te helpen (bijvoorbeeld via mediation). Uitwerking 2021 (e.v.): In 2021 volgt een notitie aanpak woonoverlast en onderzoeken we de mogelijkheden en kosten van inzet professionele buurtbemiddeling.	De notitie aanpak woonoverlast is verschoven naar 2022, wat niet wegneemt dat casuïstiek inzake woonoverlast gezamenlijk door de zorg en veiligheidspartners is opgepakt. Daar waar kan lokaal, daar waar nodig regionaal onder regie van het Zorg- en Veiligheidshuis. Het onderzoek naar de mogelijkheid en kosten van inzet professionele buurtbemiddeling is eind 2021 gestart. Inmiddels is besloten tot buurtbemiddeling.	
P26	Op basis van metingen van de luchtkwaliteit bekijken we of we maatregelen kunnen nemen om de luchtkwaliteit te verbeteren en zo ja: welke. Uitwerking 2021 (e.v.): We inventariseren de mogelijkheden en relevantie voor specifieke bronmetingen van de luchtkwaliteit en indien mogelijk bekijken we of er (aanvullende) lokale maatregelen zijn die we kunnen nemen om de luchtkwaliteit te verbeteren.	In de gemeente Teylingen zijn geen luchtmeetpunten aanwezig. Volgens de NSL- monitoringstool zijn de concentraties stikstofdioxide en fijn stof ruimschoots onder de wettelijke grenswaarden. In 2022 wordt gekeken of lokale meetpunten kunnen worden gerealiseerd om luchtkwaliteit te meten (via sensoren in verschillende wijken en straten).	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Veiligheidsregio Holland Midden (VRHM) Regeling omgevingsdienst West-Holland (ODWH)	Politie Zorgpartners Brandweer Omgevingsdienst West-Holland

2.1.2 Mobiliteit

Wat wilden we bereiken?

Doel: Teylingen goed bereikbaar voor iedereen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P11	We onderzoeken de ontwikkelingen van de parkeerbehoefte en parkeernormen in relatie tot nieuwe woonvormen en planontwikkelingen en vertalen die in beleid. Het bevorderen van de duurzaamheid is hierbij ook een belangrijk afwegingscriterium. Uitwerking 2021 (e.v.): In het najaar van 2020 zijn uitgebreide parkeertellingen uitgevoerd en is gestart met de actualisatie van het mobiliteitsbeleid. Onderdeel daarvan is het parkeerbeleid. Op basis van de omgevingsvisie en dit geactualiseerde parkeerbeleid zullen nieuwe parkeernormen onderzocht worden voor alle dorpskernen.	De resultaten van de parkeer- en verkeerstellingen zijn vastgesteld door het college en gedeeld met de raad en als input meegenomen in ons mobiliteitsbeleid. In november 2021 is de Mobiliteitsvisie Teylingen vastgesteld met daarin de ambities voor ons beleid. In het Mobiliteitsplan zijn deze vertaald in speerpunten en maatregelen. Het Mobiliteitsplan moet nog vastgesteld worden.	
P46a	Er vindt in 2019 een eerste verkenning plaats naar de mogelijkheden van een zuidelijke randweg Voorhout. Afhankelijk van de uitkomsten kan daaraan na 2019 een vervolg worden gegeven. Uitwerking 2021 (e.v.): Er is een quickscan zuidelijke randweg uitgevoerd. In 2020 heeft een verdiepingsslag plaatsgevonden en de raad is over het resultaat en het vervolgproces geïnformeerd. In 2021 zal het vervolgproces uitgerold worden.	Er is een quickscan zuidelijke randweg uitgevoerd. In 2020 heeft een verdiepingsslag plaatsgevonden. Het verkeerskundige effect van een zuidelijke randweg was dusdanig gering dat besloten is geen vervolg te geven aan dit project.	
P46b	Bij nieuwe grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen worden in een vroeg	In 2021 is integraal beleid voor laadinfrastructuur opgesteld. Medio 2021	

	stadium de mobiliteitsconsequenties in beeld gebracht. Voor de verschillende vervoerswijzen wordt inzichtelijke gemaakt wat nodig is om de ontwikkeling aan te laten sluiten bij een duurzaam verkeerssysteem. In 2019 worden de werkprocessen hiervoor uitgewerkt. Uitwerking 2021 (e.v.): In Holland-Rijnland is een plankaart opgesteld om het plaatsen van laadpalen te versnellen. Deze plankaart gaan we gebruiken. In 2021 wordt nieuw mobiliteitsbeleid vastgesteld dat voor de komende jaren kaderstellend is; hoe gaan we om met mobiliteit en bereikbaarheid? Op regionaal niveau werken we samen met Holland Rijnland en regiopartners aan de uitvoering van de Regionale strategie Mobiliteit .	heeft het college de beleidsregels voor laadinfrastructuur vastgesteld en is het Beleid Laadinfrastructuur gemeente Teylingen door de gemeenteraad vastgesteld. Het beleid en de beleidsregels vormen de basis voor de uitvoering; de daadwerkelijke implementatie van laadinfrastructuur in Teylingen. In de tweede helft van 2021 zijn prognosekaarten opgesteld voor de laadbehoefte tot 2025. Op basis van deze prognoses is in het laatste kwartaal van 2021 gestart met het opstellen van geactualiseerde plankaarten voor laadinfrastructuur. Met deze plankaarten wordt de plaatsing van laadpalen vergemakkelijkt en versneld. Deze plankaarten komen naar verwachting in het tweede kwartaal 2022 gereed. In 2021 zijn achtereenvolgens de Mobiliteitsvisie (vastgesteld in 2021)en, op basis daarvan, het Mobiliteitsplan Teylingen opgesteld. Het Mobiliteitsplan zal in de loop van 2022 worden vastgesteld. In het eerste kwartaal 2022 wordt een Position paper bereikbaarheid Duin- en Bollenstreek vastgesteld. De bereikbaarheid van de Duin- en Bollenstreek staat onder druk. De afgelopen 40 jaar is de mobiliteit toegenomen, terwijl infrastructuur daarop niet of nauwelijks is aangepast. De Positon paper bereikbaarheid Duin- en Bollenstreek beschrijft de keuzes die de gemeenten gezamenlijk maken om de Duin- en Bollenstreek bereikbaar te houden, verkeersknelpunten aan te pakken en de ruimtelijke ontwikkelingen te faciliteren. Inhoudelijk is sprake van een sterke samenhang met de Regionale Omgevingsagenda van Holland Rijnland en het ruimtelijk beleid vastgelegd in het Strategische Agenda Ruimte (Placemat) Duin- en Bollenstreek. De Position paper bereikbaarheid Duin- en Bollenstreek beschrijft het gezamenlijke wensbeeld van de gemeenten Hillegom, Lisse, Teylingen, Noordwijk en Katwijk voor het toekomstige regionale mobiliteitssysteem van de Duin- en Bollenstreek.	

P46c	a)Realisatie maatregelen HOV-verbinding Noordwijk – Schiphol als onderdeel van het verhogen van de bereikbaarheid met het OV. Uitwerking 2021 (e.v.): De maatregelen uit het pakket HOV-Teylingen voor Voorhout voeren we vanaf begin 2021 uit. Daarna volgen de maatregelen voor Sassenheim, waarbij we ons eerst richten op de Rijksstraatweg tot aan station Sassenheim. De overige maatregelen voor Sassenheim worden in 2021 verder uitgewerkt.	a) Realisatie maatregelen HOV-verbinding Noordwijk – Schiphol als onderdeel van het verbeteren van de bereikbaarheid met het OV. De gemeenteraad stelde eerder, in 2017, het maatregelpakket vast voor de aanpassingen die nodig zijn op de HOV-corridor Noordwijk-Schiphol. De aanpassingen in Voorhout worden als eerste uitgevoerd. In 2021 is het ontwerp van de maatregelen aangepast na inspraak en een verkeersveiligheidsaudit op het ontwerp. Het aangepaste ontwerp is voorgelegd aan de Verkeersveiligheidsadviseur van de Politie en daarna is het benodigde verkeersbesluit gepubliceerd. Op dit besluit zijn bezwaren ontvangen. Tweede helft 2021 zijn de bezwaren in behandeling genomen en heeft de besluitvorming daarop plaatsgevonden. Vanaf 2022 worden de maatregelen in Voorhout alsnog verder voorbereid richting uitvoering met als planning uitvoering medio 2022. Eind 2021 heeft de raad van Teylingen het krediet beschikbaar gesteld voor de besteks-, aanbestedings- en uitvoeringfase van de eerste tranche maatregelen in Sassenheim. Dit betreft de aanpassingen tot aan station Sassenheim. Vanaf 2022 wordt deze fase opgestart met als planning dat realisatie van de eerste maatregelen vanaf Q4 2022 kan starten.	
P48	De bestaande programma's vanuit het Programma Ontsluiting Greenport (POG)	In februari 2021 hebben Provinciale Staten van Zuid-Holland besloten tot een Plan van	

	zijn nog steeds actueel. We blijven hier samen met onze regiopartners aan werken. Het gaat daarbij onder meer om: · de noordelijke ontsluiting Duin- en Bollenstreek; · noordelijke verbinding Rijnsburg; · knooppunt N443: Piet Gijzenbrug Uitwerking 2021 (e.v.): Voor zover de middelen beschikbaar zijn, worden de maatregelen uit het Programma Ontsluiting Greenport voortgezet. Voor zover de middelen er nog niet (volledig) zijn, worden de maatregelen ingebracht in de Regionale Strategie Mobiliteit die Holland Rijnland opstelt. Daarnaast zoeken we samen met de provincie Zuid-Holland en de andere gemeenten in de Duin- en Bollenstreek hoe provincie-overstijgende problematiek op het gebied van bereikbaarheid, in samenhang met andere bereikbaarheidsthema's, de komende tijd aangepakt kan worden.	Aanpak Mobiliteitsmaatregelen Noordelijke Duin- en Bollenstreek. Hierin werken de provincie Zuid-Holland, Holland Rijnland en de gemeenten Hillegom, Lisse, Noordwijk en Teylingen samen aan een verbetering van de bereikbaarheid, de leefbaarheid en de verkeersveiligheid van de noordelijke Duin- en Bollenstreek. Het doel van het Plan van Aanpak is te komen tot structurele maatregelen voor de middellange en lange termijn voor alle vervoerwijzen. De provinciale weg N443 maakt deel uit van het studiegebied voor de noordelijke ontsluiting van de Duin- en Bollenstreek	
P49	We stellen het Actieplan Fiets op, waarin de maatregelen voor de komende jaren zijn vastgelegd. Dit plan is van belang voor zowel het verduurzamen van het netwerk in de vorm van verbindingen en de uitvoering daarvan, alsook voor het verhogen van de verkeersveiligheid op dit netwerk. In 2019 zal dit plan worden opgesteld, na 2019 zal het worden gerealiseerd. Uitwerking 2021 (e.v.): Het Actieplan Fiets is in 2020 vastgesteld, we gaan de komende jaren aan de slag met de uitvoering van het plan.	In het Actieplan Fiets staan diverse actiepunten opgenomen. Die zijn deels uitgevoerd of nog onderwerp van studie of krijgen een vervolg in het Mobiliteitsplan Teylingen. Zo is de Herinrichting Herenweg opgepakt en wordt afgerond in 2022 en is er gewerkt aan de voorbereiding van de bewaakte fietsenstalling voor station Sassenheim. In Voorhout is op de Oosthoutlaan de verharding op fietspaden vervangen door Easypath fietsplaten.	
P50	Er is een parkeeronderzoek gepland. In de komende jaren zullen deze tellingen periodiek worden herhaald. Uitwerking 2021 (e.v.): In het najaar van 2020 zijn uitgebreide parkeertellingen uitgevoerd. Deze tellingen worden in de komende jaren periodiek herhaald (actuele cijfers).	De resultaten van dit parkeeronderzoek zijn samen met de verkeerstellingen vastgesteld door het college en gedeeld met de raad. Het onderzoeksbureau heeft een presentatie gegeven van de opzet en werkwijze van het onderzoek. Het onderzoek is in Coronatijd uitgevoerd, maar in een periode met relatief weinig beperkingen. In 2022 zal het onderzoek worden herhaald.	

P54	Wij spannen ons ervoor in dat inwoners gemakkelijk gebruik kunnen maken van openbaar vervoer. Uitgangspunten daarbij zijn: ·Voldoende haltes zijn, die geschikt zijn voor validen en mindervaliden van alle leeftijden. ·Een goede de frequentie van het openbaar vervoer ·Adequate ketenmobiliteit, zodat mensen meer gebruik maken van duurzame vervoerwijzen. Uitwerking 2021 (e.v.): a. Vanuit Teylingen leveren we een actieve inbreng aan de OV-visie Holland Rijnland. b. In 2021 stellen we nieuw mobiliteitsbeleid vast voor de komende jaren. Hierin zijn duurzame mobiliteit en inclusivitieit belangrijke leidraden waarlangs het beleid wordt vormgegeven.	In 2021 is de Mobiliteitsvisie vastgesteld. Deze visie is uitgewerkt in een Mobiliteitsplan dat begin 2022 door de raad zal worden besproken. Hierbij is de toegang tot mobiliteit als een van de speerpunten benoemd, waarbij ook met name aandacht is voor de toegankelijkheid van haltes.	
P55	Dorpskeren moeten goed bereikbaar en toegankelijk zijn voor ouderen en mensen met een fysieke beperking. Uitwerking 2021 (e.v.): In 2021 wordt de uitvoering van het uitvoeringsprogramma van de centrumvisie, dat onder meer de verkeerssituatie, het parkeren en de toegankelijkheid van de dorpskernen moet verbeteren voortgezet. Daarnaast wordt in het nieuwe mobiliteitsplan een programma mobiliteit ontwikkeld waarmee de omgevingsvisie wordt gevoed.	In november 2021 is de Mobiliteitsvisie Teylingen vastgesteld, waarin het verbeteren van de bereikbaarheid is geformuleerd als een van de drie ambities voor het Mobiliteitsplan Teylingen. Deze ambities zijn uitgewerkt in het concept Mobiliteitsplan dat in 2022 in de raad besproken zal worden. De Mobiliteitsvisie, waarin ook de regionale verbanden worden belicht, wordt op een hoger abstractieniveau in de op te stellen Omgevingsvisie Teylingen opgenomen. In de Mobiliteitsvisie zijn onder andere de verbetering van de verkeersveiligheid, de toegang tot mobiliteit en het stimuleren van actieve mobiliteit als speerpunt benoemd. De uitwerking van deze speerpunten is in het Uitvoeringsprogramma Centrumvisie Teylingen belangrijke thema's die door de Raad zijn vastgesteld. In het op te stellen Beeldkwaliteitsplan plus voor de centra van Teylingen vindt de integrale afweging plaats met de andere thema's.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Van A naar B over veilige wegen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P51a	Om vragen en aandachtspunten ten aanzien van de infrastructuur te kunnen	De resultaten van dit verkeersonderzoek zijn samen met de parkeertellingen vastgesteld	

	beantwoorden, is inzicht nodig in het gebruik van die infrastructuur. Ook in het kader van de verkeersveiligheid is het hebben van een dergelijk inzicht noodzakelijk. Uitwerking 2021 (e.v.): Vanaf 2020 schetsen we op basis van de beschikbare data tweejaarlijks een actueel beeld van de ontwikkelingen op het gebied van verkeer en vervoer.	door het college en gedeeld met de raad. Het onderzoeksbureau heeft een presentatie gegeven van de opzet en werkwijze van het onderzoek. Het onderzoek is in Coronatijd uitgevoerd, maar in een periode met relatief weinig beperkingen. In 2022 zal het onderzoek worden herhaald.	
P51b	Als gemeente voeren we momenteel incidenteel monitoringsonderzoek uit. Mede vanuit de wens om meer datagedreven te werken, is het verzamelen van data/gegevens daarin de eerste stap. In 2019 staat er een onderzoek naar verkeersgebruik van onze wegen (verkeerstellingen) gepland. Uitwerking 2021 (e.v.): In 2021 wordt het nieuwe mobiliteitsbeleid vastgesteld. Het visiegedeelte integreren we in de Omgevingsvisie, het uitvoeringsgedeelte wordt een uitvoeringsprogramma. Beiden worden jaarlijks geactualiseerd in de beleidscyclus onder de Omgevingswet.	In 2020 zijn in de hele gemeente verkeers- en parkeertellingen uitgevoerd. Dit zal in principe elke twee jaar worden herhaald. De resultaten hiervan zijn meegenomen bij het opstellen van het Mobiliteitsplan.	
P51c	Het ontwikkelen van nieuwe educatieve en/of voorlichtingscampagnes wordt integraal meegenomen bij de geplande herinrichtingen en bij opstelling van nieuw beleid. Uitwerking 2021 (e.v.): Het ontwikkelen van nieuwe educatieve en/of voorlichtingscampagnes wordt integraal meegenomen bij de geplande herinrichtingen en bij opstelling van nieuw beleid. Dit vindt zowel op lokale als regionale en landelijke schaal plaats.	Het ontwikkelen van nieuwe educatieve en/of voorlichtingscampagnes wordt integraal meegenomen bij de geplande herinrichtingen en bij opstelling van nieuw beleid. Dit vindt zowel op lokale als regionale en landelijke schaal plaats.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Andere regio partners Provincie Zuid-Holland OV-bedrijven (o.a. t.b.v. realisering HOV) ROV VVN

2.1.3 Wonen

Wat wilden we bereiken?

Doel: Prettig wonen voor iedereen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P2	We gaan het woningbouwprogramma Teylingen monitoren en bijsturen waar nodig. Daarbij hechten wij er sterk aan te komen tot (sub)regionale afstemming van de programmering en fasering van het woningbouwprogramma, om voor de woningzoekenden op de markt een optimaal pakket neer te leggen. Uitwerking 2021 (e.v.): Ook in 2021 zullen we bovenstaande inspanningen continueren.	De nieuwe woningbehoefteraming (WBR2021) is medio 2021 beschikbaar gesteld op subregionaal niveau door de provincie Zuid-Holland. De gewenste toename van de woningvoorraad tot 2030 in de vier gemeenten (Teylingen, Noordwijk, Lisse en Hillegom) is 6.650. In subregionale afstemming zal Teylingen daarvan circa 1/3 op zich nemen. In het in 2021 gepresenteerde Actieplan Wonen zijn deze cijfers verwerkt. De inspanningen om de programmering te realiseren worden gecontinueerd.	
P3	We maken een begin met de actualisering van de Woonvisie Teylingen 2015– 2019. Het spreekt voor zich dat we die visie interactief tot stand laten komen. We halen ideeën op, met de huidige demografische situatie en woningmarkt als basis. Het slot op de woningmarkt en de onmogelijkheid als woningzoekende een geschikte woning te vinden, is een stevig knelpunt dat vraagt om oplossingen. De op te stellen Woonvisie en de daarin te maken beleidskeuzes zal moeten bijdragen aan de oplossing van de problematiek. We borgen de Woonvisie later in de nog op te stellen omgevingsvisie. Uitwerking 2021 (e.v.): In 2021 geven we uitvoering aan het Woonprogramma 2020-2024: naar een evenwichtiger woningmarkt.	Het Woonprogramma 2020-2024 is in september 2020 door de gemeenteraad vastgesteld. Het woonprogramma wordt als uitvoeringsprogramma van de toekomstige omgevingsvisie in de jaarlijkse beleidscyclus opgenomen.	
P4a	Met de corporaties gaan we in gesprek over het toepassen van lokaal maatwerk	In de Prestatieafspraken 2021 met Woningcorporatie Stek zijn afspraken	

	(conform huisvestingsverordening Holland Rijnland), met de bedoeling om vrijkomende sociale huurwoningen met voorrang toe te wijzen aan Teylingers.	gemaakt over de inzet van het instrument Lokaal Maatwerk. Het maximum aantal woningen is regionaal bepaald op 25% van het gemiddeld aantal verhuringen per jaar van sociale huurwoningen van corporaties per gemeente in de voorgaande drie jaar. Gemiddeld betreft dit 40 woningen per jaar. Een deel van het Lokaal Maatwerk zet Stek in voor het beleid om senioren die een eengezinswoning achterlaten van Stek in de gemeente voorrang te geven op woningen die gelabeld zijn voor senioren. Het andere deel zet Stek in om jongeren met voorrang een daarvoor gelabelde woning toe te wijzen met een tijdelijk contract en behoud van inschrijfduur.	
P4b	Volgend op de Woonvisie onderzoeken we of het wenselijk is om te komen tot een doelgroepenverordening, waarin we de mogelijkheid onderzoeken om Teylingers voorrang te geven bij woningtoewijzing van middenhuur en sociale koop Uitwerking 2021 (e.v.): Dit pakken we in 2021 op.	De gemeenteraad heeft in december 2021 een doelgroepenverordening vastgesteld met instandhoudingstermijnen voor middeldure huur- en sociale koopwoningen zodat deze woningen voor langere termijn voor de beoogde doelgroepen beschikbaar blijven.	
P5a	We geven de hoogst mogelijke prioriteit aan de realisering van huisvesting voor bijzondere doelgroepen uit het Beleidskader Maatschappelijke zorg op locaties die bij de gemeente in eigendom zijn, zoals Langeveld in Sassenheim en de stationslocatie in Voorhout. De focus ligt op duurzame en innovatieve concepten. Uitwerking 2021 (e.v.): Er zijn naast de uitstroom uit de maatschappelijke zorg ook andere groepen (bv uit de jeugdzorg) die snel een kleine en veelal (zeer) goedkope huurwoning nodig hebben. Onder andere bij de ontwikkeling van Langeveld gaan we op zoek naar creatieve oplossingen voor deze doelgroepen.	De contingentenregeling wordt ingezet voor de uitstroom van bijzondere doelgroepen. Met de decentralisatie van de Maatschappelijke Zorg blijkt dat er naast opvanglocaties, huidige beschermd wonen plekken en de contingentenregeling, kleine en betaalbare woningen nodig zijn waar ook begeleiding geboden kan worden. Bij de locaties Langeveld en Stationslocatie doet de Vliegende Brigade onderzoek naar de mogelijkheden om kleine betaalbare woningen in het programma op te nemen. Ook worden gesprekken met Stek gevoerd of andere locaties daarvoor geschikt gemaakt kunnen worden.	
P5b	Naast de hiervoor genoemde locaties gaan we een quick scan uitvoeren naar	Projectontwikkelaar Camelot Real Estate heeft zich eind 2020 uit het project Teydelijk	

	mogelijke andere locaties die hiervoor in aanmerking kunnen komen. Behalve gronden in eigendom van de gemeente kunnen dit ook terreinen in particulier eigendom zijn. Uitwerking 2021 (e.v.): Uit de quick scan is de locatie aan de Teylingerdreef in Voorhout naar voren gekomen als een mogelijk geschikte locatie voor het realiseren van woonruimte voor spoedzoekers. Camelot en gemeente werken de plannen verder uit. Eind 2020 wordt duidelijk of de nadere uitwerking van het project 'Teydelijk' tot een voor partijen haalbaar plan leidt. De uitwerking gebeurt in samenspraak met de omwonenden. Realisatie is voorzien in 2021.	teruggetrokken. Dit heeft tot vertraging geleid. Daarna zijn we met woningcorporatie Stek in overleg gegaan. Zij zien mogelijkheden voor realisatie van circa 40 tijdelijke woonunits voor 'spoedzoekers' die zijn aangewezen op de sociale huursector. De Rijksoverheid heeft voor het project Teydelijk projectsubsidie van 273.000 euro beschikbaar gesteld. In het voorjaar van 2022 wordt duidelijk of de ontwikkeling haalbaar is.	
P6	We organiseren en geven sturing aan de woonopgave als gevolg van transitie en transformatie Maatschappelijke Zorg. We doen daarbij een appel op relevante stakeholders mee te denken en daarvoor plannen te ontwikkelen. Uitwerking 2021 (e.v.): Ook in 2021 zullen we bovenstaande inspanningen continueren.	De gezamenlijke huisvestingsopgave in de Duin- en Bollenstreek voor zowel Beschermd Wonen (BW) als Maatschappelijke Opvang (MO) is eind 2021 in beeld gebracht. Over de benodigde aantallen woningen/woonplekken per gemeente worden met de corporaties afspraken gemaakt die worden vastgelegd in de Prestatieafspraken 2023 en volgende jaren. In samenwerking met woningcorporatie Stek en de Binnenvest is in de gemeente een aantal woningen beschikbaar voor crisisopvang.	
P7a	Op korte termijn analyseren wij de resultaten van het woningbehoefteonderzoek WoON2018. De uitkomsten daarvan vormen de bouwstenen voor het nieuw te ontwikkelen beleid op woongebied.	De nieuwe woningbehoefteraming (TR2021) is in 2021 op subregionaal niveau beschikbaar gekomen. Deze passen binnen de uitgangspunten van het woonprogramma dat vastgesteld is in 2020 en waarin extra aandacht is voor verschillende doelgroepen zoals senioren en starters.	
P7b	Bij het uitvoeren van de Regionale Woonagenda Holland Rijnland 2017 (RWA), is specifieke aandacht voor het duurzaam goedkoop en duurzaam beschikbaar houden van sociale huur-, sociale koop- en middenhuurwoningen. Uitwerking 2021 (e.v.): Ook in 2021 zullen we bovenstaande inspanningen continueren en geven we opvolging aan de aanbevelingen uit de evaluatie van 2020.	De doelen vanuit de Regionale Woonagenda Holland Rijnland 2017 (RWA) zijn meegenomen in het woonprogramma. In 2021 is de doelgroepenverordening vastgesteld. Dit is een van de instrumenten om woningen duurzaam beschikbaar te houden. In 2021 is begonnen aan een actualisatie van de Regionale Woonagenda. De vaststelling is voorzien in 2022.	

P10	Verder gaan wij onverkort door met het verstrekken van startersleningen.	In 2021 zijn 11 leningen verstrekt.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Energie neutrale en gasloze woningen dragen bij aan een duurzaam Teylingen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P13	Volgend op de motie "programma duurzaamheid", zullen wij inzetten op het zo snel mogelijk energieneutraal en gasloos maken van de bestaande Teylingse sociale woningvoorraad, dit als onderdeel van prestatieafspraken die we met de corporaties jaarlijks maken. We zorgen er voor de overige volkshuisvestelijke doelen niet uit het oog te verliezen. Ten aanzien van de nieuwbouw in de sociale woningvoorraad zetten wij er bij het maken van prestatieafspraken op in om alle nieuwe plannen minimaal energieneutraal te realiseren. Waar mogelijk kijken we of bestaande plannen nog aangepast kunnen worden naar deze ambitie. Uitwerking 2021 (e.v.): Ook in 2021 zullen we bovenstaande inspanningen continueren.	Duurzaamheid is fundamenteel in het woonprogramma 2020-2024. Voor nieuwe woningbouwontwikkelingen hanteren we het kader Duurzame Gebiedsontwikkeling. De Lokale Energiestrategie en de Transitievisie Warmte beschrijven de uitgangspunten voor de bestaande woningvoorraad. We zijn actief aan de slag gegaan met het stimuleren van energiebesparing en ondersteunen van eigenaren om gebouwen transitiegereed te maken. Daarnaast verstrekken we duurzaamheidsleningen en maken we prestatieafspraken met Stek. Hierin is opgenomen dat woningen van Stek met energielabels F en G in 2025 een A label hebben. Met Stek is afgesproken dat nieuwbouw standaard Bijna Energie Neutraal (BENG) is en we streven naar Nul Op de Meter (NOM). Bij groot onderhoud en mutatie brengt Stek standaard energetische voorzieningen aan, zoals isolatie en zonnepanelen.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Woningcorporatie Stek Vereniging Holland Rijnland Wonen (HRW) Huurdersbelangenvereniging Bollenstreek (HBVB) Huurders Holland Rijnland (HHR) Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVn) Zorgaanbieders

2.1.4 Implementatie Omgevingswet

Wat wilden we bereiken?

Doel: Samen een omgevingsvisie maken gericht op de toekomst

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P1	In het kader van de opstelling van de omgevingsvisie is het de bedoeling om opgaven en vraagstukken op een geïntegreerde wijze vast te leggen, zoals de woningbouwopgave, vraagstukken vanuit het sociaal domein, gezondheid, bereikbaarheid, mobiliteit en duurzaamheid (fysiek en sociaal). Uitwerking 2021 (e.v.): In 2021 leggen we opgaven en vraagstukken op een geïntegreerde wijze vast in de Omgevingsvisie. Naast de Omgevingsvisie wordt er een Maatschappelijke Agenda opgesteld.	In 2021 is de Omgevingsvisie aanbesteed en is gestart met de beleidsinventarisatie en voorbereiding. Het traject van de Omgevingsvisie (inclusief participatie) moet leiden tot vaststelling van de integrale Omgevingsvisie in het 4e kwartaal 2023.	
P27	De aanwezigheid van (fysieke) voorzieningen in buurten en aandacht voor sociale duurzaamheid zal worden opgenomen in de omgevingsvisie. Het welzijnswerk zal worden ingezet voor het stimuleren van buurtinitiatieven. We leggen nadrukkelijk de bal neer bij de samenleving (right to challenge) om zelf met initiatieven te komen. Uitwerking 2021 (e.v.): In 2021 betrekken we alle stakeholders (inwoners, bedrijven, belangengroepen en ketenpartners) bij het opstellen van onze omgevingsvisie, waarbij de inzet is gericht op integratie van de maatschappelijke agenda (MAG).	In 2021 is de Omgevingsvisie aanbesteed en gestart met de beleidsinventarisatie en voorbereiding, waaronder het opstellen van een communicatie- en participatieplan voor het betrekken van inwoners en overige stakeholders. In 2022 en 2023 wordt hieraan uitvoering gegeven.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Klaar voor de implementatie van de Omgevingswet

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P55	We gaan verder met het gereed maken van onze organisatie voor het werken met	Ongeacht het uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet	

	de Omgevingswet. Uitwerking 2021 (e.v.): We ondernemen de volgende activiteiten: ·Organiseren van bijeenkomsten en proeftuinen voor ambtenaren, bestuurders, samenwerkingspartners en initiatiefnemers om de nieuwe manier van werken te introduceren, ·Uitwerken van serviceformules voor het werken met de Omgevingswet, vanuit de één-loket-gedachte, ·Ontwikkelen van kaders hoe we (overheids)participatie onder de Omgevingswet gaan vormgeven, ·Uitvoeren strategisch communicatieplan, ·Aanpassen van competentieprofielen medewerkers, ·Kennisuitwisseling in samenwerking met diverse keten- en regiopartners, ·Uitvoeren pilots met aansluiting op landelijke digitale stelsel Omgevingswet, ·Inrichten noodzakelijke architectuur (applicaties en gegevens realiseren om nieuwe processen te ondersteunen).	hebben we ons als organisatie op al deze onderdelen verder ontwikkeld om te werken in de geest van de Omgevingswet en om ons niveau van dienstverlening op peil te houden.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland Omgevingsdienst West-Holland GGD Veiligheidsregio Hollands Midden	Provincie Zuid-Holland Hoogheemraadschap van Rijnland

2.1.5 Gebiedsontwikkeling

Wat wilden we bereiken?

Doel: Een open landschap om van te genieten

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P8	We stimuleren en faciliteren plannen van ontwikkelaars, corporaties, bedrijven en particuliere initiatiefnemers die positief bijdragen aan de doelen op het gebied van wonen, economie, mobiliteit en duurzaamheid. Vraaggericht bouwen, diversiteit van woonvormen en levensloopbestendig bouwen zijn speerpunten voor nieuwe woningbouwlocaties. Uitwerking 2021 (e.v.): Actieve participatie van omwonenden en belanghebbenden vormt een belangrijk onderdeel van de nieuwe Omgevingswet. De vorm van participatie richten we mede in overleg met omwonenden en belanghebbenden in.	Omwonenden en belanghebbenden worden steeds eerder in het proces geïnformeerd of betrokken. Wij stimuleren initiatiefnemers om in een heel vroeg stadium met de omgeving in gesprek te gaan zodat er rekening kan worden gehouden met specifieke zorgen of wensen bij het uitwerken van de plannen.	
P9	Als voorbeeld hierbij kan worden gedacht aan ons voornemen om op interactieve wijze te komen tot een gebiedspaspoort en Plan van Aanpak voor de ontwikkeling van woningbouw op de locatie Nieuw-Boekhorst in Voorhout. Uitwerking 2021 (e.v.): In 2020 is hiermee een voortvarende start gemaakt, in 2021 wordt hieraan samen met de stakeholders een vervolg gegeven.	In 2021 is samen met de stakeholders gewerkt aan het opstellen van de Visie voor de planontwikkeling van Nieuw Boekhorst. Ook hebben meerdere participatiemomenten plaatsgevonden. De intentieovereenkomst is ondertekend met 6 marktpartijen. Tot slot heeft de gemeente het Voorkeursrecht gevestigd op de gronden binnen Nieuw Boekhorst. In 2022 wordt de Visie ter vaststelling aan de raad voorgelegd en zal de planologische procedure van start gaan.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Duurzaam bouwen in de praktijk brengen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P12	We stellen een Richtlijn duurzame ontwikkeling gebouwde omgeving op.	De Richtlijn Duurzame Gebiedsontwikkeling (DGO) is opgesteld; de richtlijn wordt actief	

	Deze richtlijn omvat de energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire economie en wordt leidend voor nieuwe locatieontwikkelingen. Deze richtlijn verbreedt en verdiept de regeling voor GPR-gebouw en zal als uitgangspunt worden gehanteerd bij aanbestedingen en het aangaan van overeenkomsten. Uitwerking 2021 (e.v.): In 2020 is het kader Duurzame gebiedsontwikkeling geïmplementeerd in onze werkprocessen. In 2021 werken we conform dit kader.	gebruikt bij nieuwe gebiedsontwikkelingen, en de richtlijn zelf wordt periodiek geëvalueerd en aangepast als dat wenselijk is. De Richtlijn DGO is daarmee als werkinstrument voor Planvorming geïmplementeerd.	
P16	De locatie Langeveld wordt een voorbeeldproject voor duurzame woningbouw, gericht op diverse doelgroepen. Uitwerking 2021 (e.v.): Aangezien de gemeente eigenaar is van de locatie, biedt dit goede kansen om de ambities van het woonprogramma en het duurzaamheidsbeleid te verwezenlijken met een belangrijke rol voor participatie van stakeholders en gemeenteraad ten aanzien van ruimtelijke en financiële kaders. De mogelijkheid wordt verkend hierbij de capaciteit van de Vliegende Brigade van de provincie te benutten. De inzet is gericht op oplevering van de woningen vanaf 2023.	De door de PZH beschikbaar gestelde capaciteit heeft geresulteerd in een stedenbouwkundige verkenning met verkavelingsstudie, een indicatief saldo ontwikkeling van drie varianten en een ontwerp-besluit over een voorkeursvariant voor Langeveld, waarbij de strekking van het amendement van de raad leidend is. In dit besluit is rekening gehouden met de afdracht aan het RIF. Als in 2022 duidelijkheid ontstaat over de voltooiing van het tennispark STV, dan kan de besluitvorming over Langeveld medio 2022 volgen. Zodra dit besluit valt, wordt een programma van eisen opgesteld en de aanbesteding voorbereid. Naar verwachting zouden de eerste woningen eind 2025 in Langeveld in de verkoop kunnen gaan.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Genieten van groen en recreatie dicht bij huis

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P17	We geven onverminderd uitvoering aan het gebiedsprogramma B(l)oeiende	Binnen het gebiedsprogramma de B(l)oeiende Bollenstreek is gewerkt aan	

	Bollenstreek en regionale samenwerking in het kader van Leidse Ommelanden (LOL) en het Hollands-Utrechts plassengebied (HUP). Daarmee geven we invulling aan de regionale groeninfrastructuur. Uitwerking 2021 (e.v.): ·Voor 2021-2022 starten we met nieuwe projecten vanuit het huidige programma (B(l)oeiende Bollenstreek. Voorbeelden hiervan zijn de ecologische verbindingszone, fietsverbinding Trekvaart Voorhout als onderdeel van de Noordelijke Randweg en Entree A44 Sassenheim/Voorhout, startlocatie Boerhaaveroute bij Nagelbrug. ·Daarnaast bereiden we een nieuw recreatief/groenprogramma voor de Duin- en Bollenstreek samen met onze regiopartners. ·In HUP verband wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld. ·We verkennen samen met de partners of er een nieuw programma voor de Leidse Ommelanden kan komen.	verschillende projecten. Het project Ecologische verbindingszone Trekvaart is opgestart en het project Belevingstops Trekvaart is opgeleverd. De projecten van de Leidse Ommelanden zijn afgrond. De eindrapportage is opgesteld en een accountantsverklaring is verkregen. De definitieve subsidiebeschikkingen bij Holland Rijnland en provincie Zuid-Holland zijn aangevraagd. Het college heeft besloten om niet deel te nemen aan een nieuw programma van de Leidse Ommelanden. De doelen kunnen ook via andere bestuurlijke overleggen worden bereikt. Er is een nieuw uitvoeringsprogramma voor het Hollands-Utrechts Plassenberaad opgesteld.	
P18	Bij de ontwikkeling van een woningbouwlocatie is er aandacht voor een goede kwaliteit van groen- en recreatieve voorzieningen in de wijk. Daarbij wordt steeds de verbinding gemaakt met en aansluiting gezocht bij bestaande recreatiegebieden en -voorzieningen in de omgeving en wordt aangesloten op de omliggende en regionale groeninfrastructuur. Uitwerking 2021 (e.v.): Bij de start van nieuwe ontwikkelingen bekijken we welke partijen kunnen bijdragen aan dit doel van de gemeente.	In 2021 is samen met de stakeholders gewerkt aan het opstellen van de Visie voor de planontwikkeling van Nieuw Boekhorst. Sporten, bewegen en recreëren is een belangrijk onderwerp in Nieuw Boekhorst. Om hieraan ruimte te bieden wordt er voor gekozen om een brede buurtvaart met een passantenhaventje te realiseren. De buurtvaart staat in directe verbinding met de Leidsevaart en Haarlemmertrekvaart. In Nieuw Boekhorst wordt ruimte gereserveerd voor sport en bewegen in het groen. Het plan wordt dooraderd met brede groenzones zodat het optimaal bijdraagt aan het lopen van een ommetje maar ook positief bijdraagt aan een duurzame leefomgeving.	
P20	Ter voorkoming van verdringing van de agrarische en recreatieve bedrijvigheid in	Het Plan van Aanpak (PvA) is in 2019 opgesteld en besproken met de	

	het buitengebied starten we met een project Handhaving Buitengebied. In dit GOM-project wordt gestart met een plan van aanpak om het buitengebied te handhaven. In het plan van aanpak komt een prioritering. De doorlooptijd van dit handhavingstraject schatten wij in op vier jaar. Uitwerking 2021 (e.v.): In 2021 continueren we onze inspanningen in het kader van het project Handhaving Buitengebied.	burgemeesters en wethouders van HLT. We zijn na goedkeuring van het PvA gestart met de handhaving van de percelen die als prioriteit zijn aangemerkt, dit om ervaring op te doen. Daarna is gestart met de handhaving van de andere percelen. Eind 2021 is het resultaat als volgt: - Het aantal m2 teruggewonnen bollengrond: 67.375; - Op 21 percelen is het strijdig gebruik gestaakt.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Behoud van cultureel erfgoed

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P34	Voor het behoud van onze monumenten maken we één keer per twee jaar een volledige ronde langs alle monumenten. Onderzocht wordt dan of maatregelen nodig zijn voor behoud van het monument en ter voorkoming van verval. Mochten er plannen zijn voor ontwikkeling van het monument, dan is de eerste stap: ontwikkeling met behoud van. Mocht dat niet lukken, dan wordt onderzocht waaruit de herontwikkeling dan kan bestaan. Uitwerking 2021 (e.v.): De volgende algemene ronde langs monumenten vindt in 2021 plaats.	Ronde langs monumenten heeft plaatsgevonden in 2021. Nulmeting van Beeldbepalende objecten heeft plaatsgevonden in 2021.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Greenport Ontwikkelingsmaatschappij B.V. (GOM)	Woningbouwcorporaties Projectontwikkelaars Bedrijven Particuliere initiatiefnemers

2.1.6 Openbare ruimte

Wat wilden we bereiken?

Doel: Samen zorgen voor een schone leefomgeving

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P14	Bij de (her)inrichting van straten en wijken realiseren we waar mogelijk wensen van gebruikers, dit is een onderdeel van participatie. Het niveau van participatie wordt vooraf bepaald aan de hand van de opdrachtbeschrijving.	Participatie bij (her)inrichting van straten en wijken is standaard in onze aanpak opgenomen.	
P15	In samenwerking met de Omgevingsdienst West-Holland (ODWH) gaan we eventuele knelpunten met betrekking tot het gescheiden afvoeren van bouwafval door aannemingsbedrijven inventariseren. Indien en waar nodig zullen we aansluitend daarop maatregelen nemen.	De focus in 2021 heeft gelegen op de implementatie van het afvalbeleid. Met dit project is nog geen start gemaakt. Gemeenten zijn niet verantwoordelijk voor het (gescheiden) inzamelen van bedrijfsafval. Wel kunnen gemeenten een helpende hand bieden door een platform te organiseren waarop over afval gesproken kan worden. In overleg met de Omgevingsdienst gaan we bekijken welke knelpunten worden genoemd en welke mogelijke oplossingen kunnen worden aangedragen.	
P31a	Bij het plaatsen van afvalbakken in recreatiegebieden onderzoeken we de mogelijkheid om bij de bron te scheiden.	Op dit moment is het inzamelen van gescheiden afval in recreatiegebieden nog niet goed mogelijk. Het is hierbij ook relatief duur om gescheiden afvalstromen in te zamelen voor recreatie gebieden.	
P31b	We voeren, in samenwerking met scholen en de wijkregisseurs, zwerfafvalacties uit.	Dit is een jaarlijkse terugkerende actie. Door Corona kon niet alles doorgaan zoals we normaliter doen.	
P32	We ondersteunen educatieprojecten en initiëren voorlichtingscampagnes op het gebied van (zwerf)afval en hondenpoep.	Naar behoefte faciliteren we o.a. scholen en (afval) ambassadeurs en denken we actief mee. Deze lijn is in 2021 doorgetrokken. De afvalcoach heeft hierin een coördinerende rol op zich genomen. Hij geeft voorlichting en spreekt met de ambassadeurs en op scholen.	
P33	We houden toezicht op de uitvoering van het hondenbeleid. Naast de reguliere handhavingstrajecten zetten we in op jaarlijkse voorlichtingscampagnes om het gedrag te beïnvloeden. We monitoren de effecten en beoordelen op basis daarvan of bijstelling van beleid nodig/gewenst is.	Door Corona hebben we hier niet de aandacht aan kunnen geven die we gewend zijn.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Versterken van de biodiversiteit

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
P21	Op basis van een in 2018 vastgestelde kansenkaart wordt een Uitvoeringsprogramma Biodiversiteit opgesteld.	Het Uitvoeringsprogramma Biodiversiteit wordt in het 2e kwartaal 2022 voorgelegd aan de raad. Het rapport 'Biodivers en duurzaam Teylingen 2019', van D'Natuur vormt de basis voor het programma. Het overzicht van mogelijke maatregelen heeft betrekking op de volgende drie uitvoeringsgebieden: Uitvoeringsgerichte maatregelen, Beleidsgerichte maatregelen, Maatregelen gericht op overleg en communicatie.	
P22	Bij de (her)inrichting en het beheer van woonwijken zullen groen, natuurvriendelijke oevers en het maaien anders worden uitgevoerd. Bij (her)inrichting zullen we de streekeigenheid versterken door het toepassen van inheemse bomen, struiken en planten die passen bij de natuurlijke omstandigheden. Beschoeiing zal daar waar mogelijk bij vervanging omgevormd worden naar een natuurlijke oever. Meer grasbermen zullen worden vervangen door bloemrijke bermen en er zal meer gevarieerd gaan worden in maaifrequentie en het laten staan van gras, bijvoorbeeld aan de kant van sloten. Door deze maatregelen zal er meer verscheidenheid (biodiversiteit) aan planten- en diersoorten ontstaan.	Vervanging of renovatie is het uitgelezen moment om het sortiment én de groeiplaats duurzamer te maken. Het renoveren wordt gebruikt om groenvakken aaneen te sluiten en betontegels te vervangen door bijvoorbeeld grasbetontegels. Het geheel wordt zo aangelegd dat het regenwater in groenvakken kan stromen, bijvoorbeeld verlaagd met banden, en daar langzaam weg zakt. Dit ontlast het riool en helpt grondwaterstandverlaging voorkomen. Het sortiment meer (bio)divers maken levert net als bij bomen veel voordelen op. Het beperkt de risico's van uitval door bijvoorbeeld ziekten en plagen en is goed voor insecten zoals bijen en vlinders. Een van de manieren om de groene oppervlakte in woonwijken te vergroten is het vervangen van verharding door groen. Net als bij het renoveren van groenvakken is omvorming binnen een project het ideale moment om de buitenruimte klimaatbestendiger te maken.	
P23	We richten onze leefomgeving in met duurzaam groen, in participatie met de	In het 2e kwartaal 2022 zal het groenbeheerplan en	

	bewoners. Daarbij maken we een keuze voor een verscheidenheid aan plant- en boomsoorten die van nature in onze omgeving voorkomen. Het nieuwe handboek inrichting openbare ruimte, dat eind 2019 gereed is, wordt hierbij de leidraad. In dit handboek wordt een lijst van planten en bomen opgenomen waar men, afhankelijk van een gebied of plaats, uit kan kiezen.	uitvoeringsprogramma biodiversiteit aan de raad worden voorgelegd. In het nieuwe Groenbeheerplan cq. uitvoeringsprogramma wordt een lijst van planten en boomsoorten opgenomen. De Leidraad inrichting openbare ruimte (LIOR) kent inmiddels een cyclus waarin jaarlijks een update plaatsvindt op basis van onder andere de laatste trends, ontwikkelingen, wet- en regelgeving. Zaken die uit groenbeheerplan cq uitvoeringsprogramma naar voren komen worden vertaald naar de LIOR	
P24	Naast voorlichting aan bewoners geven we zelf het voorbeeld door daar waar mogelijk het aantal vierkante meters verharding in de openbare ruimte te verkleinen (voorbeeld: project Kagerplein). Bij nieuwbouw worden de bewoners actief benaderd met voorbeelden om tuinen duurzaam in te richten met minimale of open verharding. Tweemaal per jaar houden we een campagne waarbij bewoners tegels kunnen inleveren tegen vaste planten.	Nieuwbouw: in 2021 is er een plan opgesteld door de Tuinambassadeurs om bewoners van nieuwbouwprojecten in informeren over het vergroenen van hun tuin. Er zijn contacten gelegd met de projectontwikkelaar, maar door de corona maatregelen is het niet mogelijk geweest om fysiek een presentatie te verzorgen voor de nieuwe bewoners. Stenen inleveren: in het voorjaar 2021 heeft de actie steen eruit, plant erin plaatsgevonden. Bij de lokale tuincentra konden tegels ingeleverd worden en kregen inwoners daar planten voor terug. Voorlichtingscampagnes: zowel IVN en Stichting Steenbreek hebben online (i.v.m. corona maatregelen) workshops verzorgd. Daarnaast heeft de gemeente ook deelgenomen aan het NK tegelwippen, hierdoor hebben is van maart tot september actief aandacht gevraagd/de nadruk gelegd op het vergroenen van de tuinen. In 2021 gaven de Tuinambassadeurs advies aan omwonende, waren zij bereikbaar voor vragen over tuinieren en deelden zij tips via de on- en offline media.	
P28	Waar mogelijk realiseren we wensen van inwoners/gebruikers bij de (her)inrichting van straten en wijken.	Inwoners worden actief betrokken bij de (her)inrichting van straten en wijken. Ook in 2022 zullen we deze lijn doortrekken.	
P29	We gaan onderzoeken welke gerecyclede producten we kunnen toepassen in de	Bij de (her)inrichting van straten en/of de vervanging van de voorzieningen is	

	buitenruimte. Er zullen een aantal pilots worden gedraaid.	hergebruik en recycling van materialen en grondstoffen een vast onderdeel wat wordt meegenomen in het inkoopproces. Nieuwe ontwikkelingen houden we bij en waar we kansen zien, passen we deze toe of onderzoeken we deze op kleine schaal (pilot).	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Omgevingsdienst West-Holland (ODWH) VAB Stichting RIJK	Inwoners Zwerfafvalambassadeurs Maatschappelijke instellingen

2.1.7 Verbonden partijen

Voor informatie over de verbonden partijen wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

2.1.8 Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Begroting 2021	NL	Bron
Gemiddelde WOZ waarde	per duizend euro	€ 346	€371	€ 325	€ 290	CBS
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	11,1	5	20,5	8,9	Basis-registratie adressen en gebouwen
Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar (%)	73,60%	73,6%	73,40%	70,1%	CBS
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	Gemiddeld totaalbedrag in euro's	€ 647	€ 594	€ 610	€ 733	COELO
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Gemiddeld totaalbedrag in euro's	€ 716	€ 614	€ 679	€ 810	COELO

Toelichting indicator Gemiddelde WOZ waarde
De gemiddelde WOZ waarde van woningen.

Toelichting indicator Nieuwgebouwde woningen
Het aantal nieuwgebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen zoals transformaties.

Toelichting indicator Demografische druk
De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
Toelichting indicator Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden
Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Toelichting indicator Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden
Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Indicator	Eenheid	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Begroting 2021	NL	Bron
Omvang huishoudelijk restafval	Hoeveelheid restafval per bewoner in kilo's	166 kg	128	135	2019: 161 kg	CBS
Hernieuwbare elektriciteit	Percentage elektriciteit opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa	nb	5,3 %	3,5%	2019 20,0%	RWS

Toelichting indicator Omvang huishoudelijk restafval
Betreft het huis aan huis ingezameld restafval exclusief het grof huishoudelijk afval van de gemeentewerf.

Toelichting indicator Hernieuwbare elektriciteit
Het percentage is afkomstig uit de Klimaatmonitor en heeft betrekking op 2019. Recentere gegevens ontbreken. Monitoring is in ontwikkeling bij Holland Rijnland als onderdeel van de uitwerking van de energietransitie.

Indicator	Eenheid	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Begroting 2021	NL	Bron
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	160	NB	200	110	Bureau Halt
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	0,9	0,6	0,7	2,0	CBS
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2,3	1,13	3	4,5	CBS
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	2,1	1	2	1,8	CBS
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	5,9	4,4	3,5	6,2	CBS

Toelichting indicator Verwijzingen Halt
Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 jongeren. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie (en dus zonder opbouw van een 'strafblad').

Toelichting indicator Winkeldiefstallen
Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.

Toelichting indicator Geweldsmisdrijven
Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).

Toelichting indicator Diefstallen uit woning
Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.

Toelichting indicator Vernieling en beschadiging (in de openbare ruimte)
Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmarekening nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden kunt u deze vinden op: https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/

2.1.9 Kaderstellende stukken

Veiligheid
- Wijkgericht werken

Mobiliteit
- Gemeentelijk Verkeer- en Vervoer Plan (GVVP)
- Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan
- Regionaal Verkeers- en Vervoersplan Holland Rijnland, met uitvoeringsprogramma
- Geactualiseerde wegenstructuur Voorhout 2020
- Gemeentelijk Verkeers-en Vervoersplan Teylingen (GVVP) 2010-2020
- Provinciale Visie op Ruimte en Mobiliteit

Wonen
- Regionale Woonagenda Holland Rijnland 2017
- Woonvisie Teylingen
- Zorgpact Teylingen
- Provinciale Visie op Ruimte en Mobiliteit

Implementatie Omgevingswet
- Regionale Structuurvisie Holland Rijnland
- Begroting Teylingen – Begroting Omgevingsdienst West-Holland
- Intergemeentelijke structuurvisie Greenport Duin- en Bollenstreek
- Structuurvisie Teylingen 2030 Duurzaam bloeiend
- Nota Regionale Investeringsstrategie Holland Rijnland

Gebiedsontwikkeling
- Regionale Structuurvisie Holland Rijnland
- Begroting Teylingen – Begroting Omgevingsdienst West-Holland
- Intergemeentelijke structuurvisie Greenport Duin- en Bollenstreek
- Structuurvisie Teylingen 2030 Duurzaam bloeiend
- Nota Regionale Investeringsstrategie Holland Rijnland

Openbare ruimte
- Afvalstoffenbeleidsplan
- Speelplaatsenbeheerplan 2014-2018
- Uitvoeringsprogramma Zwerfafval
- Integraal Afval Waterketen Plan
- Uitvoeringsprogramma groen Bollenstreek 2014 - 2018 Holland Rijnland
- Gebiedsprogrammma groen Bollenstreek 2016-2020 Holland Rijnland
- Provinciaal fietspadenplan 2008
- Beleidsplan De Waarde van Groen
- Erfgoedwet 2016
- Wijkgericht werken

2.1.10 Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

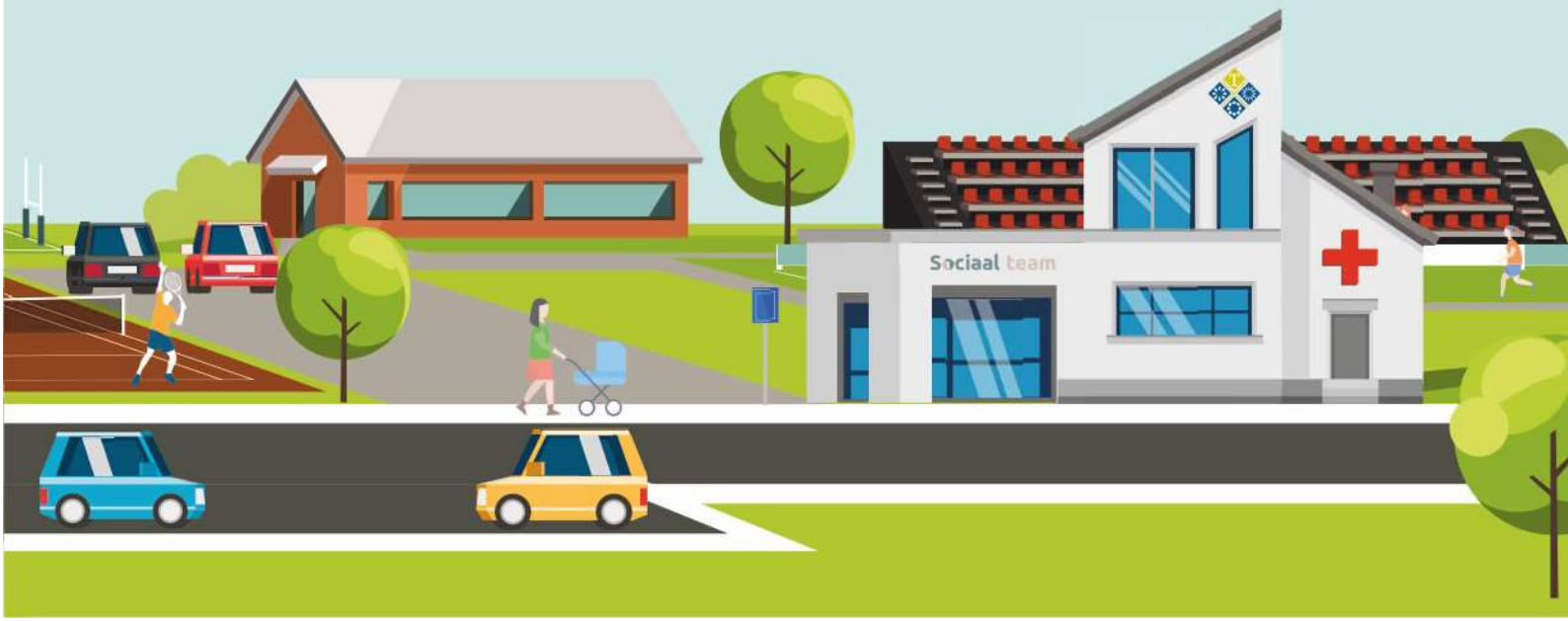
Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Thema Gebiedsontwikkeling				
Ruimtelijke ordening	-1.861	-1.544	-1.113	-1.912
Thema Openbare ruimte				
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.537	-2.732	-3.123	-3.057
Thema Veiligheid				
Crisisbeheersing en brandweer	-2.617	-2.756	-2.387	-2.240
Openbare orde en veiligheid	-861	-1.077	-1.319	-1.123
Thema Mobiliteit				
Verkeer en vervoer	-3.178	-3.480	-3.704	-3.993
Parkeren	-129	-150	-245	-239
Recreatieve havens	-436	-368	-308	-500
Thema Wonen				
Wonen en bouwen	-2.083	-2.077	-2.114	-1.539
Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-4.009	-8.128	-6.810	-5.239
Totaal lasten	**-17.711**	**-22.312**	**-21.123**	**-19.842**

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Thema Gebiedsontwikkeling				
Ruimtelijke ordening	878	0	0	1.075
Thema Openbare ruimte				
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	45	131	131	31
Thema Veiligheid				
Crisisbeheersing en brandweer	225	242	242	412
Openbare orde en veiligheid	19	38	38	17
Thema Mobiliteit				
Verkeer en vervoer	204	116	160	863
Parkeren	9	18	12	9
Recreatieve havens	99	61	96	239
Thema Wonen				
Wonen en bouwen	1.490	544	1.136	1.328
Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	4.009	8.105	6.752	5.046

Totaal baten	**6.978**	**9.255**	**8.567**	**9.020**
Saldo voor resultaatbestemming	**-10.733**	**-13.055**	**-12.553**	**-10.819**

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Toevoegingen reserves	5	-63	-178	-579
Onttrekkingen reserves	1.479	1.491	1.710	1.482
Totaal reserves	**1.485**	**1.428**	**1.532**	**903**
Saldo na resultaatbestemming	**-9.248**	**-11.628**	**-11.020**	**-9.917**

Energiek & sociaal

2.2 Programma 2 Energiek en sociaal Teylingen

Trends en ontwikkelingen

Maatschappelijke agenda (MAG)
In 2021 is de maatschappelijke agenda vastgesteld. Vanuit de maatschappelijke agenda kijken we met een integrale blik naar wat de inwoner nodig heft. We doen dit aan de hand van zeven pijlers: vitaliteit, talentontwikkeling, zorg voor elkaar, werk en inkomen, opgroeien, thuis wonen, hulp bij meedoen. Samen met onze partners werken we aan de opgaven in het brede sociale domein.

Voor ieder 1
In het voorjaar is de integrale toegang van 0 tot 100 gerealiseerd. De lokale loketten, sociale teams en Jeugd- en gezinsteams zijn vanaf 1 maart samengegaan in de stichting Voor ieder 1. Hier is een laagdrempelig en integraal hulp aanbod beschikbaar voor al onze inwoners. Voor ieder 1 kan zelf hulp verlenen of toeleiden naar passende zorg of ondersteuning. Er is een samenwerking met diverse partijen zoals welzijnswerk, woningbouwverenigingen, onderwijs, jeugdhulp, huisartsen, wijkverpleging of ggz.

Teylingen positief gezond
Met de nieuwe nota wordt gezondheid breed op de agenda gezet. De problemen die achter een verminderde gezondheid schuilgaan, gaan namelijk verder dan het gezondheidsdomein. Hierbij kun je denken aan armoede, werkeloosheid of ongunstige leefomstandigheden die van invloed zijn op de gezondheid. Het is daarom belangrijk om vanuit een breed perspectief aan gezondheid van inwoners te werken. Het concept Positieve Gezondheid vormt een paraplu voor het gezondheidsbeleid. Het gat hierbij niet alleen om de lichamelijke kanten van gezondheid, maar ook om welbevinden, eigen regie, veerkracht, participatie en zingeving. Samenwerking met maatschappelijke spelers is van groot belang bij het uitvoeren van dit beleid.

Kunst- en Cultuurnota
Samen met inwoners en partners en volgens het BOB-model is in 2021 gewerkt aan een nieuwe nota kunst en cultuur. In deze nota wordt uitgegaan van een bredere maatschappelijke bijdrage van kunst en cultuur. Niet alleen geven kunst en cultuur plezier, het bepaalt onze identiteit en draagt bij aan onze gezondheid en welzijn. De Kunst- en Cultuurnota wordt in het eerste kwartaal van 2022 vastgesteld.

Wet inburgering
Op 1 januari 2022 wordt de nieuwe Wet Inburgering van kracht. Gemeenten krijgen de regie op inburgering en moeten inburgeraars een traject op maat aanbieden. In 2021 zijn voor de uitvoering hiervan de verordening wet inburgering 2022 en de beleidsnota Nieuwe wet inburgering vastgesteld.

Maatschappelijke zorg
Per 2023 wordt de Maatschappelijke Zorg gedecentraliseerd naar de gemeenten. In Holland Rijnland verband is in 2021 gezamenlijk gewerkt aan de voorbereiding van deze decentralisatie. In de Duin- en Bollenstreek is uitvoering gegeven aan het plan ‘Omzien naar Elkaar’. Er zijn grote stappen gezet in het voorbereiden van de decentralisatie.

Inkoop jeugdhulp
In 2021 zijn op basis van het zorgprogrammaplan jeugd en het inkoopplan Jeugd nieuwe inkoopcontracten voor de specialistische jeugdzorg afgesloten. Hiermee is een belangrijke stap gezet naar de transformatie van de jeugdzorg.

2.2.1 Onderwijs

Wat wilden we bereiken?

Doel: Onderwijs als de investering tot succes en persoonlijke groei

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E19a	We geven daar waar nodig (financiële) ondersteuning aan de uitvoering van de Regionale Educatieve Agenda en voeren het Vroeg en Voorschoolse Educatie (VVE)-beleid uit. Uitwerking 2021 (e.v.) We voeren de acties uit de Ontwikkelagenda 2019-2023 uit door middel van pilots op het gebied van jeugdhulp in de school, onderwijs-zorgarrangementen en rondom anderstalige leerlingen van de Internationale Schakelklas (ISK).	De acties uit de Regionale Educatieve Agenda zijn (voor zover mogelijk vanwege Corona) uitgevoerd: er is een beleids- en uitvoeringsplan anderstalige leerlingen dat wordt uitgevoerd door het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs, er is gebruik gemaakt van maatwerkvoorzieningen voor leerlingen die geen volledig onderwijs kunnen volgen of niet binnen een schoolse setting. De Variawet heeft het mogelijk gemaakt deze leerlingen toch een vorm van ontwikkeling en/of onderwijs te bieden. We geven zo min mogelijk vrijstellingen af maar gaan uit van leerrecht, tenzij een leerling geen ontwikkelingsmogelijkheden heeft. Er zijn nieuwe afspraken gemaakt binnen Holland Rijnland die de afspraken van 2019 opvolgen en verbeteren: algemeen toegankelijke jeugdhulp in het gespecialiseerd onderwijs is daar een voorbeeld van. Het VVE-beleid is ook in 2021 conform de nota onderwijsachterstanden uitgevoerd.	
E19b	Ook zetten we in op volwasseneneducatie, waarvoor we een lokaal plan op gaan stellen. We voeren het convenant laaggeletterdheid uit.	Het Taalpact is opgesteld in de regio. In het eerste kwartaal van 2022 zal deze ondertekend worden door de deelnemers.	
E27	We willen de onderwijsvoorzieningen een beweging laten maken in de richting van Integrale Kind Centra (IKC). We ontwikkelen beleid dat die beweging faciliteert en ondersteunt en verankeren dit in het Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het primair onderwijs. Uitwerking 2021 (e.v.): In 2019 is het Integraal Huisvestingsplan vastgesteld. Hierin is voor het primair onderwijs beschreven dat de gemeente zorgt voor een duidelijk beleidskader met een door lokale partners gedragen visie. Dit beleidskader stellen we in 2020 op.	Door vele ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting en de verhoogde werkdruk op scholen vanwege corona is het niet gelukt een gemeentelijk beleidskader op te stellen met de partners uit het veld. Wel is er met de partners een IKC visie ontwikkeld specifiek voor basisschool het Sterrenwerk. De fusieschool Sterrenwerk (Kinderburg en Rank) is verhuisd naar de tijdelijke locatie en alle voorbereidingen zijn getroffen voor de sloop van de bestaande school en vervangende nieuwbouw van het Kindcentrum Sterrenwerk voor 16 groepen. Eind 2021 is gestart met de aanbesteding. De planvorming voor uitbreiding van de Andreasschool met 4 groepen is zo goed als volledig doorlopen, inclusief de eerste fase van de aanbesteding van het bouwteam.	

E28	Vanuit het perspectief dat we als gemeente Teylingen in 2030 volledig duurzaam willen zijn, gaan we aan de slag met het opstellen van een uitvoeringsprogramma om de gebouwen van het primair onderwijs te verduurzamen. Uitwerking 2021 (e.v.): Het op stellen van de uitvoeringsprogramma's heeft in 2020 vertraging opgelopen. Ze zullen ter informatie en vaststelling aangeboden worden.	Dit is uitgesteld vanwege prioriteit op lopende projecten.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Iedereen kan en durft mee te doen in de samenleving

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E26	Bij het nastreven van de inclusieve samenleving hebben we nadrukkelijk specifieke aandacht voor LHBT-inwoners. Om onze solidariteit met deze doelgroep te tonen, hijsen we op Coming Out Day de regenboogvlag. Uitwerking 2021 (e.v.): Scholen blijven anti-pestprogramma's gebruiken en voeren de Wet Passend Onderwijs uit.	Scholen voeren deze actie uit.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Bureau Leerplicht (onderdeel van Holland Rijnland)	Onderwijsveld CJG Voor ieder 1 Kinderopvang organisaties Bedrijfsleven

2.2.2 Gezondheid & Vitaliteit

Wat wilden we bereiken?

Doel: Positieve gezondheid is ons uitgangspunt

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E2a	De Nota Volksgezondheidbeleid wordt gemoderniseerd en herijkt vanuit het perspectief van positieve gezondheid. Het spreekt voor zich dat de nieuwe nota op een participatieve manier tot stand komt. Bij de opstelling van de nota wordt een relatie gelegd naar de omgevingsvisie en naar het beleid van rijk en provincie. Uitwerking 2021 e.v. Binnen de nota volksgezondheid is aandacht voor zowel de samenwerking met zorg-en welzijnsprofessionals alsook het afgesloten vitaliteitsakkoord. Op deze manier wordt de integrale benadering vanuit positieve gezondheid verder versterkt.	De beleidsnota volksgezondheid 'Teylingen positief gezond' 2021 – 2024 is in april 2021 door de raad vastgesteld. Het is een nieuwe, breed gedragen, nota Volksgezondheid met als integraal kader het concept van positieve gezondheid. De uitvoering is gericht op het bevorderen van een gezonde leefstijl met als inzet dat inwoners gezonder ouder worden. Gedurende de totstandkoming van de nota is afgestemd met de GGD, omgevingsdienst, Brijder, Welzijn Teylingen, OOV, sportformateur van Duin, de stuurgroep positieve gezondheid en heeft ter uitvoering van de gemeentelijke inspraakverordening overleg plaats gehad met belanghebbende organisaties. In de zomer van 2021 is er budget vrijgekomen waarmee het Pando network en de Combibrug een start met de uitvoering van de beleidsnota konden maken. Zo zijn een communicatie strategie en bijbehorende website (https://www.viteylingen.nl/) door het pando network opgeleverd. Daarnaast is de combibrug gestart met de uitvoering van de Vitaliteitstafel. De Vitaliteitstafel beoordeeld projectaanvragen die in het kader van het vitaliteitsakkoord worden ingediend.	
E2b	We monitoren het middelengebruik en overgewicht van onze inwoners en waar mogelijk interveniëren we bij probleemsituaties. Uitwerking 2021 e.v. Middelengebruik en overgewicht wordt in de nota Volksgezondheid op een integrale wijze vanuit een positieve leefstijl benaderd.	In de gezondheidsnota zijn doelstellingen opgenomen m.b.t. een gezonde, gelukkige en vitale bevolking. Hierin staat ook een nulmeting m.b.t. middelengebruik en overgewicht opgenomen. Daarbij zijn doelen geformuleerd die in 2024 behaald moeten zijn.	
E2c	Interventies pakken we integraal op, in die zin dat (waar nodig) een relatie wordt	De combibrug is gestart met de uitvoering van de Vitaliteitstafel. De Vitaliteitstafel	

	gelegd naar het beleidsterrein van openbare orde en veiligheid. Bovendien zal steeds een duidelijke communicatiestrategie onderdeel uitmaken van de aanpak. Ook samenwerking met andere partners wordt gezocht, bijvoorbeeld verenigingen als het gaat om het terugdringen van overgewicht. Uitwerking 2021 e.v. Het vitaliteitsakkoord is een belangrijk instrument om aan de samenwerking met maatschappelijke partners verder vorm te geven.	beoordeeld projectaanvragen die in het kader van het vitaliteitsakkoord worden ingediend. Er wordt bij de beoordeling van de projectaanvragen samengewerkt met partners en onderwerpen die betrekking hebben op positieve gezondheid (zoals het terugdringen van overgewicht) staan centraal. Waar nodig vinden interventies plaats.	
E2d	We sluiten aan bij het initiatief 'Op weg naar een rookvrije generatie'. Uitwerking 2021 e.v. Een plan van aanpak wordt uitgewerkt in de nota Volksgezondheid.	In Teylingen is een actieprogramma "Teylingen op weg naar een rookvrije generatie" opgesteld. Het programma is gericht op zichtbare, verbindende en aanjagende activiteiten. Het plan van aanpak is terug te vinden in de nota Volksgezondheid.	
E19	We maken nieuwe afspraken over de combinatiefunctie (onderwijs, sport en	Het 'Model Sport en Onderwijs Teylingen 2020-2023' is voortgezet. Daarnaast is	

	cultuur), waarbij we ook invulling gaan geven aan de rol van de buurtsportcoach. Uitwerking 2021 e.v. Met de Combibrug, sportverenigingen en het basisonderwijs hebben we eind 2018 en voorjaar 2019 de werkwijze van de combinatiefunctie onderwijs, sport en cultuur geëvalueerd. Het resultaat is dat we vanaf schooljaar 2020-2021 zijn gaan werken met een ander model, waarbij we inzetten op meer (kwalitatieve) lesuren bewegingsonderwijs gegeven door een vakdocent lichamelijke opvoeding en een ondersteunend sport- en beweegprogramma vanuit de Combibrug. Het sportpromotiepakket van de Combibrug blijft gehandhaafd. In het eerste projectjaar hebben tien van de twaalf scholen een aanvraag ingediend en toegekend gekregen. 70 van de 98 groepen 3 t/m 8 krijgen in het eerste project- en schooljaar 2020-2021 twee lesuren bewegingsonderwijs. Dit komt overeen met 134 lesuren bewegingsonderwijs. Dit betekent dat in het eerste project- en schooljaar 2020-2021 68,37% van de basisschoolleerlingen een tweede lesuur bewegingsonderwijs van een vakdocent krijgt. En daarmee het gestelde doel van 70% al bijna bereikt is. Als we afgaan op het aantal deelnemende scholen dan ligt het percentage op 83%. In 2021 zetten we het projectplan volgens planning voort.	invulling gegeven aan de bredere betekenis van sport en bewegen in relatie tot gezonde leefstijl. Concreet is dit zichtbaar gemaakt in het Vitaliteitsakkoord Teylingen, waarin het lokale sportakkoord en preventieakkoord zijn geïntegreerd en opgenomen in de Gezondheidsnota.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Sport en bewegen voor iedereen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E22a	a)We geven uitvoering aan de sportnota, het daarin geformuleerde sportbeleid en	We geven uitvoering aan de sportnota, het daarin geformuleerde sportbeleid en	

	continueren de investeringen op dit beleidsterrein. In de op te stellen volksgezondheids-nota wordt een link naar sport gelegd, dit vanuit het perspectief dat sport bijdraagt aan een inclusieve samenleving.	continueren de investeringen op dit beleidsterrein. In 2021 is de volksgezondheidsnota vastgesteld waarin het Vitaliteitsakkoord Teylingen is opgenomen. Hier wordt de verbinding met sport en bewegen en gezonde leefstijl gemaakt en zijn de uitvoeringsbudgetten van de lokale sport- en preventieakkoorden in opgenomen. Vanuit het perspectief dat sport en bewegen bijdraagt aan een vitaler en inclusieve samenleving.	
E22b	De uitvoering van accommodatiebeleid is gericht op de koppeling met wijk en buurt, waarbij de accommodaties een rol spelen bij ontmoetingen en activiteiten in die wijk of buurt. We willen graag dat sportaanbieders efficiënter gebruik maken van elkaars accommodaties. Hierover zijn we met ze in gesprek geweest in het kader van de nititie binnensportaccommodaties. Deze is in september 2020 in de raad opiniërend besproken. De uitkomsten worden in 2021 verder uitgewerkt en voorgelegd aan de raad voor besluitvorming. Door het herhuisvesten van scholen voor primair onderwijs via de onderwijscarrousel, komen op termijn schoolgebouwen vrij. Deze gaan we inzetten om culturele en sociaal-maatschappelijke organisaties te helpen bij het oplossen van hun huisvestingsbehoefte, zodat zij gewenste maatschappelijke activiteiten kunnen realiseren. Dit doen we aan de hand van het Toetsingskader Maatschappelijke Activiteiten. Wij faciliteren en stimuleren in samenwerking met buurtsportcoaches de breedte- en topsport. Incidenteel ondersteunen we (top)sportevenementen.	Deze is uitgesteld vanwege prioriteit op lopende projecten.	
E22c	Ook citymarketing wordt ingezet bij bijvoorbeeld ondersteuning van	Mede door Corona zijn er geen topsportevenementen geweest.	

	topsportevenementen. Sporthal de Wasbeek is economisch afgeschreven. Voor het zwembad en de aangrenzende accommodaties staat in 2022 een uitgebreide en duurzame renovatie gepland in het MOP. 2021 is het moment om een afweging te maken of we gaan herinvesteren in de wasbeek of het moment aangrijpen om uit te rekenen welke kosten en besparingen er mogelijk zijn voor nieuwbouw. Een slim, duurzaam en doelmatig sportcomplex.	Sporthal de Wasbeek is economisch afgeschreven. Voor het zwembad en de aangrenzende accommodaties staat in 2022 een uitgebreide en duurzame renovatie gepland in het MOP. In 2021 is door alle andere werkzaamheden mede door Corona de afweging over herinvesteren nog niet gemaakt.	
E22d	We zetten verder in op voorlichting over gezonde voeding (via de GGD) en zorgen voor voldoende en duurzame accommodaties, ook voor sporters die niet bij een vereniging zijn aangesloten.	In samenwerking met inwoners zijn we met de voorbereidingen bezig om te komen tot een beweegtuin in de openbare ruimte. In 2022 gaan we hiermee verder, de focus ligt op het vinden van een geschikte locatie en het maken van een ontwerp.	
E22e	We realiseren bewegingsvriendelijke openbare ruimte en fitpleinen.	In verband met corona was het niet mogelijk interactief (participatief) met sport in openbare ruimte aan de gang te gaan.	
E 22f	We hebben een uitnodigende houding ten opzichte van initiatieven op het gebied van topsport en G-sport.	In samenwerking met de regiogemeenten uit de Bollenstreek is in het voorjaar van 2021 een onderzoek afgerond om de potentiële doelgroep van mensen met een fysieke, chronische, visuele of auditieve beperking in beeld te krijgen. Met de deelnemende gemeenten wordt nu gekeken hoe we gezamenlijk en structureel uitvoering kunnen geven aan initiatieven van de doelgroep.	
E22g	We spelen een verbindende rol bij kansrijke regionale initiatieven, zoals een regionaal 50-meterbad en een regionale 333-meter schaatsbaan.	Er komt in de regio geen 50 meter bad of een 333 meter ijsbaan. Wij houden een vinger aan de pols met betrekking tot regionale ontwikkelingen op gebied van sportaccommodaties.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Subsidiëren activiteiten met maatschappelijke en sociale meerwaarde

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E24	Wij hebben de ambitie om het accommodatiebeleid voor de binnen- en	Het onderzoek is afgerond. De optie van een multifunctionele accommodatie in	

	de buitensport te harmoniseren en meer op elkaar te laten aansluiten. We willen verder de beweging maken naar een insteek waarbij we het zwaartepunt van de subsidiëring verleggen van accommodaties naar een meer activiteiten gerichte benadering waarbij gesubsidieerd wordt naargelang de activiteit bijdraagt aan sociaal- of maatschappelijke doelstellingen. Uitwerking 2021 (e.v.): Op basis van de raadsbreed aangenomen motie 'Onderzoek naar multifunctionele accommodatie in Voorhout' onderzoeken we of er draagvlak is om een centraal gelegen multifunctionele accommodatie in Voorhout te realiseren die bijdraagt aan sociaal-maatschappelijke doelstellingen.	Voorhout wordt onderdeel van de centrumvisie	
E25	Het huidige subsidiebeleid "back to basics" voor structurele subsidies zetten we voort.	Het huidige subsidiebeleid "back to basics" voor structurele subsidies hebben we in 2021 voortgezet.	✔

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
RDOG	Sportaanbieders, sportstichtingen, Combibrug, Welzijn Teylingen en onderwijs

2.2.3 Sociaal domein

Wat wilden we bereiken?

Doel: Individuele vrijheid en eigen verantwoordelijkheid is ons uitgangspunt

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E1	We gaan uit van de eigen verantwoordelijkheid van mensen en dringen zorg en ondersteuning dan ook niet op. Maar als het niet meer gaat, bieden wij hulp en ondersteuning via het JGT/CJG en de Sociale Teams. Uitgangspunt daarbij is mensen weer in hun kracht te zetten. We sluiten aan op het rijksprogramma 'Kansrijke Start'. Uitwerking 2021(e.v.): Eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht blijven belangrijke uitgangspunten in de hulp en ondersteuning. Maar als het een inwoner of een gezin niet op eigen kracht lukt dan is de Integrale Toegang er om integraal hulp en ondersteuning te bieden tot de inwoner of het gezin weer in zijn kracht staat.	Eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht blijven belangrijke uitgangspunten in de hulp en ondersteuning. Maar als het een inwoner of een gezin niet op eigen kracht lukt dan is de Integrale Toegang er om integraal hulp en ondersteuning te bieden tot de inwoner of het gezin weer in zijn kracht staat. In 2021 is Voor Ieder 1, de Integrale Toegang van start gegaan. Voor Ieder 1 ondersteunt inwoners die (tijdelijk) niet in hun kracht staan tot zij dit weer zelf of met hulp kunnen.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Passende hulp en zorg voor iedereen die dat nodig heeft

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E3a	We onderzoeken subregionale inkoop van Jeugdhulp, we voeren de Sturingsagenda	We hebben in 2021 op basis van het inkoopplan contracten afgesloten met	

	van Holland Rijnland uit en doen mee in de landelijke lobby voor extra geld. Uitwerking 2021 (e.v.): We voeren het inkoopplan uit dat in 2020 is vastgesteld en met uw raad is besproken. We nemen extra maatregelen om de kosten in de jeugdzorg beheersbaar te houden. We zetten pilots 'Preventie en vroegsignalering, aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling' op, waaronder Regiolab en "Scheiden zonder schade." We zetten de tweejarige pilot zorg- en veiligheidstafel jeugd voort. De pilot wordt eind 2021 geëvalueerd.	aanbieders. De doelen uit het inkoopplan: direct passende hulp, normaliseren, en een passende onderwijsplek zijn hierin vertaald. Daarnaast hebben we ook maatregelen genomen om de kosten van de specialistische jeugdhulp beheersbaar te houden. Voorbeelden hiervan zijn het project wachtlijsten aanpak GGZ en het maximaliseren aantal uren ambulante zorg. In 2021 is gewerkt aan actielijn 2 van de regiovisie, namelijk: 'Stoppen en oplossen'. Deze actielijn is gericht op het bieden van gefaseerde ketenzorg. De teams van de integrale toegang, Voor ieder 1, zijn binnen het project 'Samenwerken aan stabiele veiligheid' getraind door Veilig Thuis. Ook zijn duidelijke samenwerkingsafspraken tussen Veilig Thuis en de integrale toegang gemaakt. Via de VNG hebben wij onze invloed uitgeoefend om meer middelen vanuit het Rijk beschikbaar te krijgen voor de jeugd. Dat heeft in 2021 ook geresulteerd in extra inkomsten.	
E3b	We voeren de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet uit door uit te gaan van de menselijke maat en zetten in op meer preventie en vroeg signalering. We doen dat via de Sociale Teams, Jeugd- en Gezinsteams en schakelen maatschappelijke organisaties zoals Welzijn Teylingen, MEE en Kwadraad in. Uitwerking 2021 (e.v.): We voeren de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet uit door uit te gaan van de menselijke maat en zetten in op meer preventie en vroeg signalering. We doen dat via de Integrale Toegang en schakelen maatschappelijke organisaties zoals Welzijn Teylingen, vrijwilligersorganisaties binnen het Meedenkersnetwerk en huisartsen in.	Op 7 december 2021 is er een feestelijke aftrap van het actieplan Kansrijke Start in het Bestuurscentrum geweest. Bij kansrijke Start werken eerstelijns geboortezorgpartijen aan een betere ketensamenwerking voor de eerste 1000 levensdagen van een kind. De intentieverklaring 'coalitie Kansrijke Start Teylingen' is tijdens deze bijeenkomst ondertekend. In 2021 is op bestuurlijk of managementniveau commitment opgehaald voor deze intentieverklaring. Inmiddels is gestart met structurele uitvoering van alle acties in het plan. Eén van de acties waaraan al uitvoering is gegeven is het opzetten van een Sociale kaart Kansrijke Start.	
E4	Het actieprogramma Dementievriendelijke gemeente wordt	In februari hebben we de raad geïnformeerd over de resultaten van de	

	verder uitgevoerd en in 2020 geëvalueerd. Uitwerking 2021(e.v.): Op basis van de uitkomsten van de evaluatie in 2020 wordt Dementievriendelijke gemeente verder ingevuld. De verwachting is dat de huidige activiteiten worden voortgezet en uitgewerkt. Zoals het inzetten van kunst voor mensen met dementie en om bewustwording te realiseren en trainingen Omgaan met dementie. Feitelijk is dit inmiddels lopend beleid.	evaluatie Dementievriendelijk Teylingen en hoe verder. Een belangrijke stap in het vervolg zijn de integrale woonzorgopgaven. We werken toe naar een strategische agenda waar we ons als gemeente en samenwerkingspartners aan verbinden. Hierin staan de thema's die we oppakken om ouderen te faciliteren in hun huidige en toekomstige woon-, welzijn- en zorgbehoeften. Een dementievriendelijke gemeente is daar onderdeel van. In het Zorgpact zijn we samen met partners gestart met de woonzorgopgaven. In 2022 gaan we daar mee verder.	
E5a	De Verordening leerlingenvervoer wordt aangepast, zodat in schrijnende gevallen ook een beroep kan worden gedaan op vergoeding vanuit deze regeling. Ook hier is de menselijke maat ons uitgangspunt. Uitwerking 2021(e.v.): Naar verwachting komt eind 2020 een nieuwe verordening van de VNG, waarna de lokale verordening kan worden aangepast.	De nieuwe verordening is in 2021 door de VNG gepubliceerd, maar deze is nog niet vastgesteld in Teylingen.	
E5b	Bij de bestrijding van armoede gaan we door op de ingeslagen weg (vastgelegd in de nota Armoedebeleid gemeente Teylingen). Het is onze doelstelling te voorkomen dat inwoners (financieel) belemmerd worden om deel te nemen aan het maatschappelijk leven. Volgens deze visie is armoede meer dan een financieel probleem en liggen er meerdere oorzaken aan ten grondslag. De aanpak van deze oorzaken vereist een brede focus en een multidisciplinaire aanpak. Samenvattend zetten we in op alle preventieve en informatieve maatregelen (spoor 1), Fonds Voorkoming Huisuitzettingen en Schulddienstverlening ISD (spoor 2), Sport- en cultuurregeling, Kwijtschelding gemeentelijke belastingen en Voedsel- en Kledingbank (spoor 3), Bijstandsuitkering en Ondersteunend minimabeleid (spoor 4), breed betrekken van de samenleving en Netwerkstructuur (spoor 5).	Dit jaar is verder gewerkt aan de uitvoering van de 'sporen' die zijn vastgelegd in de nota Armoedebeleid gemeente Teylingen. Het resultaat daarvan is dat het bereik van de minimaregelingen is vergroot. Vroegsignalering is sinds in 1 januari 2021 een wettelijk verplichte taak voor gemeenten. De uitvoering wordt gedaan door de ISD Bollenstreek. De ISD is aangesloten bij het Landelijk Convenant Vroegsignalering. Ook is de tussentijdse voortgangsrapportage armoedebeleid opgesteld en is het beleidsplan Schuldhulpverlening 2022-2025 vastgesteld.	
E6	We voeren het programma Maatschappelijke zorg uit, waarbij de	In 2021 is er in Holland Rijnland gezamenlijk gewerkt aan de voorbereiding van de	

	prioriteit ligt bij het vinden van huisvesting voor mensen die behoren tot de doelgroep beschermd en begeleid wonen. Naast de noodzaak om huisvestingsvoorzieningen te realiseren voor beschermd en begeleid wonen, realiseren wij ook huisvesting voor spoedzoekers. Wonen, zorg, preventie, welzijn en participatie zijn hierbij onlosmakelijk met elkaar verbonden. Daar waar dat kan, zullen we ten aanzien van de behoefte van verschillende doelgroepen gelijk optrekken in het te realiseren aanbod. Uitwerking 2021(e.v.): Begin 2021 worden de transitiegesprekken met de gemeente Leiden en de andere Holland Rijnland gemeenten vastgesteld. In de Duin- en Bollengemeenten gaan we verder met het uitvoeren van het programma 'Omzien naar elkaar' en het convenant Maatschappelijke Opvang. Tegelijkertijd worden er voorbereidingen getroffen in verband met de transitie per 2022, gezamenlijk met de Duin- en Bollengemeenten.	decentralisatie Maatschappelijke Zorg per 2023. In de Duin- en Bollenstreek hebben we gewerkt aan het uitvoeringsplan 2021 – 2023 'Omzien naar Elkaar'. We hebben activiteiten uitgevoerd op het gebied van prikkelarme huisjes, decentrale opvangplekken, preventie dakloosheid, huisvesting kwetsbare doelgroepen, preventie Geestelijke Gezondheidszorg, ontwikkeling algemene voorzieningen, inloopfuncties en arbeidsparticipatie.	
E7	De mogelijkheid tot het gebruik van PGB's bij Wmo en jeugd, blijft beschikbaar en brengen wij steeds weer onder de aandacht van mensen. Uitwerking 2021(e.v.): In 2020 worden de nadere regels voor het PGB beleid voor jeugd geactualiseerd. In 2021 wordt de verordening gewijzigd, zodat deze in lijn is met de kaders van de inkoop jeugd.	De verordening is geactualiseerd en heeft op 24 februari 2021 ter besluitvorming aan de raad voorgelegen. De mogelijkheid tot het gebruik van PGB's bij Wmo en jeugd blijft bestaan.	✓

Wat wilden we bereiken?

Doel: Inwoners vinden snel toegang tot de juiste hulp

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E8a	We ontwikkelen de Sociale Teams en de Jeugd- en Gezinsteams door tot de	In 2021 is de Integrale Toegang, Voor Ieder 1 van start gegaan. Waar nodig wordt één	●

	integrale toegang tot zorg. We werken toe naar een situatie waarin iedereen werkt als een ontschotter, conform het programma in de Village Deal. Uitwerking 2021(e.v.): In 2021 gaat de Integrale Toegang van start. Waar nodig wordt één gezin, één plan, één regisseur opgepakt en door de benodigde disciplines in samenwerking met het gezin uitgevoerd. In 2019 zijn de transformatieagenda 'Wmo en haar omgeving' en het beleidsplan 'Hart voor de Jeugd' geëvalueerd. In vervolg hierop ontwikkelen we een Maatschappelijke Agenda voor het brede sociaal domein. We willen (een deel van de nu) geïndiceerde voorzieningen algemeen toegankelijk maken. Hiermee willen we bereiken dat er eerder preventief ingezet kan worden, voorzieningen laagdrempelig toegankelijk worden.	gezin, één plan, één regisseur opgepakt en door de benodigde disciplines in samenwerking met het gezin uitgevoerd. Voor Ieder 1 werkt aan het goed bekend worden bij inwoners en professionals waardoor snel de juiste hulp ingezet kan worden.	
E8b	Door het doorontwikkelen van Buurbook (o.a. uitbreiding naar jeugd en het verbeteren van de bereikbaarheid en doorzoekbaarheid van de informatie op de website) wordt de toegankelijkheid verbeterd en is er sprake van een toepasbare digitale zorgkaart. Uitwerking 2021(e.v.): Buurbook bleek niet het gewenste instrument voor de beoogde sociale kaart. In 2020 is een verkenning gestart naar de wensen t.a.v. een sociale kaart. In het proces van de inrichting van de Integrale Toegang, doen we onderzoek naar de mogelijkheid van een sociale kaart om zorgmedewerkers in staat te stellen inwoners snel passende hulp en ondersteuning te bieden. Ook in het kader van normaliseren, moet deze sociale kaart informatie bieden over sport, cultuur, onderwijs, kinderopvang etc .	In januari heeft de raad de verkenning naar een sociale kaart vastgesteld. Daarna hebben wij de opdracht gekregen om een plan van een aanpak op te stellen. In september heeft de raad ingestemd met dat plan en het beschikbaar stellen van middelen voor de uitvoering. Er is een externe projectleider aangesteld voor implementatie van de sociale kaart. Het project is in uitvoering en loopt door in 2022. Inmiddels heeft de raad een raadsmemo ontvangen met daarin de stand van zaken.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Inzet op preventie en vroegsignalering om ellende te voorkomen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E9a	Bij de Vroeg Eropaf-methodiek worden inwoners met 2 maanden	Vroeg Eropaf/ Vroegsignalering is sinds in 1 januari 2021 een wettelijk verplichte taak	

	huurachterstand thuis bezocht om het gesprek aan te gaan over de huurachterstand en onderliggende oorzaken. Naar aanleiding van het gesprek wordt een plan van aanpak gemaakt om de schulden duurzaam aan te pakken. Bijvoorbeeld het treffen van een schuldenregeling en hulp bij echtscheiding en de financiële gevolgen daarvan, waar het Sociaal Team in kan ondersteunen. Het Sociaal Team is voor inwoners de toegang tot schuldhulpverlening: er wordt op maat preventieve en curatieve inzet geregeld en nazorg ingezet. Het welzijnswerk (Welzijn Teylingen) speelt een actieve rol in vroegsignalering, bevordert inwoners om maatschappelijk actief te zijn en te voorkomen dat zwaardere hulp en ondersteuning nodig is. Uitwerking 2021(e.v.): 'Vroeg er op af' in de vorm van preventie en vroegsignalering van schulden, hulp bij het ordenen van de administratie van de betrokkene, communicatie, training en voorlichting en borging van stress-sensitieve dienstverlening wordt voortgezet en wordt een vast bestanddeel conform de nieuwe wet schuldhulpverlening.	voor gemeenten. De uitvoering wordt gedaan door de ISD Bollenstreek. De ISD is aangesloten bij het Landelijk Convenant Vroegsignalering. Het aantal organisaties wat signalen meldt is uitgebreid. Stress-sensitieve dienstverlening is opgenomen in het vastgestelde beleidsplan Schuldhulpverlening 2022-2025.	
E9b	Het Sociaal Team ontwikkelt zich door tot een team dat in verbinding staat en samenwerkt met alle relevante netwerkpartners in de gemeente. En aan de hand van de uitkomsten van het project Integrale toegang wordt de integraliteit van de brede toegang tot hulp en ondersteuning voor jeugdigen en volwassenen verder versterkt. De bureaucratie voor onze inwoners wordt zoveel mogelijk weggenomen. Uitwerking 2021(e.v.): In 2021 wordt de Integrale Toegang gerealiseerd, inwoners van alle leeftijden kunnen dan op 1 plek terecht voor al hun hulp- en ondersteuningsvragen. Dit leidt tot minder bureaucratie voor inwoners.	In 2021 is de Integrale Toegang, Voor Ieder 1, van start gegaan. Voor Ieder 1 heeft een goede verbinding met preventieve organisaties in het netwerk, zoals Welzijn Teylingen, Welzijnskwartier, vrijwilligersorganisaties, het Meedenkersnetwerk. Voor Ieder 1 zorgt daarbij voor een vroegtijdige, laagdrempelige ondersteuning.	
E10a	Bij circa 15% van de 18-jarigen zijn er problemen op verschillende thema's	In de inkoop van de specialistische jeugdhulp en in de contractering met de	

	(leefgebieden). In een toekomstplan (Project 18-/18+) worden de behoeften in kaart gebracht en tijdig geregeld, zodat deze jongeren niet tussen de wal en het schip vallen. Ook informeren en benaderen we jongvolwassenen actief voordat ze 18 worden.	integrale toegang Voor ieder 1 is het tijdig opstellen van een toekomstplan in samenwerking met de jongere opgenomen als contractafspraak. Vanwege privacyregelgeving zijn wij nog op zoek naar een goede manier om jongvolwassenen proactief te benaderen.	
E10b	We helpen PRO/VSO'ers een baan te krijgen via SPW en/of businesscaseonderwijs en arbeidsmarkt. Als dat niet lukt, begeleiden wij hen naar arbeidsmatige dagbesteding. We doen dit samen met scholen, werkgevers, ISD en eventueel andere organisaties. Uitwerking 2021 (e.v.): We integreren de activiteiten en inzichten in reguliere werkzaamheden.	PRO/VSO leerlingen worden na het verlaten van school geïndiceerd en opgenomen in het doelgroepenregister. Hetzij met indicatie banenafspraak, hetzij met indicatie beschut werk. Deze leerlingen worden in de Kust-, Duin-en bollenstreek opgepakt door Provalu (voorheen Maregroep en SPW) en begeleid naar werk/dagbesteding. Dit proces is geïntegreerd in de reguliere werkzaamheden.	
E11	Door uitvoering van de Ontwikkelagenda REA zetten we samen met scholen en verenigingen in op het voorkomen van schooluitval. Via het VVE-beleid voorkomen we leerachterstanden. We faciliteren en/of financieren trainingen rondom weerbaarheid, sociale vaardigheden en sociale veiligheid. Uitwerking 2021(e.v.): We voeren de acties uit de Ontwikkelagenda 2019-2023 uit via pilots preventieve jeugdhulp in het onderwijs, onderwijs-zorgarrangementen en ondersteuning voor leerlingen van de ISK (Internationale Schakelklas) en hun gezin.	De acties uit de Regionale Educatieve Agenda zijn (voor zover mogelijk vanwege Corona) uitgevoerd: er is een beleids- en uitvoeringsplan anderstalige leerlingen dat wordt uitgevoerd door het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs, er is gebruik gemaakt van maatwerkvoorzieningen voor leerlingen die geen volledig onderwijs kunnen volgen of niet binnen een schoolse setting. De Variawet heeft het mogelijk gemaakt deze leerlingen toch een vorm van ontwikkeling en/of onderwijs te bieden. We geven zo min mogelijk vrijstellingen af maar gaan uit van leerrecht, tenzij een leerling geen ontwikkelingsmogelijkheden heeft. Er zijn nieuwe afspraken gemaakt binnen Holland Rijnland die de afspraken van 2019 opvolgen en verbeteren: algemeen toegankelijke jeugdhulp in het gespecialiseerd onderwijs is daar een voorbeeld van.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Waardering voor inwoners die anderen ondersteunen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E15	We hebben grote waardering voor de inzet van ondersteuners. Bij de	Eind 2021 is door het college een nieuwe aanpak vastgesteld voor het	

	waardering van die ondersteuners wordt een onderscheid gemaakt in waardering voor vrijwilligers en mantelzorgers. Onze waardering voor vrijwilligers komt onder meer tot uiting door onze acties op het gebied van de vrijwilligersprijs, deelname aan de activiteiten van de Stichting DOEN! en onze communicatie-uitingen. Onze waardering voor mantelzorgers is zichtbaar in het mantelzorgcompliment, de Dag van de Mantelzorg, het onderzoek naar behoefte aan respijtzorg en de verbreding van de Regeling Ondersteuning Mantelzorgers. Met deze Regeling en de resultaten van het onderzoek werken we aan ondersteuning op maat. Het gemeentebestuur heeft Welzijn Teylingen de opdracht te geven zich met haar aanbod te richten op mantelzorgers en vrijwilligers. Uitwerking 2021(e.v.): Met partners, zoals Zorg & Zekerheid, zorgorganisaties en Welzijn Teylingen blijven we werken aan ondersteuning en waardering van mantelzorgers en vrijwilligers op maat.	mantelzorgcompliment voor 2022. Mantelzorgers hebben voortaan de keuze tussen een VVV-bon en een bon voor lokale ondernemers. De Regeling Ondersteuning Mantelzorg en Respijtzorg 2021-2022 draagt bij aan maatwerk in de ondersteuning van mantelzorgers en is vastgesteld voor twee jaar (2021 en 2022). Met Zorg en Zekerheid, gemeenten en maatschappelijke organisaties in de regio werken we verder aan een passend aanbod respijtzorg.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Extra werk(ervarings)plaatsen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E16a	We geven HLTsamen de taakstelling ieder jaar één persoon met afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen. Uitwerking 2021(e.v.): We geven HLTsamen de taakstelling ieder jaar één persoon met afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen	Er is in december iemand aangenomen deze start in februari.	
E16b	We voeren Social Return on Investment (SROI) uit en maken ons er sterk voor dat	Uitvoeringsvoorwaarden zijn geharmoniseerd en worden in het eerste	

	ook andere gemeenschappelijke regelingen een bijdrage leveren aan de taakstelling van de overheid om mensen met afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen. Uitwerking 2021(e.v.): We voeren Social Return on Investment (SROI) uit en maken ons er sterk voor dat ook andere gemeenschappelijke regelingen een bijdrage leveren aan de taakstelling van de overheid om mensen met afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen.	kwartaal van 2022 ter vaststelling aan het college aangeboden. We voeren Social Return on Investment (SROI) uit en maken ons er sterk voor dat ook andere gemeenschappelijke regelingen een bijdrage leveren aan de taakstelling van de overheid om mensen met afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen. Er is inmiddels een coördinator SROI die de voortgang en naleving bewaakt.	
E16c	Via het Servicepunt Werk (SPW) continueren we de uitvoering van de wettelijke taakstelling op het gebied van nieuw beschut werk. Daarbij maken we gebruik van de Provalu of (indien mogelijk) reguliere werkgevers, om mensen aan het werk te helpen. Het is onze ambitie de bestaande inspanningen te versterken en meer mensen vanuit deze doelgroep aan het werk te krijgen. Uitwerking 2021(e.v.): Via het Servicepunt Werk (SPW) continueren we de uitvoering van de wettelijke taakstelling op het gebied van nieuw beschut werk. Daarbij maken we gebruik van de Provalu of (indien mogelijk) reguliere werkgevers, om mensen aan het werk te helpen. Het is onze ambitie de bestaande inspanningen te versterken en meer mensen vanuit deze doelgroep aan het werk te krijgen.	Via Provalu (voorheen Maregroep en SPW) continueren we de uitvoering van de wettelijke taakstelling op het gebied van nieuw beschut werk. Daarbij maken we gebruik van Provalu (indien mogelijk) reguliere werkgevers, om mensen aan het werk te helpen. De taakstelling op beschut werkplekken is in Teylingen ruim overschreden.	✓
E16d	We ondersteunen de transformatie MareGroep 2.0 en de doorontwikkeling van het SPW Uitwerking 2021(e.v.): Het Algemeen Bestuur (AB) van de Gemeenschappelijke regeling werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek (GR KDB) heeft een businesscase vastgesteld waarin gestreefd wordt naar een maximale integratie van het SPW en de MareGroep in een werkorganisatie waarin de huidige taken van beide entiteiten worden uitgevoerd. Wij zien toe op de uitvoering daarvan.	De transformatie en doorontwikkeling heeft inmiddels plaatsgevonden. De integratie van Servicepunt Werk en MareGroep inmiddels een feit; op 23 september 2021 zijn beiden opgegaan in de nieuw gevormde organisatie Provalu.	✓

Wat wilden we bereiken?

Doel: Versnelling van de integratie van statushouders

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E17	Bij de huisvesting van statushouders is het leren van de Nederlandse taal de hoogste prioriteit. De veranderende rijksregeling op het gebied van taalonderwijs biedt aan gemeenten meer ruimte daarop te sturen. Wij willen daar maximaal gebruik van maken. Bij de integratie en inburgering door Vluchtelingenwerk en ISD Bollenstreek gaan we het gebruik van het opgestelde handboek intensiveren. Er kan meer gehaald worden uit dit handboek, dat met medewerking van velen tot stand is gebracht. Cliënten van de ISD hebben de verplichting een tegenprestatie naar vermogen te leveren. Wij zien kansen en mogelijkheden om via het welzijnswerk inwoners (in de vorm van een tegenprestatie) actief bij te laten dragen aan inburgeringstrajecten. Verder zullen wij een beroep doen op organisaties (bedrijven, instellingen en verenigingen) om hieraan actief mee te werken. Uitwerking 2021(e.v.): De nieuwe Wet Inburgering 2021 zal de overheidsverantwoordelijkheid gaan uitbreiden en de regierol verleggen van naar de gemeenten. Deze nieuwe wet zal in werking treden op 1 juli 2021. In het nieuwe inburgeringsstelsel hebben gemeenten een aanbodverplichting van leerroutes voor inburgering en zal het de verantwoordelijkheid van gemeenten worden dat de inburgeringsplichtigen inburgeringsonderwijs kunnen volgen. In 2020 en 2021 bereiden we ons voor op de implementatie van de wet. Zie E18.	De uitvoering van de nieuwe Wet inburgering is grotendeel voorbereid. De formele taalaanbieders voor de B1 route en Z-route zijn via de Europese aanbesteding gegund. Voor de uitvoering van de nieuwe Wet is een samenwerkingsverband opgezet met de ISD, VLuchtelingenWerk, formele taalaanbieders en Taalhuis. De nota nieuwe Wet inburgering is door de college's vastgesteld. De verordening nieuwe Wet inburgering is vastgesteld. De Gemeenschappelijke regeling van de ISD is n.a.v. de nieuwe Wet inburgering gewijzigd.	
E18	In het kader van de veranderende regelgeving op het gebied van	De uitvoering van de nieuwe Wet inburgering is grotendeel voorbereid.	

	taalonderwijs voor statushouders gaan wij in gesprek met Vluchtelingenwerk, ISD en SPW om te bevorderen dat er voldoende goede en betaalbare cursussen Nederlandse taal zijn. Uitwerking 2021(e.v.): De nieuwe Wet Inburgering 2021 zal de overheidsverantwoordelijkheid gaan uitbreiden en de regierol verleggen van naar de gemeenten. Deze nieuwe wet zal in werking treden op 1 juli 2021. In het nieuwe inburgeringsstelsel hebben gemeenten een aanbodverplichting van leerroutes voor inburgering en zal het de verantwoordelijkheid van gemeenten worden dat de inburgeringsplichtigen inburgeringsonderwijs kunnen volgen. In 2020 en 2021 bereiden we ons voor op de implementatie van de wet.	De formele taalaanbieders voor de B1 route en Z-route zijn via de Europese aanbesteding gegund. Voor uitvoering van de nieuwe Wet is een samenwerkingsverband opgezet met de ISD, Vluchtelingenwerk, formele taalaanbieders en Taalhuis. De nota nieuwe Wet inburgering is door het college vastgesteld. De verordening nieuwe Wet inburgering is vastgesteld. De Gemeenschappelijke regeling van de ISD is n.a.v. de nieuwe Wet inburgering gewijzigd.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Ruimte geven voor innovatieprojecten in de zorg

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E20	Binnen het te moderniseren volksgezondheidsbeleid zal ruimte worden geboden aan innovatieve projecten in de zorg. Ook zal een nadrukkelijke relatie worden gelegd naar volkshuisvesting, duurzaamheid en integraliteit (waar mogelijk ook ingebed in de Omgevingsvisie). Daarom maken we budget vrij voor innovatieprojecten in de zorg, zoals eHealth en domotica. We dagen zorgaanbieders uit om gezamenlijk met vernieuwende concepten voor zorgverlening te komen. We staan open voor (particuliere) initiatieven op het gebied van zorg die buiten de gebaande paden liggen. Bijvoorbeeld ouders die het buiten de reguliere zorg zoeken en een particulier wooninitiatief willen opstarten. Uitwerking 2021(e.v.): Het initiatief voor gebruik van de landelijke regelingen Stimuleringsregeling E-health Thuis (SET en PréSET) ligt bij zorgaanbieders. Sommigen maken hier al gebruik van. Als gemeente stimuleren we dit en zetten we vanuit het Zorgpact Teylingen in op een breder gebruik.	Binnen het zorgpact wordt gesproken over en gewerkt aan innovatie binnen de lokale zorgstructuur in Teylingen. In 2021 is een samenwerking gestart met betrekking tot de lokale integrale woonzorgopgaven. Daarnaast is doet gemeente Teylingen mee aan de projectgroep YD-Can die onderzoek doe naar dementie op jonge leeftijd.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Meten van het effect van onze inspanningen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
E21	We gaan verder met de doorontwikkeling van de Monitor Sociaal Domein. Uitwerking 2021(e.v.): Het programma Datagedreven sturing draagt bij aan het inzichtelijk maken van ontwikkelingen en beleid op basis van data. De Monitor Sociaal Domein is binnen dat programma als één van de inhoudelijke prioriteiten benoemd. Focus van de Monitor is het meten van onze beleidsdoelen, kijken vanuit een integrale blik, beter zicht op effectiviteit en online beschikbaarheid van gegevens. De Monitor is een overkoepelende kapstok voor diverse activiteiten, zoals Sturen op jeugdhulp, Langer thuis wonen voor ouderen en monitoring & sturing Integrale Toegang. Binnen het programma Datagedreven sturing wordt afgestemd welke inhoudelijke activiteiten met prioriteit worden opgepakt.	In januari heeft de raad het rapport Monitor Sociaal domein: Sturen op jeugdhulp (1e helft 2020) ontvangen. Dat was een 'papieren' versie. In november is een eerste rapport vanuit een geautomatiseerd dashboard opgeleverd (2e helft 2021/1e helft 2021). Andere activiteiten vanuit de Monitor Sociaal domein zijn: het ontwikkelen van een voorzieningenkaart rondom ouderen, het ontwikkelen van een Minimadashboard en de randvoorwaarden voor monitoring van Voor ieder 1. Deze monitor is nog niet operationeel, omdat Voor ieder 1 nog geen gegevens vanuit een uniform registratiesysteem kan leveren.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
ISD Bollenstreek GR KDB (MareGroep en ServicepuntWerk RDOG Hollands Midden Holland Rijnland	Welzijn Teylingen Welzijnskwartier Voor ieder 1 TWO Jeugdhulp en aanbieders Jeugdhulp

2.2.4 Kunst en Cultuur

Wat wilden we bereiken?

Doel: Stimuleren en faciliteren initiatieven op het gebied van kunst en cultuur

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
23	We stellen een nieuwe Kunst- en Cultuurnota op, waarin erfgoed integraal wordt meegenomen. Uitwerking 2021 (e.v.): In de Kunst- en Cultuurnota nemen we de beleidsdoelstellingen op die zijn geformuleerd in de nota 'Kunst in de buitenruimte' en het erfgoedbeleid. We geven uitvoering aan de in de nota geformuleerde beleidsdoelstellingen.	De nieuwe Kunst- en Cultuurnota Teylingen is in december 2021 ter oordeelsvorming aan de raad voorgelegd en wordt in februari 2022 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. Omdat we voor het materieel en immaterieel erfgoedbeleid aparte beleidsnota's hebben opgesteld, is dit niet in de Kunst- en Cultuurnota van de gemeente Teylingen opgenomen.	
E27	Waarde toevoegen aan een 'rijke' en sociale gemeente met een goed voorzieningenniveau. Uitwerking 2021 (e.v.): We willen de kwaliteit van het pand en de inrichting van de bibliotheek Sassenheim verbeteren. We sluiten hiervoor aan op hetgeen is geformuleerd in de Centrumvisie. We geven uitvoering aan de centrumvisie door middel van het verder vormgeven van het uitvoeringsprogramma, en het starten van de uitvoering. We onderzoeken de behoefte aan / draagvlak voor een multifunctionele accommodatie (MFA) in Voorhout. Dit onderzoek gebeurt in participatie met relevante sociaal-maatschappelijke en culturele organisaties, verenigingen en inwoners. In dit onderzoek wordt vorm, omvang en kosten van een MFA meegenomen. We geven verdere invulling aan de uitkomsten van dit onderzoek.	Aan de hand van het uitvoeringsplan centrumvisie is weinig concrete actie voortgekomen. Dit heeft te maken met interne capaciteitsproblemen en de complexiteit van het vraagstuk HLT-breed. Samengevat is de stand van zaken dat zowel de MFA als het bestuurscentrum Voorhout geen optie zijn voor nu voor de huisvesting van de bibliotheek. Momenteel wordt onderzocht of er ruimte is in het ontwikkeling zijnde stationsgebied Voorhout. Als de visie Voorhout duidelijk is kan ook worden besloten hoe om te gaan met de huidige locatie Sassenheim. Momenteel wordt beleidstechnisch gewerkt aan een overkoepelend adviesstuk met korte termijn en lange termijn visie hoe om te gaan met deze huisvesting. De bedoeling is dat er dit jaar stappen gezet gaan worden. Verduurzaming en bibliotheek van toekomst zijn belangrijke onderwerpen die tevens meespelen.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Culturele organisaties en -verenigingen, basisscholen, Bibliotheek Bollenstreek, Combibrug, Welzijn Teylingen, kunstenaars, kunstcommissie, Cultuureducatiegroep, Kunstgebouw, Historische Verenigingen

2.2.5 Verbonden partijen

Voor informatie over de verbonden partijen wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

2.2.6 Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Begroting 2021	NL 2020	Bron
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	683,5	nb	-	795,9	LISA
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	1%	nb	-	1%	CBS jeugd
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	3%	nb	-	6%	CBS Jeugd
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroeps-bevolking t.o.v. de beroeps-bevolking	72,9%	nb	-	68,4%	CBS
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	1%	nb	-	2%	CBS Jeugd
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	176,3	141,6	-	2021: 349,5	CBS
Lopende aantal re-integratievoor-zieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	83,0	nb	-	202,0	CBS
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	14,5	nb	-	11,9	CBS
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	0,8%	nb	-	1,2%	CBS
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,5%	nb	-	0,4%	CBS
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	500	470	-	2021: 649	GMSD

De beleidsindicatoren zijn landelijk vastgesteld in de Regeling beleidsindicatoren gemeenten. Hierin staat welke indicatoren verplicht opgenomen moeten worden in de programmarekening, in welke eenheid zij gepresenteerd worden en wat de bron is. Dit bekent dat wij hier geen andere gegevens presenteren.

Toelichting indicator Banen

Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit gaat zowel om fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.

Toelichting indicator Kinderen in uitkeringsgezin

Het percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan.

Toelichting indicator Netto arbeidsparticipatie
Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.

Toelichting indicator Werkloze jongeren
Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV Werkbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie.

Toelichting indicator Personen met een bijstandsuitkering
Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.

Toelichting indicator Lopende re-integratie- voorzieningen
Het aantal re-integratie-voorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.

Toelichting indicator Jongeren met delict voor de rechter
Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.

Toelichting indicator Jongeren met jeugdhulp
Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.

Toelichting Jongeren met jeugdbescherming
Dit betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een jeugdbeschermingsmaatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.

Toelichting indicator Jongeren met jeugdreclassering
Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 23 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.

Toelichting indicator Cliënten met een maatwerk-arrangement Wmo
Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo.

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmarekening nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden, kunt u deze vinden op:
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/

Indicator	Eenheid	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Begroting 2021	NL 2020	Bron
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	3	nb	-	2,7	DUO
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	nb	nb	-	nb	DUO
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	1,5	nb	-	1,7	DUO

Toelichting indicator Absoluut verzuim
Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven. 2020 gaat over schooljaar 2019/2020.

Toelichting indicator Relatief verzuim
Van relatief verzuim is sprake als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen valt hier onder.

Toelichting indicator Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)
Het percentage van het totaalaantal leerlingen van het VO en MBO (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.
nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmarekening nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden, kunt u deze vinden op:
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/

Indicator	Eenheid	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Begroting 2021	NL	Bron
Niet-sporters	Percentage niet sporters van het totaal aantal inwoners.	43,2	nvt	-	49,3	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)

Toelichting indicator Niet sporters
Het percentage niet-wekelijkse sporters (minstens één keer per week) t.o.v. totale bevolking van 19 jaar en ouder.

nvt: Dit onderzoek wordt 1 keer per vier jaar uitgevoerd.

2.2.7 Kaderstellende stukken

Onderwijs

- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2015
- Verordening Leerlingenvervoer
- Ontwikkelagenda Regionale Educatieve Agenda D&B 2019-2023
- Onderwijsachterstandenbeleid Teylingen 2020-2023

Gezondheid & Vitaliteit

- Nota Sport en bewegen 2018-2021
- Nota herziening opzet sport- en cultuurregeling
- Gezondheidsnota Teylingen positief gezond 2021 – 2024
- Evaluatie combinatiefuncties 2015

Sociaal domein

- Kadernota Wmo Bollen5 2015-2018
- Transformatieagenda Wmo en haar omgeving (2017-2018)
- Regionaal beleidsplan transitie Jeugdzorg Holland Rijnland Hart voor de Jeugd
- Sturingsplan Jeugdhulp Holland Rijnland 2018-2019
- Programmaplan Jeugdhulpaanbod vanaf 2021 Duin & Bollenstreek
- Regionaal Inkoopplan Jeugdhulp
- Contourennota Servicepunt Werk Duin- en Bollenstreek
- Investeren in de basis. Armoedebeleid Teylingen 2018-2021
- Integrale schuldhulpverlening: een ketenaanpak van preventie tot nazorg. 2017-2021
- Tarievennota maatschappelijke accommodaties
- Doelenboom mantelzorg
- Omzien naar elkaar, Uitvoeringsprogramma maatschappelijke zorg en beschermd wonen Duin- en Bollenstreek 2018-2020
- Algemene subsidieverordening 2017
- Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2020
- Verordening Jeugdhulp 2015
- Verordeningen Participatiewet

Kunst en Cultuur

- Beleidskompas Bibliotheek Bollenstreek 2020-2023
- Beleidsnota kunst en cultuur Leren en meedoen! 2010-2012
- Kunst in de buitenruimte van Teylingen 2016
- Voorzieningennota voor sociaal-maatschappelijke en culturele organisaties: het Toetsingskader.

2.2.8 Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

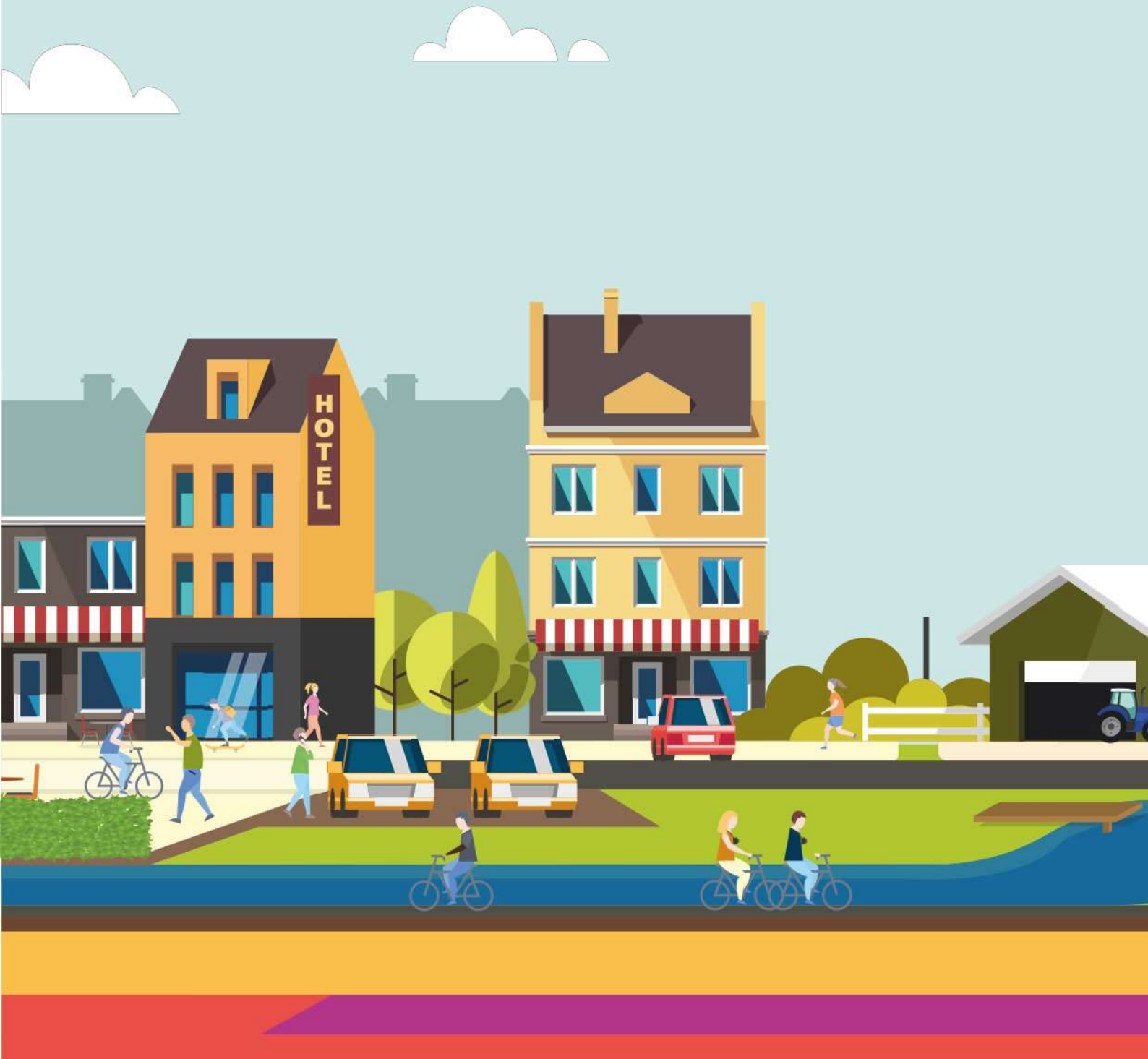
Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Thema Gezondheid & vitaliteit				
Sportaccommodaties	-2.201	-2.391	-2.447	-2.367
Sportbeleid en activering	-390	-318	-326	-330
Volksgezondheid	-1.801	-1.667	-2.819	-2.819
Thema Kunst en Cultuur				
Media	-835	-836	-812	-827
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-738	-776	-400	-306
Musea	-58	-41	-60	-64
Cultureel erfgoed	-79	-159	-243	-211
Thema Onderwijs				
Openbaar basisonderwijs	-210	-201	-201	-227
Onderwijshuisvesting	-2.396	-2.086	-1.963	-1.901
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.137	-1.244	-1.222	-1.250
Thema Sociaal domein				
Samenkracht en burgerparticipatie	-3.458	-3.405	-4.713	-3.276
Arbeidsparticipatie	-395	-395	-423	-395
Inkomensregelingen	-10.489	-6.404	-9.526	-8.485
Begeleide participatie	-3.113	-2.680	-2.636	-2.467
Maatwerkdienstverlening 18+	-6.644	-7.017	-7.125	-6.760
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-647	-464	-529	-509
Wijkteams	-2.551	-2.091	-2.802	-2.666
Maatwerkdienstverlening 18-	-7.326	-6.688	-8.081	-7.811
Geëscaleerde zorg 18-	-539	-922	-551	-574
Geëscaleerde zorg 18+			-28	-28
Totaal lasten	**-45.007**	**-39.785**	**-46.907**	**-43.273**

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Thema Gezondheid & vitaliteit				
Sportaccommodaties	206	227	209	305
Sportbeleid en activering	21	0	0	45

Volksgezondheid	38	25	161	154
Thema Kunst en Cultuur				
Media	24	25	25	24
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	153	155	155	105
Musea	168	165	165	169
Cultureel erfgoed	0	0	0	28
Thema Onderwijs				
Openbaar basisonderwijs	0	2	2	0
Onderwijshuisvesting	51	45	45	69
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	233	230	230	236
Thema Sociaal domein				
Samenkracht en burgerparticipatie	344	222	410	369
Inkomensregelingen	9.946	5.374	7.491	7.096
Wijkteams	3	3	3	5
Totaal baten	**11.187**	**6.473**	**8.896**	**8.605**
Saldo voor resultaatbestemming	**-33.821**	**-33.313**	**-38.011**	**-34.671**

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Toevoegingen reserves	37	-15	-96	-96
Onttrekkingen reserves	880	797	2.485	818
Totaal reserves	**917**	**782**	**2.389**	**722**
Saldo na resultaatbestemming	**-32.904**	**-32.531**	**-35.623**	**-33.948**

Ondernemend en bruisend

2.3 Programma 3 Ondernemend en bruisend Teylingen

Ruimte voor ondernemerschap staat voorop. Wij zien onze rol vooral in het creëren van goede randvoorwaarden om te ondernemen en duurzame ontwikkelingen te faciliteren. Dit houdt niet op bij onze gemeentegrenzen. Wij zetten dan ook vol in op samenwerking in de regio met de Economic Board Duin- en Bollenstreek. Een samenwerking met en door ondernemers, waarbij gemeenten partner zijn en projecten faciliteren. Goede randvoorwaarden creëren we met een stevige centrumvisie, met het leggen van relaties tussen onderwijs en arbeidsmarkt, met aandacht voor de fysieke en digitale infrastructuur en met het stimuleren van duurzaam handelen.

Speerpunten

De belangrijkste speerpunten in het programma Ondernemend en bruisend Teylingen zijn:

- We leveren een bijdrage aan de uitvoering van de regionale economische agenda via de Economic Board
- We geven uitvoering aan de integrale centrumvisie via de uitvoeringsagenda
- We zorgen voor gezellige winkelcentra met goede parkeervoorzieningen
- We stimuleren en ondersteunen ondernemers die investeren in innovatie en verduurzaming

Trends en ontwikkelingen

Economie

In het Interbestuurlijk Programma (IBP) wordt gesproken over regionale economie als versneller. Hiermee wordt de ambitie uitgesproken te werken aan regionale economische structuurversterking. De economische agenda Duin- en Bollenstreek heeft een vergelijkbare doelstelling: het versterken van de regionale economie zonder dat het ten koste gaat van de woonaantrekkelijkheid. In 2018 is de Economic Board Duin- en Bollenstreek geïnstalleerd om de doelstellingen van de agenda te behalen.
De lokale economie in het algemeen en de detailhandel in het bijzonder zijn gedurende de crisis onder druk komen te staan. Toch is niet alleen de crisis hier de oorzaak van. Structurele ontwikkelingen, zoals de opkomst van online winkelen en verdere internationalisering van productieprocessen, hebben gevolgen voor de lokale economie. Aandacht voor de uitvoering van onder andere de detailhandelsvisie is en blijft van belang.

Bollensector

De komende jaren zet de schaalvergroting in combinatie met de krimp van het aantal bedrijven in de bollensector door. Veel bedrijven specialiseren meer en meer. Daarnaast zet de focus op duurzaam bodembeheer door. Door rotatie van gewassen ontstaat vraag naar meer areaal dat geschikt is voor bloembollen. Deze ontwikkelingen leggen een (nog) grotere druk op het ruimtegebruik in de streek. Met de oprichting van Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM) is in 2009 een start gemaakt met het bijdragen aan een optimale inrichting van de beschikbare ruimte in de streek.
Desondanks zien we de afgelopen jaren een ontwikkeling waarin telers meer en meer hectares in andere gebieden opzoeken voor hun teelt. De sector ziet de Bollenstreek nog altijd als haar bakermat vanwege de aanwezigheid van kennispartners (zoals KAVB, BKD en Hobaho) en toeleveranciers, de band met Keukenhof en de aanwezigheid op korte afstand van kennisinstellingen (Leiden, Delft, Amsterdam) en onderwijs (Wellant, Hogeschool Leiden, Hogeschool InHolland). Met het vertrek van Wageningen Plant Research uit Lisse is disbalans ontstaan tussen de 4 O's (ondernemers, onderwijs, onderzoek en overheid) in de Bollenstreek.

Arbeidsmigranten

De aanwezigheid van een arbeidsintensieve agrarische bedrijfstak en andere sectoren zoals logistiek, horeca en distributie, leiden tot een toestroom van arbeidsmigranten die werk in deze sector uitvoeren. Hierdoor ontstaan verschillende knelpunten. Enerzijds gaat het om deelname van deze doelgroep aan onze lokale samenleving, anderzijds om illegale of slechte huisvestingssituaties. Een integrale afweging moet leiden tot het vinden van oplossingen voor integratie en huisvesting. Daarbij is het belangrijk het evenwicht te bewaren ten opzichte van de andere doelgroepen.

Recreatie en toerisme

De vraag uit de samenleving naar goede recreatiegebieden neemt steeds meer toe. Mensen hebben de behoefte om dicht bij huis te recreëren. De noodzaak groeit om deze vraag in regionaal verband op te pakken en om onze doelen ten aanzien van recreatie en toerisme te kunnen bereiken. We werken hieraan in de Duin- en Bollenstreek, Leidse Ommelanden en in het Hollands Utrechts Plassenberaad.

Door natuur te combineren met extensieve recreatie kunnen natuurgebieden versterkt en behouden worden voor de toekomst. De ontwikkelingen in de agrarische en recreatieve sector hebben invloed op de invulling van het buitengebied en bieden kansen voor (uitbreiding van) recreatieve activiteiten.

2.3.1 Lokale economie

Wat wilden we bereiken?

Doel: Een integrale visie voor alle centra waarin beleven centraal staat

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
O6	We ontwikkelen drie centrumvisies, waarin staat wat fysiek-ruimtelijk en beleidsmatig nodig is om ambities rond onze centra te verwezenlijken. Als onderdeel van de drie centrumvisies wordt een detailhandelsvisie opgesteld. Op basis van de op te stellen centrumvisies formuleren we een meerjarige uitvoeringsagenda, inclusief de uitvoeringsagenda detailhandel. Eventuele beleidswijzigingen die voortkomen uit de centrumvisies/detailhandelsvisie voeren we door, voor zover die geen budgettaire consequenties hebben. Een van deze wijzigingen kan zijn het aanpassen van het convenant met Stichting Citymanagement, wat als doel heeft verbeteren en stimuleren van het economische functioneren van de kernen van de gemeente Teylingen. Uitwerking 2021 (e.v.): We geven uitvoering aan de centrumvisie die is opgesteld voor de drie dorpscentra, Sassenheim, Voorhout en Warmond. Dit door middel van het verder vormgeven van het uitvoeringsprogramma, en het starten van de uitvoering. Actiepunten of beleidswijzigingen die geen budgettaire consequenties hebben voeren we door. We voeren een evaluatie uit over de afgelopen twee jaar van de convenantperiode. Indien nodig passen we het convenant aan als de ambities die in de centrumvisie zijn opgenomen afwijken van de doelstellingen van de stichting.	Het uitvoeringsprogramma is in februari 2021 vastgesteld. In april 2021 is een programmamanager gestart om invulling te geven aan de uitvoering. Er is opdracht gegeven om een beeldkwaliteitsplan op te stellen.	

Wat wilden we bereiken?
Doel: Sociaal en maatschappelijke verantwoord ondernemen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
O7	Ondernemers kunnen een bijdrage leveren aan het bevorderen van ontmoeting en bestrijden van eenzaamheid. Vanuit het perspectief van maatschappelijk verantwoord ondernemen vragen wij hen om aandacht hiervoor, bijvoorbeeld door zich in te zetten voor activiteiten of evenementen die ontmoeting stimuleren.	Door COVID-19 hebben we hier minder aandacht aan geschonken, omdat fysieke ontmoetingen niet mogelijk waren.	

Wat wilden we bereiken?
Doel: Bevorderen van toerisme in alle maanden van het jaar

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
O9a	We organiseren een bijeenkomst met stakeholders op het gebied van promotie & marketing, recreatie en toerisme om te bepalen wat er noodzakelijk is en wie wat moet doen om het jaar rondtoerisme te bevorderen. Hierbij wordt onder andere gekeken naar promotie en marketing, toeristische attracties, evenementen, slecht weer voorzieningen en duurzaam water- en dagtoerisme.	In 2019 afgerond.	
O9b	Samen met onze partners en in samenhang met regionale ontwikkelingen wordt een visie op verblijfsrecreatie opgesteld. Uitwerking 2021 (e.v.): De visie wordt in 2021 vastgesteld. Daarna wordt er uitvoering aan gegeven.	De gesprekken en bijeenkomsten met stakeholders en de uitwerking van de opgehaalde informatie hebben meer tijd gekost. Daardoor wordt de visie pas in Q1 van 2022 vastgesteld.	
O9c	Er wordt voor ambities en projecten op het gebied van recreatie en promotie samengewerkt binnen de werkgroep kansen voor Warmond. Uitwerking 2021 (e.v.): We werken verder aan meerdere initiatieven vanuit de werkgroep.	Er zijn meerdere overleggen geweest met Kansen voor Warmond. Er zijn voorbereidingen getroffen voor meerdere projecten. Daarbij zijn nieuwe steigers voor recreatie en/of boodschappen, kaagboeien, Hop on hop off boot (taxiboot) en verbeteren vaarroutes.	
O9d	Het behoud, het benutten en het verder ontwikkelen van ons erfgoed heeft onze	In 2021 is een marktconsultatie gehouden. Vanuit de consultatie zijn drie	

	aandacht. De ruïne van Teylingen is hierin een voorbeeld die we als parel van Teylingen en de Duin- en Bollenstreek willen ontwikkelen. De tuinen van de ruïne bieden mogelijkheden om onze identiteit als Bollenstreek te bestendigen en daarnaast jaarrond toeristisch en cultureel aanbod aan te bieden. Uitwerking 2021 (e.v.): Na verwerving van het Westerbeek terrein inventariseren we welke nieuwe partners het terrein willen exploiteren en wat andere potentiële kostendragers zijn.	ontwikkelrichtingen opgesteld om de koers voor de toekomst te bepalen.	
O10a	We stimuleren en ondersteunen ondernemers die investeren in innovatie en verduurzaming. We doen dit onder andere via het innovatiefonds van de Economische Agenda Duin- en Bollenstreek, de Duurzaamheidsmaatschappij Teylingen (Meermaker), de Duurzaamheidsprijs en de projecten van het stichting Greenport D&B. Uitwerking 2021 (e.v.): Ondernemers worden verschillende handvatten geboden om ondersteuning te krijgen bij initiatieven. Waar nodig faciliteren we initiatieven verder.	Op initiatief van de stichting Greenport Duin-en Bollenstreek is met stakeholders zoals KAVB, provincie ZH, LTO en gemeenten gewerkt in een werkgroep aan verder onderzoek naar de mogelijkheden van de verduurzaming van de Greenport Duin- en Bollenstreek. Daarbij is aandacht besteed aan Project Verduurzaming van de Logistiek, verkenning H2 voor de regio, Business Case warmtenet Trappenberg Kloosterschuur en onderzoek dubbel ruimtegebruik/mobiele zonnepanelen. Duurzaamheid is een onderdeel van de projecten van de Economic Board.	
O10b	We stimuleren de ontwikkeling van Keurmerken Veilig Ondernemen per kern. Uitwerking 2021 (e.v.): We faciliteren initiatieven vanuit de ondernemers voor doorontwikkeling van de keurmerken.	Er zijn geen initiatieven geweest, mede als gevolg van Covid-19.	
O11a	We geven bij inkooptrajecten lokale ondernemers zo veel als juridisch mogelijk de kans op gunning. Uitwerking 2021 (e.v.) : Is opgenomen in aanbestedingsprocedures.	Waar mogelijk is hier mogelijkheid voor geboden.	
O11b	We voeren een analyse uit van de regeldruk in Teylingen. Uitwerking 2021 (e.v.) : Vanuit accountmanagement wordt continu aandacht besteed aan nut en noodzaak van regels en indien nodig voorstellen gedaan voor verbetering. Daarnaast worden bij het stellen van nieuwe regels stakeholders via participatietrajecten betrokken.	Als gevolg van Covid-19 is de focus van accountmanagement gericht geweest op de gevolgen van de maatregelen.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Economic Board Duin- en Bollenstreek Stichting Greenport Duin- en Bollensteek Stichting Monumentenbezit Regiogemeenten (Toeristische) ondernemers Promotie- / marketingorganisaties Inwoners Vastgoedeigenaren Provincie Zuid-Holland

2.3.2 Regionale economie

Wat wilden we bereiken?

Doel: Actieve betrokkenheid bij de Economische Agenda Duin- en Bollenstreek

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
O1/2	We ondersteunen en faciliteren de Economic Board bij de uitvoering van de Economische Agenda Duin- en Bollenstreek. Dit doen we door een financiële bijdrage te verstrekken en actief deel te nemen aan projecten waar de gemeenten partners zijn zoals bijvoorbeeld het Ondernemershuis, Bereikbaarheid en Onderwijs & Arbeidsmarkt. Uitwerking 2021 (e.v.): In 2021 vindt de evaluatie plaats van de uitvoering van de Economische agenda Duin- en Bollenstreek. Op basis daarvan zal eind 2021 of begin 2022 besloten moeten worden of het programma wordt verlengd.	De evaluatie is uitgevoerd in juni 2021. Op basis daarvan is besloten om een nieuwe uitvoeringsagenda 2023 en verder op te stellen en de samenwerking met de Economic Board nog een jaar aan te gaan. Ook zijn vier thema's benoemd en beschreven door de vijf gemeenten in de Bollenstreek om verder uit te werken in de nieuwe uitvoeringsagenda.	
3	We zetten in op de totstandkoming van een regionale detailhandelsvisie.	Samen met de provincie Zuid-Holland is in 2021 gewerkt aan het updaten van de	

	Uitwerking 2021 (e.v.): In 2019 is op initiatief van onze gemeente gekeken of een samenwerking tussen de kernen in de regio kan worden gerealiseerd waar alle losse kernen van profiteren. In 2020 is nader verkend en waar mogelijk uitgewerkt of samenwerking haalbaar en kansrijk is. De opgaven per gemeente zijn divers, en de Coronacrisis heeft veel doorkruist. Met de meest recente bevindingen en ontwikkelingen in het achterhoofd wordt (opnieuw) bezien of er samenwerking rond centra en detailhandel tot stand gebracht kan worden.	detaihandelsmonitor voor onze gemeente (Koopstromenonderzoek).	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Stimuleren werkgelegenheid door samenwerking te bevorderen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
O4	Op basis van het jaarprogramma van de Economic Board Duin- en Bollenstreek (EBDB) bepalen we of en welke lokale inspanningen aanvullend gewenst zijn om doelen op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt te verwezenlijken.	Sinds 2020 heeft EBDB zich verbonden aan initiatieven op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt. Door Corona is niet alles van de grond gekomen, maar wat mogelijk was is begin 2021 afgerond en met externe middelen voor nog een jaar voortgezet. Verschillende relevante onderwijsinstellingen, ook uit Teylingen, zijn hieraan verbonden. Een aanvullende gemeentelijke rol lijkt op dit moment niet nodig.	
O5	We sluiten intentieovereenkomsten met werkgevers om arbeidsplaatsen te creëren. Naast reguliere arbeidsplaatsen gaat het ook om arbeidsplaatsen voor ouderen en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. We doen dit samen met overheden, ondernemers en onderwijs. We brengen hen samen om werkgelegenheid te stimuleren en initiëren. Uitwerking 2021 (e.v.): Via Holland Rijnland zijn we deelnemer geworden aan de Human Capital Agenda van de Economic Board Zuid-Holland. Via deze route en via de business case Onderwijs en Arbeidsmarkt van de Economische Agenda Duin- en Bollenstreek worden verschillende projecten geïnitieerd. Op basis van de voortgang en initiatieven monitoren we of en welke lokale aanvullende projecten gewenst zijn.	In het kader van Holland Rijnland vindt regulier overleg plaats tussen de deelnemende gemeenten over het stimuleren van kansen voor werkgelegenheid en het verbeteren van randvoorwaarden, waaronder de aansluiting tussen arbeidsmarkt en onderwijs, bedrijfsleven kan verbeteren.	

O8	We geven onverminderd: ·uitvoering aan het gebiedsprogramma Bloeiende Bollenstreek en regionale samenwerking in het kader van Leidse Ommelanden en het Hollands-Utrechts plassengebied ·steun aan de uitvoering van de businesscase Regiomarketing binnen de Economische Agenda Duin- en Bollenstreek. Uitwerking 2021 (e.v.): ·Voor 2021-2022 starten we met nieuwe projecten vanuit het huidige programma (B(l)oeiende Bollenstreek. Daarnaast bereiden we een nieuw recreatief/groenprogramma voor de Duin- en Bollenstreek samen met onze regiopartners. Voorbeelden van projecten zijn de ecologische verbindingszone, Entree A44 Sassenheim/Voorhout, Startlocatie Boerhaaveroute bij Nagelbrug. ·In HUP verband wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld. ·We verkennen samen met de partners of er een nieuw programma voor de Leidse Ommelanden kan komen.	Binnen het gebiedsprogramma de B(l)oeiende Bollenstreek is gewerkt aan verschillende projecten. Het project Ecologische verbindingszone Trekvaart is opgestart en het project Belevingstops Trekvaart is opgeleverd. De projecten van de Leidse Ommelanden zijn afgrond. De eindrapportage is opgesteld en een accountantsverklaring verkregen. De definitieve subsidiebeschikkingen bij Holland Rijnland en provincie Zuid-Holland zijn aangevraagd. Er is een nieuw uitvoeringsprogramma voor het Hollands-Utrechts Plassenberaad opgesteld. Door de Economic Board zijn in 2021 meerdere projecten ondersteund.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Het buitengebied blijft open en vitaal

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
O14	We geven onverminderd steun aan de herstructurering van de Greenport en	Inmiddels is het vervolgonderzoek ISG-GOM uitgevoerd door de raadswerkgroep	

	ondersteunen de GOM bij de invulling van de opgave. We participeren in de realisatie van de doelstellingen van de GOM op het gebied van het ontwikkelen van GOM-woningen, het tegengaan van verrommeling en het verbeteren van het landschap. Uitwerking 2021 (e.v.): In 2020 heeft de Rekenkamercommissie Teylingen onderzoek gedaan naar de beïnvloedingsmogelijkheden van de gemeenteraad op de doelen en activiteiten van GOM en heeft daartoe het rapport "Grip op de GOM' uitgebracht. De gemeenteraad wenst nu een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van de effecten van het ISG-beleid en de uitvoering daarvan door GOM. Zij heeft daarvoor een raadswerkgroep samengesteld. De raadswerkgroep wil hiervoor een onafhankelijk onderzoek laten uitvoeren en heeft de Rekenkamercommissie gevraagd dit onderzoek te begeleiden. Inmiddels is daartoe opdracht gegeven en de verwachting is dat het laatste deel van het onderzoek in 2021 wordt uitgevoerd.	Teylingen en is de raadswerkgroep in gesprek gegaan met de regio-gemeenteraden om te beproeven of de uitkomsten van het vervolgonderzoek ook worden herkend en onderschreven. Gelet op dit lopende onderzoek (in vervolg op het Rekenkameronderzoek) moeten de uitkomsten worden afgewacht. Het resultaat worden meegenomen bij de evaluatie van de ISG.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Bloei van bestaande bedrijventerreinen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
O15	a) In samenwerking met de gemeenten in de Duin- en Bollenstreek wordt een kwalitatieve regionale bedrijventerreinenanalyse opgesteld. b) Op basis van de uitkomsten van deze analyse wordt een bedrijventerreinenvisie opgesteld. Hierbij worden ook thema's als leegstand, duurzaamheid, herstructurering, veiligheid en parkeren betrokken. Deze visie fungeert dan meteen als ons uitgangspunt voor een regionale bedrijventerreinenvisie. Aan de visie wordt een uitvoeringsstrategie gekoppeld. Uitwerking 2021 (e.v.): We bespreken in Holland Rijnland de behoeften die de subregio Duin en Bollenstreek overstijgen.	Dit is onderdeel van de Strategische Agenda Ruimte Holland Rijnland geworden. In 2021 is in dit kader voor onze bedrijventerreinen ook het deel van de provinciale bedrijventerreinenmonitor geactualiseerd. Op basis hiervan zijn aanbevelingen en conclusies gedaan voor de subregio Duin- en Bollenstreek, die uitgangspunt zijn voor het opstellen van een subregionale bedrijventerreinenstrategie in samenwerking met Holland Rijnland.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Faciliteren van de (digitale) infrastructuur

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
O16	De ambitie is om uiterlijk in 2022 voor alle inwoners en bedrijven een internetsnelheid van minimaal 30Mb download beschikbaar te hebben. Uitwerking 2021 (e.v.): In de tweede helft van 2020 heeft een vraagbundeling plaatsgevonden voor de aanleg van een glasvezelnetwerk in het buitengebied van Teylingen. Bij voldoende belangstelling wordt het netwerk in 2021-2022 aangelegd. De verdere ontwikkeling van snellere mobiele netwerken, die via antennetechniek ook in huis te gebruiken zijn, completeert de beschikbaarheid. De beschikbaarheid en kwaliteit van netwerken is verder een zaak van de telecommarkt: dus tussen aanbieders en afnemers.	Voor de kernen van Teylingen, geldt in principe dat daar een downloadsnelheid van minimaal 30 Mb beschikbaar is via KPN en/of ZIGGO. In de praktijk is de mogelijke maximale downloadsnelheid echter 100 Mb of meer. Zowel KPN als ZIGGO bieden daarvoor abonnementen aan. Voor het buitengebied van Teylingen is een uitvoeringsproject van Glasdraad momenteel in uitvoering, waarmee het buitengebied wordt voorzien van een glasvezelnetwerk, waarmee snelheden van 100 Mb en meer mogelijk zijn. De voltooiing van dit project wordt verwacht in 2022. Daarmee is deze doelstelling gerealiseerd op een hoog niveau van vrijwel overal minimaal 100 Mb downloadsnelheid beschikbaar.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Versterken van Greenport Duin- en Bollenstreek

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
O17	We ondersteunen en faciliteren de stichting Greenport Duin- en Bollenstreek bij de uitvoering van de opgaven gericht op de versterking van onze greenport. Uitwerking 2021 (e.v.): In overleg met de stichting wordt uitvoering gegeven aan de doelen van de Greenport agenda.	De stichting heeft onder andere activiteiten ontwikkeld op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt, duurzaamheid, positionering van de Greenport, de gevolgen van Corona, landelijke Greenport programma's en onderzoeksprogramma's op het gebied van circulariteit en biodiversiteit.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland Greenport Ontwikkelingsmaatschappij B.V.	Economic Board Duin- en Bollenstreek Stichting Greenport Duin- en Bollenstreek Regiogemeenten Provincie Zuid-Holland Vertegenwoordigende partijen als LTO, KAVB, Anthos Stichting Promotie Duin- en Bollenstreek

2.3.3 Verbonden partijen

Voor informatie over de verbonden partijen wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

2.3.4 Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Begroting 2021	NL	Bron
Functiemenging	Index dat verhoudingswaarde aangeeft tussen banen en woningen	50,7	Nog niet bekend	51,90%	2020: 53,2 %	LISA
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	146,4	Nog niet bekend	121,7	2020: 158,4	LISA

Toelichting indicator Functievermenging
De functiemenging index (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Toelichting indicator Vestigingen van (bedrijven)
Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmarekening nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden kunt u deze vinden op: https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/

2.3.5 Kaderstellende stukken

Lokale economie
- Economische Agenda Duin- en Bollenstreek - visie en uitvoeringsagenda 'Samen Succesvol'
- Economisch Beleidsplan
- Centrumvisie
- Detailhandelsvisie Teylingen
- Economische Agenda Greenport Duin- en Bollenstreek
- Visie op recreatie en toerisme

Regionale economie
- Economische Agenda Duin- en Bollenstreek - visie en uitvoeringsagenda 'Samen Succesvol'
- Economische Agenda Greenport Duin- en Bollenstreek
- Regionaal groenprogramma Holland Rijnland
- Regionaal Groen programma B(l)oeiende Bollenstreek
-

2.3.6 Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Thema Bedrijventerreinen				
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-2			
Thema Lokale Economie				
Economische promotie	-129	-196	-336	-189
Thema Regionale economie				
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-66	-86	-161	-114
Economische ontwikkeling	-1.816	-1.658	-2.358	-1.839
Economische havens en waterwegen	-5		-18	-26
Totaal lasten	**-2.018**	**-1.940**	**-2.873**	**-2.168**

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Thema Lokale Economie				
Economische promotie	183	123	275	298
Thema Regionale economie				
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	63	84	84	73
Economische ontwikkeling	419	130	130	221
Totaal baten	**665**	**337**	**489**	**592**
Saldo voor resultaatbestemming	**-1.352**	**-1.603**	**-2.384**	**-1.575**

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Toevoegingen reserves	-272	0	0	0
Onttrekkingen reserves	408	505	1.447	779
Totaal reserves	**137**	**505**	**1.447**	**779**
Saldo na resultaatbestemming	**-1.216**	**-1.098**	**-936**	**-797**

Duurzaam denken en doen

2.4 Programma 4 Duurzaam denken en doen

Wij staan voor het respectvol en verantwoord omgaan met mensen, grondstoffen, energie en geld. Wij willen dat ook de generaties na ons prettig kunnen leven in Teylingen. Daarom is duurzaam denken en doen de standaard in al het werk van de gemeente. We richten onze interne processen hierop in.
Een duurzame manier van leven is niet vrijblijvend en kunnen we alleen samen realiseren. In 2030 functioneert Teylingen als lokale overheid volledig duurzaam. Daarmee vervullen we als overheid een voorbeeldrol. We stimuleren en faciliteren bedrijven en inwoners om ons voorbeeld te volgen. Wij gaan daarbij uit van de kracht van initiatieven uit het bedrijfsleven en de samenleving.

Speerpunten

De belangrijkste speerpunten in het programma Duurzaam denken en doen zijn:

- Uitvoering van het regionaal energieakkoord via de uitvoeringslijnen
- Meermaker Teylingen ontwikkelt zich succesvol als aanjager van duurzame ontwikkelingen.
- We versnellen het opwekken van duurzame energie, lokaal en regionaal
- We voeren een klimaatstresstest uit en nemen maatregelen op de terreinen waar dat nodig is
- We voeren een CO_2-prestatieladder in om onze activiteiten en resultaten bij het terugdringen van onze CO_2-footprint toetsbaar te maken
- Bij de afvalinzameling richten we ons op minimaal 75% afvalscheiding in 2020 en maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar
- We spannen ons in voor subsidies en cofinanciering van duurzame doelstellingen
- We versterken onze strategische agenda in nauw overleg met inwoners, bedrijfsleven en de raad; we streven naar een maatschappelijk breed gedeelde basis voor de verdere duurzame ontwikkeling van de Teylingse gemeenschap.

Trends en ontwikkelingen

Klimaat

Nederland staat de komende tijd voor een aantal uitdagingen, zoals de energietransitie, het tegengaan van eenzaamheid en het terugdringen van het aantal mensen met problematische schulden. Het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen pakken deze grote maatschappelijke opgaven gezamenlijk aan via het Interbestuurlijk Programma (IBP). In het IBP staan negen maatschappelijke opgaven centraal.
Er ligt een grote opgave om tot een duurzaam Nederland te komen. Het tegengaan van klimaatverandering, aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering en een transitie naar een circulaire economie zijn randvoorwaarden voor behoud van onze welvaart. Een florerend regionaal ecosysteem is essentieel om een duurzaam Nederland te realiseren. Daarnaast biedt de transitie naar een duurzaam Nederland kansen voor economische ontwikkeling.

De afgelopen jaren zijn er in de energietransitie enorme stappen gezet, onder andere door het vaststellen van de Regionale Energiestrategie (2020), de Lokale Energiestrategie (2022) en binnenkort de Transitievisie Warmte. Al deze beleidskaders bieden handvaten om te komen tot een uitvoeringsprogramma om bij te dragen aan de gestelde doelstellingen voor het verduurzamen van onze energievraag, warmtevoorziening en mobiliteit. Daarnaast lopen er verschillende trajecten op landelijk, regionaal en lokaal niveau in het kader van biodiversiteit, klimaatadaptatie en circulaire economie.

2.4.1 Duurzaamheid

Wat wilden we bereiken?

Doel: Uitvoeren van het Energieakkoord Holland Rijnland 2017-2025

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
D1	We voeren het programma Energieakkoord Holland Rijnland uit samen met alle partnerpartijen. Uitwerking 2021 (e.v.): In 2021 worden de Regionale Energie Strategie, de Transitie Visie Warmte en de Lokale Energiestrategie verder uitgewerkt en vastgesteld. Het doorlopen van een participatieproces is een belangrijke randvoorwaarde. In uitvoering is de campagne voor de Regeling Reductie Energiegebruik op basis van financiële middelen van het ministerie van BZK. Deze regeling loop af maart 2021. De kans bestaat dat er een tweede tranche komt. Als dat zo is wordt hierop ingezet. Ten behoeve van lokale betrokkenheid van inwoners bij de energietransitie wordt de samenwerking voortgezet tussen gemeente en energiecoaches en ook met initiatiefnemers van een lokale energiecoöperatie die op zoek zijn naar geschikte locatie voor zonnepanelen.	De Regionale Energie Strategie 1.0 is vastgesteld op 3 juni 2021. Vervolgens is gewerkt aan het opstellen van een uitvoeringsprogramma. De Transitievisie Warmte 1.0 is op 4 november 2021 vastgesteld. De Lokale Energiestrategie 1.0 is opgesteld en is in het voorjaar van 2021 vastgesteld. In het voorjaar zijn diverse meedenk avonden georganiseerd voor inwoners van Teylingen om mee te praten over de Warmtevisie en de Energiestrategie. De aanvraag voor de tweede tranche van de RRE (Regeling Reductie Energiegebruik) is afgewezen. Er was te weinig budget beschikbaar voor alle aanvragen. Er is bezwaar gemaakt tegen de afwijzing maar dit bezwaar heeft geen stand gehouden. Tevens is er een goed gesprek gevoerd met het betreffende ministerie over de afwijzing en de gevolgde procedure. Overleg met energiecoaches, initiatiefnemers en lokale energiecoöperatie is gecontinueerd.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Duurzaamheidsmaatschappij Meermaker Teylingen versnelt duurzame ontwikkelingen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
D2a	We richten een duurzaamheidsmaatschappij Teylingen	Meermaker Teylingen BV is begin 2019 van start gegaan, maar eind 2020 heeft de raad	

	(DMT) op met het voornemen om vanaf 2019 operationeel bij te dragen aan een duurzaam bedrijfsleven. Uitwerking 2021 (e.v.): Meermaker Teylingen wordt per 1 januari 2021 geliquideerd conform de motie 'Stoppen met Meermaker Teylingen', aangenomen in de raadsvergadering d.d. 28 september 2020. Nader wordt bekeken welke taken van Meermaker Teylingen kunnen worden gecontinueerd vanaf januari 2021 in het belang van duurzaamheidsinitiatieven. Daarvoor is € 60.000 opgenomen in deze begroting.	besloten er niet mee door te gaan. Enkele dossiers waar vanuit Meermaker Teylingen een start was gemaakt, zijn door de gemeente zelf overgenomen voor voortzetting. De opheffing van Meermaker Teylingen BV is eind 2021 formeel voltooid.	
D2b	Eén ambitie is om in 2020 minimaal 100.000 zonnepanelen op bedrijfsdaken van Teylingse bedrijven geplaatst te hebben. Uitwerking 2021 (e.v.): De ambitie van 100.000 zonnepanelen op bedrijfsdaken is verlaten. De inzet – ondernemers in Teylingen stimuleren zonnepanelen te plaatsen – wordt gecontinueerd. De doelstelling van het Energieakkoord Holland Rijnland is v ertaald naar de inzet voor Teylingen: 50.000 zonnepanelen op bedrijfsdaken in het jaar 2025. De intentie is dit doel te overtreffen nog voor 2025.	Tweejaarlijks tellen we de zonnepanelen op alle daken in de gemeente. Dit deden we de laatste keer in 2020 toen telden we in totaal ruim 69.000 panelen. In 2022 voeren we opnieuw een telling uit.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Duurzaamheidsmeter geeft inzicht in stand van zaken

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
D3	We voeren een duurzaamheidsmeter 2018-2022 in als basis voor uitvoeringsplannen. We willen daarmee de komende jaren doelgerichte en toetsbare plannen gaan maken, die we tot op wijkniveau kunnen uitvoeren en waarvan we ook op wijkniveau de resultaten kunnen zien. Uitwerking 2021 (e.v.): De Wijkmonitor en de Duurzaamheidsbenchmark, opgesteld door TELOS, worden gepresenteerd aan de raad. Invulling wordt gegeven aan de eerste jaarlijkse monitoring van duurzame ontwikkelingen op verzoek van de raad.	Voor het monitoren en sturen van duurzame ontwikkeling is in overleg met de raad een format voor een jaarlijkse rapportage opgesteld en over 2020 is voor het eerst gerapporteerd over hetgeen dat is bereikt. Voor 2021 zal opnieuw een jaarverslag worden opgesteld. In aanvulling daarop wordt ook gekeken naar op welke wijze de energietransitie gemonitord kan gaan worden, en op welke wijze t.z.t. een monitor bij de omgevingsvisie opgesteld kan worden. Deze activiteiten worden in 2022 voortgezet. De presentatie van de TELOS-monitor volgt in het tweede kwartaal van 2022.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Energietransitie door het benutten van verschillende energiebronnen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
D4	We gebruiken het Energieakkoord Holland Rijnland en de uitvoeringsorganisatie als platform om versnelling en opschaling van activiteiten te organiseren om alle mogelijke energiebronnen die beschikbaar zijn of komen in te zetten bij de realisatie van onze energietransitie. Uitwerking 2021 (e.v.): De verdere uitwerking volgt uit de opstelling en vaststelling van de RES, TVW en LES.	Zowel de RES (Regionale Energiestrategie), LES (Lokale Energiestrategie) als de TVW (Transitievisie Warmte) zijn in 2021 vastgesteld.	
D5	We stellen inventarisaties en plannen op om de inzet van alle duurzame vormen van energie in gemeentelijk en regionaal verband integraal in te zetten. Uitwerking 2021 (e.v.): De verdere uitwerking volgt uit de opstelling en goedkeuring van de RES, TVW en LES.	In de RES, LES en TVW is het integraal inzetten van duurzame energie meegenomen.	
D6	We nemen deel aan het regionale programma Energieakkoord en meer	In 2021 is deelgenomen aan de werkgroep Duurzame Mobiliteit met de Holland	

	specifiek het programma Duurzame mobiliteit. Dit leidt op korte termijn tot maatregelen op het gebied van laadpaalinfrastructuur en deelauto's. Bij het realiseren van extra laadpunten om elektrisch rijden te stimuleren, sluiten we aan bij de activiteiten (bijvoorbeeld laadkaart) die momenteel door HR worden uitgewerkt. Verder kijken we naar de mogelijkheden om in een aantal gevallen laadpalen uit te voeren in combinatie met AED's. Naast elektrische voertuigen is ook de deelauto aan een opmars bezig. In Holland Rijnland-verband stellen we beleid op dat we lokaal verder kunnen invullen. Uitwerking 2021 (e.v.): We nemen deze onderwerpen op in de LES, die als basis voor het verdere uitvoeringsprogramma zal gelden. We gaan ondertussen door met het succesvol plaatsen van laadpalen op basis van de nieuwe werkprocedures. We maken in 2021 een raadsvoorstel voor het actiever promoten van deelauto's, o.a. door ze gedurende een periode van 3 jaar beschikbaar te stellen in iedere kern.	Rijnland-gemeenten. Er is gebruik gemaakt van de regionale ondersteuning van Holland Rijnland bij het opstellen van integraal laadbeleid. In Teylingen zijn de Beleidsvisie Laadinfrastructuur gemeente Teylingen en de beleidsregels laadinfrastructuur vastgesteld. Het beleid en de beleidsregels vormen de basis voor de uitvoering; de daadwerkelijke implementatie van laadinfrastructuur in Teylingen. In regionaal verband zijn in de tweede helft van 2021 prognosekaarten opgesteld voor de laadbehoefte tot 2025, ook voor Teylingen. Op basis van deze prognoses is in het laatste kwartaal van 2021 gestart met het opstellen van geactualiseerde plankaarten voor laadinfrastructuur. Met deze plankaarten wordt de plaatsing van laadpalen vergemakkelijkt en versneld. Deze plankaarten komen naar verwachting in het tweede kwartaal 2022 gereed. Er is niet gekeken naar de mogelijkheden om laadpalen uit te voeren in combinatie met AED's. De haalbaarheid van concepten voor deelmobiliteit (deelauto's) hangt samen met voldoende schaalniveau. Een aanpak op regionaal niveau ligt daarom het meest voor de hand. Holland Rijnland vervult hier een trekkende en ondersteunende rol voor de gemeenten. Hier is door HR nog geen invulling aan gegeven.	
D7	We werken een plan uit voor het zorgvuldig (maatschappelijk) inpassen van duurzame energiebronnen (zonneweides en windturbines) in de openbare ruimte. Uitwerking 2021 (e.v.): Op basis van de RES verwachten we dat de regels voor energielandschappen in 2021 en daarna duidelijker worden en dat daarmee ook meer mogelijkheden komen voor projecten. Op dit moment zet de provincie vol in op het gebruik van daken, o.a. via de nieuwe subsidieregeling Zonnig Zuid-Holland. We bereiden ons voor op de mogelijke ontwikkeling van kleinschalige projecten (tot 4 ha).	In de RES zijn zoekgebieden voor grootschalige duurzame opwek van zon- en windenergie in kaart gebracht. De LES heeft ook enkele zoekgebieden voor duurzame opwek in beeld gebracht. Er is meer onderzoek nodig om te bepalen welke zoekgebieden daadwerkelijk kansrijk zijn. Wij verwachten daar in 2022 meer inzicht in te krijgen middels onderzoek.	
D8	Het aanbrengen van energieopwekkende voorzieningen bij monumenten moet	Beleidsregels zijn in 2021 toegepast, als nodig met advies van de Erfgoedcommissie.	

	mogelijk zijn met respect voor de monumentale status. We zullen bestaande beleidsregels tegen het licht houden en bezien of daarin onnodige belemmeringen zijn. In voorkomende gevallen beoordelen wij casuïstiek de situatie als daar aanleiding voor is. Uitwerking 2021 (e.v.): De in 2020 opgestelde beleidsregels worden toegepast.		
D9	Bij het verstrekken van duurzaamheidsleningen en het benutten van landelijk beschikbare financieringsstromen zetten we in op benutting door diverse doelgroepen. Uitwerking 2021 (e.v.): In 2020 is de duurzaamheidslening geëvalueerd. De inzet is het verruimen van de mogelijkheden van de lening per 2021 ten behoeve van het maximaliseren van de impact voor duurzame ontwikkelingen.	Duurzaamheidsleningen zijn in 2021 succesvol ingezet als instrument om duurzame investeringen te bevorderen, en in 2022 zal deze praktijk worden voortgezet.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: De gemeentelijke organisatie geeft het goede voorbeeld

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
D10	We voeren de klimaatstresstest uit en nemen maatregelen daar waar de test onvoldoende scoort. Uitwerking 2021 (e.v.): ·Uitwerken maatregelenpakket voor klimaatadaptie op basis van de in 2020 vastgestelde ambities (afgestemd op de doelstellingen van klimaatadaptatie uit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie). ·Opstellen Integraal waterbeheerplan cq. uitvoeringsprogramma (waarin het maatregelenpakket voor klimaatadaptie wordt opgenomen). In dit plan is ook aandacht voor bermen en biodiversiteit.	De klimaatstresstest is uitgevoerd, evenals een risicodialoog met partnerpartijen in de waterketen. Op basis van het recent bestuurlijk gekozen ambitieniveau wordt begin 2022 een nieuw maatregelenpakket voor de periode 2022-2026 opgesteld dat aan de raad wordt aangeboden voor besluitvorming.	
D11	We onderzoeken alternatieve duurzame maatregelen voor de opvang/ afvoer van	Een Leidraad Inrichting Openbare Ruimte is opgesteld en in gebruik genomen, en	

	regenwater en passen deze toe waar mogelijk. Het nieuwe handboek Inrichting openbare ruimte wordt hierbij de leidraad. Dit betekent dat in het handboek duurzame oplossingen worden voorgeschreven, zowel wat betreft gebruik van materiaal (waterdoorlatend) als de inrichting (via verharding naar open water). Doel van de inrichting is ook om het beheer te verduurzamen. Uitwerking 2021 (e.v.): We passen toe wat we in het handboek hierover hebben opgenomen, en we passen het handboek indien nodig jaarlijks aan op nieuwe ontwikkelingen.	wordt door de afdeling onderhouden. Hiermee stuurt de afdeling zichzelf en ontwikkeling op het gebied van duurzame inrichting en beheer.	
D12	We ontwikkelen meerjarenplannen om ons eigen vastgoed energieneutraal en	In 2021 zijn 5 gebouwen gekozen om als eerst mee aan de slag te gaan. Dit zijn het	

	gasloos te maken en sluiten daarbij aan bij het huidige planmatige onderhoud, zoals opgenomen in het Meerjarig Onderhoudsprogramma (MOP).	gemeentekantoor Sassenheim, Het bestuurscentrum in Voorhout, De gemeentewerf in Voorhout, Het trefpunt en Het Onderdak. Van deze gebouwen heeft ingenieursbureau Multical energiescans gemaakt. Hierin staat beschreven wat de energetische, installatietechnische en bouwkundige staat van de gebouwen is. Op basis daarvan is een verduurzamingsadvies opgesteld door Multical rekening houdend met de ambities van de raad (in 2030 eigen vastgoed energieneutraal). Hieruit bleek dat het wel mogelijk is, maar financieel niet verstandig. Er moest dan veel kapitaalvernietiging worden gepleegd. Om die reden is een alternatief verduurzamingsadvies opgesteld door Multical. Hiermee worden de gemeentewerf en Het Onderdak energieneutraal voor 2030 en de andere drie gebouwen na 2030 volgens MJOP. Beide scenario's zijn opgenomen in een college- en raadsvoorstel, waarin wordt voorgesteld om met het alternatieve scenario aan de slag te gaan. Het college heeft besloten om het opiniërend naar de raad te brengen, inmiddels is het opiniërend besproken in de commissie. Hoe verder in 2022: Nadat er in februari in de raad over gesproken is, de verkiezingen in maart 2022 zijn geweest en er een nieuw bestuur gekozen is, wordt het verder opgepakt en toegewerkt naar de uitwerking van de verduurzamingsadviezen. Na toevoeging van de overige maatschappelijke panden aan de portefeuille van het cluster vastgoed, wordt er een routekaart opgesteld voor het verduurzamen van de gehele vastgoedportefeuille.	
D13	We verduurzamen het gemeentelijk wagenpark. Verder spreekt het voor zich dat we zorgen voor zo duurzaam mogelijk verbruik en inkoop van duurzame energie. Uitwerking 2021 (e.v.): We passen toe wat we in het handboek hierover hebben opgenomen, en we passen het handboek indien nodig jaarlijks aan op nieuwe ontwikkelingen.	Covid-19 heeft ook effect op het gebruik van dienstvoertuigen. Het nieuwe werkconcept op basis van thuiswerken vraagt om nader onderzoek naar de kwantiteit van het wagenpark waarbij een splitsing wordt gemaakt tussen voertuigen t.b.v. de buitendienst (beheer buitenruimte etc.) en de overige voertuigen. Voor het totale wagenpark blijft verduurzamen het doel.	
D14	We gaan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen en stellen daarvoor een MVI-	Een nieuw inkoopbeleid voor HLTsamen is in ontwikkeling en zal naar verwachting in	

	coördinator aan. Uitwerking 2021 (e.v.): We vergroten het aandeel MVI in 2021 verder en blijven gebruik maken van een MVI-coördinator die toeziet op de uitvoering van het MVI-proces.	2022 worden vastgesteld. MVI inkopen zal daar integraal onderdeel van zijn. MVI inkopen vindt ook nu al plaats maar is nog niet voldoende procesmatig ingericht en geborgd. In de 1e helft 2022 zal MVi worden vastgelegd in een op te stellen stroomschema en procesbeschrijving Inkoop.	
D17	Ter uitvoering van de op 4 juli 2019 aangenomen motie wordt een onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor introductie van een "CO2-prestatieladder" Uitwerking 2021 (e.v.): De invoering van een CO2-prestatieladder is vertraagd vanwege onderbezetting. In 2021 wordt de CO2-prestatieladder ontwikkeld en vervolgens actief ingezet als instrument van een lerende organisatie .	De voorbereiding van het invoeren van een CO2-prestatieladder is eind 2021 gestart vanuit HLTsamen. Aan de raad zal in 2022 een voorstel worden voorgelegd om al dan niet over te gaan tot certificering. Deze stappen worden ook in Hillegom en Lisse gevolgd.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Van afval naar grondstof

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
D15	Op basis van participatief afvalbeleid richten we de manier van afvalinzameling in om te komen tot minimaal 75% afvalscheiding in 2020 en maximaal 100 kilo restafval per inwoner per jaar.	Het nieuwe afvalbeleid laat een goede ontwikkeling zien richting de 100kg per inwoner en de 75% afvalscheiding. Voor 2022 wordt deze lijn gecontinueerd en extra ingezet op communicatie om de resultaten verder te verbeteren.	
D16	We voeren educatieprojecten en voorlichtingscampagnes uit op het gebied van afval.	Als gevolg van corona zijn de jaarlijkse opruimacties niet uitgevoerd, maar wel zijn de zwerfafvalambassadeurs ondersteund in hun werk.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland Omgevingsdienst West-Holland	Stichting Greenport Duin en Bollenstreek Partners ter uitvoering van het energieakkoord Scholen Hoogheemraadschap van Rijnland Dunea Liander Woonstichting Stek Inwoners Aanbieders deelvervoerconcepten Aanbieders laadvoorzieningen

2.4.2 Verbonden partijen

Voor informatie over de verbonden partijen wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

2.4.3 Kaderstellende stukken

Duurzaamheid

- Uitvoeringsagenda duurzaamheid 2016 - 2018 (afronding activiteiten)
- Nationaal Energieakkoord (2013)
- Klimaatakkoord van Parijs (2015)
- Energieakkoord Holland Rijnland (2017)
- Nationale Klimaatakkoord (2018)
- Convenant Aardgasvrij (2018)
- Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie
- Rijksbrede programma Circulaire Economie
- Deltaplan Biodiversiteit

2.4.4 Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Thema Duurzaamheid				
Milieubeheer	-1.770	-1.481	-1.725	-1.806
Riolering	-2.022	-2.152	-2.168	-2.011
Afval	-3.261	-2.750	-3.103	-3.235
Begraafplaatsen en crematoria	-3	-6	-6	-4
Totaal lasten	**-7.056**	**-6.389**	**-7.002**	**-7.056**

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Thema Duurzaamheid				
Milieubeheer	322	113	113	265
Riolering	2.958	3.107	3.107	3.027
Afval	5.047	4.372	4.525	4.867
Totaal baten	**8.327**	**7.592**	**7.745**	**8.159**
Saldo voor resultaatbestemming	**1.271**	**1.203**	**743**	**1.103**

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Toevoegingen reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	100	40	40	0
Totaal reserves	**100**	**40**	**40**	**0**
Saldo na resultaatbestemming	**1.372**	**1.244**	**783**	**1.104**

Modern bestuur, invloedrijke inwoners

2.5 Programma 5 Modern bestuur, invloedrijke inwoners

Wij staan voor een daadkrachtig, actief en modern bestuur. Wij benutten de kennis, deskundigheid en ervaringen van onze inwoners, ondernemers en instellingen optimaal. Samen met hen werken we aan een gemeente waar het fijn wonen, werken en recreëren is. We trekken samen op in het vormen van visie, beleid en uitvoering. Als inwoners of ondernemers denken dat ze zaken beter op kunnen pakken, dan gaan we graag de uitdaging aan. We vragen onze samenleving om ons scherp te houden en te komen tot creatieve en innovatieve aanpakken. We communiceren helder, begrijpelijk en gericht om te zorgen dat het gesprek en de interactie met de samenleving goed verloopt.

Onze dienstverlening sluit aan op de wensen en behoeften van de samenleving; de mens staat daarbij centraal en niet de regels. In de dienstverlening zijn digitalisering en datagestuurd werken in opmars. Waar het kan en wenselijk is, gaan wij dat ook doen. Informatiebeveiliging en privacy speelt een steeds grotere rol in onze samenleving en heeft ook gevolgen voor de manier voor werken voor ons als dienstverlenende organisatie.

Speerpunten

De belangrijkste speerpunten in het programma Modern bestuur, invloedrijke burgers zijn:

- Participatie is uitgangspunt bij beleidsvorming, bijvoorbeeld via co-creatie, right to challenge en de pilot burgerbegroting
- Versterkte inzet op communicatie
- Moderne vormen van dienstverlening op maat en digitaal (niet digitaal blijft mogelijk)
- Datagestuurd werken in combinatie met een maatschappelijke discussie over de grenzen ervan
- We zetten financiële reserves in voor maatschappelijk rendement
- We voeren een omgevingsanalyse uit die inzicht geeft in onze bestuurskracht

Trends en ontwikkelingen

Regionale samenwerking: gebiedsgericht werken

Er wordt steeds meer integraal gewerkt. Verschillende beleidsterreinen worden in samenhang met elkaar bezien, ook wordt meer gebiedsgericht gewerkt. De provincie Zuid-Holland sluit aan bij deze trend. Ze is in 2019 gestart met gebiedsgericht werken om regio's vraaggestuurd en integraal te bedienen. Die lijn wordt door het nieuwe provinciebestuur doorgetrokken en wij citeren: "*Onze inwoners hebben recht op sterke gemeenten die hun taken goed kunnen uitvoeren, goed samenwerken aan bereikbaarheid, woningbouw en economische ontwikkeling. We ondersteunen samenwerking tussen gemeenten.*"

Veranderende rol van de overheid: van representatie naar participatie

Burgerinitiatieven zijn populair. Via eigen initiatieven, participatie en co-creatie hebben inwoners invloed op het beleid en de dienstverlening. Deze ontwikkeling vraagt om een andere verhouding tussen gemeente en inwoners: de gemeente stelt zich terughoudend op en is een gelijkwaardige partner van initiatiefnemers uit de gemeente. Dienstverlening, communicatie en participatie raken steeds meer in elkaar vervlochten. Afgelopen jaar heeft vooral online participatie een ontwikkeling doorgemaakt. Corona heeft hier een versnelling in aangebracht.

Stand van zaken Interbestuurlijk Programma (IBP)

De Algemene Ledenvergadering van de Vereniging Nederlandse Gemeenten heeft in juni 2018 ingestemd met de programmastart van het IBP. In het IBP werken gemeenten, Rijk, provincies en waterschappen aan negen maatschappelijke opgaven en een aantal overkoepelende thema's. We willen het IBP versterken en het gedachtengoed van het IBP gebruiken in de interbestuurlijke (regionale) samenwerking.

Datagedreven sturing

Moderne technieken, dataverzameling en data-analyse bieden mogelijkheden om meer inzicht te krijgen in de kenmerken van wijken en buurten. Daardoor is meer maatwerk mogelijk. Datagedreven sturing vraagt om zorgvuldige afwegingen vooraf. Gemeente Teylingen wil voorloper zijn als het gaat om datagedreven besturen. Inmiddels worden er steeds meer dashboards ontwikkeld die analyses mogelijk maken en sturing aan beleid kunnen geven. De volgende stap wordt dan we hiermee trends kunnen herkennen en voorspellingen kunnen gaan doen. Datagedreven sturing helpt bij het inzichtelijk maken van ontwikkelingen en beleid. Dit is afgelopen

jaar toegepast in de monitor Sociaal Domein en op andere beleidsvelden. Daarom bundelt de HLT-werkorganisatie de krachten en zet vanuit HLTsamen het programma Datagedreven ook in de volgende voort. In 2022 zal een voorstel worden gedaan op welke wijze dit vormgegeven kan worden.

Communicatie

Proactieve communicatie met onze partners, zoals burgers, bedrijven, verenigingen en instellingen, heeft afgelopen jaar bij gedragen aan de ontwikkeling van een representatieve democratie naar een participatieve democratie. Met name de online participatie heeft een grote ontwikkeling doorgemaakt. Ook de netwerkstrategie in het kader van de Corona heeft gezorgd voor de blijvende verbinding met de samenleving en de verschillende doelgroepen die het extra moeilijk hebben in deze tijd. Vanuit communicatie richten we ons op een proactieve ondersteuning, de ontwikkeling van een stevige communicatiestrategie en de bijbehorende kernboodschappen. We zoeken actief contact met de omgeving (omgevingsanalyses) en met de media (perswoordvoering).
de kracht van samenwerking

Regionale samenwerking

De gemeente werkt steeds meer samen met buurtgemeenten, zoals Noordwijk en Katwijk, ten behoeve van een stevige positionering op hoger gelegen schalen van bestuur (Holland Rijnland, provincie & Rijk). Deze samenwerking is dynamisch van aard en raakt aan verschillende beleidsterreinen, waaronder mobiliteit, duurzaamheid en de strategische verkenningen. Naast bestuurlijke samenwerking wordt ook steeds vaker ambtelijk samengewerkt binnen de Duin- en Bollenstreek.

2.5.1 Regionale samenwerking

Wat wilden we bereiken?

Doel: Investeren in bestuurlijke samenwerking

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
M16	We onderhouden, investeren in en bouwen een stevige bestuurlijke samenwerkingsrelatie op met: de (Leidse) regiogemeenten, de gemeente Haarlemmermeer, de MRA, MRDH en externe stakeholders waaronder Schiphol. Uitwerking 2021 Het investeren in een stevige bestuurlijke samenwerkingsrelatie heeft onze continue aandacht. We werken aan de opstelling van een strategische visie/agenda voor Teylingen en een gezamenlijke HLT agenda. Wij verwachten in de eerste helft van 2021 de inhoud van die agenda met u te bespreken en vast te stellen. We voeren overleg met een werkgroep uit uw raad over de wijze waarop uw raad het best betrokken kan worden bij de inhoud van de strategische agenda. Met deze strategische (lange termijn) agenda kunnen we meer inhoudelijke focus aanbrengen in onze samenwerkingsrelatie met onze partner.	Ondanks de beperkende maatregelen om fysiek samen te komen zijn er in 2021 verdere stappen gezet naar een strategische visie voor Teylingen. Wel in een minder snel tempo dan verwacht. Het college heeft hier meerdere malen een heidag aan gewijd en aan samengewerkt waarna er samen met de raad in verschillende settings ook verder is gesproken. Het wereld café dat eind 2021 is georganiseerd voor de raad is hier een voorbeeld van.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Inzicht in onze bestuurskracht door (bestuurlijke) omgevingsanalyse

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
M17	We voeren een tussenevaluatie HLTsamen uit. Uitwerking 2021 e.v. De tussenevaluatie heeft een aantal aanbevelingen opgeleverd die de organisatie uitvoert. De tussenstand van de uitvoering is met behulp van een stoplichtenrapportage opgenomen in de bestuursrapportage HLTsamen 2020.	Afgerond zoals afgesproken	
M18	We voeren een brede omgevingsanalyse uit die inzicht geeft in onze	In aansluiting op de door Necker van Naem uitgevoerde omgevingsanalyse is in 2021	

	bestuurskracht. Is die geschikt voor huidige taken en toekomstige ontwikkelingen. Uitgangspunt is de meerwaarde voor inwoners en ondernemers. Deze analyse is gelijktijdig afgerond met de evaluatie van de HLT-organisatie (2019). Uitwerking 2021 e.v. De omgevingsanalyse heeft een aantal aanbevelingen opgeleverd die uitgewerkt zullen worden door een werkgroep waarin raadsleden, college en werkorganisatie vertegenwoordigd zijn. De raad heeft het initiatief bij het formeren van deze werkgroep.	op initiatief van de raadswerkgroep een traject ingezet dat uiteindelijk heeft geleid tot een overdrachtsdocument van de huidige raad naar de in maart 2022 nieuw zitting nemende gemeenteraad. Op basis van gesprekken met de verschillende raadsfracties is de Omgevingsanalyse verrijkt met een lokale inkleuring door de gemeenteraad in het document "Teylingen tekent de toekomst" (gedateerd december 2021), zoals dat in februari aan de gemeenteraad is aangeboden. Op basis van kennisinput op verschillende thema's in een summerschool heeft dit geresulteerd in een raadsperspectief op de toekomst van Teylingen. De basis voor deze tekenschets is gelegd tijdens een inspirerende thema avond Wereld Café Teylingen.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland HLTsamen	Metropoolregio Amsterdam (MRA) Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRRDH) Regiogemeenten Provincie Zuid-Holland Schiphol

2.5.2 Dienstverlening

Wat wilden we bereiken?

Doel: Omslag naar een digitale overheid met daadkracht en korte doorlooptijden

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
M19	Naast het digitale loket bieden wij maatwerk voor complexe vraagstukken en voor klanten die niet mee kunnen in de digitale wereld. Uitwerking 2021 e.v. In 2021 werken we verder aan het werken in Serviceformules.	Klanten met complexe aanvragen en klanten die niet mee kunnen in de digitale wereld zijn persoonlijk geholpen.	
M20	We versterken de één-loketfunctie met het doel het voor onze klanten zo eenvoudig en makkelijk mogelijk te maken. Daarmee werken we aan een daadkrachtige dienstverlening. Uitwerking 2021 e.v. In 2021 werken we verder aan het werken in Serviceformules.	Vragen van onze klanten komen via verschillende kanalen binnen. Bijvoorbeeld telefonisch, per mail, per post, via social media of via accountmanagers. In de newsroom komen deze kanalen bij elkaar en wordt de strategie voor het behandelen en beantwoorden van de vragen besproken. Er wordt ook proactief informatie gedeeld op de website en social media kanalen. Net als in 2020 zijn corona-gerelateerde vragen via de crisisorganisatie beantwoord.	
M21	We bouwen het systeem van sneltoetscriteria uit om	Door het werken met serviceformules worden producten die voldoen aan sneltoetscriteria (Snelserviceformule)	

	afhandeltermijnen van aanvragen te minimaliseren. Uitwerking 2021 (e.v.): Voor eenvoudige en standaardproducten maken we een Snelserviceformule.	gescheiden van de complexere aanvragen (Ontwerpformule). De intake- en omgevingstafel bij Vergunningen vormen nu het reguliere proces voor complexe aanvragen (Ontwerpformule). Initiatieven worden sneller en meer integraal met expertise van andere teams beoordeeld. De meer eenvoudige producten (Snelservice) worden door team Vergunningen zo snel mogelijk afgehandeld. Bij Burgerzaken is gewerkt aan het inrichten van e-diensten waardoor inwoners zelf digitaal aanvragen of een melding kunnen doen. De e-diensten die nu beschikbaar zijn, zijn: - Verhuizingsaangifte (naar gemeente en binnen de gemeente) - Aanvraag diverse uittreksels BRP - Aanvraag afschrift Burgerlijke Stand - Wijzigen geheimhouding persoonsgegevens	
M22	We communiceren proactief met onze klanten via alle kanalen. Klanten worden niet doorgestuurd maar direct geholpen. Uitwerking 2021 e.v. De klantinteractie ontwikkelen we verder in lijn met de ontwikkeling van de Newsroom: een plek waar we continu monitoren wat er over de gemeente wordt gezegd en daar proactief op inspelen.	In M20 is de newsroom toegelicht. Deze toelichting is ook op dit doel van toepassing.	
M23	Zoveel mogelijk producten en diensten worden gedigitaliseerd en geautomatiseerd, waarbij de processen LEAN worden gemaakt. We attenderen onze klanten op de digitale dienstverleningsmogelijkheden en verleiden hen hiertoe. Uitwerking 2021 (e.v.): Binnen het programma ' Regie op Kanalen' werken we het digitaliseren en automatiseren van de producten en diensten uit.	Zo veel mogelijk producten en diensten die digitaal aangevraagd kunnen worden, zijn beschikbaar. Waar mogelijk worden E-formulieren samengevoegd om efficiënter te kunnen werken. Klanten die niet digitaal vaardig zijn, ontvangen we in het gemeentehuis. Met communicatiecampagnes via de website, social media, gemeenteberichten, sandwichborden en de schermen in de hal van het gemeentehuis worden de klanten naar het optimale dienstverleningskanaal verleid.	
M24	We meten de klanttevredenheid stelselmatig en regelmatig	In 2021 is niet deelgenomen aan de Burger- en Ondernemerspeiling van 'Waar staat je gemeente'. Dat	

	(deelnemen aan benchmarks: Waar staat je gemeente, Vensters op dienstverlening en Govmetric) en stellen zo nodig de dienstverlening bij op grond van de uitkomsten.	gebeurt een keer per twee jaar en staat voor 2022 weer op de planning. In dashboards worden gegevens van producten en diensten bijgehouden. Bijvoorbeeld het aantal baliebezoeken en de behandeltijd aan de balie. Deze gegevens worden gebruikt om beleid op te stellen en aan te passen. De klanttevredenheid van de website en fixi (meldingen openbare ruimte) wordt gemeten met GovMetric. Zoals in eerdere verantwoordingen gemeld wordt sinds 2020 geen gebruik meer gemaakt van Vensters op dienstverlening.	
M25	We sturen de dienstverleningsprocessen aan de hand van servicenormen. Uitwerking 2021 e.v. We meten of de dienstverleningsprocessen voldoen aan de servicenormen van de werkorganisatie HLTsamen.	In dashboards worden gegevens van producten en diensten bijgehouden. De gegevens zijn getoetst aan de servicenormen. Waar nodig zijn de processen aangescherpt om onze dienstverlening te verbeteren.	
M26	Het digitaal maken van onze dienstverlening biedt kansen en	In 2021 is het Programma Datagedreven Sturing (hierna: DgS) verder tot volwassenheid gebracht. Er is geïnvesteerd	

	mogelijkheden. Via data-analyse kunnen ontwikkelingen inzichtelijk en soms voorspelbaar worden gemaakt, waardoor we proactief kunnen handelen bij het opstellen en uitvoeren van servicegericht beleid. Daarbij stellen we onszelf ook ethische vragen. Willen we wel alles wat kan ook daadwerkelijk doen? En welke (zelfopgelegde) grenzen willen of moeten we daarbij in acht nemen? We gaan met onze inwoners in gesprek over de kansen, mogelijkheden en bedreigingen en de daarbij in acht te nemen grenzen. Uitwerking 2021 e.v. Via het programma datagestuurd werken willen we de dienstverlening meer gaan meten. Dit wordt verder uitgewerkt. We streven naar maximale digitalisatie en blijven toegankelijk voor doelgroepen die digitaal niet uit de voeten kunnen. Middels het meten van klanttevredenheid, halen we de mening van onze klanten op.	in het programmateam, maar ook in techniek (o.a. een datawarehouse). Het team heeft werkwijzen en vaardigheden ontwikkeld om DgS-producten te ontwerpen en te bouwen. Er is vooral veel aandacht besteed aan afstemming op behoeften vanuit de vakafdelingen, maar ook aan privacy-kwesties. Er is een speciale voorziening geïmplementeerd om persoonsgegevens 'aan de bron' te anonimiseren of pseudonimiseren. De DgS-producten die nu worden opgeleverd, zijn meestal nog 'beschrijvend' van aard. Er is nog weinig ervaring met verklarende of zelfs voorspellende analyses. Om op dat niveau te komen, is meer kennis en tooling nodig op het gebied van o.a. kunstmatige intelligentie. Dat is niet haalbaar binnen de bestaande formatie, maar wel een ontwikkelmogelijkheid voor de toekomst. Er zijn in 2021 diverse toepassingen op het gebied van geo-informatie ontwikkeld, om te verkennen hoe we geo-producten kunnen integreren met andere informatieproducten. De ontwikkelde producten zijn nog niet altijd goed zichtbaar voor managers en bestuurders. Ze zijn nog niet altijd verankerd in overlegstructuren, beleidscycli, communicatie met besturen en externe communicatie. Dit heeft te maken met de data-volwassenheid van de organisatie: de informatieproducten die nu worden ontwikkeld, worden vooral gebruikt door bv. beleidsmedewerkers en programmamanagers. Zij verwerken de informatie uit de DgS-producten in beleidsdocumenten, presentaties, evaluaties en dergelijke. Er is in 2021 op diverse manieren gewerkt aan het verhogen van de data-volwassenheid van de organisatie: uiteindelijk moeten informatieproducten direct beschikbaar komen aan meer collega's, maar ook aan bestuurders, ketenpartners, bedrijven en burgers. Hiermee gaan we in 2022 uiteraard door. Eind 2021 zijn voorbereidingen getroffen voor het verankeren van de DgS-activiteiten in de lijn. Per 1 januari 2022 wordt het ontwikkelen van informatieproducten niet langer aangestuurd vanuit een tijdelijke programmastructuur, maar is DgS onderdeel is van de reguliere dienstverlening door Team Informatisering & Automatisering. Hiermee worden dus belangrijke onderdelen van het DgS-programma 'opgeleverd'. Het programma richt zich nu met name op het verder uitwerken van de benodigde randvoorwaarden (o.a. techniek) maar ook op het opzetten van regionale samenwerking (met name met gemeenten Katwijk en Noordwijk). Die samenwerking is van belang omdat verdere professionalisering op DgS-gebied kennis vereist die op grotere schaal beter kan worden opgebouwd en vastgehouden. Voorbeelden: Meten van de eigen dienstverlening gebeurt bijvoorbeeld in de dashboards Telefonie en Meldingen Openbare	

		Ruimte. In andere DgS-producten wordt meer indirect gekeken naar de kwaliteit van door uitvoeringspartners geleverde diensten. Voorbeelden zijn wachttijden en 'first time right' indicaties in de Jeugdzorg. Het college heeft op 14 dec 2021 de Monitor Sociaal Domein "Sturen op Jeugdhulp" besproken en besloten. Deze monitor is mede mogelijk gemaakt door DgS.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
	Inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) instellingen.

2.5.3 Participatie

Wat wilden we bereiken?

Doel: Inwoners denken vóóraf mee over beleid

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
M2	We stemmen rollen en verantwoordelijkheden tussen college, raad, organisatie en inwoners af in het kader van (overheids-)participatie (right to challenge) en we schenken hierbij specifiek aandacht aan verwachtingsmanagement. We koppelen de inhoudelijke onderbouwing van gemaakte keuzes en het doorlopen van het participatietraject terug aan initiatiefnemers. Uitwerking 2021 (e.v.): Doordat de Plustaak communicatie vervalt per 2021, worden de ontwikkelingen richting Right to Challenge niet verder voortgezet.	In 2021 is het programma participatie van start gegaan met daaronder een aantal projecten. Doel van het programma is uitvoering geven aan de ambities van de gemeenten op het gebied van participatie. Het project "Lessons Learned" als onderdeel van het programma heeft zich gericht op het ophalen van de geleerde lessen en de opgedane kennis en ervaring. Onderdeel hiervan is het verwachtingsmanagement. Wat werkte goed en waar is nog iets te leren? Samen met ervaringen van andere gemeenten uit Nederland is dit uitgewerkt om mee genomen te worden in het (nog) op te stellen participatiebeleid. Daarnaast zijn er gesprekken gevoerd met raad en college over de eigen rollen en verantwoordelijkheden binnen participatie. Tot slot is verwachtingsmanagement een onderdeel van de digitale manieren van participatie die tijdens de COVID pandemie versneld zijn ingezet om, ondanks de beperkende maatregelen, alsnog in gesprek te kunnen gaan met de omgeving.	
M3	We brengen de ontwikkelopgave van de organisatie in beeld en stippelen hiervoor	Eind 2020 is de interne visie participatie opgeleverd samen met een aantal tools die	

	een traject uit. Uitwerking 2021 (e.v.): Op basis van actuele technologische- en organisatieontwikkelingen en het vervallen van de Plustaak wordt een nieuw communicatieprogramma ontwikkeld. De volgende stappen worden gezet op het gebied van participatie: 1.Participatievisie HLT-Samen: waarom doen we aan participatietrajecten, wat willen en kunnen we ermee bereiken en hoe borgen we dit proces? 2.Bestuurlijke participatie: colleges gemeenten HLT-Samen in gesprek met hun raad: Hoe kijkt de raad tegen haar rol aan in dit democratische participatieproces? 3.Visie online participatie: wat is het kader waarbinnen onze gemeenten online participatie vormgeven? a.Integreren langdurige participatietrajecten (bijv. een project als de centrumvisie) op bestaande websites binnen HLT-samen, in samenwerking met I&A en functioneel beheer b.Online aanbieden inspraak en feebacksessies – in een tool (o.a.. voor domein Buitenruimte)	bruikbaar staan voor de start van participatietrajecten. In 2021 is er vanuit het programma participatie samen gewerkt met raden en colleges aan het opstellen van een participatiebeleid. Hierover zijn vanuit zowel de Omgevingswet als participatie "breed" sessies georganiseerd voor de raad over rollen en verantwoordelijkheden. Vanuit het project " Digitale participatie" is, onder druk van COVID versneld een visie opgesteld met handleiding en tools. Ook zijn er trainingen gegeven om de medewerkers de juiste kennis mee te geven om participatie digitaal uit te voeren. Er zijn hiervoor verschillende online tools ingezet voor het gesprek met onze inwoners.	
M4	In 2019 organiseren we een aantal pilots waarin inwoners samen met de gemeente vooraf meedenken, waaronder de Nota Integraal Veiligheidsbeleid. Uitwerking 2021 (e.v.): De Pilot burgerbegroting heeft in 2020 plaatsgevonden. Door het vervallen van plustaak communicatie 2021 moet er nog budget vrij gemaakt worden om dit te verder door te ontwikkelen.	In 2021 zijn er samen met een specialist op de gebied gesprekken gevoerd met de raad over dit onderwerp. Momenteel wordt er gewerkt aan een voorstel waarin de opgehaalde input staat verwerkt. De griffie is opdrachtnemer van dit onderwerp.	
M6	De kindergemeenteraad blijft behouden. Uitwerking 2021 (e.v.): De griffie organiseert de kindergemeenteraad conform afspraken.	De kindergemeenteraad heeft in 2020 en 2021 wegens de Corona maatregelen helaas geen doorgang kunnen vinden. Dit was afgestemd en in samenspraak met de scholen. De griffie is voornemens om met de nieuwe Raad weer een Kindergemeenteraad te gaan organiseren. Dat zal naar verwachting rond mei/juni 2022 zijn.	

Wat wilden we bereiken?

Doel: Iedere inwoner mag ons uitdagen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening

M7	We geven ruimte aan Right to Challenge. Uitwerking 2021 (e.v.): Door het vervallen van her budget voor de plustaak communicatie., komt de ondersteuning vanuit Team Communicatie voor right To challenge te vervallen vanaf 2021.	Er is nog steeds ruimte voor inwoners om initiatieven te starten en in te dienen bij de gemeente. Vanuit de Omgevingswet maar ook vanuit de ruimte die de gemeente geeft om initiatieven aan te melden.	
M9	We stemmen gezamenlijk verantwoordelijkheden af bij het oppakken en uitvoeren van initiatieven; hierbij spelen goed luisteren naar elkaar en gezamenlijk komen tot oplossingen een belangrijke rol. Uitwerking 2021 (e.v.): De uitwerking wordt zoveel mogelijk binnen reguliere werk opgemaakt. Door vervallen plustaak is er geen budget voor het intensiveren van communicatie. Daarbij is de opzet van de wijkmarkten gewijzigd zoals met de raad besproken.	Dit is opgepakt zoals afgesproken met de contactfunctionarissen als intermediair.	

Wat wilden we bereiken?
Doel: Inwoners denken mee over de gemeentebegroting

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
M10	We voeren een pilot Burgerbegroting uit. Over de randvoorwaarden en spelregels gaan we nog met de gemeenteraad in gesprek. Uitwerking 2021 (e.v.): In 2020 heeft een pilot Burgerbegroting plaatsgevonden. Indien de ambitie voor het verder ontwikkelen van de burgerbegroting in stand blijft, moet er budget voor worden vrijgemaakt.	Zie antwoord M4	

Wat wilden we bereiken?
Doel: Samen problemen oplossen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
M11	We denken en helpen mee als partijen er onderling niet uitkomen.	Binnen de gemeente Teylingen beschikken we over een team van	

		contactfunctionarissen. Zij zijn vaak het eerste aanspreekpunt voor bewoners, bedrijven en verenigingen. Zij verbinden de vragen en initiatieven uit de samenleving aan de interne gemeente en zorgen er zo voor dat een bepaald initiatief verder komt. Tot het verder brengen van een initiatief behoort ook het meedenken en helpen als partijen er onderling niet uitkomen.	
M12	We benoemen vaste contactpersonen voor verenigingen, stichtingen, inwoners en ondernemers.	Teylingen heeft sinds de start van HLTsamen vaste contactfunctionarissen (Voorheen wijkregisseur, bedrijfscontactfunctionaris en accountmanager bedrijven.)	✓
M13	We lossen gezamenlijk problematiek in de wijk op (preventieve handhaving middels mediation).	Bij problematiek als burenoverlast en aantasting van het woongenot is het in beginsel aan de inwoner(s) zelf om met elkaar te komen tot een oplossing. Als dat niet lukt ondersteunt en helpt de gemeente, onder andere door de inzet van mediation. Wat in 2021 wel is opgevallen, is dat ook in Teylingen, net als in Nederland en de rest van de wereld, er meer spanning is in bepaalde wijken. Corona lijkt toch verdeeldheid te brengen. Er wordt in dat opzicht meer beroep gedaan op de contactfunctionarissen. Daarnaast is de samenwerking tussen de politie en de contactfunctionarissen versterkt waardoor men elkaar ook beter weet te vinden. We zien verder dat de inzet van de contactfunctionarissen ook vaker wordt gevraagd om mee te denken over laagdrempelige oplossingen.	✓

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
	Inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) instellingen, ingezetenen en overige belanghebbenden.

2.5.4 Communicatie

Wat wilden we bereiken?

Doel: Excellente en innovatieve communicatie versterkt dialoog met inwoners

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
M1	We onderhouden en verstevigen persoonlijke contacten met inwoners en ondernemers. Hierbij maken we gebruik	Door het vervallen van de plustaak is verder geen	

	van innovatieve instrumenten als e-democratietools, platforms, apps en het burgerpanel. We optimaliseren de omgevingscommunicatie o.a. met online monitoren Tamtam en Newsroom, inzet van de methodiek Factor C en spelen continu in op de mogelijkheden van inzet van nieuwe communicatiemiddelen (na WhatsApp, Instagram komen nieuwe mogelijkheden). Uitwerking 2021 (e.v.): De extra investering in communicatie vervalt vanaf 2021. Door het vervallen van de Plustaak, betekent dit 3200 uur minder inzet op communicatie. Indien er geen extra geld wordt vrijgemaakt vervallen/stoppen de volgende projecten/initiatieven per 2021: ·Communicatie rondom right tot challenge (campagne en verandercommunicatie) ·Burgerbegroting (uren, verbeteringen online en in LIAS) ·Minder corporate uitvragen in het burgerpanel / digipanel (vanuit college en/of raad) ·Omgevingsanalyses bij projecten ·online en offline een beeld krijgen wat er leeft (issues/crisis) en dat actueel houden) ·door minder uren minder betrokken bij vakafdelingen waardoor de kans groter is dat er een (communicatieve) GAP ontstaat bij stakeholders (extern en intern) ·Communicatieonderzoek (meten van bereik) ·Doorontwikkelen sociale kanalen Teylingen (bijsturen/verbeteren o.b.v. metingen) en de bestuurders ·Pro-actief met communicatieadvies geven (Omgevingsgericht werken: Factor C workshops) ·Communicatief coachen collega's op Teylingse wijze (processen helder, stakeholders vaak informeren, zichtbaar zijn, duidelijke taal B1) ·Trainingen en workshops college en buitendienst/dienstverlening: vloggen, storytelling, mediatraining Op onderdelen kunnen wij de volgende onderdelen niet doorontwikkelen: ·Newsroom: optimalisering monitoring ·Website Vitaal Teylingen (door ontwikkelen naar open overheid website) ·Jongeren extra betrekken bij verkiezingscampagne (pizza sessies/flyer) ·Pro-actieve omgevingscommunicatie met omgevingsmanager concreet invullen (Regie op bouwprojecten). Het beleidsplan wordt nog aan de raad voorgelegd en het daarbij behorende gesprek over het vervallen en stoppen van de plustaak wordt nog gevoerd. Indien gewenst kan binnen het reguliere werk onderdelen van de vervallen plustaak worden voortgezet. Hiervoor zal separaat budget moeten worden aangevraagd.	invulling gegeven aan deze opgave. Vanuit de coronawerkgroep is de netwerkstrategie ontstaan, waarlangs er specifiek contact is gemaakt met ondernemers, verenigingen of bewoners. Ook vanuit deze invalshoek is er aandacht voor (de)polarisatie en contact over het midden.	

M5	We geven ruimte aan de jeugd en betrekken hen (structureel) bij meedenken in vormen die hen aanspreken. Uitwerking 2021 (e.v.): Het betrekken van jongeren wordt zoveel mogelijk binnen het reguliere werk opgepakt. Er worden geen extra activiteiten georganiseerd (pizza sessies, betrekken verkiezingen) na het vervallen van de plustaak.	Door het vervallen van de plustaak en de coronapandemie is er geen extra aandacht gegaan naar jongeren activeren om betrokken te zijn. Wel wordt binnen het reguliere werk altijd gekeken of jongeren een doelgroep zijn en hoe zij aangesproken kunnen worden.	
M8	We dragen zorg voor actieve interactie tussen de inwoners, ondernemers, verenigingen en de gemeente over ideeën en (mogelijke) initiatieven in de samenleving. Uitwerking 2021 (e.v.): De huidige werkwijze van de newsroom blijft bestaan. Omgevingsanalyses (specifiek voor Teylingen) van de Newsroom worden niet pro-actief ontwikkeld nadat de Plustaak communicatie stopt per 2021. Contacten met stakeholders worden binnen het reguliere werk opgepakt.	De newsroom heeft als doel om als gemeente meer inzicht te krijgen in wat er speelt bij inwoners, ondernemers en stakeholders. In 2021 is een flinke kwaliteitsslag gemaakt. Dagelijks is er een intensieve analyse van wat er om ons heen gebeurt. In die analyse staan de prioriteiten per gemeente centraal. Door de intensieve samenwerking die communicatiemedewerkers, contactfunctionarissen en medewerkers van het informatiecentrum hebben, is het omgevingsbewustzijn verder vergroot. In 2021 zijn voorbereidingen getroffen om de dagelijkse monitoring te vertalen in een omgevingsbeeld waarin het belangrijkste nieuws is genoemd en is geduid. Deze duiding vindt plaats in een samenwerking tussen de newsroom-medewerkers en beleidsmedewerkers. Zo krijgen alle medewerkers van HLTsamen vanaf januari 2022 twee keer per week de belangrijkste ontwikkelingen en de duiding voor ons als gemeente en besturen in hun mailbox.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
HLTsamen	

2.5.5. Verbonden partijen

Voor informatie over de verbonden partijen wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

2.5.6 Beleids- en prestatie-indicatoren

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Begroting 2021	Bron
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Zie begroting GR HLTsamen	Zie begroting GR HLTsamen	Zie begroting GR HLTsamen	*
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners				*
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen				*
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	€ 36	€ 39	€ 46	*
Overhead	% van totale lasten	3,20%	1,6%	2,20%	*

* Eigen gegevens

Toelichting indicator Formatie

Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van de organisatie op peildatum 1 januari. Uitgangspunt is het vastgestelde formatieplan, dus niet de werkelijke bezetting. Het gaat om formatieplaatsen, ongeacht of die worden ingevuld door iemand met een vaste aanstelling, een tijdelijke aanstelling of nog openstaand in de vorm van een vacature. 1 fte is gelijk aan een 36-urige werkweek.

Toelichting indicator Bezetting

Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan. Terugkijkend naar een begrotingsjaar wordt de werkelijke bezetting berekend. Conform de definitie van Vensters voor Bedrijfsvoering is uitgegaan van de gemiddelde bezetting in dat begrotingsjaar (door het gemiddelde te nemen van de werkelijke bezetting op 1 januari en op 31 december).

Toelichting indicator Externe inhuur

Onder externe inhuur wordt verstaan: het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.

Toelichting indicator Apparaatskosten

Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Apparaatskosten zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.

Toelichting indicator Overhead
De overheadkosten betreffen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Prestatie-indicatoren

Naam Indicator	Eenheid	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Begroting 2021	Bron
Kwalitatief goede uitvoering Wet WOZ: Het percentage bezwaren tegen WOZ-beschikking naar maximaal 3% in 2015	In %	woningen: 1,50% niet-woningen: 2,50%	woningen: 2,5% niet-woningen: 3,9%	3%	De Waarderingskamer
Kwaliteitsniveau huidige dienstverlening handhaven: Klanttevredenheid meten middels GovMetric (gemiddeld cijfer bezoek gemeentehuis)	Tussen de 1 en 10	*	*	8,5	Klanttevredenheids-monitor GovMetric**
Kwaliteitsniveau huidige dienstverlening handhaven: Klanttevredenheid (gemeentelijke dienstverlening)	Tussen de 1 en 10	7,1	***	7,1	***

* In verband met de coronapandemie en het voornemen om dit op een andere manier te meten, zijn de GovMetric zuilen uit de gemeentekantoren weggehaald. Er zijn daarom geen jaarcijfers beschikbaar van 2021.
** We zijn voornemens om de klanttevredenheid op een andere wijze te onderzoeken. Dit wordt 2021 /begin 2022 nader onderzocht.
*** Waarstaatjegemeente.nl (cijfer directe dienstverlening), wordt eenmaal in de twee jaar gemeten.

2.5.7 Kaderstellende stukken

Regionale samenwerking

- Meer samenleving, meer verbinding: Kadernota Communicatie en uitvoeringsprogramma 2018
- Raadsprogramma Vitaal Teylingen 2018-2022
- Collegewerkprogramma Vitaal Teylingen 2018-2022
- Kadernota 2020-2023
- Mei circulaire gemeentefonds, juni 2019
- Bedrijfsplan HLT Samen en gemeenschappelijke regeling, maart 2016.
- Beleidsnota verbonden partijen 2018
- Rapport 'Wisselwerking, naar een betere wisselwerking tussen gemeenteraden en de bovengemeentelijke samenwerking', december 2015, Raad voor het Openbaar Bestuur

Dienstverlening

- Raadsprogramma Vitaal Teylingen 2018-2022
- Collegewerkprogramma Vitaal Teylingen 2018-2022
- Kadernota 2020-2023
- Mei circulaire gemeentefonds, juni 2019
- Bedrijfsplan HLT Samen en gemeenschappelijke regeling, maart 2016.
- Beleidsnota verbonden partijen 2018
- Rapport 'Wisselwerking, naar een betere wisselwerking tussen gemeenteraden en de bovengemeentelijke samenwerking', december 2015, Raad voor het Openbaar Bestuur

Participatie

- Meer samenleving, meer verbinding: Kadernota Communicatie en uitvoeringsprogramma 2018
- Raadsprogramma Vitaal Teylingen 2018-2022
- Collegewerkprogramma Vitaal Teylingen 2018-2022
- Kadernota 2020-2023
- Mei circulaire gemeentefonds, juni 2019
- Bedrijfsplan HLT Samen en gemeenschappelijke regeling, maart 2016.
- Beleidsnota verbonden partijen 2018
- Rapport 'Wisselwerking, naar een betere wisselwerking tussen gemeenteraden en de bovengemeentelijke samenwerking', december 2015, Raad voor het Openbaar Bestuur

Communicatie

- Raadsprogramma Vitaal Teylingen 2018-2022
- Collegewerkprogramma Vitaal Teylingen 2018-2022
- Kadernota 2020-2023
- Mei circulaire gemeentefonds, juni 2019
- Bedrijfsplan HLT Samen en gemeenschappelijke regeling, maart 2016.
- Beleidsnota verbonden partijen 2018
- Rapport 'Wisselwerking, naar een betere wisselwerking tussen gemeenteraden en de bovengemeentelijke samenwerking', december 2015, Raad voor het Openbaar Bestuur

2.5.8 Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Thema Dienstverlening				
Beheer overige gebouwen en gronden	-518	-402	-554	-627
Burgerzaken	-1.749	-1.886	-1.121	-1.043
Thema Regionale samenwerking				
Bestuur	-2.227	-1.896	-2.112	-1.889
Totaal lasten	**-4.494**	**-4.184**	**-3.787**	**-3.559**

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Thema Dienstverlening				
Beheer overige gebouwen en gronden	298	71	521	530
Burgerzaken	383	640	640	478
Thema Regionale samenwerking				
Bestuur	52	0	58	64
Totaal baten	**733**	**711**	**1.219**	**1.072**
Saldo voor resultaatbestemming	**-3.760**	**-3.473**	**-2.568**	**-2.486**

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Toevoegingen reserves	0	0	-320	-350
Onttrekkingen reserves	0	208	282	224
Totaal reserves	**0**	**208**	**-38**	**-126**
Saldo na resultaatbestemming	**-3.760**	**-3.264**	**-2.606**	**-2.612**

Algemene dekkingsmiddelen

2.6 Algemene dekkingsmiddelen

2.6.1 Algemene dekkingsmiddelen

Wat wilden we bereiken?

Doel: Een duurzaam sluitende begroting

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Activiteit omschrijving	Stand van zaken jaarrekening	
M14	Uitgangspunt is dat de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing, rioolrecht en precario) niet stijgen met meer dan de inflatiecorrectie. We zoeken een oplossing voor de afschaffing van het precario, met als randvoorwaarde dat de woonlasten niet stijgen. Bij onvoorziene financiële tegenvallers in de komende jaren hanteren we de volgende uitgangspunten: 1. We zorgen voor extra inkomsten (zonder dat dit ten laste komt van inwoners en bedrijven); 2. We ruilen oud voor nieuw (oud beleid inruilen voor nieuw beleid); 3. We verminderen kosten, zowel incidenteel als structureel; 4. In incidentele, exceptionele en/of onvoorziene gevallen zetten we een deel van de vrije algemene reserve in. Uitwerking 2021 e.v. Het saldo van de begroting 2021 -2024 liet na de verwerking van de meicirculaire een oplopend tekort zien in de komende jaren. Om een duurzaam sluitende begroting aan te kunnen bieden heeft het college een voorstel gedaan. Het college ziet na de inzet van besparende maatregelen geen ander alternatief om de algemene reserves in te zetten voor incidentele budgetten en de lokale lasten te verhogen. Vanaf 2022 blijft een oplopend tekort zichtbaar tot € 1,8 mio. negatief.	In de begroting 2021 is na het zorgvuldig afwegen van de 4 uitgangspunten besloten om de OZB te verhogen, een totale stijging van € 500.000. De woonlasten van 2021 blijven één van de laagste in de regio.	
M15	Binnen een jaar hebben we kaders opgesteld voor het benutten van de	Het gesprek over de algemene reserve heeft in 2021 nog niet plaatsgevonden door	

	reserves voor maatschappelijke doeleinden (2019). Uitwerking 2021 e.v. Het benutten van de reserves moet in het grotere geheel van de balans tussen de 5 financiële kengetallen* worden beoordeeld. Met name de kengetallen netto-schuldquote en solvabiliteit spelen een onderdeel in de beoordeling van de hoogte van de algemene reserve. Aan de hand van een opiniërend memo inzet algemene reserve is de raad hierover geïnformeerd. Daarin nodigt het college de raad uit om daarover met elkaar in gesprek te gaan over de hoogte van de algemene reserve en de invulling van het begrip maatschappelijk rendement. Aan de hand van dit gesprek met de raad zullen wij de kaders nader uitwerken in 2021. *= Netto-schuld quote, solvabiliteit, structurele exploitatieruimte, belastingcapaciteit en grondexploitatie.	de raad. De provincie heeft in het kader van het financiële toezicht aangegeven dat zij graag ziet dat de gemeente Teylingen beleid voert op de minimale hoogte van de algemene reserve in relatie tot de weerstandscapaciteit van de gemeente.	

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
HLTsamen Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) Duin- en waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea) Alliander N.V.	

2.6.2 Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Thema Algemene middelen				
Treasury	-653	-575	-575	-517
Overhead	-10.094	-10.035	-12.581	-11.807
Overige baten en lasten	-167	234	661	-71
OZB woningen	-291	-251	-251	-295
OZB niet-woningen	-291	-251	-251	-295
Belastingen overig	-6			-7
Vennootschapsbelasting	2			2
Totaal lasten	**-11.500**	**-10.878**	**-12.997**	**-12.990**

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Thema Algemene middelen				
Treasury	1.864	1.470	1.700	1.666
Overhead	31	136	136	84
Parkeerbelasting	10	11	11	14
Overige baten en lasten	24	-5	-5	-130
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	46.498	46.755	48.713	50.134
OZB woningen	3.851	4.342	4.342	3.981
OZB niet-woningen	2.063	2.195	2.195	2.463
Belastingen overig	3.124	3.230	3.230	3.232
Totaal baten	**57.465**	**58.134**	**60.322**	**61.444**
Saldo voor resultaatbestemming	**45.964**	**47.257**	**47.326**	**48.452**

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Toevoegingen reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	346	202	242	242
Totaal reserves	**346**	**202**	**242**	**242**
Saldo na resultaatbestemming	**46.310**	**47.458**	**47.568**	**48.695**

2.6.3 Overhead

In het gewijzigde BBV is onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten het uitgangspunt. Daarom is er door de wetgever voor gekozen om de kosten van overhead op één taakveld te laten registreren en op één centrale plaats in de begroting te vermelden. Door deze systematiek gaan gemeenten op dezelfde wijze om met kostentoerekening, waardoor de vergelijking van kosten van producten/diensten volgens de wetgever ook zuiverder is. Om dit effect te versterken, is voor het eerst ook een uniforme definitie van overhead gegeven. De centrale presentatie heeft als neveneffect dat het zicht op de integrale kostprijs in de programma's verloren gaat. Het opnemen van het totaalbedrag aan ondersteunende activiteiten zegt daarnaast weinig zonder de relatie met het primaire proces te leggen/kennen. In dat verband houden wij conform de financiële beheersverordening extra comptabel ook nog zicht op de integrale kostprijs zodat daarop sturing kan plaatsvinden.

In 2021 bedraagt de totale overhead afgerond € 11.723.000,-.

De overhead bestaat uit:

Onderdeel (bedragen x €1.000)	Bedrag
Bijdrage HLTsamen (overhead-deel)	11.233
Huisvesting	395
Overige overhead	95
Totaal	**11.723**

2.6.4 Vennootschapsbelasting

In 2021 is de aangifte vennootschapsbelasting 2019 afgewikkeld. Over 2019 is geen belasting verschuldigd. De belastingjaren 2019 en 2020 zijn voor de vennootschapsbelasting nog niet definitief vastgesteld. De verwachting is dat de verschuldigde belasting over deze jaren nihil of zeer gering zal zijn.

3 Paragrafen

3.1 Paragraaf Lokale heffingen

Algemeen

De lokale heffingen zijn te verdelen in belasting en rechten. In de paragraaf Lokale heffingen wordt aangegeven wat daadwerkelijk aan opbrengsten van belastingen en rechten is ontvangen. De Gemeentewet geeft een limitatieve opsomming van de belastingen die een gemeente mag heffen. De Gemeente Teylingen maakt geen gebruik van de wettelijke mogelijkheid om baatbelasting te heffen.

Belastingen

Tegenover een belasting staat geen rechtstreekse individuele tegenprestatie van de overheid. De opbrengsten dienen als algemeen dekkingsmiddel. Onze gemeente heft de volgende belastingen: onroerende zaakbelastingen (OZB), roerende zaakbelastingen (RZB), forensenbelasting en precariobelasting.

Rechten

Rechten zijn betalingen voor een geleverde of een bewezen dienst. Hiervan zijn de tarieven in principe volledig kostendekkend. Het is niet toegestaan een meer dan kostendekkend tarief te hanteren. In Teylingen worden afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges en marktgeld als rechten geheven.

Ontwikkelingen belastingen/Actualiteit

- Geen uitbreiding lokaal belastinggebied tot 2025. In het Coalitieakkoord van Rutte IV zijn geen ontwikkelingen hiervoor opgenomen.
- Van de Berichtenbox van MijnOverheid wordt steeds meer gebruik gemaakt. In 2020 is het aantal gebruikers gestegen van 38% naar 40% van de aanslagen.

Overzicht lokale heffingen

Bedragen x € 1.000

Lokale heffingen	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021
Belastingen				
Onroerende zaak belasting	5.914	6.538	6.538	6.444
Roerende zaakbelasting	8	10	10	9
Forensenbelasting	139	128	128	149
Precariobelasting	3.074	3.220	3.020	3.181
Totaal niet bestedingsgebonden	**9.135**	**9.896**	**9.896**	**9.782**
Rechten				
Marktgelden	23	37	37	22
Parkeerbelasting	10	11	11	14
Haven- en kadegelden	-7	22	22	9
Leges	491	640	725	571
Bouwleges	1.437	498	648	1.033
Leges OOV	19	38	38	17
Afvalstoffenheffing	4.100	3.895	3.895	3.585
Rioolrechten	2.954	3.045	3.045	3.020
Totaal gebonden aan bestedingen	**9.026**	**8.187**	**8.422**	**8.272**
Totaal	**18.161**	**18.083**	**18.318**	**18.054**

Onroerende zaakbelastingen

De tarieven zijn bij de vaststelling van de tarieven aangepast aan de gemiddelde daling of stijging van de WOZ-waarde. De hertaxatie van alle WOZ-objecten vindt jaarlijks plaats. Voor 2021 geldt de waarde van de objecten naar het prijspeil van 1 januari 2020.
De opbrengsten van de OZB voor zowel woningen als niet-woningen (eigenaren en gebruikers) zijn in 2021 verhoogd met het inflatiepercentage 1,8%. Daarnaast zijn de opbrengsten in 2021 verhoogd met € 461.000 ter compensatie van de wegvallende precariobelasting voor kabels en leidingen, dit overeenkomstig de kadernota 2019. De geraamde compensatie is in het tarief absoluut gecompenseerd.

Roerende zaakbelasting
Belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimte wordt geheven over roerende zaken. Woonboten worden in de heffing betrokken, de waarde van de objecten is de heffingsgrondslag. De tarieven en voorwaarden zijn gelijk aan die van de Onroerende zaakbelastingen.

Forensenbelasting
Bij de heffing van forensenbelasting worden mensen belast die niet in de gemeente wonen, maar wel gebruik maken van allerlei voorzieningen. Bijvoorbeeld personen die een gemeubileerde (recreatie)woning ter beschikking hebben. De tarieven zijn geïndexeerd met 1,8% en met 8,5% naar aanleiding van de begrotingsbehandeling.

Precariobelasting
Precariobelasting wordt geheven voor het innemen of gebruiken van de openbare grond. De opbrengsten precariobelasting voor het hebben van leidingen, kabels of buizen is hoger dan geraamd door de opgave kilometrage van het leidingnetwerk. Gemeenten hebben de mogelijkheid om deze vorm van precariobelastingen tot en met het jaar 2021 te heffen.

Leges en rechten
Kostendekkendheid
Voor het bepalen van de kostendekkendheid van leges en rechten mogen extra comptabel de volgende zaken worden meegerekend:

a. De directe lasten van het personeel.
b. De overhead, de kosten voor Leidinggevend Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting (piofach), zijn gerelateerd aan de totale lasten van de bedrijfsvoering.
c. De lasten in het prestatieveld zijn exclusief BTW. Omdat het BTW–compensatiefonds (bcf) wordt gevoed uit het Gemeentefonds, is toerekening van de BTW geoorloofd.
d. Bij de berekening van de baten wordt een derde van de kosten van het taakveld Straatreiniging toegerekend aan de heffing afvalstoffenheffing en het rioolrecht. De kosten van straatreiniging worden mede gemaakt om het zwerfvuil te verminderen en om verstoppingen in het rioolstelsel te voorkomen.
e. Het is geoorloofd om het bedrag aan gegeven kwijtscheldingen te compenseren in het tarief van de rechten waar dit mogelijk is.
f. De kosten, gemaakt voor inning en invordering door de gemeenschappelijke regeling Belastingen Bollenstreek mogen worden toegerekend aan de rechten.
g. Teylingen berekent op dit moment geen rente toe aan investeringen. Het is geoorloofd om(bedrijfseconomische redenen) om rente toe te rekenen aan rechten.
h. Gemaakte kosten voor het afvoeren van kadavers.
i. De directe kosten voor gebruik tractie voor het taakveld.

De letters verwijzen naar de tabellen in de paragraaf Lokale heffingen.

Marktgelden
Voor het innemen van een standplaats op de markten worden rechten geheven, in Sassenheim en Voorhout marktgeld, in Warmond wordt precariobelasting geheven. In Warmond geldt de marktverordening niet vanwege de geringe omvang van de markt, waardoor er geen marktgeld kan worden geheven. In plaats hiervan wordt precariobelasting geheven voor het gebruik van gemeentegrond. De tarieven zijn geïndexeerd met 1,8%, er zijn geen bijzonderheden te melden.

Parkeerbelasting
Teylingen heft alleen parkeerbelasting van de gebruikers van het vrachtwagenparkeerterrein aan de Zuidelijke Randweg. De tarieven zijn geïndexeerd met 1,8%.

Haven- en kadegelden
Voor het gebruik van de gemeentelijke haven en aanlegsteigers aan de Kagerplassen is havengeld in rekening gebracht. Hiermee wordt het onderhoud en beheer van de steigers gedeeltelijk gefinancierd. Het huidige tarief

van € 1,- per strekkende meter is eenvoudig te hanteren. De tarieven zijn daarom niet geïndexeerd. De opbrengsten zijn waarschijnlijk beïnvloed door de coronacrisis en is er maar € 8.725 aan liggelden geïnd.

Leges

Het uitgangspunt is dat de leges 100% kostendekkend is. De tarieven voor rijbewijzen en identiteitsbewijzen zijn aangepast aan de wettelijk toegestane prijzen, de overige leges zijn geïndexeerd met 1,8%.

(Bedragen x € 1.000)

Opbrengsten leges	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021
Leges burgerzaken	399	640	640	486
APV leges	82	50	85	86
Leges Openbare Orde en Veiligheid	19	38	38	17
Bouwleges	1.437	498	648	1.033

De leges burgerzaken en Leges OOV zijn negatief beïnvloed door de coronacrisis. De werkelijke opbrengst van de bouwleges over 2021 is hoger dan geraamd. De bouwleges voor een viertal grotere bouwprojecten waren in totaal zo'n € 441.000 waardoor de opbrengsten mede hoger zijn dan geraamd. Er zijn ruim 550 legesbrieven verzonden. Uitgangspunt voor de tariefstelling is dat de leges maximaal 100% kostendekkend zijn. Naar verwachting dalen de inkomsten voor de bouwleges door verminderde aanvragen omgevingsvergunningen.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing voor huisgezinnen en overige reinigingsrechten. Met vaststelling van het Afvalbeleidsplan "De betere afvalscheider wordt beloond" wordt toe gewerkt naar een 75% afvalscheiding en maximaal 100 kilogram restafval per inwoner. Voor 2021 is het basistarief per huishouden vastgesteld op € 249,96 en wordt er een beloningskorting verkregen bij minder aanbieden dan normaal.

(Bedragen x € 1.000)

Berekening kostendekkendheid afval					
Taakveld Afval		Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021
	Kosten van taakveld	2.965	2.729	3.103	3.235
	Baten van taakveld	947	752	630	1.289
	Netto kosten	2.018	1.977	2.473	1.946
	Toe te rekenen kosten				
a.	Directe personeelslasten	572	572		
b.	Overhead	423	423	285	373
c.	BTW	537	611	708	755
d.	Straatreiniging	138	106	124	218
e.	Kwijtschelding	102	90	90	99
f.	Perceptiekosten	143	143	143	143
g.	Rente	80	74	74	40
h.	Afvoeren kadavers	0	10	3	3
i.	Tractie buitendienst	87	87		
	Totale kosten	4.100	4.093	3.901	3.578
	Opbrengsten heffingen	4.100	4.093	3.895	3.578
Kostendekkendheidspercentage		**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

Toelichting

De kosten zijn gestegen door hogere kosten van verwerking. De directe kosten van de werkorganisatie HLTsamen zijn in de 1e Voortgangsrapportage aangepast aan de werkelijke werkzaamheden en opgenomen in de kosten van het taakveld, waarmee de doorbelasting Directe personeelslasten en Tractie buitendienst zijn komen te

vervallen. De beloningskorting bedraagt in totaal € 379.895 wat in 2022 als korting aan de gebruikers wordt gegeven, deze waren niet in de ramingen opgenomen door ontbreken van ervaringscijfers. De aantallen beloningskortingen zijn als volgt:

Aantal aanbiedingen	Mini-container	Verzamel-container	Totaal	Belonings-korting
0-4	2.876	1.402	4.278	€ 60,00
Geen aanbiedingen	1.094	815	1.909	
5-8	2.106	545	2.651	€ 40,08
9-13	5.957	404	6.361	€ 20,04
>13	2.395	2.225	4.620	€ 0,00

Het deel 'Geen aanbiedingen' is zo'n 12% van de verzonden aantallen aanslagen. Hierbij moet worden opgemerkt dat een deel hiervan verhuizingen zijn die de beloningskorting ontvangen.

Het taakveld is kostendekkend gemaakt door een dotatie van € 1.128.325 uit de egalisatie reserve Afval en is opgenomen onder de Baten van het taakveld.

Rioolrechten

De rioolheffing wordt geheven ter bestrijding van de kosten van de gemeentelijke watertaken (afvalwater, hemelwater en grondwater). De opbrengst van de rioolheffing is gebaseerd op 100% dekking van de kosten. Het tarief per aansluiting is in 2021 verhoogd met € 3,00 naar € 159,00. De kostendekkendheid is als volgt:

(Bedragen x € 1.000)

Berekening kostendekkendheid Riolering					
Taakveld Riolering		Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021
	Kosten van taakveld	1.827	1.964	2.168	1.827
	Baten van taakveld	4	62	62	4
	Netto kosten	1.823	1.902	2.106	1.823
	Toe te rekenen kosten				
a.	Directe personeelslasten	149	146		
b.	Overhead	163	94	250	232
c.	BTW	420	428	491	471
d.	Afvoeren veegafval	138	111	124	188
e.	Kwijtschelding	59	50	50	61
f.	Perceptiekosten	47	47	47	47
g.	Rente	302	304	304	304
h.	Tractie buitendienst	22			
	Totale kosten	3.125	3.082	3.372	3.307
	Opbrengsten heffingen	2.953	3.082	3.045	3.020
Kostendekkendheidspercentage		**95%**	**100%**	**90%**	**91%**

Toelichting

De lasten en baten zijn verantwoord in het taakveld Riolering, er zijn geen bijzonderheden.

Kwijtschelding

Aan mensen met een laag inkomen is gehele of gedeeltelijke kwijtschelding verleend voor afvalstoffenheffing, rioolheffing en in incidentele gevallen ook voor de OZB. Bij toetsing of iemand in aanmerking komt voor kwijtschelding worden de kosten van het levensonderhoud vastgestel op 100% van de genormeerde bijstandsuitkering. De kwijtscheldingen worden verantwoord in het taakveld Inkomensregelingen.

(Bedragen x € 1.000)

Kwijtschelding	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021
Afvalstoffenheffing	102	90	90	99
Onroerende zaakbelasting	0	0	0	0
Rioolrechten	61	50	50	63
Totaal kwijtgescholden	**163**	**140**	**140**	**163**

Woonlasten regiogemeenten

Onder de gemeentelijke woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. De OZB is gebaseerd op de gemiddelde waarde van een woning per gemeente en een meerpersoonshuishouden. In onderstaand overzicht staan de woonlasten van Teylingen en een aantal regio- en omliggende gemeenten van het afgelopen begrotingsjaar.

Woonlasten 2021 (bron Coelo)

Gemeente	OZB woningen	OZB niet woningen	Reinigings-heffing	Riool-heffing	Woonlasten huurder (afval en riool)	Woonlasten eigenaar OZB riool en afval
Teylingen	0,0880%	0,3437%	€ 210	€ 146	€ 356	€ 614
Katwijk	0,0845%	0,4614%	€ 334	€ 133	€ 467	€ 752
Haarlemmermeer	0,0848%	0,5473%	€ 382	€ 135	€ 517	€ 809
Lisse	0,1088%	0,4539%	€ 353	€ 238	€ 581	€ 843
Hillegom	0,0962%	0,3800%	€ 330	€ 234	€ 564	€ 871
Noordwijk	0,0923%	0,2865%	€ 362	€ 189	€ 551	€ 920
Leiden	0,1240%	1,0299%	€ 390	€ 170	€ 560	€ 944
Heemstede	0,0736%	0,4127%	€ 357	€ 226	€ 583	€ 1.008
Oegstgeest	0,1073%	0,5153%	€ 390	€ 212	€ 602	€ 1.096
Bloemendaal	0,1081%	0,6299%	€ 402	€ 255	€ 657	€ 1.517

Verplichte tabel kengetallen Woonlasten

Woonlasten		Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	277	327	327
A	Compensatieregeling OZB-RZB	-46	-69	-69
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	156	159	159
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	301	278	278
D	Eventuele heffingskorting	-13	-13	-13
E	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	675	682	682
F	Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1	776	810	810
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar er voor (E/F) x 100%		**87%**	**84%**	**84%**

3.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf schept inzicht in de actuele risico's en het vermogen om deze risico's op te kunnen vangen. De grondslag van deze paragraaf is vastgelegd in artikel 11 van het BBV.

Inleiding en Achtergrond

Teylingen omschrijft een risico als een onzekere gebeurtenis die effect heeft op het kunnen behalen van een doelstelling. Een risico onderscheidt zich van een probleem omdat een probleem een zekerheid is. Risico's kunnen zowel intern als extern zijn.

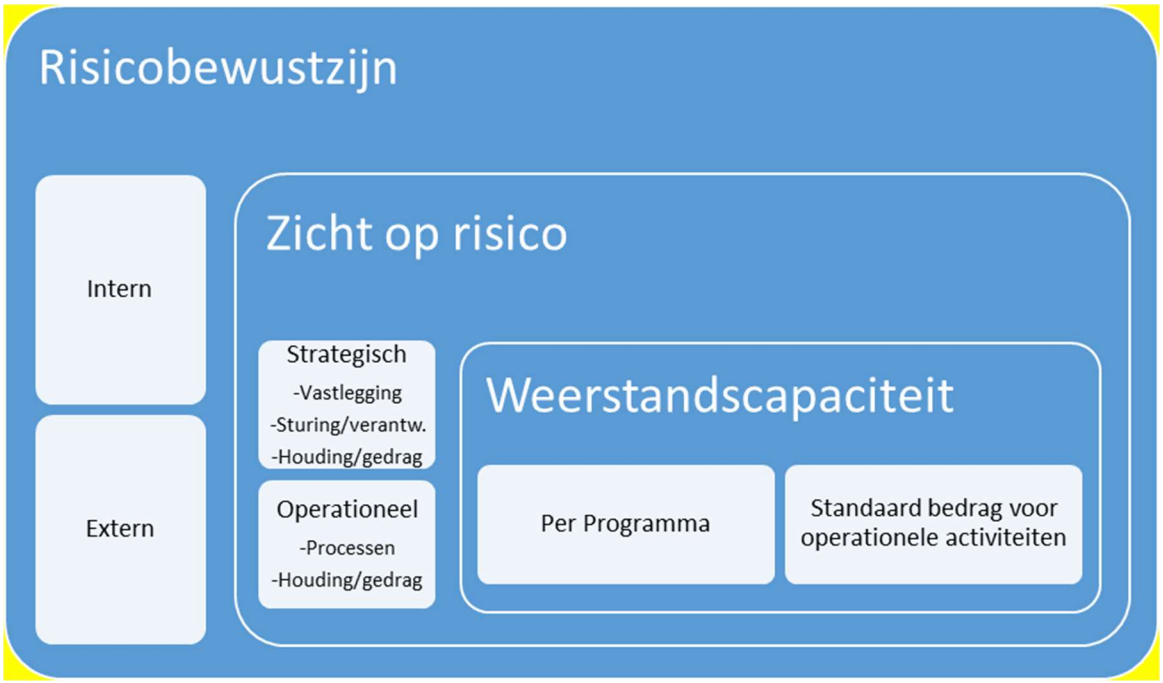
Door te sturen op risico's in relatie tot doelstellingen is Teylingen beter in staat om haar doelen te verwezenlijken met de beschikbare middelen. Bij het aangaan van risico's worden onderstaande vier vragen in acht genomen:

- Wat willen wij bereiken?
- Wat is daarbij onzeker (voor wie)?
- Wat ga wij doen (voor wie)?
- Hoeveel risico is aanvaardbaar*?

**Ten aanzien van de hoeveelheid aanvaardbaar risico is het voorlopige uitgangspunt gekozen dat de (netto) kans maal (netto) impact van de risico's per programma totaal niet groter mogen zijn dan 5% van het programmabudget (gecorrigeerd voor uitgaven aan verbonden partijen) tenzij hier een door het college goedgekeurde onderbouwing aan ten grondslag ligt. Dit uitgangspunt zal formeel worden vastgesteld wanneer er voldoende ervaring is opgedaan met de herziene methodiek van risicoberekening. In het huidige begrotingsjaar is nog geen goedkeuring vereist.*

Het beperken van risico is geen doel op zich. Zonder risico's te nemen kan Teylingen geen invulling geven aan haar maatschappelijke missie. Volledige controle vereist immers oneindig budget. De kern van bovengenoemde vragen is om een gedegen afweging te maken tussen effectiviteit en efficiency.

Het sturen op risico's in relatie tot doelstellingen is een ontwikkeling binnen Teylingen die zich de komende jaren verder zal uitbreiden. In het huidige begrotingsjaar ligt de nadruk op het inventariseren en beheren van de strategische risico's per programma. Hierbij wordt gekeken naar de netto risico's. Dit zijn de risico's na het inrichten van de beheersmaatregelen. De operationele risico's binnen het ambtelijk apparaat (HLTsamen) komen terug in de risico's ten aanzien van verbonden partijen. In de komende jaren zal een grotere nadruk worden gelegd op risicobewustzijn op zowel strategisch als operationeel niveau. De huidige opzet ten aanzien van risicomanagement is weergegeven in onderstaand figuur.

Omvang Risico en Weerstandscapaciteit

De omvang van het risico is berekend door per programma inzichtelijk te maken wat de belangrijkste strategische risico's (zie inleiding en achtergrond) zijn, hoe groot de kans wordt ingeschat dat het risico zich door de jaren heen zal voordoen en hoe groot de impact (in euro) naar inschatting zal zijn wanneer dit plaatsvindt. De kans maal de impact is het risicobedrag dat wordt toegevoegd aan het benodigde weerstandsvermogen.

Bij het inschatten van kans en impact wordt rekening gehouden met de beheersmaatregelen die zijn getroffen (of worden getroffen) om het risico en/of de impact te verkleinen, bijvoorbeeld een verzekering om de schade na een brand te beperken. Op deze manier wordt het netto risicobedrag berekend.

De risico's zijn geïnventariseerd door de managers die sturen op beheersing van het risico en de daarmee verbonden doelstellingen. Bij het inschatten van kans en impact hebben zij kunnen kiezen tussen het gebruik een standaard tabel voor kans en impact of het maken van eigen beoordeling.

Op basis van bovengenoemde risico-inventarisatie is gebleken dat de omvang van het netto risico van Teylingen € 4.100.000 bedraagt. Dit bedrag zal als ondergrens worden gehanteerd voor de omvang van de incidentele weerstandscapaciteit. De incidentele weerstandscapaciteit kan worden ingezet om niet geraamde (onvoorziene) lasten van substantiële aard mee te dekken. De structurele weerstandscapaciteit geeft de omvang van de maximale ruimte om de belastingen te verhogen om structurele lasten mee te dragen.

Omvang risico Teylingen
(x € 1.000)

Per 31-12-2021	
Strategisch netto risico (nieuw + oud beleid) *-Zie uitsplitsing hieronder*	4.100
% risico i.r.t. programmabudgetten	<5%
Netto risico Financiering	381
Netto risico Overkoepelend risico	183
Netto risico Verbonden Partijen	1.626
Netto risico Prettig wonen voor iedereen	505
Netto risico Energiek en sociaal Teylingen	464
Netto risico Ondernemend en bruisend Teylingen	0
Netto risico Modern bestuur, invloedrijke inwoners	138
Netto risico Duurzaam denken en doen	0

In bijlage 4 is een specificatie opgenomen van de strategisch netto risico's .

Omvang weerstandscapaciteit Teylingen

Per 31/12	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Algemene reserve	€ 61.986.000	€ 55.782.000	€ 61.275.000
Stille reserve	€ 0	€ 0	€ 0
Onbenutte belastingcapaciteit	€ 6.801.000	€ 7.169.000	€ 7.478.000
Resultaat boekjaar	€ 554.000	€ 180.000	€ 2.524.000
Totaal van de weerstandscapaciteit	€ 69.341.000	€ 63.131.000	€ 71.277.000

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risico-inventarisatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De beschikbare weerstandscapaciteit is het vrij besteedbaar deel van de reserves en bedraagt per 31 december € 71.277.000.

De ratio voor het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit. Voor Teylingen komt de ratio uit op (afgerond) 17 (€ 71 / € 4,1 miljoen) en valt daarmee in niveau A, Uitstekend op basis van de waarderingstabel van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR).

Waarderings cijfer	Ratio Weerstandsvermogen	Betekenis

A	> 2	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Financiële kengetallen

De risico's waarvan de impact incidenteel is kunnen worden opgevangen binnen de incidentele weerstandscapaciteit. Hetzelfde geldt voor de risico's waarvan de impact structureel is.

Recapitulatie kengetallen		rekening 2020	Begroting 2021	rekening 2021
Netto schuldquote		30,8%	21,9%	31,3%
Netto schuldquote gecorr. voor verstr. leningen		-11,3%	9,2%	-11,4%
Solvabiliteitsratio		58,9%	67,9%	52,3%
Kengetal grondexploitatie		2,9%	-0,2%	2,5%
Structurele exploitatieruimte		0,8%	-1,6%	0,8%
Woonlasten Teylingen t.o.v. landelijk gemiddelde jaar ervoor		96,8%	92,6%	79,1%

Netto schuldquote

Netto schuldquote (bedragen x € 1.000)		rekening 2020	Begroting 2021	rekening 2021
Vaste schulden	+	24.251	24.823	50.404
Netto vlottende schuld	+	10.507	972	7.325
Overlopende passiva	+	12.200	4.000	8.275
Fin. activa (uitsluitend art. 36, d, e, f)*	-	0	0	0
Uitzettingen < 1 jaar	-	16.062	6.750	28.735
Liquide middelen	-	417	2.000	542
Overlopende activa	-	4.183	3.000	8.867
Totaal		26.296	18.045	27.861
Totale baten, excl. mutaties reserves		85.372	82.504	88.912
Netto schuldquote (netto schuld/baten)		30,8%	21,9%	31,3%

* Betreft art. 36 BBV

d. uitzettingen in de schatkist van het Rijk met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
e. uitzettingen in de vorm van Ned. schuldpapier, rentetypische looptijd van één jaar of langer;
f. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Overigens hanteert de VNG een signaalwaarde van 100%, waarboven waakzaamheid is geboden. Een netto schuldquote van hoger dan 130% is een indicatie voor een te hoge schuld. Teylingen zit daar aanzienlijk onder.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen

Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen (bedragen x € 1.000)		rekening 2020	Begroting 2021	rekening 2021
Vaste schulden	+	24.251	24.823	50.404
Netto vlottende schuld	+	10.507	972	7.325
Overlopende passiva	+	12.200	4.000	7.275
Fin. activa (uitsluitend art. 36, b,c,d,e,f)*	-	35.969	10.489	38.015
Uitzettingen < 1 jaar	-	16.062	6.750	28.735
Liquide middelen	-	417	2.000	542
Overlopende activa	-	4.183	3.000	8.867
Totaal		-9.673	7.556	-10.154
Totale baten, excl. mutaties reserves		85.372	82.504	88.912
Netto schuldquote (netto schuld/baten)		-11,3%	9,2%	-11,4%

* Betreft art. 36 BBV

b. leningen aan:
   1. openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, a, van de Wet fido;
   2. woningbouwcorporaties;
   3. deelnemingen;
   4. overige verbonden partijen;

c. overige langlopende leningen;
d. uitzettingen in de schatkist van het Rijk met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
e. uitzettingen in de vorm van Ned. schuldpapier, rentetypische looptijd van één jaar of langer;
f. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote, gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend, is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.

Solvabiliteitratio

Solvabiliteitsratio (bedragen x € 1.000)	rekening 2020	Begroting 2021	rekening 2021
Eigen vermogen	85.127	82.664	85.131
Balanstotaal	144.609	121.784	162.796
Solvabiliteit (ev/balanstotaal)	58,9%	67,9%	52,3%

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin het bezit op de balans gefinancierd is door het eigen vermogen en in hoeverre de gemeente aan de financiële verplichtingen kan voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Onder het eigen vermogen verstaan we de algemene reserve en de overige bestemmingsreserves en het eventuele resultaat uit het overzicht baten en lasten.
Met een solvabiliteit van 52% steekt Teylingen gunstig af in vergelijking met de gemiddelde gemeente (32%).

Grondexploitatie

Grondexploitatie (bedragen x € 1.000)	rekening 2020	Begroting 2021	rekening 2021
Totaal activa niet in exploitatie genomen bouwgr.	10.507	972	7.325
Totaal activa bouwgronden in exploitatie	2.508	-152	2.194
Totaal baten exclusief mutaties van reserves	85.372	82.504	88.912
Kengetal grondexploitatie	2,9%	-0,2%	2,5%

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Het is dus belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of grondexploitatie kan bijdragen aan de verlaging van de schuld.
De voorraden bouwgrond (inclusief bouwgrond in exploitatie en overige voorraden) kunnen als een aandeel van de inkomsten worden uitgedrukt. Dat levert het kengetal de *voorraadquote* op.

Structurele exploitatieruimte

Structurele exploitatieruimte		rekening 2020	Begroting 2021	rekening 2021
Totale structurele lasten		82.955	85.488	87.258
Totale structurele baten		82.843	82.504	87.791
Totale structurele toevoegingen aan de reserves		63	15	1.279
Totale structurele onttrekkingen aan de reserves		861	1.691	1.474
Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (excl. mutaties reserves)		85.372	82.504	88.912
Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/(E) x 100%		**0,8%**	**-1,6%**	**0,8%**

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. De relevantie van dit kengetal voor de beoordeling van de financiële positie schuilt erin dat het van belang is om te weten welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

3.3 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Deze paragraaf beschrijft het onderhoud van kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Inrichting en onderhoud hebben een directe relatie tot elkaar. Sommige inrichtingen vragen veel onderhoud, andere juist weinig. Het doel is om overzicht te krijgen in het onderhouden van de gemeentelijke kapitaalgoederen. Dit is van belang omdat met dit onderhoud een substantieel deel van de begroting is gemoeid.
De gemeente Teylingen heeft een groot areaal aan openbare ruimte in beheer. Er zijn veel middelen nodig voor de instandhouding van de inrichting van de openbare ruimte, zoals wegen, riolering, water, groen, verlichting en gebouwen. De middelen die beschikbaar worden gesteld worden ingezet om het door de raad vastgestelde onderhoudsniveau te realiseren.

Wat wilden we bereiken?

We willen onze kapitaalgoederen goed en duurzaam beheren. Goed onderhouden kapitaalgoederen dragen bij aan een positieve beleving van onze bewoners en aan draagvlak voor het realiseren van de uitvoeringsprogramma's. Het niveau van onderhoud is vastgelegd in beleid. Om grote wisselingen in de exploitatie te voorkomen, werken we met onder andere met onderhoudsvoorzieningen. Daaraan voegen we jaarlijks een vast bedrag toe. De uitname kan per jaar verschillen. Met duurzaam beheer en onderhoud streven we naar een minimaal negatief effect op het milieu.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Prioriteiten	Doelstelling	Activiteiten 2020
Beheerplannen worden actueel gehouden.	Structureel een adequaat onderhoudsniveau realiseren.	Beheerplannen worden (regionaal) zoveel mogelijk geüniformeerd om integraal beheer mogelijk te maken en meer duurzame oplossingen mogelijk te maken.
Toepassing LED verlichting.	Minder energieverbruik en vermindering uitstoot CO2.	Volgens een geactualiseerd vervangingsplan wordt de openbare verlichting vervangen door LED.
Onkruidbestrijding op verharding verduurzamen.	Het schoonhouden van verharding integraal aan pakken	Het schoonhouden en onkruidvrij houden van de verharding op beeldkwaliteit zonder bestrijdingsmiddelen.
Opstellen van beleid.	Met nieuw beleid, passend in het huidige tijdsbeeld, kunnen nieuwe uitvoeringsprogramma's worden opgesteld.	Uitvoering van programma's op basis van beleid duurzaamheid openbare ruimte, afvalbeleid, beleid groen, beleid wegen en speelplaatsen.

Gemeentelijke gebouwen	
Naam Beleidsplan	Beleidsplan beheer en onderhoud gemeentelijke gebouwen Teylingen 2021-2024
Vastgesteld	2021
Looptijd	2021-2024
Actualisatie	2025
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Conditiescore 3
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Meerjaren Onderhouds Plan 2021-2040 (MOP)
Looptijd	2021-2040
Actualisatie	2025
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	Voorziening gemeentelijke gebouwen Teylingen

Voorziening gebouwen		
(x € 1.000)	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Stand per 1 januari	2.295	2.295
Storting	381	450
Uitname	641	185
Stand per 31 december	2.035	2.560

Uitvoering in 2021
Hydroforberen kelder Sikkens Museum Sassenheim
Renovatie klokkentoren Oude Raadhuis Warmond Vervangen ventilatoren brandweerkazerne Warmond
Binnenschilderwerk Cluster Voorhout Vervangen toegangstechniek hek gemeentewerf Voorhout Vervangen gebruiksvoorzieningenpaneel bestuurscentrum Voorhout

Riolering

Naam Beleidsplan	Integraal Afvalwaterketenplan
Vastgesteld	2017
Looptijd	2017-2021
Actualisatie	2021
Vastgesteld kwaliteitsniveau	n.v.t.
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	n.v.t.
Looptijd	n.v.t.
Actualisatie	n.v.t.
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	Voorziening vervangingsreserve Riolering Voorziening egalisatie riool

Onderwerp		
(€ 1.000)	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Investeringsbedragen	333	52
Bedragen t.l.v. exploitatie	292	352

Voorziening vervangingsreserve riolering		
(x € 1.000)	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Stand per 1 januari	1.905	3.795
Storting	964	964
Uitname	1.537	500
Stand per 31 december	1.331	4.259

Uitvoering in 2021	
Sassenheim	-
Voorhout	Rioolvervanging, rioolrenovatie, afkoppelen en aanleg drainage Kievitspark e.o.
Warmond	-

Toelichting:

Het beheer en onderhoud van de riolering is uitgevoerd op basis van het Integraal Afvalwaterketenplan 2017-2021. In dit gezamenlijk in de Bollenstreek opgestelde plan wordt het riolerings- en zuiveringsbeleid in de regio op elkaar afgestemd. Het afvalwaterketenplan vervangt het gemeentelijk rioleringsplan en omvat het gemeentelijk beleid ten aanzien van stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater. Op basis van de financiële consequenties van het plan wordt de hoogte van de rioolheffing bepaald. In 2022 wordt er een nieuw Integraal Waterketenplan aan de raad voorgelegd voor de periode 2022 t/m 2026.

Afgelopen jaar is in het Kievitspark, de Doctor Schaepmanlaan en de Professor Nolenslaan in Voorhout de vrijvervalriolering vervangen. In de Kievitspark en Doctor Schaepmanlaan is het wegoppervlak afgekoppeld en het grondwater gereguleerd door de gelijktijdige aanleg van afzonderlijke hemelwaterafvoeren en drainages.

De reparatie- en renovatieplanning voor de vrijvervalriolering was nog in voorbereiding en zal in 2022 geheel worden uitgevoerd. Daarnaast is de vervangingsplanning elektromechanische installaties rioolgemalen, randvoorzieningen en drukrioleringsunits opgesteld welke vanaf 2022 uitgevoerd zal gaan worden.

Groen

Naam Beleidsplan	Beleidsplan Groen (De waarde van Groen)
Vastgesteld	2016
Looptijd	2016-2020
Actualisatie	2020
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Basis
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	-
Looptijd	-
Actualisatie	-
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	N.v.t.

Onderwerp		
(€ 1.000)	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Investeringsbedragen	0	0
Bedragen t.l.v. exploitatie	1.491	1.231

Uitvoering in 2020	
Warmond	Opknappen diverse groenborders gericht op behoud kwaliteitsniveau en verhogen biodiversiteit
Sassenheim	Opknappen diverse groenborders gericht op behoud kwaliteitsniveau en verhogen biodiversiteit
Voorhout	Opknappen diverse groenborders gericht op behoud kwaliteitsniveau en verhogen biodiversiteit

Toelichting:
Het beleidsplan 'de waarde van groen' is in 2021 niet geactualiseerd. Het groenbeleid wordt meegenomen bij het opstellen van de nieuwe omgevingsvisie.

In 2021 is de campagne ‘Alle tuinen groen’ in samenwerking met de IVN en De Groene Uitdaging voortgezet. In 2021 is de focus gelegd op bewustwording en het vergroenen van je eigen tuin, door onder andere de actie 'Fiets zoekt Groen'. In 2021 zijn we gestart met de inzet van wijkambassadeurs: vrijwilligers die helpen bij het vergroenen van hun tuin.
Actie Steenbreek is voortgezet en de gemeente heeft meegedaan aan de competitie "NK Tegelwippen".

Bij groenrenovaties/herinrichting van plantvakken wordt de plantkeuze afgestemd op meer biodiversiteit. Zo worden er vruchtdragende bomen en heesters aangeplant. Maar ook waar mogelijk prikkelstruiken, zodat zoogdieren er kunnen schuilen en overwinteren (bijvb egels) of een nest kunnen maken (vogels). Ook zijn er in 2021 op diverse locaties nectar- en stuifmeel gevende bloembollen mengsels aangelegd gecombineerd met bloeiende kruiden die tot in het late najaar doorbloeien, zoals bijvoorbeeld aan de Vijfmeilaan in Sassenheim en Schoutenlaan in Voorhout.

Bomen

Naam Beleidsplan	Bomenbeleidsplan
Vastgesteld	2014. Gewijzigd bomenbeleid in 2021 vastgesteld.
Looptijd	
Actualisatie	2025
Vastgesteld kwaliteitsniveau	-
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	-
Looptijd	-
Actualisatie	-
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	-
Naam voorziening/reserve	N.v.t.

Onderwerp		
(€ 1.000)	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Investeringsbedragen	0	0
Bedragen t.l.v. exploitatie*	120	171

Hier is rekening gehouden met de bezuiniging op de essentaksterfte (€ 60.000)

Toelichting:
In 2021 is de actualisatie en evaluatie van het bomenbeleid afgerond. In 2021 is ook het groenbeheerplan opgesteld en zal na verwachting in het 2e kwartaal 2022 door de raad worden vastgesteld.

Structureel wordt het boombestand gecontroleerd op veiligheid en indien nodig vervangen. Ook in 2021 zijn zieke bomen vervangen door nieuwe bomen. Boomvervanging gaat in participatie met de direct omwonden die meebeslissen over standplaats en boomsoort. Bij de soortkeuze wordt gelet op diversiteit, overlast (zo min mogelijk) en klimaatbestendigheid. In 2021 is het participatietraject omtrent de boomvervanging Wilhelminalaan en omgeving (Sassenheim) afgerond.

Wegen

Naam Beleidsplan	Beleidsnotitie Wegen 2017-2021
Vastgesteld	2017
Looptijd	2017-2021
Actualisatie	2021
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Basis
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	n.v.t.
Looptijd	n.v.t.
Actualisatie	n.v.t.
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	Voorziening wegen

Onderwerp		

(x € 1.000)	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Investeringsbedragen		
- Herinrichting Herenweg	3.790	744
Bedragen t.l.v. exploitatie	228	232
Bedragen t.l.v. voorziening	600	270

Voorziening wegen		
(x € 1.000)	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Stand per 1 januari	807	366
Storting	600	600
Uitname	700	270
Extra uitname (opheffen)		695
Stand per 31 december	708	0

Uitvoering in 2021	
Teylingen	- Klein onderhoud elementen- en asfaltverhardingen - Groot onderhoud elementenverhardingen op diverse locaties - Onderhoud belijningen en markeringen
Warmond	- Groot onderhoud asfaltverharding Heereweg
Sassenheim	-
Voorhout	-

Toelichting:
Het beheer en onderhoud van de wegen is uitgevoerd op basis van de Beleidsnotitie Wegen 2017-2021. Deze notitie omvat het gemeentelijk wegenbeleid. In de Beleidsnotitie Wegen is voor het gehele wegenareaal het kwaliteitsniveau basis gehanteerd. Dit kwaliteitsniveau komt overeen met een basisniveau van verantwoord wegbeheer waarbij de kosten van onderhoud worden geminimaliseerd. In 2022 wordt er een nieuw beleidsplan wegen aan de raad voorgelegd voor de periode 2022 t/m 2026.

Afgelopen jaar is in diverse straten het straatwerk aangepakt. Ook is er groot onderhoud uitgevoerd aan de asfaltverhardingen in de Heereweg in Warmond. Daarnaast is er op diverse locaties klein onderhoud uitgevoerd aan de asfaltverhardingen. De belijningen en markeringen zijn daar waar nodig onderhouden.

Het asfaltonderhoud dat op de planning stond in de Hoofdstraat en Rijksstraatweg in Sassenheim en de Oosterhoutlaan in Voorhout is niet uitgevoerd vanwege bezwaren die zijn binnengekomen op de HOV route. De uitvoering van het onderhoud is nu verschoven naar 2022.

De toevoeging aan de voorziening wegen is al enkele jaren van € 700.000 structureel teruggebracht naar € 600.000. Dit betreft een bezuinigingsmaatregel waarvan de consequenties voor het beheer en onderhoud van de wegen niet zijn bekeken. Hierdoor is er ook weer in 2021 minder onderhoud aan de wegen uitgevoerd dan gepland. Door het intensiveren van het klein onderhoud zijn de negatieve effecten hiervan zo veel als mogelijk opgevangen. De kwaliteit van de wegen loopt hierdoor echter wel terug. Naast een lager kwaliteitsniveau van de wegen dan gewend leidt dit tot verschuiving van het noodzakelijke onderhoud naar aankomende jaren.

Spelen

Naam Beleidsplan	Beleidsplan speelplaatsen 2015-2030
Vastgesteld	2015
Looptijd	15 jaar
Actualisatie	2030
Vastgesteld kwaliteitsniveau	B (basis)
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Vervangingsplan spelen
Looptijd	Geen eind datum
Actualisatie	Het plan wordt jaarlijks geactualiseerd
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee

Onderwerp		
(x 1000 euro)	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Investeringsbedrag Beethovenlaan	31	31
Investeringsbedrag Debussyhof	31	20
Investeringsbedrag Distelweg	31	33
Investeringsbedrag Voornhof	31	34
Investeringsbedrag Willame Naghelstraat	31	28
Exploitatiebedrag kosten onderhoud	35	44

Uitvoering in 2021
Er zijn 5 speelplekken in participatie heringericht.
De jaarlijks hoofdinspectie is uitgevoerd.
Het vervangingsplan is geactualiseerd. Ouderdom en slijtage bepalen welke plek wanneer heringericht wordt. Als er integraal gewerkt kan worden doen we dat.
De kaart met speelplekken is geactualiseerd. Deze is te vinden via www.teylingen.nl/spelen
Onderhoud aan kunstgras is uitgevoerd. Dit is grotendeels elektrisch uitgevoerd.
Alle speelplekken zijn gecontroleerd op toegankelijkheid voor kinderwagens, rolstoelen en rollators. Daar waar het nodig was zijn toegangen verbreed, hekken verwijdert en/of stoepranden en straatwerk aangepast.

Straatmeubilair, bebording en wegbewijzering

Naam Beleidsplan	Niet aanwezig
Vastgesteld	-
Looptijd	-
Actualisatie	2022 / 2023
Vastgesteld kwaliteitsniveau	B (basis)
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Niet aanwezig
Looptijd	-
Actualisatie	2022 / 2023
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee

Onderwerp		
(x 1000 euro)	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Exploitatiebedrag kosten onderhoud	0	14

Uitvoering in 2021 (omschrijving activiteit)

Verschillende werkzaamheden m.b.t. straatmeubilair. Hekken herstellen en plaatsen, afvalbakken en bankjes plaatsen etc.

Openbare verlichting

Naam Beleidsplan	Beleidsplan Openbare Verlichting 2019-2023
Vastgesteld	2019
Looptijd	2019-2023
Actualisatie	2023
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Alle verlichting in 2030 vervangen door LED
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Beheerplan Openbare verlichting 2019-2023
Looptijd	2019-2023
Actualisatie	2023
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Niet in het onderhoud maar wel in het vervangingsprogramma 2021. Dit wordt in 2022 ingehaald.
Naam voorziening/reserve	N.v.t.

Onderwerp		
(x 1000 euro)	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Investeringsbedragen	627	633
Onderhoudskosten t.l.v. exploitatie	194	149

Uitvoering in 2021	
Teylingen	Op basis van het beleidsplan wordt ieder jaar een deel van de verlichting vervangen door LED-verlichting met als doel om in 2030 t.o.v. 2013 50% energie te besparen. In 2030 is dan alles LED-verlichting. In 2021 is het programma van 2020 deels uitgevoerd. Door leverings- en capaciteitsproblemen bij de aannemer is het niet gelukt het programma van 2020 geheel uit te voeren. Dit wordt in 2022 ingehaald. Het onderhoud is volgens planning uitgevoerd.

Civiele kunstwerken

Naam Beleidsplan	Beheerbeleidsplan civiele kunstwerken 2019-2023
Vastgesteld	2019
Looptijd	2019-2023
Actualisatie	2023
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Basis
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Beheerbeleidsplan civiele kunstwerken 2019-2023
Looptijd	2019-2023
Actualisatie	2023
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening / reserve	Voorziening onderhoud civiele kunstwerken

Onderwerp		
(x 1000 euro)	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Investeringsbedragen		
Investeringen 2020 en ouder	1.758	1.140
Investeringen 2021	88	1

Bedragen t.l.v. exploitatie	40	33
Bedragen t.l.v. voorziening	383	65

Voorziening Kunstwerken		
(x € 1.000)	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Stand per 1 januari	652	289
Storting	220	220
Uitname	383	65
Stand per 31 december	489	444

Uitvoering in 2021	
Algemeen:	In het beleidsplan civiele kunstwerken 2019-2023 is een programma voor onderhoud en de vervanging van de civiele kunstwerken opgenomen voor 2019-2023 en de financiële gevolgen daarvan.
Vervangingen:	De planning was om 6 fietsbruggen en 5 aanlegsteigers te vervangen. Hiervoor is een aanbestedingsprocedure opgestart. Doordat de uitvraag niet geheel eenduidig was is de aanbestedingsprocedure ingetrokken en is een nieuwe procedure opgestart. Hierdoor zullen de vervangingen in 2022 plaatsvinden. Er is een aanvang gemaakt met de vervanging van de Warmonderhekbrug. Er is een tijdelijke brug geplaatst, er zijn voorzieningen getroffen voor de nuts-leidingen en de bestaande brug is gesloopt. De verwachting is dat de werkzaamheden nog tot april 20022 duren.
Onderhoud:	Aan de Postbrug en de brug aan de Edisonstraat is groot onderhoud uitgevoerd. Voor onder meer betonherstelwerkzaamheden aan de spoorviaduct te Warmond is opdracht verleend. Uitvoering februari/maart 2022. Gestart is met de voorbereiding voor herstelwerkzaamheden van het brugdek van de Koudenhoornbrug. Uitvoering april 2022. Verder zijn er diverse reparaties en klein onderhoud uitgevoerd.

De voorziening groot onderhoud civiele kunstwerken is onder meer ingezet voor het vervangen van de brugdekconstuctie, de leuningen en een damwand van de Langebrug op de grens van gemeente Kaag en Braassem. Dit is in samenwerking met gemeente Kaag en Braassem gebeurd.

De investeringsbedragen worden ingezet voor vervanging of nieuwe civiele kunstwerken.

Baggeren

Naam Beleidsplan	Baggerbeheerplan gemeente Teylingen 2015-2024
Vastgesteld	2014
Looptijd	2015-2024
Actualisatie	2024
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Voldoen aan de dwarsprofielen die zijn opgenomen in de legger (diepte en talud onder water)
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Baggerbeheerplan gemeente Teylingen 2015-2024
Looptijd	2015-2024
Actualisatie	2024
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	Voorziening waterwegen

Voorziening waterwegen		
(x € 1.000)	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Stand per 1 januari	147	141
Storting	75	75
Uitname	25	14
Stand per 31 december	197	201

Uitvoering in 2021

In HLT verband is een nieuwe baggerbestek voor de uitvoeringsperiode 2020 -2021 aanbesteed en in opdracht gegeven. Baggeren is tevens een pijler in het Programma Water en Klimaatadaptatie (Integraal Waterbeheerplan) die in het tweede kwartaal van 2022 aan het bestuur wordt aangeboden.

3.4 Paragraaf Financiering

Inleiding

De financieringsfunctie dient uitsluitend de publieke taak. Het beleid valt binnen de kaders die zijn gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). Transparantie en risicobeheersing staan centraal in deze wet. Om inzicht te geven in de manier waarop de gemeente dit doet en een beeld te geven van de stand van zaken, gaan we in deze paragraaf in op de ontwikkelingen rond de gemeentelijke financiering, het te voeren beleid op dit gebied en de risico's die we daarbij lopen.

Algemeen

Het door de raad in 2012 vastgestelde Treasurystatuut vormt het kader voor beleid en uitvoering van de treasuryfunctie. Het uitgangspunt bij het aantrekken van vermogen is dat de kasgeldlimiet optimaal benut wordt en zoveel mogelijk kort vermogen wordt aangetrokken. Hierbij wordt benadrukt dat de treasuryfunctie uitsluitend de publieke taak dient en dat een prudent beleid wordt gevoerd binnen de kaders die zijn gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido).

Welke ontwikkelingen speelden er?

Rente-ontwikkelingen

De Europese Centrale Bank (ECB) heeft in maart 2016 de herfinancieringsrente verlaagd naar 0,00% en is sindsdien onveranderd. Momenteel (januari 2022) bedraagt de geldmarktrente voor aan te trekken driemaands kasgeldleningen -0,35% (0,35% te ontvangen). De vergoedingen bij het Schatkistbankieren staan op 0%.
De kapitaalmarktrente voor aan te trekken leningen voor looptijden van 5 en 10 jaar zonder renteherziening bedraagt momenteel resp. 0,21% en 0,48%. De verwachting is dat deze rentetarieven iets zullen stijgen.

Gemeentelijke ontwikkelingen

Tot eind 2020 is de liquiditeit gewaarborgd met goedkoop kort geld (looptijd korter dan een jaar). In 2021 heeft, in tegenstelling tot eerdere verwachtingen, geen vrijval van de hybride lening van 25,2 mln. aan de BNG plaatsgevonden. De BNG heeft het recht dit uit te stellen en heeft dit begin 2021 uitgesteld tot mei 2022. Omdat er in 2021 een fors voordelig verschil bestond tussen de rente van nieuw op te nemen leningen en de uitstaande hybride lening levert dit jaarlijks een voordeel op van ongeveer € 600.000. In verband hiermee zijn in de loop van 2021 nieuwe leningen afgesloten ter consolidering van de uitstaande kasgeldleningen en voor de herfinanciering van de in juli 2021 afgeloste 4-jarige vaste lening van € 10 mln.
In mei 2021 is een 5-jarige lening van € 10 mln. (-0,401%) en een 20-jarige lening van € 16 mln. (0,205%) afgesloten. In december is ter financiering van investeringen een 40-jarige lening van € 13 mln. (0,445%) afgesloten.

Liquiditeitsprognoses

Wekelijks stellen we liquiditeitsprognoses voor de korte termijn op om tijdig in te spelen op schommelingen in de liquiditeit. Jaarlijks stellen we een liquiditeitsprognose op met een horizon van minimaal vier jaar.

Garantiestelling leningen en verstrekken van leningen

Ons beleid is leningen of garanties uit hoofde van de publieke taak alleen te verstrekken aan partijen die de gemeenteraad heeft goedgekeurd. Daarbij winnen we vooraf informatie in over de financiële positie en de kredietwaardigheid van de betreffende partij. Indien een andere voorziening beschikbaar is, verstrekt de gemeente uitsluitend aanvullend een lening of garantie.

Risicobeheer

Het risicobeheer is gericht op het beperken van financiële risico's. In het Financieringsstatuut zijn richtlijnen en limieten opgenomen, die de basis vormen voor alle transacties op dit gebied. Ons beleid is uitsluitend gebruik te maken van veilige en inzichtelijke financiële instrumenten.

De Wet Fido geeft normen voor het beperken van risico's. De belangrijkste risicocategorie is het renterisico, waarvan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm belangrijke richtlijnen zijn ter beperking van renterisico's.

De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een rentetypische looptijd tot één jaar. Het totaal van deze leningen mag niet meer bedragen dan 8,5% van de totale lasten op de begroting. De renterisiconorm heeft betrekking op leningen met een rentetypische looptijd vanaf één jaar.
De verplichte aflossingen en renteherzieningen op deze leningen mogen niet meer bedragen dan 20% van de totale lasten op de begroting. Het doel van deze normen is om financiële problemen te beperken wanneer bij herfinanciering van leningen een rentestijging optreedt.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het wettelijke maximum aan leningen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar. De kasgeldlimiet staat toe om in 2021 de financieringsbehoefte tot een bedrag van € 8.405.103 te dekken met kortlopende leningen. Zodra wij deze limiet voor een langere periode (meer dan een half jaar) dreigen te overschrijden, trekken wij een langlopende lening aan of vragen wij (onderbouwd) toestemming aan de provincie om gedurende een bepaalde periode de limiet te mogen overschrijden.
Gelet op de te verwachte relatief lage rente voor kort krediet maken we zoveel mogelijk gebruik van de toegestane norm, tenzij we sterke rentestijgingen verwachten op de kapitaalmarkt.

Kasgeldlimiet		2021
1	Begrotingstotaal lasten	98.883.562
2	Maximaal toegestane kasgeldlimiet (8,5% van begrotingstotaal lasten)	8.405.103
3	Gemiddeld saldo vlottende korte schuld en vlottende middelen	0
4	Ruimte onder kasgeldlimiet	8.405.103

Renterisiconorm

Renterisiconorm		2021
1	Renteherziening op langlopende schuld o/g	0
2	Te betalen aflossingen	12.848.130
3	Renterisico (1 en 2)	12.848.130
4	Renterisiconorm	19.776.712
5a	Ruimte onder risiconorm	6.928.582
5b	Overschrijding risiconorm	0
4a	Begrotingstotaal lasten	98.883.562
4	Renterisiconorm 20% van begrotingstotaal	19.776.712

De verwachting is dat we ook voor de komende jaren onder de renterisiconorm blijven.

Financieringsbehoefte

Per 1 januari 2021 bedroeg het financieringstekort € 2,1 mln. Per 31 december 2021 is dit door het aantrekken van extra leningen verandert in een overschot van € 21,6 mln. Het is een globale berekening van het verschil tussen het totaal van de vaste activa en voorraden grond enerzijds en de vaste financieringsmiddelen anderzijds (reserves, voorzieningen, langlopende leningen).

Financieringsbehoefte (x € 1.000 euro)	**Begroting 1-1-2021**	**Rekening 1-1-2021**	**Rekening 31-12-2021**
1 Reserves en voorzieningen	96.625	97.651	96.792
2 Langlopende leningen	24.220	24.220	50.404
3 Totaal vaste financieringsmiddelen	120.845	121.871	147.196
4 Boekw. investeringen, incl. voorraden grond	115.386	123.947	124.748
Financieringstekort/overschot (3 – 4)	5.459	-2.076	22.448

Schuldpositie en solvabiliteit

Het BBV schrijft een aantal kengetallen voor ter opname in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicomanagement. Omdat een aantal van deze kengetallen verband houdt met de financiering, zijn deze ook hier opgenomen. De verdere uitwerking en toelichting is opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicomanagement.

Recapitulatie kengetallen		rekening 2020	Begroting 2021	rekening 2021
Netto schuldquote		30,8%	21,9%	31,3%
Netto schuldquote gecorr. voor verstr. leningen		-11,3%	9,2%	-11,4%
Solvabiliteitsratio		58,9%	67,9%	52,3%

Verstrekte leningen

Ons beleid is leningen en garanties alleen te verstrekken aan partijen die de gemeenteraad heeft goedgekeurd uit hoofde van de 'publieke taak'. Wij gaan hier terughoudend mee om, waarbij garantieverlening de voorkeur heeft.

Verstrekte leningen per einde dienstjaar	rek. 2020	begr. 2021	rek. 2021
Leningen aan woningbouwcorporaties			
STEK	20.569	19.002	19.002
STEK (vm Vooruitgang)	3.598.472	3.404.014	1.952.784
	3.619.041	3.423.016	1.971.786
Leningen aan deelnemingen			
Lening aan BNGbank	25.200.000	0	25.200.000
	25.200.000	0	25.200.000
Overige verstrekte langlopende leningen u/g			
Starters- en duurzaamheidsleningen	6.337.261	6.254.565	6.601.502
Leningen aan verenigingen en instellingen	812.429	811.386	748.753
	7.149.690	7.065.951	7.350.254
Totaal verstrekte leningen	35.968.731	10.488.967	34.522.041

Rentemethodiek

In het vernieuwde BBV is opgenomen dat de paragraaf financiering van de begroting en jaarrekening naast de beleidsvoornemens en het gerealiseerde beleid ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille ook verplicht inzicht moet geven in:

- de rentelasten uit externe financiering
- het renteresultaat
- de wijze van rentetoerekening.

Door onderstaand overzicht en toelichting in de paragraaf financiering op te nemen wordt invulling gegeven aan deze verplichting.

Renteomslag		1-1-2021
Restant korte financiering		8.000.000
Restant lange financiering		24.219.694
Totaal externe financiering		32.219.694
Gewogen gemiddeld rentepercentage externe financiering		1,7%
a1. De externe rentelasten over de korte financiering	+	-6.903
a2. De externe rentelasten over de lange financiering	+	553.141
b. De externe rentebaten	-	-1.038.143
Totaal door te rekenen externe rente		-491.905
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-	0
c2. De rentelasten van projectfinanciering	-	0
c3. De rentebaten van doorverstrekte leningen (projectfinanciering)	+	0
Saldo door te rekenen externe rente (indien positief)		-491.905
d1. Rente over eigen vermogen	+	0
d2. Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	+	0
Totaal rente op taakveld treasury		-491.905
De aan taakvelden toe te rekenen rente (indien positief)		0
e. De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente via renteomslag	-	0
Verschil toegerekende rente		0
f. Renteresultaat op het taakveld treasury		-491.905
Boekwaarde activa, excl. verstrekte leningen (1-1-2021)		85.470.732
Omslagrenteberekening		-0,6%
Afronden naar		0,0%

Met ingang van het dienstjaar 2017 moet in het kader van de gewijzigde BBV de rente op de volgende manier worden verwerkt.
Alle rente loopt via het taakveld 0.5 Treasury. Alle rentelasten en -baten worden direct op dit taakveld geboekt. Voor de inzet van immateriële, materiële en financiële activa (exclusief verstrekte leningen) wordt de rente voor de financiering van deze activa omgeslagen over de betreffende taakvelden (lasten). De reserves worden aangewend als intern financieringsmiddel. Hierdoor hoeft er minder geld geleend te worden op de kapitaalmarkt. Conform het advies van de commissie BBV wordt geen rente over de reserves berekend. De afschrijvingen worden direct ten laste gebracht van de diverse taakvelden, waarop de af te schrijven activa betrekking hebben.

EMU-saldo en de Wet HOF

De Wet HOF (Houdbare Overheidsfinanciën) bevat een richtlijn over de tekortnorm voor de decentrale overheden. Dit houdt in dat aan de kasstroom van de lagere overheden gezamenlijk (EMU-saldo) een maximum is gesteld. EMU staat voor Economische en Monetaire Unie.
Hiervan afgeleid heeft iedere gemeente een zogenaamde referentiewaarde (fictief aandeel). Voor Teylingen bedraagt deze ± € 3,5 miljoen.

EMU-saldo

Sinds 2006 zijn gemeenten verplicht een raming van de eigen 'bijdrage' aan het EMU-saldo op te nemen. Aanleiding hiervoor was de overschrijding van de norm van het EMU-tekort van 3% waar Nederland in het verleden mee werd geconfronteerd. Om de cijfers tussen verschillende landen goed te vergelijken zijn in de Europese Unie afspraken gemaakt over de wijze van berekening van het EMU-saldo.
Het EMU-saldo wordt berekend op kasbasis, dus de feitelijke geldstromen die in een jaar plaatsvinden. Een negatief EMU-saldo wil niet zeggen dat de gemeente onmiddellijk een probleem heeft, omdat de gemeente werkt met het baten- en lastenstelsel. Het EMU-saldo van de gemeente Teylingen ziet er als volgt uit:

	EMU saldo (x € 1.000)		2021
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan (+) cq onttrekking uit reserves (-)	-	276
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	+	3.706
3	Bruto dotaties aan de voorzieningen ten laste van de exploitatie	+	2.321
4	Uitgaven aan investeringen in (im) materiële vaste activa	-	11.913
5	De in mindering op 4 gebrachte bijdragen van Rijk, Provincie, EU en ov.	+	9.109
6a	Verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im) materiële vaste activa	+	30
6b	Boekwinst op desinvesteringen in (im) materiële vaste activa	-	0
7	Uitgaven aan aankoop van grond en uitgaven van bouwrijp maken	-	150
8a	Verkoopopbrengsten van grond	+	358
8b	Boekwinst op grondverkopen	-	0
9	Betalingen ten laste van voorzieningen	-	2.215
10	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen	-	0
	EMU-saldo		1.522

3.5 Paragraaf Bedrijfsvoering

Gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie HLTsamen

De bedrijfsvoering van de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen is ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling HLTsamen. HLTsamen is een ambtelijke werkorganisatie, de gemeenten zijn bestuurlijk zelfstandig. In de organisatievisie HLTsamen is opgenomen dat:
'de werkorganisatie - in opdracht van de gemeentebesturen – een krachtige, inventieve partner en dienstverlener voor inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties is.'

De werkorganisatie HLTsamen ondersteunt de zelfstandige gemeentebesturen bij de strategische denkkracht en de uitvoering van hun taken. De aandacht van HLTsamen richt zich daarbij op de realisatie van de visie en de ambities op het gebied van Kwaliteit, Kostenreductie, Kwetsbaarheid en een verbeterde Strategische positie (3K's en S).

Voor de bedrijfsvoeringsorganisatie HLTsamen waren voor 2021 een aantal belangrijke thema's en speerpunten benoemd in het Concernplan 2021 die een relatie hebben met de 3K's.

- Versterken strategische positie
- Informatieveiligheid
- Ontwikkeling van een integraal werkconcept gericht op de toekomst
- Verbetering kwaliteit voorstellen bestuurlijke besluitvorming
- Doorontwikkeling van datagedreven sturen
- Professionalisering communicatie aan de hand van bestuurlijke speerpunten
- Grip op inzet van middelen
- Sturen op competenties en gedrag
- Aandacht voor de toenemende werkdruk en verhouding werk en beschikbare capaciteit

De verwachting was echter dat Corona een ondergeschikte rol zou gaan spelen. Helaas was de werkelijkheid anders waardoor we niet alleen hebben geacteerd op de bestaande taken en rollen maar ook een crisisorganisatie operationeel hebben gehouden op een kwalitatief hoog niveau om de verbinding met de samenleving te behouden. Dit heeft wel zijn effect gehad op de voorgenomen uitvoering van de speerpunten. Ondanks corona is HLTsamen doorgegaan met het verder verbeteren en ontwikkelen van de organisatie. Belangrijkste focus is en blijft de realisatie van de visie en daarmee de ambities op het gebied van kwaliteit, kostenreductie, kwetsbaarheid en de verbeterde strategische positie.

Onderstaand gaan we kort in op de speerpunten. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de jaarrekening 2021 van HLTsamen.

Strategische positie

De als gevolg van corona beperkte mogelijkheden om fysieke bijeenkomsten te beleggen heeft een negatieve invloed gehad op versterking van de strategische kracht van organisatie en bestuur. Juist de dynamiek van het gesprek en de betrokkenheid op elkaar is een investering in de ambtelijke en bestuurlijke (strategische) kracht. Toch zijn er in 2021 stevige stappen gezet. Als we bijvoorbeeld kijken naar de ambtelijke en bestuurlijke rol en positie die we innemen in regionale samenwerking op het gebied van de regionale strategische ruimtelijke agenda, de regionale energietransitie, het regionale mobiliteitsbeleid en de invloed vanuit HLT op de (sub)regionale dossiers in de sociale agenda, zien we dat we ambtelijk en bestuurlijk nog steeds aan invloed winnen.

Kosten

De in deze Programmarekening opgenomen kosten van de bedrijfsvoeringsorganisatie HLTsamen zijn gebaseerd op de uitvoering van de bestuurlijke programma's van de drie deelnemende gemeenten.
De basis is hiervoor gelegd in het bedrijfsplan van HLTsamen. De drie k's (kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid) zijn voor HLTsamen leidend in de realisatie van de doelen van HLTsamen.
De bijdrage aan HLTsamen is overeenkomstig de vastgestelde beleidsuitgangspunten voor 2021 € 21.220.000,-.

Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid

Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid
Op 11 juli 2019 heeft uw raad de verordening doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Teylingen 2019 vastgesteld. Hierin is bepaald dat het college de doelmatigheid onderzoekt en de doeltreffendheid toetst. Jaarlijks voor 1 april zenden wij u een onderzoeksplan toe. In de voortgangsrapportages en de jaarrekening geven wij de voortgang aan van de onderzoeken, de rapportages en de ontwikkelplannen.

2021
De werkdruk in de organisatie was fors in 2021 en de lopende onderzoeken 2020 en 2021 hebben daardoor vertraging opgelopen. We ronden het 213a onderzoek *Sturen op Gemeenschappelijke regelingen* in 2022 af. Daarnaast starten we in 2022 met het 213a onderzoek *Afhandelen klantvragen* uit 2021 en wijzen we de geplande *Financiële evaluatie inbrengpercentages HLTsamen* aan voor een 213a onderzoek in 2022.

Het onderzoek *Anterieure overeenkomsten* uit het Onderzoeksplan 2020 is afgerond. Op 22 maart 2022 is de rapportage Anterieure overeenkomsten door ons vastgesteld. De belangrijkste ontwikkelpunten zijn samengevat: geef in de college- en raadsvoorstellen *Bestemmingsplanwijziging* aan welke beleidsdoelen in de onderhandelingen zijn overeengekomen en die door middel van de Anterieure overeenkomst worden gerealiseerd, breng de Leges Omgevingsvergunning in overeenstemming met de kosten en hanteer de meest recente plankostenscan, stuur op en monitor de uitvoering van de Anterieure overeenkomsten en verwerk afgesloten Anterieure overeenkomsten in de begroting via een wijziging of in een Planning & control rapportage. Domein Ruimtelijke ontwikkeling heeft het Ontwikkelplan Anterieure overeenkomsten samengesteld en het management heeft daar mee ingestemd.

2020
De rapportage *Succesvol inkopen* (Onderzoeksplan 2020) is door ons op 23 maart 2021 vastgesteld. In het proces van waarderend onderzoek is naar voren gekomen dat onderzoek naar alleen het inkoopbeleid te beperkt is. Het onderzoek is dan ook uitgebreid van het *Inkoopbeleid* naar het *Succesvol inkopen* door werkorganisatie HLTsamen. In de rapportage *Succesvol inkopen* is een ontwikkelplan opgenomen met een 8-tal ontwikkelpunten en daarbij behorende acties. Eind 2021 zijn de belangrijkste ontwikkelpunten opgepakt. Het inkoopbeleid is in concept gereed. In van 2022 wordt het inkoopproces geactualiseerd en binnen HLTsamen geïmplementeerd. In 2022 worden trainingen georganiseerd om het inkoopproces binnen HLTsamen te professionaliseren. Daarna kan met name het inrichten van de rol en positionering contactpersoon inkopen en het opdrachtgeverschap naar Stichting RIJK worden uitgewerkt.

Informatieveiligheid en ENSIA
In 2020 zijn een aantal verbeterpunten geformuleerd om naar een voldoende niveau van informatiebeveiliging te groeien. De noodzaak van deze verbeterpunten kwam ook naar voren in de ENSIA uitslagen van 2020. Hier zijn sterke bevindingen gedaan gepaard met een dringend advies om de benodigde maatregelen te implementeren om verder onderzoek van het ministerie te voorkomen.

In 2021 zijn de eerste stappen gezet richting de professionalisering en structurering van informatiebeveiliging binnen HLTsamen en hiermee invulling te geven aan de adviezen van 2020. In Q2 2021 is het strategisch informatiebeveiligingsbeleid 2021-2023 vastgesteld. Het informatiebeveiligingsbeleid draagt onder meer bij aan de vormgeving van de beveiliging van persoonsgegevens en andere (vertrouwelijke) informatie binnen de processen van de organisatie en de verantwoordelijkheid daaromtrent.

In Q3 2021 heeft er een personele wisseling plaatsgevonden en is er een nieuwe Chief Information Security Officer (CISO) aangesteld. Voor de resterende periode van 2021 is er hard gewerkt met de organisatie aan de verbetermaatregelen die vanuit de ENSIA geadviseerd zijn. In samenwerking met Burgerzaken, I&A en Facilitaire Zaken zijn de maatregelen uitgevoerd. Dit heeft er in geresulteerd dat de ENSIA score voor 2021 beduidend beter is. Dit betekent dat we in 2021 een voldoende hebben behaald in het kader van de ENSIA, maar dat er nog genoeg opgaves liggen om te groeien naar een ruim voldoende en in controle te blijven als organisatie.

In Q4 2021 is gewerkt aan het structuren van de organisatie en de betrokkenheid van de CISO bij verschillende onderwerpen en vraagstukken. Zo is de CISO een vast onderdeel geworden van het Strapp, het gremium waarin ideeën worden besproken met een i-component, zoals de aanschaf van een applicatie. Hierdoor wordt informatiebeveiliging vanaf het eerste idee geborgd en getoetst.

Daarbij is de rol van Technical Information Security Officer (TISO) aan het eind van 2021 geïntroduceerd, voorlopend op de officiële aanstelling in januari 2022. Met deze rol wordt een sterk duo gevormd met de CISO en de TISO binnen HLTsamen, waarbij techniek en organisatie samenkomen.

In de laatste weken van 2021 heeft een informatiebeveiligingsincident geleid tot een crisis. Dit incident, bekent onder de naam Log4J, betrof een internationale kwetsbaarheid van software. Complicerende factor in deze crisis was de grote potentiële scope van de kwetsbaarheid, aangezien deze mogelijk ook aanwezig was bij onze leveranciers. De adequate inzet van het crisisteam heeft er toe geleid dat de kwetsbaarheid niet is uitgebuit bij HLTsamen en dat onze dienstverlening weinig tot geen hinder heeft ondervonden van het handelen van het crisisteam. Daarbij was de betrokkenheid van het crisisteam, medewerkers, directie en bestuur benoemingswaardig hoog. Dit toont dan ook op zijn minst aan dat bewustwording binnen de organisatie groeit.

De lessen uit de ENSIA 2021, de Log4J crisis en de groei van het afgelopen jaar vormen dan ook een mooie basis voor de opgaven in 2022.

Integraal werkconcept

In 2021 is door de projectgroep Integraal werkconcept hard gewerkt om samen met de directie, concern- en teammanagers, de OR, de input vanuit de organisatie en ervaringen van vele gemeentes om ons heen te komen tot een nieuw werkconcept: werk waar het werkt. HLTsamen zet hiermee een stap in een nieuwe manier van werken waar de standaard werkplek op kantoor niet meer leidend is en er meerdere varianten van een plek om te werken mogelijk zijn, passend bij de werkzaamheden. De motivatie voor dit concept komt vooral voort uit de behoefte en de noodzaak
aan innovatie en ontwikkeling. Als organisatie wil HLTsamen mee blijven doen met de wereld om haar heen en dat vraagt hetzelfde van de mensen die er werken. Corona heeft hierin voor een stroomversnelling gezorgd. Want thuiswerken als onderdeel van de Corona maatregelen heeft de ogen geopend voor wat er allemaal kan buiten de standaard kantoorwerkplek.

Vanuit P&O is aandacht voor de vitaliteit van onze medewerkers te monitoren. Ook arbo en preventie worden hierbij niet uit het oog verloren. Het verhogen van digitale vaardigheden van onze medewerkers, veilig omgaan met onze werkomgeving buiten en op kantoor en support waar dat nodig is, zijn ook onderdelen van het werkconcept. In 2022 zal nog geïnvesteerd worden in het online vergaderen. Tevens zal er een evaluatie plaatsvinden van het nieuwe werkconcept. De organisatie gaat samen leren hoe het is om op deze manier te werken, waar we gaan bijschaven, welke nieuwe behoeftes er ontstaan etc. om zo uiteindelijk tot een toekomstige huisvestingsvisie voor de langere termijn te komen waar ook de besturen nauw bij betrokken zullen gaan worden.

Verbetering kwaliteit voorstellen bestuurlijke besluitvorming

In mei 2021 is een nieuw teamonderdeel ingericht binnen Team Bestuurs- en Managementondersteuning: bureau BBV (Bestuurlijke BesluitVorming). Doel van de oprichting van bureau BBV is het verhogen van de kwaliteit van de Bestuurlijke Besluitvorming binnen HLTsamen. Bureau BBV is het centrale punt binnen de organisatie waar medewerkers terecht kunnen met al hun vragen over het proces rond bestuurlijke besluitvorming en voor advies bij het schrijven en in de routing brengen van voorstellen. Het voordeel van de samenwerking komt hierin ook naar voren. Dus een gezamenlijke aanpak met waar nodig couleur locale.

De doelstelling dat 70% van de voorstellen voldoet aan de kwaliteitsnormen van de organisatie, willen we o.a. bereiken door meer vanaf het begin betrokken te zijn bij opstellers. Hiervoor organiseren we per domein intaketafels waar opstellers voordat ze gaan schrijven al terecht kunnen voor advies. Hierbij kijken we ook naar de Raadsplanningen. Door opstellers vanaf het begin te koppelen aan vaste adviseurs ontstaan er korte lijnen die de kwaliteit van het voorstel uiteindelijk ten goede komen. Door vanaf het begin actief te adviseren en communiceren worden er kwalitatief betere voorstellen ingediend. De wekelijkse regiegroep zorgt ervoor dat er alleen voorstellen op de collegetafels komen, die getoetst zijn op de belangrijkste punten.

Data Gedreven Sturen

In 2021 is het Programma Datagedreven Sturing (hierna: DgS) verder tot volwassenheid gebracht. Er is geïnvesteerd in het programmateam, maar ook in techniek (o.a. een datawarehouse). Het team heeft werkwijzen en vaardigheden ontwikkeld om DgS-producten te ontwerpen en te bouwen. Er is vooral veel aandacht besteed aan afstemming op behoeften vanuit de vakafdelingen, maar ook aan privacy-kwesties. Er is een speciale voorziening geïmplementeerd om persoonsgegevens 'aan de bron' te anonimiseren of pseudonimiseren.

De DgS-producten die nu worden opgeleverd, zijn meestal nog 'beschrijvend' van aard. Er is nog weinig ervaring met verklarende of zelfs voorspellende analyses. Om op dat niveau te komen, is meer kennis en tooling nodig op het gebied van o.a. kunstmatige intelligentie. Dat is niet haalbaar binnen de bestaande formatie, maar wel een ontwikkelmogelijkheid voor de toekomst. Er zijn in 2021 diverse toepassingen op het gebied van geo-informatie ontwikkeld, om te verkennen hoe we geo-producten kunnen integreren met andere informatieproducten.

De ontwikkelde producten zijn nog niet altijd goed zichtbaar voor managers en bestuurders. Ze zijn nog niet altijd verankerd in overlegstructuren, beleidscycli, communicatie met besturen en externe communicatie. Dit heeft te maken met de data-volwassenheid van de organisatie: de informatieproducten die nu worden ontwikkeld, worden vooral gebruikt door bv. beleidsmedewerkers en programmamanagers. Zij verwerken de informatie uit de DgS-producten in beleidsdocumenten, presentaties, evaluaties en dergelijke. Er is in 2021 op diverse manieren gewerkt aan het verhogen van de data-volwassenheid van de organisatie: uiteindelijk moeten informatieproducten direct beschikbaar komen aan meer collega's, maar ook aan bestuurders, ketenpartners, bedrijven en burgers. Hiermee gaan we in 2022 uiteraard door.

Eind 2021 zijn voorbereidingen getroffen voor het verankeren van de DgS-activiteiten in de lijn. Per 1 januari 2022 wordt het ontwikkelen van informatieproducten niet langer aangestuurd vanuit een tijdelijke programmastructuur, maar is DgS onderdeel is van de reguliere dienstverlening door Team Informatisering & Automatisering. Hiermee worden dus belangrijke onderdelen van het DgS-programma 'opgeleverd'. Het programma richt zich nu met name op het verder uitwerken van de benodigde randvoorwaarden (o.a. techniek) maar ook op het opzetten van regionale samenwerking (met name met gemeenten Katwijk en Noordwijk). Die samenwerking is van belang omdat verdere professionalisering op DgS-gebied kennis vereist die op grotere schaal beter kan worden opgebouwd en vastgehouden.

Focus op communicatie / etalageprioriteiten

In 2021 is vanuit bedrijfsvoering een belangrijke stap gezet in de verdere professionalisering. Als gemeenten willen we echt in contact zijn met inwoners, ondernemers en organisaties. Maar als we over álle onderwerpen communiceren, is het al gauw te veel. Dan schaad je dit contact juist. Daarom hebben we in overleg met de colleges gekozen welke onderwerpen communicatieprioriteit krijgen. Deze zetten we 'in de etalage'. Kiezen doen we door te kijken naar waaraan bestuurders de meeste waarde hechten én naar wat de samenleving het meest bezighoudt. Vakambtenaren, management en Team Communicatie geven stevig advies, het uiteindelijke besluit voor de prioriteiten ligt bij het college. Met deze werkwijze zijn we klaar voor de toekomst. We maken helder inzichtelijk waar de prioriteiten van bestuurders en samenleving liggen. En op die onderwerpen laten we zien dat we ambitie en kwaliteit leveren.

Met deze werkwijze levert Team Communicatie proactieve ondersteuning. Zo helpen we bij het ontwikkelen van een stevige communicatiestrategie en de bijbehorende kernboodschappen. We zoeken actief contact met de omgeving (omgevingsanalyses) en met de media (perswoordvoering). We helpen lange radiostiltes te voorkomen, onderzoeken gericht wat onze acties opleveren en zoeken actief naar kansen (bijvoorbeeld project- en praktijkvoorbeelden).
Het prettige van de samenwerking tussen Hillegom, Lisse en Teylingen is dat we een aantal onderwerpen samen kunnen aanvliegen. Bijvoorbeeld met één gezamenlijke communicatiestrategie die we dan per gemeente kunnen vertalen. Waar nodig werken we met accentverschillen in de kernboodschap en (in beperkte mate) de communicatieactiviteiten. Dus een gezamenlijke, strategische aanpak met waar nodig couleur locale.

Grip op inzet van middelen

In 2021 is managementrapportage voor sturing van HLTwerkorganisatie ontwikkeld die meer inzicht geeft in het kostenverloop gedurende het jaar. Hierdoor kunnen we steeds meer sturen en anticiperen op ontwikkelingen. Tevens is samen met een vertegenwoordiging van de raden van de drie gemeenten en de griffies een werkgroep actief met de doorontwikkeling van de P&C. Met de ervaringen die zijn opgedaan en nieuwe ontwikkelingen wordt vooruit gekeken naar de mogelijkheden tot verbetering van deze cyclus. Dit loopt in 2022 door.

Van P&O naar HRM

P&O is niet alleen een stuwende kracht achter de organisatie ontwikkeling maar richt zich ook op de voorbereidingen voor strategisch personeelsmanagement. De visie is om de mens te verbinden met de organisatie en de omgeving, zodat de talenten van de medewerkers optimaal kunnen worden ingezet, de organisatie de juiste talenten heeft en ontwikkeling doormaakt zodat deze past bij de continue veranderende omgeving nu en in de toekomst. Competenties en gedrag spelen hier een belangrijke rol in. Aandacht voor de hoge werkdruk en verhouding werk en beschikbare capaciteit zijn belangrijke onderwerpen voor behoud van werkplezier en vitaliteit van onze organisatie in een steeds krappere arbeidsmarkt en met de effecten van de Coronatijd.

Binnen P&O is hard gewerkt om de basis op de orde te krijgen en de voordelen van automatisering verder te benutten. Arbeidsmarktcommunicatie sluit nu beter aan op de visie HLTsamen en de voorbereidingen voor HR zijn getroffen.

3.6 Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn samenwerkingspartners van de gemeente waarin zij een bestuurlijk en een financieel belang heeft en waarin zij daardoor medeverantwoordelijkheid draagt ('mede-eigenaarschap'). Van een financieel belang is sprake indien de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in het geval van faillissement van de verbonden partij en/of als de financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.
Van bestuurlijk belang is sprake als de gemeente (in de persoon van een wethouder, raadslid of ambtenaar) zeggenschap kan uitoefenen via een zetel in het bestuur of stemrecht.

Verbonden partijen kunnen zowel publiekrechtelijke (Gemeenschappelijke regelingen) als privaatrechtelijke (stichtingen, verenigingen, NV's en BV's) organisaties zijn. Vanwege de risico's die de gemeente in verband met dat mede-eigenaarschap loopt geldt voor deze partijen een bijzonder sturings- en beheersingsysteem (governance). Vanwege de gemeentelijke belangen in de verbonden partijen hebben deze een bijzondere status.

Deze paragraaf behandelt, conform artikel 15 uit het BBV, de algemene visie over het inschakelen van een verbonden partij, de ontwikkelingen die er spelen en de voorgeschreven lijst van verbonden partijen.

Uitgangspunt van de nota Verbonden Partijen, is dat tot oprichting van en deelneming in stichtingen, verenigingen et cetera, wordt besloten indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang en voor zover de doelmatigheid daarmee wordt bevorderd.

Welke ontwikkelingen spelen er?

Op basis van o.a. de nota Verbonden Partijen van mei 2018 is besloten te werken met om de grip op verbonden partijen te versterken:

- Governanceteams voor vier verbonden partijen met als deelnemers per verbonden partij 2 raadsleden (de zogenaamde raadsrapporteurs), de betrokken portefeuillehouder en de betrokken ambtenaren en griffie.
- De vier verbonden partijen zijn de werkorganisatie HLTsamen, Holland Rijnland, Omgevingsdienst West-Holland en de Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek.
- Dit vooralsnog voor de jaren 2019 en 2020. Voorstel is om na twee jaren de werking van de Governanceteams te evalueren.

In oktober 2020 is in het presidium onder andere de bemensing besproken. Ook werd de huidige werkwijze herbevestigd.

<u>Stand van zaken wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)</u>
Op 14 december 2021 heeft de Eerste Kamer ingestemd met een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Hiermee wordt de politieke verantwoording over gemeentelijke samenwerking versterkt. Volksvertegenwoordigers krijgen zo meer mogelijkheden om hun controlerende rol in dit soort samenwerkingen in te vullen en te versterken. De wijziging moet vanaf 1 juli 2022 in werking treden.

Met deze wijziging wordt de betrokkenheid van volksvertegenwoordigers bij het bestuur van een samenwerkingsverband verbeterd. Zo krijgen de volksvertegenwoordigers meer invloed op besluiten van een gemeenschappelijke regeling, bijvoorbeeld via zienswijzen of door het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie voor raadsleden bij zware regelingen. Ook krijgen volksvertegenwoordigers meer mogelijkheden om invloed te hebben op het functioneren van een regeling, bijvoorbeeld via verplichte afspraken over evaluatie van de regeling en de verplichting om scherpere afspraken te maken over (financiële) gevolgen van uittreding voor de uittredende deelnemers. Daarnaast komen er extra controlebevoegdheden, zoals de mogelijkheid om een enquête in te stellen over het functioneren van de gemeenschappelijke regeling. Wel dienen alle betrokken volksvertegenwoordigers met deze enquête in te stemmen.

De inwerkingtreding van de nieuwe Wgr is gepland op 1 juli 2022. Het deel van de wet dat rechten geeft aan volksvertegenwoordigers gaat dan direct in. Voor het andere deel (verplichtingen om bestaande

gemeenschappelijke regelingen aan te passen, om zo scherpere afspraken te maken over bijvoorbeeld uittreding of evaluatie) geeft de wet een implementatieperiode van 2 jaar.

Overzicht met verbonden partijen

De lijst van verbonden partijen bevat de informatie zoals is aangegeven in artikel 15 van het BBV, waarbij deze zijn onderverdeeld in de vier categorieën: gemeenschappelijke regelingen; vennootschappen en coöperaties; stichtingen en verenigingen, en overige verbonden partijen;

Per verbonden partij wordt duidelijk gemaakt wat het belang is dat de gemeente heeft, maar ook welk openbaar belang daarmee wordt gediend en hoe groot dat belang is. Daarbij vermeld deze lijst de financiële informatie over de verbonden partijen en eventuele risico's voor de gemeente.

De paragraaf is niet gericht op het gemeentelijk 'mede-opdrachtgeverschap' dat zich richt op de prestaties van de verbonden partij, als bijdrage aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente. Die rol wordt vormgegeven vanuit de reguliere begrotingsprogramma's, net zoals dat gebeurt voor de andere samenwerkingspartners, niet zijnde verbonden partijen.

Totaal overzicht bijdragen aan verbonden partijen

Naam	Begroot 2021	Realisatie 2021
Gemeenschappelijke regelingen		
HLTsamen	€ 10.956.000	€ 10.887.000
Holland Rijnland	€ 1.376.497	€ 1.376.497
Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) Bollenstreek	€ 17.130.714	€ 16.042.422
Werkvoorzieningenschap Kust, Duin- en Bollenstreek / Provalu	€ 338.000	€ 338.000
Regionale dienst openbare gezondheidszorg HECHT Hollands Midden	€ 2.280.000	€ 2.280.000
Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)	€ 2.034.852	€ 2.028.114
Regeling omgevingsdienst West-Holland (ODWH)	€ 898.000	€ 898.332
Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek (VAB)	€ 175.171	€ 240.302
Samenwerking Belastingen Bollenstreek	€ 516.010	€ 607.683
Vennootschappen en coöperaties		
Greenport Ontwikkelingsmaatschappij B.V. (GOM)		
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	€ n.v.t.	€ n.v.t.
Duin- en waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea)	€ n.v.t.	€ n.v.t.
Alliander N.V.	€ n.v.t.	€ n.v.t.
Stichtingen en verenigingen		
Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK)	€ 142.244	€ 142.244
4. Overige verbonden partijen		
Totaal	€ 35.847.488	€ 34.840.594

1. Gemeenschappelijke regelingen

HLTsamen			
Vestigingsplaats	Hillegom		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	Daarmee biedt de werkorganisatie een kwalitatief, hoogwaardige, efficiënte en innovatieve dienstverlening aan de 'klanten 'van de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen.		
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit zes leden van de drie gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen. Het ene lid is een wethouder en het andere lid is de burgemeester per gemeente.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse bijdrage volgens in het bedrijfsplan opgenomen verdeelsleutel.		
Financieel belang	Een eventueel nadelig saldo van de gemeenschappelijke regeling wordt gedekt door aanvullende bijdragen op basis van deze verdeelsleutel.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2021**	**31-12-2021**
	Eigen vermogen	€ 230	€ 923
	Vreemd vermogen	€ 10.932	€ 230
	Resultaat		€ -
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	Uitvoering geven aan het bedrijfsplan vastgesteld in de raden van de aangesloten gemeenten. Focus ligt op het gebied van Kwaliteit, Kostenreductie, Kwetsbaarheid en de verbeterde Strategische positie.		

Holland Rijnland			
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	Holland Rijnland is een samenwerking van en voor dertien gemeenten in het hart van de Randstad. Deze gemeenten werken vanuit een gezamenlijke strategische visie op de verdere ontwikkeling van de regio om de kwaliteit van wonen, werken, ondernemen en recreëren van burgers, bedrijven en instellingen in het gebied te bevorderen.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. Het Algemeen Bestuur bestaat uit 33 leden waarvan 3 leden afkomstig uit de gemeente Teylingen. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit 8 leden waarvan 1 lid afkomstig uit de gemeente Teylingen.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2021**	**31-12-2021**
	Eigen vermogen	€ 3.120	€ 1.667
	Vreemd vermogen	€ 51.949	€ 3.120
	Resultaat		€ 992

Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.
Ontwikkelingen	De Regionale Omgevingsagenda Holland Rijnland 2040 (ROA) en de Regionale Strategie Mobiliteit (RSM) zijn op 30 juni j.l. door het Algemeen Bestuur vastgesteld. De ROA en RSM zijn een belangrijke eerste stap voor het realiseren van een aantal grote maatschappelijke opgaven die integrale ruimtelijke afwegingen op regionaal niveau vragen. Scherpere integrale ruimtelijke keuzes zijn nu nodig evenals concretisering van gezamenlijk op te oppakken activiteiten om gezamenlijke ambities te bereiken. Hierbij valt te denken aan gerichte versterking van ambtelijke en bestuurlijk netwerken, beïnvloeding van beleidsagenda's van andere overheden en creëren investeringsbereidheid gemeenten, provincies en Rijk voor gezamenlijk geprioriteerde regionale projecten Daarbij wordt gewerkt aan een gebiedsgerichte programmatische aanpak langs de volgende lijnen: • Verstedelijkingsas Katwijk-Leiden-Alphen aan den Rijn met aanhaking van Noordwijk (NL-Space) voor de versterking van de kennisas. • Toekomstbestendig landelijk gebied (veenweide en droogmakerijen) • Integrale gebiedsontwikkeling noordelijke Duin-en Bollenstreek in wisselwerking met Noord Holland Zuid. En in aansluiting daarop de aanpassing van de governance en vergaderstructuur. Naast vervolg geven aan ROA en RSM wordt nagedacht over een vervolg op de Regionale Energie Strategie 1.0 en wordt gewerkt aan een bestuursopdracht wonen die moet leiden tot een actualisatie van de Regionale Woonagenda.

Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) Bollenstreek			
Vestigingsplaats	Lisse		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	Individuele voorzieningen op het gebied van werk, inkomen en zorg.		
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit 2 wethouders per deelnemende gemeente en het dagelijks bestuur uit één wethouder per deelnemende gemeente.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2021**	**31-12-2021**
	Eigen vermogen	€ -	€ -
	Vreemd vermogen	€ 7.495	€ -
	Resultaat		
Risico's	Het aantal bijstandsklanten stijgt naar verwachting in 2022 als een economisch gevolg van de coronacrisis.		

Ontwikkelingen	De verwachte stijging van de uitgaven voor de Wmo, vooral bij de post Begeleiding. De invoering van het abonnementstarief voor de eigen bijdrage. De verwachte stijging van Participatiewet uitgaven, vooral door de loonkostensubsidies. Voor 2020 wordt gewerkt met een kadernota. De voorbereiding van de nieuwe Wet inburgering voor een grotendeel is afgerond. De Verordening Wet Inburgering is vastgesteld. Het beleidsplan Schulddienstverlening 2022-2025 is vastgesteld. Startpunt geldzaken is uitgebreid met geldplan 'Werkloosheid'. De regeling TONK (Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten) is uitgevoerd. Het besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz) is tijdelijk verruimd geweest tot 1 januari 2022.

Werkvoorzieningenschap Kust, Duin- en Bollenstreek / Provalu			
Vestigingsplaats	Voorhout		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	Provalu begeleidt de plaatsing van mensen met een arbeidsbeperking en/of afstand tot de arbeidsmarkt naar passend werk en/of dagbesteding en is het re-integratie en ontwikkelingsbedrijf van de regio Kust-, Duin, en Bollenstreek.		
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit 1 wethouder en het dagelijks bestuur uit één wethouder.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2021**	**31-12-2021**
	Eigen vermogen	€ 6.181	€ 4.450
	Vreemd vermogen	€ 4.424	€ 6.181
	Resultaat		€ -145
Risico's	Provalu heeft kenbaar gemaakt dat beschut werken een negatieve businesscase oplevert. De financiele onderbouwing hiervoor volgt in 2022.		
Ontwikkelingen	Op 23 september 2021 zijn de MareGroep en Servicepunt Werk (SPW) geïntegreerd en gaan verder onder de naam Provalu. Een nieuwe organisatie met een nieuwe naam en gestroomlijnd proces voor het best mogelijke resultaat en de beste uitstroom. Slimmer, beter en goed herkenbaar voor medewerker, klant en werkgever.		

Regionale dienst openbare gezondheidszorg HECHT Hollands Midden	
Vestigingsplaats	Leiden
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen

Doelstelling/publiek belang	De Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (HECHT) Hollands Midden, met als uitvoerende eenheden de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hollands Midden, bureau GHOR Hollands Midden en de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) Hollands Midden, heeft ten doel de belangen te behartigen van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidszorg, de volksgezondheid en de ambulancezorg. HECHT Hollands Midden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisisomstandigheden.		
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur bestaat uit de portefeuillehouders volksgezondheid van de 18 deelnemende gemeenten. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit 7 leden waarvan 1 afkomstig uit de gemeente Teylingen.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	De kosten van HECHT Hollands Midden worden gedragen door de deelnemende gemeenten.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2021**	**31-12-2021**
	Eigen vermogen	€ 7.714	€ 9.681
	Vreemd vermogen	€ 41.089	€ 7.714
	Resultaat		€ 1.828
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	Het proces om de rollen van opdrachtgever en opdrachtnemer uit te splitsen, het vastleggen van een helder (en haalbaar) takenpakket en het introduceren van een solide financieringssystematiek wordt in 2020 afgerond. De belangrijkste thema's voor 2020 zijn: Preventie, waarbij vooral aandacht is voor roken, overmatig alcoholgebruik, (ernstig) overgewicht, depressie en diabetes. Daarnaast gezondheidsbescherming (infectiezieken bestrijding, antibiotica resistentie) en het stabiliseren van het terugbrengen van gezondheidsverschillen tussen laag- en hoogopgeleiden. De veranderende rol van de centrumgemeente met taken op het gebied van de Maatschappelijke Zorg, de Wvggz en daaraan gerelateerd de ontwikkeling van een Zorg en Veiligheidshuis, heeft consequenties voor taken binnen de organisatie van HECHT HM. Tot slot neemt de Jeugd Gezondheidszorg (JGZ) een belangrijke plaats in, met name wat betreft de doorontwikkeling van Veilig Thuis.		

Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)	
Vestigingsplaats	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doelstelling/publiek belang	In de Veiligheidsregio Hollands Midden werken hulpverleningsdiensten en gemeenten samen aan de veiligheid. Ze bereiden zich voor op rampen en ernstige ongelukken. Daarnaast nemen ze maatregelen om toenemende risico's beter te beheersen.

Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. De 18 burgemeesters uit de regio Hollands Midden vormen samen het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden. Het Dagelijks Bestuur is samengesteld uit 6 burgemeesters waarvan geen afkomstig uit de gemeente Teylingen.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2021**	**31-12-2021**
	Eigen vermogen	€ 7.519	€ 6.134
	Vreemd vermogen	€ 34.497	€ 7.519
	Resultaat		€ 589
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	Nieuw Regionaal Risicoprofiel VRHM, Beleidsplan 2020-2023 en Crisisplan: Eind 2019 wordt het nieuwe beleidsplan vastgesteld door het bestuur van de veiligheidsregio. Dit strategisch beleidsplan geeft richting aan de inspanningen door de veiligheidsregio en beschrijft de te behalen prestaties. Het beleidsplan dient mede gebaseerd te zijn op een door het bestuur van de veiligheidsregio vastgesteld risicoprofiel. Het risicoprofiel geeft niet alleen inzicht in waarschijnlijkheid en impact van risico's, maar ook de rol in het bijbehorende netwerk en inzicht in (risico- en crisis) beheersmaatregelen. Het risicoprofiel vormt de basis en de twee plannen dienen ter input voor het op te stellen crisisplan (crisisbeheersingsorganisatie). In het crisisplan worden de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de hulpverleningsdiensten vastgelegd voor de bestrijding van rampen en crisis.		

Regeling omgevingsdienst West-Holland (ODWH)			
Vestigingsplaats			
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	Uitvoering van de VTH-A taken (Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving en Advies) volgens de Wet milieubeheer en de Wet bodembescherming en Besluit Bodemkwaliteit.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. De stemverhouding wordt jaarlijks vastgesteld door het AB en is afhankelijk van de gemeente bijdrage in versus totale begroting. Het dagelijks bestuur bestaat uit 5 leden waarvan geen afkomstig uit de gemeente Teylingen. Het algemeen bestuur bestaat uit 26 leden waarvan 2 bestuursleden afkomstig uit de gemeenten Teylingen.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse bijdrage op basis van uren.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2021**	**31-12-2021**
	Eigen vermogen	€ 594	€ 1.384
	Vreemd vermogen	€ 11.788	€ 594

	Resultaat		€ 567
Risico's	Er hebben zich geen risico's voorgedaan.		
Ontwikkelingen	Ondanks dat de inwerkingtreding van de Omgevingswet wederom is uitgesteld, zijn er in 2021 wel voorbereidende werkzaamheden gedaan voor de overdracht van de Bodemtaken. Zo hebben we gewerkt aan het opstellen van een regionale bodemkwaliteitskaart en de regionale nota bodembeheer.		

Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek (VAB)			
Vestigingsplaats	Voorhout		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	De VAB verzorgt voor de bollen6 gemeenten de overslag en afvoer van verbrandbaar en composteerbaar/vergistbaar afval.		
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur: 1 wethouder Dagelijks bestuur: 1 wethouder		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage.		
Financieel belang	Een eventueel nadelig saldo van de gemeenschappelijke regeling wordt gedekt door aanvullende bijdragen op basis van een verdeelsleutel.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2021**	**31-12-2021**
	Eigen vermogen	€ 31	€ 206
	Vreemd vermogen	€ 486	€ 31
	Resultaat		
Risico's	Het is nog niet duidelijk wat de resultaten zijn of worden van het aan- of inbestedingstraject. En de mogelijke financiële consequenties.		
Ontwikkelingen	De huidige contracten (restafval,GFT en stationsexploitatie) lopen 2023 af. Daarnaast is het overslagstation sterk verouderd. Een projectgroep onderzoekt en verzorgt de contractsituatie na het aflopen van de huidige contracten. Daarbij wordt, naast aanbesteden, ook onderzoek gedaan naar inbesteden (samenwerking met publieke- en private marktpartijen).		

Samenwerking Belastingen Bollenstreek			
Vestigingsplaats	Noordwijk		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	Belastingen Bollenstreek verricht voor een aantal gemeenten de uitvoeringswerkzaamheden van de gemeentelijke belastingen: wet WOZ, aanslagoplegging, invordering, kwijtschelding en bezwaarschriften.		
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouders Belastingen van de colleges van de deelnemers komen tenminste eenmaal per jaar in vergadering bijeen voor overleg en afstemming over deze gemeenschappelijke regeling.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage		
Financieel belang			
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2021**	**31-12-2021**

	Eigen vermogen		
	Vreemd vermogen		
	Resultaat		
Risico's	Geen bijzondere risico's		
Ontwikkelingen	In 2021 heeft er een onderzoek plaatsgevonden naar samenwerking met het samenwerkingsverband belastingen GBKZ (gemeente Bloemendaal, Heemstede en Zandvoort). Het onderzoek naar samenwerking is on hold gezet. De extra kosten zijn opgenomen in de jaarrekening 2021.		

2. Vennootschappen en coöperaties

Greenport Ontwikkelingsmaatschappij B.V. (GOM)			
Vestigingsplaats	Hillegom		
Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties		
Doelstelling/publiek belang	GOM is een uitvoeringsorganisatie zonder publiekrechtelijke taken. Bij GOM zijn vijf Duin- en Bollenstreekgemeenten betrokken. De regio Holland Rijnland en meer in het bijzonder het gebied van de Duin- en Bollenstreek heeft een sterke internationale concurrentiepositie in de tuinbouwsector waar het gaat om bloemen, bollen en vaste planten. Partijen willen deze internationale concurrentiepositie behouden, uitbouwen en versterken door een integrale gebiedsontwikkeling waarbij vorm en inhoud wordt gegeven aan een integrale ruimtelijke herstructurering van het gebied van de Duin- en Bollenstreek. De herstructurering van de Greenport vraagt een integrale en bovenlokale aanpak.		
Bestuurlijk belang	Lid van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders: 1 wethouder per deelnemende gemeente.		
Jaarlijkse bijdrage	Er is geen sprake van een jaarlijks bijdrage.		
Financieel belang	De gemeente heeft zich (evenals de andere vier deelnemende gemeenten) garant gesteld voor een bedrag van 7 miljoen.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2021**	**31-12-2021**
	Eigen vermogen	€ 390	€ 325
	Vreemd vermogen	€ 19.180	€ 390
	Resultaat		

Risico's	Met inachtneming van de kapitaalinbreng van de gemeenten (€ 325.000), de € 10 miljoen bijdrage van Holland Rijnland uit het regionale investeringsfonds (RIF) voor de Greenport en een nader te bepalen deel van de € 20 miljoen uit het RIF voor de regionale groenstructuur, de toegekende FES-gelden, eventuele provinciale- en rijksbijdragen, eventuele andere subsidies en de opbrengst uit de verkoop van gronden en woningbouwtitels is het uitgangspunt van de GOM een budgettair neutraal eindresultaat. De gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen hebben zich - ieder afzonderlijk evenals de andere twee deelnemende gemeenten - garant gesteld voor een bedrag van € 7 miljoen. Door het uitgevoerde onderzoek van de Rekenkamercommisie Teylingen en het daarop volgende onderzoek van de raadswerkgroep Teylingen ISG/GOM en de discussie over het financieringsmodel van de ISG (Greenporttitels) komen de werkzaamheden van de uitvoeringsorganisatie GOM in gevaar en daarmeee ook de herstructureringsopgave van de Greenport Duin- en Bollenstreek.
Ontwikkelingen	In 2022 wordt uitvoering gegeven aan het Meerjarenprogramma 2021-2025.

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)			
Vestigingsplaats	Den Haag		
Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties		
Doelstelling/publiek belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.		
Bestuurlijk belang	De gemeente is voor 0,62% aandeelhouder. De raad van bestuur en de directie bestaan beiden uit 3 leden waarvan geen leden afkomstig uit de gemeenten.		
Jaarlijkse bijdrage	Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden.		
Financieel belang	Jaarlijks wordt dividend verstrekt over de in het bezit zijnde aandelen. De BNG is een NV. De aandeelhouders zijn niet aansprakelijk voor eventuele tekorten bij de BNG.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2021**	**31-12-2021**
	Eigen vermogen	€ 5.100.000	€ 4.991.000
	Vreemd vermogen	€ 135.041.000	€ 5.100.000
	Resultaat		€ Nog niet bekend
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	BNG Bank is betrokken partner voor een duurzamer Nederland. De bank ondersteunt overheidsbeleid door op basis van haar excellente kredietwaardigheid financiering tegen gunstige voorwaarden te verstrekken ten behoeve van gemeenten, woningcorporaties, zorg- en onderwijsinstellingen, projectfinanciering en andere instellingen met een maatschappelijk belang. Met een balans van EUR 140 miljard is BNG Bank de vierde bank van Nederland.		

Duin- en waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea)			
Vestigingsplaats	Zoetermeer		
Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties		
Doelstelling/publiek belang	Dunea produceert en levert aan circa 1,2 miljoen klanten lekker en betrouwbaar drinkwater in het westelijk deel van Zuid-Holland.		
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder. Het bestuur bestaat uit 1 lid welke niet afkomstig uit de gemeente Teylingen.		
Jaarlijkse bijdrage	Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden.		
Financieel belang	De gemeente heeft 377.188 aandelen tegen een nominale waarde van € 5. Als aandeelhouder is de gemeente niet aansprakelijk voor eventuele verliezen van de NV. Dunea keert geen dividend uit.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2021**	**31-12-2021**
	Eigen vermogen	€ 236.753	€ 220.923
	Vreemd vermogen	€ 359.540	€ 236.753
	Resultaat		€ Nog niet bekend
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	Dunea voert vaak innovatieve projecten uit om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen en eisen, of om processen verder te optimaliseren zoals schone maaswaterketen, uitbreiding waterzuivering, samenwerking waterketen en verbinding aan greenport.		

Alliander N.V.			
Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties		
Doelstelling/publiek belang	Via energienetwerken zorgt Alliander voor de distributie van gas en elektriciteit in een groot deel van Nederland. Alliander brengt een open en duurzame energiemarkt dichterbij.		
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder. De raad van bestuur bestaat uit 3 leden waarvan geen bestuursleden afkomstig uit de gemeente Teylingen.		
Jaarlijkse bijdrage	Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden.		
Financieel belang	Jaarlijks keert Alliander 45% van het resultaat uit in dividend aan de aandeelhouders. Als aandeelhouder is de gemeente niet aansprakelijk voor eventuele verliezen van de N.V.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2021**	**31-12-2021**
	Eigen vermogen	€ 4.328.000	€ 4.346.000
	Vreemd vermogen	€ 4.575.000	€ 4.328.000
	Resultaat		€ Nog niet bekend
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		

Ontwikkelingen	De economische groei is een uitdaging en de overgang naar een duurzaam energiesysteem komt steeds meer opstoom. Alliander bevindt zich in een uitdagende periode om dit met alle stakeholders te realiseren. Samen slimme oplossingen bedenken zodat de energievoorziening betrouwbaar, betaalbaar en bereikbaar blijft voor iedereen.

3. Stichtingen en verenigingen

Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK)			
Vestigingsplaats	Heemstede		
Rechtsvorm	Stichtingen en verenigingen		
Doelstelling/publiek belang	Stichting RIJK is een samenwerkingsorganisatie tussen gemeenten om financiële, kwalitatieve en procesmatige voordelen voor haar leden te halen. Daarnaast wordt inkoop als strategisch en tactisch instrument ingezet ter ondersteuning van de beleidsdoelstellingen van de gemeente.		
Bestuurlijk belang	Gemeentesecretaris in het Algemeen bestuur.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	***(Bedragen x € 1.000)***	**1-1-2021**	**31-12-2021**
	Eigen vermogen	€ 1308	€ 516
	Vreemd vermogen	€ 179	€ 1308
	Resultaat		€ Het resultaat over 2021 kan nog niet worden verstrekt door stichting RIJK. Rekening 2021 wordt in jul. 2022 (voorlopig?) vastgesteld. Resultaat 2021 zal in ieder geval positief zijn.
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	Het maatschappelijk verantwoord inkopen is toegenomen in de werkzaamheden van Stichting RIJK.		

2.7 Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Grondbeleid bevindt zich op het snijvlak tussen omgevingsbeleid en financiën. Grondbeleid is daarbij geen doel op zich maar een essentieel middel om mede uitvoering te geven aan gemeentelijke beleidsdoeleinden op het gebied van wonen, werken, duurzaamheid, energietransitie, welzijn, infrastructuur, recreatie, cultuur, milieu en landschapsontwikkeling. Het beleid moet passen binnen de financiële mogelijkheden en doelstellingen van de gemeente. Met het grondbeleid wordt bepaald of en hoe instrumenten, zoals bijvoorbeeld onteigening of kostenverhaal, worden ingezet om de gestelde doelen te realiseren.

Naast de ontwikkelingen en de visie op grondbeleid zoomt de paragraaf grondbeleid in op de uitgangspunten en kaders waarbinnen het grondbeleid wordt uitgevoerd.

Het grondbeleid van de gemeente Teylingen laat zich omschrijven als; faciliteren waar kan en optreden waar nodig. De gemeente voert dus een passief grondbeleid maar schroomt niet actief te worden als de situatie daarom vraagt.

Ontwikkelingen

De gemeente heeft een groot aantal ambities vervat in de 'Structuurvisie 2030 gemeente Teylingen *DUURZAAM BLOEIEND*. De beschreven ambities geven richting aan het omgevingsbeleid dat de komende jaren gevoerd moet worden en het afgelopen jaar gevoerd is. Deze ambities zijn verder uitgewerkt in diverse uitvoeringsprogramma's. De Structuurvisie, Woonvisie en het Raadsprogramma (coalitieakkoord) 2018-2022 hebben richting gegeven aan onderwerpen als de gewenste woningvoorraad en behoefte, gebiedsontwikkeling, openbare ruimte en duurzaamheid. Grondbeleid is in financieel- economische zin dienstbaar aan het realiseren van doelstellingen op deze terreinen en de uitvoering van het grondbeleid, via de inzet van instrumenten van grondbeleid, wordt daar mede door bepaald.

Visie op grondbeleid

De gemeente Teylingen voert in de basis een passief grondbeleid en waar dat voor de hand ligt, treedt zij actief op. Het overgrote deel van de doelstellingen op ruimtelijk gebied bereikt de gemeente door te faciliteren. De grond en het vastgoed zijn namelijk voor het overgrote deel in bezit van andere partijen. Dat houdt in dat de gemeente voorwaarden stelt waaronder ontwikkelingen kunnen plaatsvinden zoals het verhalen van kosten. Daar waar de gemeente de regierol op zich neemt zal zij zelf de grondexploitatie gaan voeren. De redenen om zelf de regie te nemen, zijn divers. Het kan bijvoorbeeld zijn dat marktpartijen geen potentieel zien in de ontwikkelingen (met name recreatie), het een wettelijke taak is van de gemeente (infrastructuur) of, de markt er onderling niet uitkomt en het plan toch van cruciaal belang is voor Teylingen (Hooghkamer, bedrijventerrein Oosthoutlaan).

UITGANGSPUNTEN EN KADERS (de belangrijkste)

Besluit Begroting Verantwoording / Renteomslag

- Vennootschapsbelasting
- Notitie Grondbeleid
- Nota grondbeleid
- Financiële positie in relatie tot reserves en voorzieningen
- Grondbeleid en risico's

Besluit Begroting Verantwoording / Renteomslag

Om de transparantie en de vergelijkbaarheid te verbeteren en de administratieve lasten terug te dringen is in het BBV met ingang van het begrotingsjaar 2017 een aantal wijzigingen doorgevoerd. Wijzigingen die effect hebben op de voorraad gronden zijn:

- de rentetoerekening wordt gebaseerd op werkelijke rente over het vreemd vermogen.
- richttermijn voor een grondexploitatie wordt tien jaar. Voor langer durende grondexploitaties komt een aanvullende beheersmaatregel.
- afschaffing van de categorie 'Niet in exploitatie genomen gronden'. De gronden vallen voortaan onder de materiële vaste activa.

Vanwege fiscale regelgeving en het BBV zijn de complexen Bloementuin en Hooghkamer (de gemeentelijke grondexploitatie) ingebracht in de categorie "Bouwgrond in exploitatie" (Bie) en is het complex Langeveld, omdat dit complex vooralsnog niet zelf wordt ontwikkeld, ingebracht als materieel vast actief (MVA). Het project Hooghkamer is een gemengde activiteit, naast een Bie-activiteit wordt ook een faciliterende activiteit met exploitatieplan onderkend. Het faciliterend deel betreft te verhalen kosten op ontwikkelaars, gebaseerd op het exploitatieplan en wordt als een vordering binnen het project vastgelegd. Aan de te verhalen kosten wordt de rente op basis van het door de raad vastgesteld renteomslag- percentage toegerekend.

Vennootschapsbelasting (VPB)

Sinds 1 januari 2016 geldt voor gemeenten de VPB-plicht, indien handelingen beschouwd worden als ondernemersactiviteit. De winst die wordt gemaakt met het uitvoeren van (actief) grondbeleid (bouwgrond in exploitatie) is in beginsel belastbaar voor VPB. Jaarlijks dient herbeoordeling plaats te vinden. De projecten vallend onder 'Bouwgrond in exploitatie' worden sinds 2017 in de VPB aangifte betrokken.

Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken

Sinds de wijziging van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) in 2016 heeft de commissie BBV diverse uitingen gedaan en een veelheid aan vragen beantwoord over grondexploitatie en grondbeleid en daarmee samenhangende problematiek. Teneinde dit complexe vraagstuk voor de gebruiker overzichtelijk te houden is besloten de verschillende uitingen samen te voegen in één document. Met de nieuwe notitie Grondbeleid juli 2019 is daaraan invulling gegeven. Daarbij zijn niet alleen de bestaande notities over grondexploitatie en faciliterend grondbeleid aangevuld en geactualiseerd, maar zijn ook hoofdstukken toegevoegd over het belang van het grondbeleid voor raadsleden en over de paragaaf grondbeleid en de overige paragrafen. Hiermee wordt specifiek ingegaan op de informatie-behoefte voor de raad.

Met deze notitie zijn de volgende notities en uitingen buiten werking gesteld:

- notitie Grondexploitaties 2016 (maart 2016)
- notitie Faciliterend grondbeleid (maart 2016)
- aanvulling Tussentijds winst nemen grondexploitaties (maart 2018)
- verwerken onderhandenwerk grondexploitatie (februari 2008)

Nota grondbeleid

Het college is bevoegd voor het doen van privaatrechtelijke aan- en verkopen van bijvoorbeeld grond en panden. Dit moet echter wel binnen door de raad vastgestelde kaders gebeuren. Deze kaders heeft de raad bij het behandelen van de nota Grondbeleid vastgesteld. In deze nota wordt aandacht besteed aan de in de verordening artikel 212 Gemeentewet (GW) opgenomen onderdelen genoemd in artikel 28, lid 1:

- de relatie met de programma's van de begroting,
- de strategische visie van het toekomstig grondbeleid van de gemeente,
- te ontwikkelen en in ontwikkeling genomen projecten,
- de verwerving en uitgifte van gronden,
- de uitgifte van gronden in erfpacht en de bijstelling van erfpachtvergoedingen,

- de uitgangspunten voor prijsstelling van de verkoop van gronden.

Financiële positie in relatie tot reserves en voorzieningen

De eventuele baten, maar vooral de financiële risico's van het grondbeleid zijn van belang voor de financiële positie van de gemeente. Binnen het weerstandsvermogen van de gemeente wordt rekening gehouden met de risico's vanuit de grondexploitatie. Het geprognosticeerd resultaat van het grondexploitatiegebieden is verwerkt in de (toekomstige) mutaties van de voorziening.

Grondbeleid en risico's

Ruimtelijke projecten zoals grondexploitaties en infrastructurele werken zijn altijd omgeven met risico's. Risico's van operationele aard, strategische risico's maar zeker ook systeemrisico's, zoals economische ontwikkelingen, die door de gemeente niet of nauwelijks te beïnvloeden zijn. Jaarlijks worden de ramingen van de nog te realiseren inkomsten en uitgaven van deze projecten geactualiseerd om een solide basis voor de projectbegrotingen te verkrijgen. Maar projecten verlopen soms anders dan op voorhand wordt verondersteld.

Risico's die optreden kunnen het financiële beeld ten opzichte van die basis aanmerkelijk beïnvloeden. Daarom worden regelmatig risicoanalyses uitgevoerd om risico's te identificeren, te beoordelen en beheersmaatregelen te treffen.

- De risico's die zich voordoen binnen de grondexploitaties worden, indien mogelijk, binnen het exploitatieresultaat opgevangen. Dit gaat ten koste het geprognosticeerd resultaat waardoor er minder winst overblijft. Dit heeft gevolgen voor de toekomstige mutaties van de algemene reserve, maar heeft geen gevolgen voor het actuele weerstandsvermogen..
- Risico's die niet binnen het exploitatieresultaat van grondexploitaties kunnen worden opgevangen, worden meegenomen in de bepaling van het actuele weerstandsvermogen.

Categorieën projecten Grondbeleid

In het BBV wordt onderscheid gemaakt in verschillende soorten gronden. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen gronden die in bezit zijn van de gemeente en gronden die in bezit zijn van derden. Ook is van belang of de gronden een vaste of te veranderen bestemming hebben en met welk doel deze gronden zijn verworven. In lijn met het BBV wordt in Teylingen onderscheid gemaakt in de volgende soorten gronden en projecten:

- Bouwgrond In Exploitatie (BIE)
- Faciliterende projecten
- Warme gronden
- Materiële Vaste Activa (MVA)

Bouwgrond In Exploitatie (BIE)

Definitie: gronden welke in eigendom van de gemeente zijn en waarvoor door de gemeenteraad een grondexploitatie-complex met een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld.

Het startpunt van bouwgrond in exploitatie (BIE) is het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de BIE geopend en kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie bij onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie) op de balans.

Om de risico's die samenhangen met zeer lang lopende projecten te beperken is het uitgangspunt dat de looptijd van een grondexploitatie in beginsel maximaal 10 jaar bedraagt.

Afspraken met de raad over de wijze waarop met afwijkingen ten opzichte van de jaarschijf wordt omgegaan zijn vastgelegd in de financiële verordening. Hierin is vastgelegd of afwijkingen ten opzichte van de jaarschijf

direct moeten worden gemeld bij de raad of alleen indien en voor zover deze afwijkingen niet passen binnen het totale vastgestelde grondexploitatiecomplex. In dit laatste geval wordt de afwijking meegenomen in de jaarlijkse actualisatie van het grondexploitatiecomplex en daaropvolgende begrotingswijziging. De afspraken kunnen ook een bepaalde bandbreedte behelzen waarbinnen afwijkingen niet direct hoeven te worden gemeld aan de raad.

Relevante onderwerpen

- Onderbouwing tussentijdse winstneming

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. Volgens het realisatiebeginsel dient in de situatie dat voldoende zekerheid is over de winst, de winst te worden genomen. Hierbij dient de percentage of completion (POC) methode te worden gevolgd. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. de grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. de kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie genomen).

- Vastgestelde en gehanteerde parameters

In de grondexploitatie wordt rekening gehouden met een jaarlijkse kostenstijging. Voor de actuele grondexploitaties betreft dat een percentage van 2,5% tot 3,0%. Met een jaarlijkse opbrengstenstijging van de grondverkopen wordt, voorzichtigheidshalve, geen rekening gehouden.

De rentetoerekening aan de grondexploitatie is door de commissie BBV gemaximeerd tot het gewogen gemiddelde van het werkelijke rentepercentage van de externe financieringen. In de paragraaf financiering is opgenomen het gewogen gemiddelde rentepercentage van de externe financiering te weten 2,2%. De verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen is ongeveer 1/3 en 2/3. In verhouding tot de 2,2% is dit afgerond 1%. Dit rentepercentage wordt toegerekend aan de bouwgronden in exploitatie.
Tegelijk is de te hanteren discontovoet door de commissie BBV voor alle gemeenten vastgesteld op 2,0%. Met de discontovoet wordt de eindwaarde (eindresultaat) van de kasstroom teruggerekend naar de actuele netto contante waarde. De vaste discontovoet is vastgesteld met het doel de grondexploitaties van alle gemeenten beter te vergelijken.

- Risico's

Binnen de projecten welke worden uitgevoerd onder het Grondbeleid kan sprake zijn van verschillende onzekerheden en risico's die het begrote financiële eindresultaat van de grondexploitatie bemoeilijken. Hierbij moet onderscheid worden gemaakt tussen enerzijds risico's met betrekking tot de kosten en opbrengsten die specifiek binnen een grondexploitatie-complex kunnen worden onderkend en anderzijds risico's die voor de grondexploitatieportefeuille als geheel gelden.

Risico's project specifiek:

Deze zijn van belang bij de tussentijdse winstneming.

Risico's portefeuille:

De risico's voor de portefeuille als geheel gaan in zijn algemeenheid over de verwachtingen ten aanzien van markt- en conjunctuurinvloeden, waardoor prijzen en afzetmogelijkheden over de gehele linie kunnen veranderen ten opzichte van de planning. Hiertoe worden doorgaans scenarioberekeningen gemaakt, met daarbij bandbreedtes voor minimum en maximum invloed op de geprognosticeerde resultaten van de grondexploitatieportefeuille.

De vastgestelde en berekende project specifieke- en portefeuillerisico's zijn van invloed op het weerstandsvermogen van de gemeente en moeten in de paragraaf Weerstandsvermogen worden opgenomen.

De projecten

Hooghkamer in exploitatie

De grondexploitatie is begin 2022 geactualiseerd naar 1-1-2022. Daarbij is de 5e herziening van het exploitatieplan van 2020 gebruikt omdat deze nog vigerend is. De grondexploitatie eindigt met een tekort op contante waarde van € 0,93 mln. De hoogte van de in 2020 getroffen voorziening is hierop aangepast.

Risico's	bedrag x kans	in €
geen		0

Boekwaarde verloop gedurende het boekjaar	Bedrag	
01-01-2021	-791.708	V
kosten	58.133	N
opbrengsten	-13.654	V
31-12-2021	**-747.229**	V

Verwacht verloop boekwaarde		
01-01-2022	-747.229	V
nog te realiseren kosten	746.534	N
nog te realiseren opbrengsten	-6.000	V
eindwaarde saldo 31-12-2023	**-6.695**	V
netto contante waarde 01-01-2022	**-6.434**	V

Hooghkamer exploitatieplan

Risico's	bedrag x kans	in €
geen		0

Boekwaarde verloop gedurende het boekjaar	Bedrag	
01-01-2021	-1.643.341	V
kosten	3.680.770	N
opbrengsten	-3.834.748	V
31-12-2021	**-1.797.319**	V

Verwacht verloop boekwaarde	Bedrag	
01-01-2022	-1.797.319	V
nog te realiseren kosten	3.700.886	N
nog te realiseren opbrengsten	-923.240	V
eindwaarde saldo 31-12-2023	**980.327**	N
netto contante waarde 01-01-2022	**942.260**	N

TOTAAL BIE EN EP	Bedrag	
01-01-2021	-2.435.049	V
kosten	3.738.903	N
opbrengsten	-3.848.402	V
31-12-2021	**-2.544.548**	V

Verwacht verloop boekwaarde		
01-01-2022	-2.544.548	V
nog te realiseren kosten	4.447.420	N
nog te realiseren opbrengsten	-929.240	V
eindwaarde saldo 31-12-2023	**973.632**	N
netto contante waarde 01-01-2022	**935.826**	N

Bloementuin (Narcissenlaan / Parklaan)

De verhuizing van de Sassenheimse Tennisvereniging (STV) naar Sportpark Roodemolen is afgerond. Het bouwplan is in twee deelfasen opgesplitst. De fase sociale woningbouw wordt gerealiseerd door Stek en de fase marktwoningen door een nog te selecteren marktpartij. Het ontwerpbestemmingsplan heeft vanaf 9 december 2021 zes weken ter inzage gelegen. De eerste ronde voor de selectie van een marktpartij heeft inmiddels plaatsgevonden. Na beoordeling op basis van de selectieleidraad is een aantal partijen uitgenodigd om een bieding te doen. De verwachting is dat medio 2022 een marktpartij is geselecteerd en het bestemmingsplan is vastgesteld. De grond voor de sociale woningbouw is eind 2021 aan Stek geleverd en de aanbesteding door Stek is inmiddels gestart. De grondexploitatie eindigt met een tekort op contante waarde van bijna € 0,1 mln. Voor dit tekort is in 2021 een voorziening getroffen.

Risico's	bedrag x kans	in €
- Lagere grondbieding in marktselectie koopprogramma	€ 450.000 x 10%	45.000
- Hogere plankosten door langere voorbereidingsperiode	€ 100.000 x 25%	25.000

Boekwaarde verloop gedurende het boekjaar	Bedrag	
1-1-2021	3.301.173	N
kosten	94.145	N
opbrengsten	-452.373	V
31-12-2021	**2.942.945**	**N**

Verwacht verloop boekwaarde	Bedrag	
1-1-2022	2.942.945	N
nog te realiseren kosten	1.694.379	N
nog te realiseren opbrengsten	-4.534.208	V
eindwaarde saldo 31-12-2023	**103.116**	N
netto contante waarde 01-01-2022	**95.264**	N

Samenvatting bouwgronden in exploitatie (x € 1.000)

Project	Voorraad m2 31-12-2021	Boek-waarde 1-1-2021	Kosten 2021	Opbrengst 2021	Boekwaarde voor winst-neming	Winst-neming 2021	Boek-waarde 31-12-2021	V/N
Hooghkamer in exploitatie	0	-792	58	-14	-747	0	-747	V
Hooghkamer faciliterend	0	-1.643	3.681	-3.835	-1.797	0	-1.797	V
Bloementuin	20.686	3.301	94	-452	2.943	0	2.943	N
totaal	**20.686**	**866**	**3.833**	**-4.301**	**398**	**0**	**398**	N

Project	Boekwaarde 1-1-2022	Nog te maken kosten	Te realiseren opbrengsten	Eind waarde	Contante waarde	V/N	Getroffen voorziening	Project risico's
Hooghkamer in exploitatie	-747	747	-6	-7	-6	V		0
Hooghkamer faciliterend	-1.797	3.701	-923	980	942	N	936	0
Bloementuin	2.943	1.694	-4.534	103	95	V	95	70
totaal	**398**	**6.142**	**-5.463**	**1.077**	**1.031**	N	**1.031**	**70**

N = nadelig saldo; meer kosten dan opbrengsten
V = voordelig saldo; meer opbrengsten dan kosten

Kengetal Grondexploitatie

Grondexploitatie (bedragen x € 1.000)	rekening 2020	Begroting 2021	rekening 2021
Totaal activa niet in exploitatie genomen bouwgr.	10.507	972	73252
Totaal activa bouwgronden in exploitatie	2.508	-152	2.194
Totaal baten exclusief mutaties van reserves	85.372	82.504	88.912
Kengetal grondexploitatie	2,9%	-0,2%	2,5%

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Het is dus belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of grondexploitatie kan bijdragen aan de verlaging van de schuld.
De voorraden bouwgrond (inclusief bouwgrond in exploitatie en overige voorraden) kunnen als een aandeel van de inkomsten worden uitgedrukt. Dat levert het kengetal de voorraadquote op.

Faciliterend Grondbeleid

Definitie: Bij faciliterend grondbeleid heeft de gemeente zelf geen grond in haar bezit en voert niet zelf de grondexploitatie, maar gebeurt dit door een private ontwikkelaar. De kosten die de gemeente maakt worden in dat geval verhaald op de private partijen. Er is dus geen sprake van een bouwgrond in exploitatie of een voorraad grond in bezit van de gemeente, maar van een vordering op een derde partij. Feitelijk schiet de gemeente kosten voor die op basis van een overeenkomst worden teruggevorderd bij een derde partij, dan wel op basis van het exploitatieplan mogelijk in de toekomst kunnen worden teruggevorderd van een derde partij.

Voor activiteiten welke uiteindelijk leiden tot de totstandkoming van een te ondertekenen overeenkomst wordt geen budget (voorheen krediet) meer bij de Raad aangevraagd. Het verhalen van deze door de

gemeente gemaakte en voorgeschoten kosten is verzekerd en afdwingbaar door het kostenverhaal. Of door een anterieure overeenkomst of door een posterieure overeenkomst.

Relevante onderwerpen

- Risico's en verliezen
    1. op basis van de wetgeving zijn niet alle te maken kosten via de plankostenscan verhaalbaar;
    2. er worden kosten gemaakt welke bij het opstellen van de plankostenscan niet voorzien waren;
    3. uiteindelijk wordt er geen overeenkomst gesloten en/of gaat het project niet door.

Daar waar de niet verhaalbare kosten en/of verliezen zeker zijn worden deze direct ten laste van de algemene middelen van de gemeente gebracht. Daar waar nog sprake is van een inschatting van een risico's worden deze risico's meegenomen in het weerstandsvermogen van de gemeente.

Naast de Facilitaire projecten, waarbij gewerkt wordt aan het opstellen en uiteindelijk ondertekenen van een overeenkomst kan er sprake zijn van Faciliterende projecten in de initiatief- of onderzoeksfase. Hierbij worden verkennende gesprekken gevoerd en mogelijkheden onderzocht. Deze projecten worden in deze paragraaf niet inhoudelijk toegelicht.

Facilitaire projecten in de uitvoeringsfase

Project	Boekwaarde 1-1-2021	2021			Boekwaarde 31-12-2021	V/N
		Kosten	Opbrengsten	Resultaat		
Dirk-supermarktlocatie	13.885	26.867	0	0	40.752	N
Groot Seminarie (ABC ontwikkelaar)	192.753	136.545	-228.000	0	101.298	N
Herenweg/Vn Duvenv str./Vn Leydenstr./Lockhorstln	-4.884	0	0	4.884	0	V
Jan van der Jagtstraat 2	0	0	-3.230	0	-3.230	V
Ludwina - hoek Endepoellaan de Weiden	-20.287	30.013	0	0	9.726	N
Menneweg 14	0	0	-8.430	0	-8.430	V
Oosthoutlaan	-115.266	0	0	115.266	0	V
Oranje Nassaulaan 17	-8.430	0	0	0	-8.430	V
Overteylingen, Campoterrein	-27.396	0	0	0	-27.396	V
Overteylingen, Oost	14.138	17.143	0	0	31.281	N
Rijksstraatweg 63	2.737	1.528	-27.000	0	-22.735	V
Rijnsburgerweg 6c en 6d	0	1.788	-3.230	0	-1.442	V
Teylingerhof (voormalig RWZI)	-18.115	0	0	0	-18.115	V
Torenlaan 2	0	0	-3.230	0	-3.230	V
Torenlaan 4-6 GOM	0	13.542	-8.430	0	5.112	N
Warmonderhek 5	0	5.295	-8.580	0	-3.285	V
Totaal	**29.135**	**232.721**	**-290.130**	**120.150**	**91.876**	N

Dirk supermarktlocatie
Op de locatie aan de Hoofdstraat/Concordiastraat/Kastanjelaan/Oude Haven worden een supermarkt, parkeergarage en circa 36 appartementen gerealiseerd. Ook wordt het parkeerkeerterrein aan de Concordiastraat heringericht. Na de planologische procedure zijn in 2021 de benodigde omgevingsvergunningen verleend en is gestart met de sloop van de bestaande bebouwing, het verleggen van kabels en leidingen en sanering. De bouw zal circa 2,5 jaar in beslag nemen. Voor het project is een anterieure overeenkomst gesloten op basis waarvan een exploitatiebijdrage is verschuldigd.

Groot Seminarie (ABC ontwikkelaar)
In het rijksmonument Mariëngaerde zijn inmiddels 107 huurappartementen gerealiseerd. Op dit moment wordt Mariënhaven gerevitaliseerd tot 41 zorgeenheden en Marienstaete ('t Kompas) zal plaats maken voor nieuwbouw van 51 koopwoningen in Marienhof.
Voor het gebied is op 3 juni 2021 door de gemeenteraad het Integraal Plan Groot Seminarie Warmond vastgesteld. Voor dit plan wordt nog een bestemmingsplanprocedure doorlopen en is met de initiatiefnemer een anterieure overeenkomst gesloten. De planning is er op gericht om bestemmingsplanprocedure in het 4e kwartaal 2022 af te ronden.

Herenweg/Van Duvenvoordestraat/Van Leydenstraat/Lockhorstlaan
De locatie is in eigendom van woningcorporatie Stek en wordt herontwikkeld tot een appartementengebouw met sociale huurwoningen en zes grondgebonden koopwoningen. Met de aannemer is een anterieure overeenkomst gesloten waarbij de plankosten zijn verhaald en afspraken zijn gemaakt over de levering van het openbaar gebied. Het bouwplan is gerealiseerd en de openbare ruime is aan de gemeente geleverd. En de plankosten zijn betaald. Hiermee is dit faciliterende project in 2021 afgesloten.

Jan van der Jagtstraat 2 in Voorhout
Initiatiefnemer is eigenaar van het kantoor aan de Jan van der Jagtstraat 2 in Voorhout. De wens bestaat om een deel van de kantoorfunctie te transformeren naar een woning. Deze plannen dateren al van voordat bestemmingsplan "Voorhout-Oost" is vastgesteld door de gemeenteraad van Teylingen. Daarom is in bestemmingsplan "Voorhout-Oost" een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om de functiewijziging mogelijk te maken ten behoeve van de realisatie van één woning. Het college van B&W heeft daarmee de bevoegdheid om, onder voorwaarden, mee te werken aan een gedeeltelijke transformatie van de huidige kantoorbestemming naar een woon- en tuinbestemming. De initiatiefnemer dient aan te tonen dat voldaan wordt aan de gestelde voorwaarden uit de wijzigingsbevoegdheid. Initiatiefnemer heeft aangetoond dat er aan de voorwaarden wordt voldaan, zodat het college van B&W gebruik kan maken van haar bevoegdheid om de wijziging van een deel van het kantoor naar een woning mogelijk te maken. Ten behoeve van deze ontwikkeling is op 19 oktober 2021 een anterieure overeenkomst gesloten met initiatiefnemer. Op 1 februari 2022 is het wijzigingsplan vastgesteld door het college van B&W van de gemeente Teylingen.

Ludinia - hoek Endepoellaan de Weiden
Op deze locatie in Warmond zijn door Vorm Ontwikkeling B.V. in totaal 28 koopwoningen gerealiseerd. Het gaat hierbij om 8 gestapelde woningen (goedkope koopwoningen) en 20 eengezinswoningen. De ontwikkelaar heeft in totaal 24 parkeerplaatsen in achtertuinen van de woningen gerealiseerd en 17 parkeerplaatsen op het toekomstig openbaar gebied. Daarnaast zijn er 7 bestaande parkeerplaatsen in het huidig openbaar gebied toegerekend aan het plan. Hiervan zijn er, op kosten van de ontwikkelaar, 3 verplaatst van De Weiden naar de Endepoellaan in verband met een nieuwe inrit voor het plan aan De Weiden. Ontwikkelaar en gemeente hebben in 2018 een anterieure overeenkomst gesloten. De exploitatiebijdrage bestaat uit: plankosten circa € 15.000 en circa € 10.000 voor het gemeentelijk toezicht op de inrichting van het toekomstig openbaar gebied. Het totaal aan exploitatiebijdragen is in 2018 in rekening gebracht en betaald. Tevens is in de anterieure overeenkomst een bankgarantie afgesproken en deze is in 2020 ontvangen. In 2019 hebben beide partijen een addendum ondertekend. Hierin zijn afspraken gemaakt over hogere verkoopprijzen, aanvullende duurzaamheid maatregelen en het verplicht boren van de funderingspalen. Het nieuwe groen is door de ontwikkelaar ingeplant. Een deel van het exploitatiegebied wordt als openbaar gebied voor € 1 overgedragen aan de gemeente. De woningen zijn in de zomer van 2021 opgeleverd.

Menneweg 14 Sassenheim
Het betreft het realiseren van één nieuwbouw woning, twee inritten en bijbehorende voorzieningen van openbaar nut. Begin 2021 is de anterieure overeenkomst door partijen ondertekend.

Oosthoutlaan
Voor de ontwikkeling van deze locatie is in mei 2012 een anterieure overeenkomst gesloten. Op deze locatie zijn twee grote bedrijfspanden ontwikkeld. Het bouwrijp maken van de bouwkavel voor het derde bedrijfspand is eind 2020 gestart. De ontwikkelaar heeft de openbare ruimte van het bedrijventerrein in juni

2020 opgeleverd. Aansluitend zijn de openbare gronden in kadastrale eigendom aan de gemeente Teylingen overgedragen. Voor het groene gedeelte binnen de openbare ruimte geldt een garantietermijn van 12 maanden na oplevering. De totale exploitatiebijdrage is voldaan. Het project is afgesloten in 2021.

Oranje Nassaulaan 17
Het plan heeft betrekking op het verplaatsen van de woning op het perceel. In samenspraak met de welstandscommissie was een eerste opzet van het bouwplan gemaakt. Deze voldoet aan een goede ruimtelijke ordening. Uiteindelijk is hiervoor een bestemmingsplanprocedure doorlopen en is met de initiatiefnemer een anterieure overeenkomst gesloten. In 2020 is het bestemmingsplan door de gemeenteraad vastgesteld. Het vaststellingsbesluit is begin 2021 in werking getreden en is de omgevingsvergunning voor het bouwen van de woning ingediend en verleend. In 2021 is gestart met het bouwen van de woning. De bouwwerkzaamheden gaan door in 2022.

Overteylingen – Campoterrein
De 12 woningen met de bijbehorende openbare voorzieningen zijn gerealiseerd en opgeleverd Voor het project is een anterieure overeenkomst gesloten op basis waarvan een exploitatiebijdrage is verschuldigd, waarvan in 2022 uitsluitend nog een 2e fase moet worden voldaan.

Overteylingen Oost
In het plan Overteylingen Oost worden circa 135 woningen gerealiseerd met de bijbehorende openbare voorzieningen, waarvan 26 grondgebonden woningen in de sociale huur en 20 beneden-/bovenwoningen in de middenhuur. Het plan voorziet daarnaast in het realiseren van een tweede hoofdontsluiting van de wijk op de Hoofdstraat. Na wijziging van het bestemmingsplan en afgifte van de vergunningen is de bouw van het project in 2020 gestart. De eerste woningen zijn eind 2021 opgeleverd. Voor het project is een anterieure overeenkomst gesloten op basis waarvan een exploitatiebijdrage is verschuldigd.

Oranje Nassaulaan 17 in Warmond
Het plan heeft betrekking op het verplaatsen van de woning op het perceel. In samenspraak met de welstandscommissie was een eerste opzet van het bouwplan gemaakt. Deze voldoet aan een goede ruimtelijke ordening. Uiteindelijk is hiervoor een bestemmingsplanprocedure doorlopen en is met de initiatiefnemer een anterieure overeenkomst gesloten. In 2020 is het bestemmingsplan door de gemeenteraad vastgesteld. Het vaststellingsbesluit is begin 2021 in werking getreden en is de omgevingsvergunning voor het bouwen van de woning ingediend en verleend. In 2021 is gestart met het bouwen van de woning. De bouwwerkzaamheden gaan door in 2022.

Rijksstraatweg 63 in Sassenheim
Het voornemen is om het bedrijfsperceel Rijksstraatweg 63 in Sassenheim in noordoostelijke richting uit te breiden door het realiseren van een bedrijfspand. Daarnaast zullen in noordoostelijke richting, op een afstand van ten minste 30 meter van de toekomstige bedrijfsbebouwing, drie vrijstaande woningen worden gebouwd. Hiervoor is een bestemmingsplanprocedure doorlopen en is met de initiatiefnemer een anterieure overeenkomst gesloten. De bestemmingsplanprocedure is afgerond, op 28 januari 2021 is het bestemmingsplan vastgesteld door de gemeenteraad van Teylingen. Er is nog geen omgevingsvergunning aangevraagd voor de bouw van het bedrijfspand en/of woningen.

Rijnsburgerweg 6c en 6d in Voorhout
Voor de locatie Rijnsburgerweg 6c en 6d in Voorhout is het verzoek ontvangen om het bestemmingsplan "Rijnsburgerweg 6, Voorhout", vastgesteld op 29 oktober 2015, deels te herzien. Bestemmingsplan "Rijsburgerweg 6, Voorhout" maakt het mogelijk om nabij Rijnsburgerweg 6 in Voorhout drie greenportwoningen te realiseren, inclusief groen, natuurvriendelijke overs, water en een toegangsweg. Inmiddels zijn twee van de drie greenportwoningen gerealiseerd (6b en 6c). De eigenaar van de woning aan de Rijnsburgerweg 6c (middelste kavel) heeft echter begin 2021 middels een principeverzoek verzocht om de middelste kavel aan de zuidoostzijde met 5,9 meter te verbreden. Het gevolg van deze verbreding is dat de derde onbebouwde kavel met eenzelfde afstand opschuift in zuidoostelijke richting. Met de initiatiefnemer is een anterieure overeenkomst gesloten en eind december is het ontwerpbestemmingsplan

ter inzage gelegd. De bestemmingsplanprocedure is bijna afgerond, op 19 mei 2022 ligt het bestemmingsplan ter vaststelling voor aan de gemeenteraad van Teylingen.

Teylingerhof
In de woonwijk Teylingerhof zijn 72 woningen met bijbehorende openbare voorzieningen gerealiseerd, inclusief een nieuwe ontsluiting van de wijk met een brug over de Zandsloot naar het parkeerterrein Wasbeek. De eindoplevering van de openbare ruimte is voorzien 2e kwartaal 2022. Voor het project is een anterieure overeenkomst gesloten op basis waarvan een exploitatiebijdrage is verschuldigd, waarvan uitsluitend nog een 3e fase

Torenlaan 2
Het college van B&W heeft ingestemd met het wijzigen van een bedrijfswoning naar een burgerwoning op Torenlaan 2.

Torenlaan tussen 4 en 6
Op dit terrein is door Molenaar en van Ginhoven B.V. 13.000 m2 eerste klas bollengrond ingepast en bestaat planologisch de mogelijkheid om een drietal GOM woningen te realiseren. Eén omgevingsvergunningaanvraag is inmiddels in behandeling. Ook worden er bedrijfswoningen omgezet naar burgerwoningen. Begin 2021 is de anterieure overeenkomst door partijen ondertekend.
Tegen de vaststelling van het bestemmingsplan is beroep aangetekend bij de Raad van State. Het verweerschrift is ingediend en het wachten is op de behandeling van het beroep.

Warmonderhek 5 in Warmond
Op 31 juli 2020 heeft het college in mandaat besloten om in principe medewerking te verlenen aan het slopen van de bestaande woning en het bouwen van een nieuwe woning op de locatie Warmonderhek 5 in Warmond. Voorafgaand aan dit principebesluit is overleg geweest met het hoogheemraadschap met betrekking tot het nieuwe bouwplan, vanwege de verplaatsing van oppervlaktewater. In samenspraak met het hoogheemraadschap is een eerste opzet van het bouwplan gemaakt die voldoet aan een goede ruimtelijke ordening. Volgens dit bestemmingsplan is het in de huidige situatie niet toegestaan om op de gewenste locatie een woning te realiseren binnen de regels van het bestemmingsplan. Om dit bouwplan toch mogelijk te kunnen maken, is een herziening van het bestemmingsplan "Kom Warmond 2009" op dit perceel noodzakelijk. Met de initiatiefnemer een anterieure overeenkomst gesloten en eind november is het ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegd. De bestemmingsplanprocedure is bijna afgerond, op 19 mei 2022 ligt het bestemmingsplan ter vaststelling voor aan de gemeenteraad van Teylingen.

<u>Facilitaire projecten; initiatief- of onderzoeksfase</u>

Project	Boekwaarde 1-1-2021	2021			Boekwaarde 31-12-2021	V/N
		Kosten	Opbrengsten	Resultaat		
De Gouverneur (vml Rabobank)	7.734	9.450	0	0	17.184	N
De Waaier	18.310	57.064	0	0	75.374	N
Hortusplein/Westerstraat	20.197	24.192	0	0	44.389	N
Hoofdstraat 63	0	2.326	0	0	2.326	N
Hoofdstraat 147 De Oude Tol	0	95	0	0	95	N
Koetsiersweg 7	3.115	0	0	0	3.115	N
Nieuw Boekhorst	199.867	370.786	0	0	570.653	N
Vinkenbaan 4	0	8.283	0	0	8.283	N
Totaal	**249.223**	**472.196**	**0**	**0**	**721.419**	N

Bij deze projecten wordt toegewerkt naar een anterieure overeenkomst. De projectleiding heeft aangegeven de kosten in dit stadium al inzichtelijk te willen maken. Wanneer het tot een overeenkomst komt worden deze kosten, naar verwachting, volledig verrekend met de ontwikkelaar. Niet verrekenbare kosten worden uiteindelijk afgeboekt t.l.v. het rekeningresultaat. Voor het project Nieuw Boekhorst is een

budget beschikbaar gesteld van in totaal € 495.000. Naar verwachting worden de uiteindelijke kosten van Nieuw Boekhorst verrekend tussen partijen. Rekening houdend met het budget Nieuw Boekhorst wordt er vooralsnog een bedrag van € 176.000 aangemerkt als risico.

Warme gronden

Definitie: de door de gemeente verworven gronden met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie door de Raad is vastgesteld.

Op basis van de wijziging van het BBV in 2016 worden deze warme gronden verantwoord onder materiele vaste activa en wel tegen de verwervingskosten. Het toerekenen (activeren) van andere kosten is niet toegestaan.

Ingeval van duurzame waardevermindering vindt afwaardering plaats naar de waarde volgens de geldende bestemming. Voor gronden die zijn verworven en waarvoor nog geen bestemmingswijziging is doorgevoerd kan dit betekenen dat er (tijdelijk) een forse afwaardering moet plaatsvinden, die grotendeels kan worden teruggedraaid zodra tot de bestemming van bouwgrond wordt besloten. Dit leidt met name bij de gebiedsontwikkeling tot ongewenste effecten, zoals grote fluctuaties in de waardering van deze gronden, en als gevolg daarvan het resultaat en de financiële positie van de gemeente.

Project Hoofdstraat, locatie Langeveld

Voor de uitbreiding van het sportpark (tennisvereniging STV) en de ruimteclaims van dit project op de locatie Langeveld heeft de gemeenteraad in april 2021 een voorstel (geamendeerd) aangenomen. Kern van dit voorstel is dat een stedenbouwkundige verkenning wordt opgesteld met meerdere scenario's voor woningbouw op de locatie Langeveld en de uitbreiding van STV en dat deze verkenning vervolgens - voorzien van een financiële doorrekening - aan de raad wordt voorgelegd. Inmiddels wordt gewerkt aan de stedenbouwkundige verkenning, waarbij naast de verschillende scenario's ook de duurzaamheidsopgave en de ambities uit het woonprogramma worden meegenomen. Aansluitend hierop worden de financiële consequenties van de stedenbouwkundige scenario's in beeld gebracht.
Risico's:
Afhankelijk van de besluitvorming over de ruimteclaim tot uitbreiding van het sportpark kan sprake zijn van verkleining van het ontwikkelgebied en daarmee een lagere opbrengstpotentie voor de locatie Langeveld. Een lagere opbrengstpotentie heeft naar alle waarschijnlijkheid tot gevolg dat de taakstellende bijdrage vanuit Langeveld aan het RIF niet volledig kan worden gerealiseerd.

Project	Voorraad m2	Boekwaarde 1-1-2021	Vermeerdering gebracht	Vermindering te brengen	Boekwaarde 31-12-2021	prijs m2
Hoofdstraat, locatie Langeveld	35.470	1.874.470	30.245	0	1.904.715	54

Materiële Vaste Activa (MVA)

Definitie: over grond als materiële vaste activa wordt gesteld, dat deze grond een vaste bestemming heeft en niet in een transformatieproces zit. Dit geldt ook voor gronden die anticiperend en strategisch zijn aangekocht maar waarbij geen sprake is van gebiedsontwikkeling. Bij grond als materiële vaste activa gaat het veelal om ondergrond van gebouwen, wegen, parken, pleinen of van land-/bosbouwgronden.

In deze paragraaf Grondbeleid wordt verder niet ingegaan op grond als materiële vaste activa.

Reserves en voorzieningen

Definitie reserves: deze worden aangehouden als buffer voor risico's, om lasten te egaliseren en om te sparen voor toekomstige uitgaven.

Definitie voorziening: er is een bedrag apart gezet voor een toekomstige uitgave die onvermijdelijk is, maar waarvan tijdstip en omvang niet exact bekend is.

Het meest essentiële verschil tussen een reserve en een voorziening is dat bij een reserve de Raad de bestemming ervan kan wijzigen. Er is sprake van vrije besteedbaarheid. Bij een voorziening kan dat niet, er is sprake van verplichte bestedingsrichting.

Reserve grondexploitatie

De stand van de reserve bedraagt per 31 december 2021 afgerond € 13.000,-. De komende jaren vinden hierop geen mutaties plaats. Resultaten uit de grondexploitaties, vooralsnog alleen die van Terrein Langeveld , worden gebruikt voor de vulling van de Reserve Investeringsstrategie Holland Rijnland.

Regionaal Investering Fonds (RIF)

In onderstaande tabel staan de verwachte opbrengsten uit grondexploitaties en verkoop van gemeentelijke gebouwen. De opbrengsten worden gestort in de Reserve Investeringsstrategie Holland Rijnland. De jaarlijkse bijdrage aan het regionaal Investeringsfonds t/m 2024 bedraagt € 731.905 per jaar en wordt onttrokken aan deze reserve.

Opbrengsten	2021	2022	2023	2024
Grondexploitatie:				
Terrein Langeveld			915.000	
Narcissenlaan/Bloementuin		0		
Vastgoed:				
Stationslocatie		pm		
Kastanjehof, St. Antoniuslaan 24A				750.000
Brandweerkazerne				
Oude Raadhuis				
Woonhuis				
Grand cafe Oude School				
Bedrijfswoning SEC				
Sikkens Experience Center				
Lokatie de Woezel	300.000			
Totaal verwachte opbrengsten	**300.000**	**0**	**915.000**	**750.000**

Verloop RIF	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	1.259.981	828.076	96.171	279.266
Stortingen uit opbrengsten	300.000	0	915.000	750.000
Afdracht aan de regio	-731.905	-731.905	-731.905	-731.905
Stand per 31 december	**828.076**	**96.171**	**279.266**	**297.361**

De reserve wordt gevoed uit de (incidentele) opbrengsten van grond-/vastgoedverkopen. Vanuit Langeveld is nu rekening gehouden met een bijdrage van € 0,9 miljoen. Afhankelijk van de definitieve ontwikkeling kan dit getal nog wijzigen. De bijdrage vanuit Narcissenlaan/Bloementuin is teruggebracht naar € 0. Op grond van de voorliggende herziening van deze grondexploitatie sluit het project negatief waardoor er een voorziening moest worden getroffen. In de P&C cyclus van 2022 is het erg belangrijk m.b.t. het RIF de vinger aan de pols te houden en waar nodig hierover nader te rapporteren.

Voorzieningen

Voor de projecten Hooghkamer en Bloementuin/Narcissenlaan is per 31-12-2021 een voorziening getroffen.

Project	Voorziening 1-1-2021	Mutatie 2021 bij	af	Voorziening 31-12-2021
Hooghkamer	978.530	0	42.704	935.826
Bloementuin / Narcissenlaan	0	95.264	0	95.264
totaal	**978.530**	**95.264**	**42.704**	**1.031.090**

Weerstandsvermogen

Naast alle andere gemeentelijke risico's worden ook alle in deze paragraaf Grondbeleid benoemde risico's in de paragraaf weerstandsvermogen integraal verwerkt. De paragraaf weerstandsvermogen schept inzicht in de actuele risico's en het vermogen van de gemeente om deze risico's op te kunnen vangen. Een risico is een onzekere gebeurtenis die effect heeft op het kunnen behalen van een doelstelling. Risico's kunnen zowel intern als extern zijn.

Categorie	Project risico's
Bouwgrond in exploitatie (BIE)	70.000
Faciliterend grondbeleid	176.000
Warme gronden (MVA)	0
Totaal	246.000

3.8 Paragraaf Duurzaamheid

Beleidstext

Op mondiaal, landelijk en regionaal/lokaal niveau zijn de noodzaak en de urgentie om te ontwikkelen naar een duurzamere samenleving alleen maar duidelijker geworden. De impact van klimaatverandering wordt steeds groter, en ondanks alle inspanningen is het wereldwijde niveau van CO2-uitstoot nog niet omlaag gebracht. Ook de grondstoffencrisis wordt alleen maar groter, en de corona-pandemie heeft pijnlijk zichtbaar gemaakt hoe groot de sociale verschillen wereldwijd zijn en hoe groot de gevolgen daarvan.
Inmiddels zijn er op verschillende schaalniveaus concrete afspraken gemaakt: het Nationaal Energieakkoord (2013), het klimaatakkoord Parijs (2015), het Energieakkoord Holland Rijnland (2017), het Nationale Klimaatakkoord (2019) en het Convenant Aardgasvrij (2018) Daarnaast zijn het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie en het Rijksbrede programma Circulaire Economie in werking getreden en is een Deltaplan Biodiversiteit opgesteld.
De uitdaging voor Teylingen is om met oog voor deze nationale ambities, die nadrukkelijk verbonden zijn met problemen op wereldschaal, de eigen activiteiten een bijdrage naar vermogen te laten zijn. Om die reden is Teylingen in 2020 ook Global Goals gemeente geworden.
In 2020 is het nieuwe plan Duurzame Ontwikkeling Teylingen 2020-2024, voorzien van een uitvoeringsprogramma, goedgekeurd door de raad van Teylingen. In dit plan is de ambitie om als Global Goals gemeente te gaan werken gebruikt bij de opzet van de activiteiten en de koppeling daarvan aan de Sustainable Development Goals.

In 2021 is deze situatie niet gewijzigd en de urgentie alleen maar toegenomen. Aan de hand van het uitvoeringsprogramma zijn in 2021 veel acties uitgevoerd. Een jaarverslag daarover zal nog volgen.

Duurzaamheidsdoel en brede benadering

Teylingen wil in 2030 100% duurzaam zijn als gemeentelijke organisatie. Daarmee legt de gemeente de lat voor zichzelf hoog. Als gemeenschap Teylingen staan we op 21e plaats van de TELOS-ranglijst van alle Nederlandse gemeenten. We ambiëren een top-10 positie. Over de periode 2014-2021 staan we bovendien in de top-10 van sterkste stijgers.

De energietransitie van Teylingen

Teylingen heeft het Energieakkoord Holland Rijnland 2017-2025 in 2017 ondertekend.
Hierin is de gezamenlijke ambitie gesteld om in 2050 energieneutraal te zijn. De definitie van energieneutraal die hierbij gehanteerd wordt, is: het energieverbruik binnen de regio wordt volledig gedekt door energie uit duurzame energiebronnen of restbronnen, waarvan minstens 80% uit onze eigen regio komt. De resterende 20% wordt ingevuld door onder andere restwarmte of geothermie uit de nabijheid van onze regio.
De uitwerking van deze ambities in de Regionale Energiestrategie, de transitievisie Warmte en in een lokale energiestrategie met focus op de uitvoering van activiteiten, zal in 2021 worden afgerond met een versie 1.0.

De energietransitie is in 2021 verregaand in de steigers gezet om vanaf 2022 ook volop aan de uitvoering van acties te gaan werken.

Brede benadering

Behoud van natuur, beschikbaarheid van grondstoffen, energie, gezondheid, voedselzekerheid en voldoende kwaliteit van het bestaan van vele mensen zijn mondiale vraagstukken. De gemeente Teylingen ziet dat en wil zijn verantwoordelijkheid nemen. Dat vraagt aandacht en actiegerichtheid op duurzame ontwikkeling in brede zin: beheer, behoud en ontwikkeling van ecologische, economische en sociale waarden.
Wij gaan dus uit van duurzaamheid in brede zin: sociale, fysieke en economische duurzaamheid moeten op integrale wijze gecombineerd worden. Het gaat om de combinatie van de drie P's: *people, planet* en *profit.* De gedachte is dat als deze drie aspecten in evenwicht zijn, er sprake is van een echt duurzame ontwikkeling.
Uitgangspunt bij duurzame ontwikkeling is, dat in behoeften van de huidige generatie wordt voorzien zonder dat daarmee de behoeften van toekomstige generaties in gevaar worden gebracht.
We zijn als Global Goals gemeente daarom gericht op de doelstellingen die door de VN zijn vastgesteld. Nederland is mede-ondertekenaar van deze doelstellingen.

Duurzaamheid in relatie tot de programma's van de gemeente

Het is onmiskenbaar dat duurzame ontwikkeling maatschappelijk gedragen moet worden, betrokkenheid van inwoners, bedrijven en instellingen is erg belangrijk. Veel zal afhangen van de inzet van de gemeente zelf maar evenzeer van maatschappelijke partners zoals bewoners, ondernemers en instellingen als zorg en onderwijs.

Dit doen wij aan de hand van de volgende strategie:

- De gemeente **stimuleert en faciliteert** bewoners, bedrijven, bezoekers, maatschappelijke partners, buurtgemeenten, regionale samenwerking, om actief te werken aan een duurzame samenleving. Met kennis, met netwerken, met geld waar dat effectief bijdraagt aan onze duurzame doelstellingen.
- De gemeente **benut haar verbindingen en relaties** waar mogelijk om duurzame ontwikkelingen bij alle partnerpartijen te bevorderen. Bijvoorbeeld met woningcorporaties waarmee we willen samenwerken aan de verduurzaming van sociale huurwoningen.
- Duurzame ontwikkeling is een speerpunt en meetlat bij alles wat de gemeente doet. Het is daarom belangrijk om **duurzame ontwikkeling te integreren in de gemeentelijke organisatie van Teylingen** en het daarmee ook terug te laten komen in alle onderdelen van de begroting.

De samenwerking met de gemeenschap van Teylingen hebben we in 2021 verder ontwikkeld, onder andere via de inzet van het regionale platform De Groene Uitdaging. Via dat platform verbinden we initiatiefnemers en actieve duurzame inwoners met elkaar en de regio;

Budgetten

Voor de uitvoering van het nieuwe programma is een budget beschikbaar. En de komende jaren komt budget voor duurzame ontwikkelingen ook steeds meer terug bij de afdelingen die zo'n duurzame ontwikkeling ook integreren in de eigen werkzaamheden.Investeringsmaatregelen die voortvloeien uit het nieuwe plan worden separaat aan de raad voorgelegd. Ook onvoorziene projecten worden separaat in de kadernota en begroting opgevoerd.

Rapportage

Jaarlijks wordt een rapportage opgesteld over de bereikte resultaten. Op basis daarvan kunnen de plannen waar nodig worden bijgesteld, omdat ontwikkelingen rondom duurzaamheid snel gaan.

Een jaarverslag over 2021 zal in het voorjaar van 2022 verschijnen.

3.9 Paragraaf Corona

Sinds het uitbreken van de Covid-19 pandemie is er veel veranderd in de wereld. De maatschappelijke en economische gevolgen van de daaropvolgende crisis zijn groot en verstrekkend. De gemeente en HLTsamen hebben een enorme inspanning geleverd om met de inwoners en ondernemers zo goed mogelijk om te gaan met de beperkende maatregelen. De hogere uitgaven die door Teylingen zijn gedaan kunnen daarbij opgevangen worden door de middelen die het Rijk en de gemeente beschikbaar heeft gesteld.

Financieel effect corona op 2021 van de gemeente Teylingen

De basis voor de financiële effecten is de corona monitor, die per kwartaal wordt opgesteld en gedeeld met de raad. In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de middelen die beschikbaar zijn gesteld door het Rijk en de gemeente (steunfonds). In de kolom ernaast zijn de uitgaven opgenomen in 2021 door Teylingen. De uitgaven en lagere inkomsten aan corona zijn dus binnen de beschikbare middelen gebleven. Het overzicht voor Teylingen ziet er als volgt uit:

bedragen x € 1.000-

Categorie corona kosten	Beschikbare middelen	Werkelijke uitgaven	Saldo
Lokale culturele voorzieningen	993	81	912
Gemeentelijk schuldenbeleid	38	-	38
Bijzondere bijstand	13	-	13
Diverse pakketten sociaal domein	177	3	174
Ouderen en kwetsbare groepen	142	-	142
TONK	326	27	299
TOZO	1.802	1.198	604
Re integratie en Participatie	27	-	27
Veiligheid en handhaving	136	492	-357
Buurt en dorpshuizen	16	-	16
Sport en bewegen (buiten)	20	20	-
Verkiezingen	102	87	15
Diverse kleine uitgaven	-	45	-45
Doorbelasting kosten HLT	711	416	295
Derving inkomsten (evenementen)	31	22	9
Afvalverwerking: oud papier	58	61	-3
COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	127	-	127
SPUK IJZ, huur ijsbanen en zwembaden	406	406	-
Specifieke uitkering vantilatie in scholen (SUVIS)	180	-	180
Totaal	**5.306**	**2.858**	**2.447**

Voor de verschillende kosten die de gemeente maakt voor de uitvoering van verschillende steunmaatregelen, wordt de gemeente gecompenseerd door het Rijk. Enerzijds via de algemene uitkering, maar ook door subsidies die bij het Rijk aangevraagd kunnen worden voor de uitvoering van specifiek beleid (SISA). Voor de ontvangen middelen die verantwoord moeten worden volgens de SISA, geldt dat de overgebeleven middelen zijn opgenomen op de balans.

4. Financiële jaarrekening

Wettelijk kader
De Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten scheppen het wettelijk kader voor de financiën van gemeenten.
In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn eisen gesteld aan de specifieke informatie die moet zijn opgenomen in de financiële jaarrekening. De bedoeling hiervan is om de transparantie van de gemeentelijke jaarrekening te verhogen. Deze verplichte onderwerpen zijn de uitgangspunten voor de structuur van de jaarrekening.

6. De uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting.

7. Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Provinciaal toezicht
De provincie heeft de taak toezicht te houden op de gemeenten. Om in aanmerking te komen voor de meest lichte vorm van toezicht (repressief toezicht) hebben Gedeputeerde Staten de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- De begroting 2022 moet in evenwicht zijn of, als dat niet het geval is, moet de gehele meerjarenraming in evenwicht zijn.
- De jaarrekening 2021 moet in evenwicht zijn; als de jaarrekening niet in evenwicht is, kan dat, afhankelijk van de aard en/of omvang van het tekort, van invloed zijn bij de bepaling van het toezichtregime.
- De vastgestelde jaarrekening 2021 en de begroting 2022 moeten tijdig, respectievelijk vóór 15 juli 2022 en 15 november 2021, aan de provincie zijn toegezonden.

Met het hiervoor genoemde evenwicht wordt 'materieel evenwicht' bedoeld. Dit houdt in dat structurele lasten moeten worden gedekt door structurele baten.

Door vaststelling van de jaarrekening in de vergadering van 7 juli 2022, tijdige inzending en het materiële evenwicht van de jaarrekening wordt aan de eisen voldaan.

4.1 Balans

Activa	PER 31-12-2021	PER 31-12-2020
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
Kosten van agio en disagio	0	14.064
Kosten onderzoek en ontwikkeling	122.303	146.008
Bijdragen aan activa van derden	267.789	306.160
Totaal immateriële vaste activa	390.093	466.232
Materiële vaste activa		
Investeringen met een economisch nut		
Gronden en terreinen	11.617.246	11.587.000
Woonruimten	0	0
Bedrijfsgebouwen	25.224.121	25.661.627
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	11.275.595	11.267.979
Vervoermiddelen	189.306	278.014
Machines, apparaten en installaties	3.236.601	2.430.884
Overige investeringen met een economisch nut	2.166.990	2.414.117
	53.709.858	53.639.621
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut		
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	17.377.350	17.945.110
	17.377.350	17.945.110
Investeringen ec. nut, waarvoor ter bestrijding van kosten een heffing kan worden geheven		
Gronden en terreinen	390.513	390.513
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	10.698.158	11.019.147
Machines, apparaten en installaties	1.695.607	1.732.850
	12.784.279	13.142.510
Totaal materiële vaste activa	83.871.486	84.727.241
Financiele vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	277.259	277.259
Leningen aan woningbouwcorporaties	1.971.786	3.619.041
Leningen aan deelnemingen	25.200.000	25.200.000
Leningen aan overige verbonden partijen	3.492.465	0
Overige langlopende leningen u/g	7.350.253	7.149.689
	38.291.763	36.245.989
Totaal vaste activa	122.553.343	121.439.462
Vlottende activa		
Voorraden		
In exploitatie genomen bouwgronden	2.194.428	2.507.970
Voorziening grondexploitatie	-95.264	
	2.099.164	2.507.970
Uitzettingen met rentetyp. looptijd korter dan 1 jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	11.169.317	14.977.500
Rekening-courantverhouding met het Rijk	11.811.069	0
	22.980.387	14.977.500
Overige vorderingen	5.852.237	1.172.729
Voorziening voor dubieuze debiteuren	-98.000	-88.000
	5.754.237	1.084.729
Totaal uitzettingen met rentetyp. looptijd korter dan 1 jaar	28.734.623	16.062.229
Overlopende activa		
Nog te ontvangen bijdr. ov. overheid met een spec. doel	7.561.901	860.023
Overige overlopende activa	1.304.781	3.322.494
	8.866.683	4.182.516
Liquide middelen		
Kassaldi	7.114	2.431
Banksaldi	534.767	414.871
	541.881	417.301
Totaal vlottende activa	40.242.352	23.170.017
Totaal generaal	162.795.694	144.609.479

Passiva	PER 31-12-2021	PER 31-12-2020
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserves	61.275.427	61.985.962
Bestemmingsreserves	21.332.057	22.587.479
Nog te bestemmen resultaat	2.523.696	553.565
	85.131.180	85.127.006
Totaal eigen vermogen	85.131.180	85.127.006
Voorzieningen		
Egalisatievoorzieningen	3.004.097	3.091.875
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	2.924.498	3.127.754
Van derden verkregen midd. die spec. besteed moeten worden	4.796.086	5.326.083
Voorziening grondexploitatie	935.824	978.530
	11.660.505	12.524.242
Vaste schulden met een rentetyp. looptijd van 1 jaar of langer		
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse banken en overige fin. instellingen	50.371.564	24.219.694
Waarborgsommen	32.095	31.720
	50.403.660	24.251.414
Totaal vaste passiva	147.195.345	121.902.663
Vlottende passiva		
Netto-vlott. schulden met rentetyp. looptijd < 1 jaar		
Kasgeldleningen	5.000.000	8.000.000
Bank- en girosaldi	0	0
Overige schulden	2.325.438	2.506.793
	7.325.438	10.506.793
Overlopende passiva		
Vooruitontvangen bijdragen van het Rijk	1.033.460	
Vooruit ontvangen bijdr. ov. overheid met een spec. doel	3.484.948	2.176.524
Faciliterend grondbeleid	1.934.058	1.404.886
Overige overlopende passiva	1.822.446	8.618.613
	8.274.912	12.200.023
Totaal vlottende passiva	15.600.350	22.706.816
Totaal generaal	162.795.694	144.609.479
Waarborgen voor uitstaande geldleningen	54.649.000	58.775.000

4.2 Totaaloverzicht resultaat per programma

In onderstaand overzicht treft u voor de programmarekening 2021, in één totaaloverzicht, de baten en lasten en de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma, inclusief de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien, aan.

Bedragen x € 1.000

		Rekening	Begroting	Begroting na wijziging	Rekening
		2020	2021	2021	2021
Programma 1. Prettig wonen voor iedereen	Lasten	-17.711	-22.313	-21.122	-19.840
	Baten	6.977	9.256	8.568	9.021
Saldo		-10.732	-13.056	-12.553	-10.820
Programma 2. Energiek en sociaal Teylingen	Lasten	-45.006	-39.785	-46.906	-43.275
	Baten	11.186	6.471	8.895	8.605
Saldo		-33.821	-33.312	-38.012	-34.670
Programma 3. Ondernemend en bruisend Teylingen	Lasten	-2.019	-1.940	-2.872	-2.168
	Baten	665	337	489	592
Saldo		-1.353	-1.603	-2.384	-1.576
Programma 4. Duurzaam denken en doen	Lasten	-7.055	-6.389	-7.002	-7.055
	Baten	8.327	7.593	7.745	8.159
Saldo		1.272	1.204	743	1.104
Programma 5. Modern bestuur optimale dienstverlening	Lasten	-4.494	-4.184	-3.787	-3.559
	Baten	733	712	1.219	1.073
Saldo		-3.760	-3.473	-2.568	-2.486
Saldo programma's		**-48.394**	**-50.240**	**-54.774**	**-48.448**
Algemene dekkingsmiddelen:					
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	Saldo	46.498	46.755	48.713	50.134
Belastingen overig	Saldo	3.117	3.230	3.230	3.225
Overhead	Saldo	-10.063	-9.899	-12.445	-11.723
Overige baten en lasten	Saldo	-143	229	656	-202
OZB niet-woningen	Saldo	1.772	1.944	1.944	2.167
OZB woningen	Saldo	3.560	4.091	4.091	3.686
Parkeerbelasting	Saldo	10	11	11	14
Treasury	Saldo	1.211	896	1.126	1.149
Vennootschapsbelasting	Saldo	2			2
Saldo algemene dekkingsmiddelen		**45.964**	**47.257**	**47.326**	**48.452**
Saldo voor resultaatbestemming		**-2.431**	**-2.984**	**-7.447**	**4**

Stortingen in reserves					
1. Prettig wonen voor iedereen	Lasten	5	-63	-178	-579
2. Energiek en sociaal Teylingen	Lasten	37	-15	-96	-96
3. Ondernemend en bruisend Teylingen	Lasten	-272	0	0	0
4. Duurzaam denken en doen	Lasten	0	0	0	0
5. Modern bestuur optimale dienstverlening	Lasten	0	0	-320	-350
Totaal stortingen in reserves		**-230**	**-78**	**-594**	**-1.025**

Onttrekkingen reserves					
1. Prettig wonen voor iedereen	Baten	1.479	1.491	1.710	1.482
2. Energiek en sociaal Teylingen	Baten	880	797	2.485	818
3. Ondernemend en bruisend Teylingen	Baten	408	505	1.447	779
4. Duurzaam denken en doen	Baten	100	40	40	0
5. Modern bestuur optimale dienstverlening	Baten	0	208	282	224
Algemene dekkingsmiddelen	Baten	346	202	242	242
Totaal onttrekkingen uit reserves		**3.213**	**3.243**	**6.206**	**3.545**

Resultaat na bestemming	**554**	**180**	**-1.834**	**2.524**

4.3 Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft. De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke. Personele kosten worden niet geactiveerd, tenzij deze objectief direct aan een investering kunnen worden toegerekend. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op een andere wijze een verplichting opgenomen.

Vaste activa

Waardering en afschrijving vaste activa

1. Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief worden lineair in maximaal 5 jaar afgeschreven.
2. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.
3. Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 10.000,- worden in beginsel niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.
4. Bij de waardering van de vaste activa worden bijdragen van derden die in directe relatie staan met het actief in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
6. Investeringen worden lineair afgeschreven.
7. Afschrijven van een investering beginnen in het jaar volgend op het jaar waarin het actief wordt opgeleverd.
8. Aan een investering wordt rente toegerekend over de boekwaarde op de eerste dag van het jaar. De rente wordt berekend met het omslagpercentage. Voor 2020 is dit 0%.
9. Bij het bepalen van de afschrijvingen wordt de componentenbenadering gehanteerd. De componentenbenadering houdt in dat verschillende samenstellende delen van een materieel vast actief afzonderlijk worden afgeschreven op basis van het individuele waardeverloop van die delen. Per samenstellend deel kunnen de economische gebruiksduren namelijk verschillen.
10. Afschrijvingsbeleid materiële vaste activa met economisch nut:

- max. 80 jaar:	Rioleringen en duikers
- 40 jaar:	(ver)nieuwbouw woonruimten, schoolgebouwen, kantoren en bedrijfsgebouwen en parkeergarage
- 10 jaar:	Tijdelijke gebouwen/ noodlokalen/ loodsen/ opslagplaatsen
- 25 jaar:	Renovatie, restauratie en aankoop woonruimten, schoolgebouwen, kantoren en bedrijfsgebouwen en parkeergarage
- 15 jaar:	Technische installaties in schoolgebouwen, kantoren en bedrijfsgebouwen
- 10 jaar:	Inventaris schoolmeubilair en veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen
- 20 jaar:	Motorvaartuigen
- 40 jaar:	Begraafplaats
- 25 jaar:	Uitbreidingen begraafplaats
- 5 jaar:	Hardware
- 3 – 5 jaar:	Software en randapparatuur
- 7 jaar:	Tractie

Het college kan in bijzondere gevallen beargumenteerd afwijken van de bovenstaande afschrijvingstermijnen. Overige niet genoemde investeringen worden zo veel mogelijk volgens bovenstaande richtlijnen geactiveerd.

Warme gronden

Gronden verworven met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld, worden in de regel geduid als 'warme gronden'. Conform de notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) worden deze verantwoord onder materiele vaste activa (artikel 52 lid 1 onderdeel a BBV) tegen de verwervingskosten. Het toerekenen (activeren) van andere kosten is daarbij niet toegestaan.
In de bepaling of er bij deze 'warme gronden' sprake is van een duurzame waardevermindering, zoals bedoeld in artikel 65 BBV lid 1, kan onder de volgende cumulatieve voorwaarden uitgegaan worden van de waarde in toekomstige bestemming in plaats van de geldende bestemming:

- de gronden moeten deel uitmaken van een door de gemeenteraad vastgestelde visie of masterplan voor (een) concrete en binnen afzienbare tijd te starten grondexploitatie(s), waarin de gebiedsontwikkeling van totaalplan naar deelgrondexploitaties is vastgelegd;
- de gebiedsontwikkeling mag niet zodanig conflicteren met de uitkomst van de inventarisatie van bedreigingen die de ontwikkeling in de weg kunnen staan, bijvoorbeeld op het gebied van milieu of bereikbaarheid;
- de visie / het masterplan mag niet strijdig zijn met beleid van de provincie en/of rijk;
- er is een betrokkenheid bij de gebiedsontwikkeling van provincie of rijksoverheid;
- het mag alleen gaan om gebiedsontwikkeling voor de bouw van woningen en niet voor bedrijfsterreinen;
- periodiek (minimaal eens in de 2 jaar) worden de gronden getaxeerd tegen de waarde volgens de toekomstige woningbouwbestemming, met inachtneming van de inherente onzekerheden van de ontwikkelmogelijkheden.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.
Deelnemingen worden tegen de marktwaarde gewaardeerd indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs.
Leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Vlottende activa

Voorraden onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex, inclusief grondexploitatie-begroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd.
De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een afwaardering naar de lagere marktwaarde verantwoord of wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat getroffen. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs worden daarnaast een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen en is de werkelijk over vreemd vermogen betaalde rente over het boekjaar toegerekend. De rente is toegerekend over de boekwaarde van de grondexploitatie per 1 januari van het betreffende boekjaar.
Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de kosten en de opbrengsten winst genomen. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

De verliezen op grondexploitaties worden voorzien zodra deze bekend zijn. De voorziening wordt gewaardeerd op de nominale waarde.

Vorderingen en overlopende activa
De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald. Onder de nog te ontvangen bedragen zijn de gemaakte voorbereidingskosten voor faciliterende exploitatieplannen of nog te sluiten anterieure overeenkomsten als nog te verrekenen posten opgenomen indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

1. De kosten moeten passen binnen de kostensoortlijst Wro/BRo en;
2. De kosten mogelijk maximaal 5 jaar als overige nog te ontvangen bedragen blijven staan; na maximaal 5 jaar moet het kostenverhaal zijn gerealiseerd dan wel dienen de kosten te worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat; en
3. Er is een besluit door de raad of het college genomen tot het maken van voorbereidingskosten voor faciliterend . grondbeleid in een aangewezen gebied voor het ontwikkelen van het exploitatieplan of tot het sluiten van een anterieure overeenkomst.

Liquide middelen en overlopende posten
De liquide middelen en overlopende posten worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Onderscheid tussen reserves en voorzieningen
In het Besluit Begroting en Verantwoording is een onderscheid gemaakt tussen reserves en voorzieningen. De reserves worden weer onderscheiden in algemene reserve en bestemmingsreserves.

Algemene reserve: alle reserves, niet zijnde een bestemmingsreserve.
Bestemmingsreserve: een reserve waaraan het bestuur een bepaalde bestemming heeft gegeven.
Voorziening: een voorziening is een deel van het vermogen dat afgezonderd is wegens

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs ingeschat kunnen worden;
- op de balansdatum bestaande risico's m.b.t. bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs ingeschat kan worden;
- kosten die in een volgend jaar zullen worden gemaakt mits het maken van de kosten zijn oorsprong mede vindt in het (lopende) jaar of in een voorafgaand jaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal jaren.

Van een voorziening is dus sprake als het gaat om te kwantificeren financiële verplichtingen of risico's. Elke voorziening moet de omvang hebben van de betreffende verplichting of het betreffende risico. Het gaat bij voorzieningen om min of meer onzekere verplichtingen die te zijner tijd tot schulden kunnen worden, zoals bijvoorbeeld wachtgeld- en belastingverplichtingen, pensioenverplichtingen, garantieverplichtingen en dergelijke. Ook kunnen voorzieningen betrekking hebben op verplichtingen, samenhangend met het in de tijd onregelmatig gespreid zijn van bepaalde kosten, zoals bijvoorbeeld groot onderhoud. Indien de financiële verplichtingen of risico's niet te kwantificeren zijn dan dienen deze zaken vermeld te worden in de risicoparagraaf.

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Pensioenen en andere lange termijn-personeelsbeloningen
Het pensioenfonds waarbij de gemeente Teylingen is aangesloten (ABP) geeft aan dat zij geen waardering conform Richtlijn voor de Jaarrekening 271 kan maken, aangezien zij geen betrouwbare en consistente splitsing kan maken van de fondsbeleggingen en pensioenverplichtingen tegenover deelnemers, ex-deelnemers en slapers van de diverse bij het fonds aangesloten werkgevers. De gemeente heeft bij eventuele tekorten in het pensioenfonds geen verplichting tot aanvullende bijdragen anders dan toekomstige premieverhogingen.

Gebruik van schattingen
Bij het opstellen van de jaarrekening dient het bestuur, in overeenstemming met de algemeen aanvaarde grondslagen, bepaalde schattingen en veronderstellingen te doen die mede bepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen afwijken van deze schattingen.

Rentetoerekening aan reserves en voorzieningen
Aan reserves en voorzieningen wordt geen rente toegerekend.

Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met betaalde aflossingen. Vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

4.4 Toelichting op de balans

Vaste activa

De vaste activa worden onderscheiden in:

A. Immateriële vaste activa: dit betreft o.a. boekwaarde van de planstudiefase voor de hoogwaardige openbaar vervoersverbinding in Teylingen voor een bedrag van € 119.722, de restantboekwaarde van het onderzoek naar de verbouwing van de Raadzaal Voorhout van € 2.581, een restantboekwaarde van een investeringssubsidie voor tennisbanen van SV Voorhout van € 93.300 en tot slot een restantboekwaarde van € 174.490 van de subsidie voor de uitbreiding van de verenigingsruimte van de Biljartvereniging Agnes. Het totaal van de immateriële vaste activa bedraagt € 390.093.

B. Materiële vaste activa met een economisch nut: gronden en terreinen, gebouwen, weg- en waterbouwkundige werken, vervoermiddelen en machines etc. en overige investeringen. Het totaalbedrag in de eindbalans bedraagt € 53.709.858.

C. Materiële vaste activa met een maatschappelijk nut: weg- en waterbouwkundige werken. Het totaalbedrag in de eindbalans bedraagt € 17.377.350.

D. Investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van kosten een heffing kan worden geheven. Het totaalbedrag in de eindbalans bedraagt € 12.784.279.

E. Financiële vaste activa: dit betreft aandelen, deelnemingen en verstrekte langlopende leningen. Bij aandelen en deelnemingen gaat het niet om maximale winst doch om instandhouding van instanties of bedrijven die nut opleveren voor de gemeente zoals nutsbedrijven en de Bank Nederlandse Gemeenten. Het totaalbedrag op de eindbalans bedraagt € 38.291.763. Dit bedrag is als volgt te specificeren:

- kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen € 277.259
- leningen aan woningbouwcorporaties € 1.971.786
- leningen aan deelnemingen (hybride lening BNG) € 25.200.000
- leningen aan overige verbonden partijen (Alliander) € 3.492.465
- overige langlopende leningen u/g € 7.350.253

Recapitulatie verloop vaste activa (art 52 BBV) 2021

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2021	Investering	Des-investering	Afschrijvingen	Aflossingen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2021
Immateriele vaste activa							
kosten geldleningen	14.064	0	0	14.064	0	0	0
Kosten onderzoek en ontwikkeling	146.008	52.239	0	33.457	0	42.487	122.303
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	306.160	0	0	38.370	0	0	267.789
Totaal immateriële vaste activa	466.232	52.239	0	85.892	0	42.487	390.093
Materiele vaste activa (geen heffing)							
Investeringen met een economisch nut							
Gronden en terreinen	11.587.000	30.245	0	0	0	0	11.617.246
Woonruimten	0	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	25.661.627	907.035	30.000	1.314.542	0	0	25.224.120
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	11.267.979	810.369	0	802.753	0	0	11.275.595
Vervoermiddelen	278.014	0	0	88.709	0	0	189.306
Machines, apparaten en installaties	2.430.884	1.053.920	0	248.203	0	0	3.236.601
Overige investeringen	2.414.117	155.250	0	292.635	0	109.741	2.166.990
Totaal materiële vaste activa (geen heffing)	53.639.621	2.956.819	30.000	2.746.840	0	109.741	53.709.858
Investeringen ec. nut, waarvoor ter bestrijding van kosten een heffing kan worden geheven							
Gronden en terreinen met heffing	390.513	0	0	0	0	0	390.513
Gr.-weg-en waterbouwkundige werken met heffing	11.019.147	52.259	0	373.248	0	0	10.698.158
Machines, apparaten en installaties met heffing	1.732.850	101.634	0	138.877	0	0	1.695.607
Totaal materiële vaste activa (heffing)	13.142.510	153.893	0	512.124	0	0	12.784.279
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	17.945.110	8.749.760	0	360.795	0	8.956.725	17.377.350
Totaal investeringen maatschappelijk nut	17.945.110	8.749.760	0	360.795	0	8.956.725	17.377.350
Totaal materiële vaste activa	84.727.241	11.860.471	30.000	3.619.759	0	9.066.466	83.871.487
Financiele vaste activa							
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	277.259	0	0	0	0	0	277.259
Leningen aan woningbouwcorporaties	3.619.041	0	0	0	1.647.255	0	1.971.786
Leningen aan deelnemingen	25.200.000	0	0	0	0	0	25.200.000
Leningen aan overige verbonden partijen	0	3.492.465	0	0	0	0	3.492.465
Overige langlopende leningen u/g	7.149.689	2.005.895	1.741.654	0	63.677	0	7.350.253
Totaal financiele vaste activa	36.245.989	5.498.360	1.741.654	0	1.710.931	0	38.291.763
Totaal vaste activa	121.439.462	17.411.070	1.771.654	3.705.651	1.710.931	9.108.953	122.553.343

In 2021 is voor een totaalbedrag van bijna € 11.,9 miljoen geïnvesteerd in immateriële en materiële vaste activa. De voornaamste investeringen worden hieronder genoemd.

Immateriële vaste activa

Planstudiefase HOV Teylingen (onderzoekkosten)	52.239

Materiële vaste activa

Gronden

Complex Hoofdstraat/Langeveld (MVA)	30.245

De nieuwe investeringen in bedrijfsgebouwen betreffen:

Tennispark STV, parkeerplaatsen	10.140
Binnensport-accommodaties	20.733
Sticht.kst Basisschool Het Sterrenwerk Sassenheim	591.487
Gem. kst Basisschool Het Sterrenwerk Sassenheim	52.935
Uitbreiding Andreasschool Rembrandtlaan Vh	205.400
Voor Ieder1 balie verbouwing	26.339
	907.035

De investeringen in grond-, weg- en waterbouwkundige werken (economisch nut) betreffen:

GVVP P4 Aanpak parkeerproblemen	3.306
Renovatie veld 1 SV Warmunda, vervanging drainage	16.000
Renovatie veld 1 SV Warmunda	54.000
Herinr.sportpark Elsgeest:Voorbereiding grondwerk	459.888
Herinr.sportpark Elsgeest:Sportvelden	18.000
Herinr.sportpark Elsgeest:Sportaccomodaties	57.000
Ontsluiting sportpark Elsgeest 2020	5.909
Speelplaats Nicolaas Damesstraat 17	12.807
Renov. veld 9 sp.park Roodemolenpolder (toplaag)	10.800
Speelplaats Voorhof 1	34.918
Speelplaats Distelweg 19	33.484
Speelplaats Debussyhof 17	20.000
Speelplaats Willame Naghelstraat	28.528
Speelplaats Beethovenlaan 50	30.672
Hooghkamer - Molentocht (Riolering)	25.056
	810.369

De investeringen in machines, apparaten en installaties betreffen:

Verv. Openbare Verlichting obv beheerplan 2019	50.687
Verv. Openbare verlichting obv beheerplan 2020	583.110
Investeringen obv Beleidsplan Afval	369.507
Vervanging 3 perscontainers milieustraat 2020	50.616
	1.053.920

De overige investeringen (economisch nut) betreffen:

Herinr.sportpark Elsgeest:VAT-kosten	154.950
Meubilair Roodemolenpolder 2020	300
	155.250

Investeringen in grond-, weg en waterbouwkundige werken (maatsch.nut):

Uitvoeringsprogr. Leidse Ommelanden 2014-2020	2.362
LO- Het Rondje Kaag, incl. afrek. overige deelnemers	617.892
LO- Roodemolenpolder, incl. afrekeningen	144.220
LO- Boterhuispolder fase 2, incl. afrekeningen	32.770
LO- Passantenplaatsen NS station S'heim, incl. afr.	7.748
LO- Kagerzoom, incl. afrekeningen	149.472
Project Noordelijke Randweg Voorhout	201.554
Herinrichting Herenweg Warmond	744.269
Project Noordelijke Randweg Uitvoering	5.484.954
Project Kievitspark- bomen	-116.419
Reconstructie kruising Bergamoln-s Gravendamseweg	21.177
VO25 Brug Kievitspark	261
WA01 brug Oranje Nassaulaan	945.026
WA01a brug Oranje Nassaulaan	36.195
WA01b brug Oranje Nassaulaan	93.454
GVVP P4 aanpak parkeerproblemen 2019	4.145
WA St 22 Steiger Zwanburg	2.044
WA St 17 Steiger Koudenhoorn	1.392
WA NS 01 tunnel Oranje Nassaulaan	5.590
Uitbreiding fietsenstallingen Station Sassenheim	23.715
Onderhoudswerkzaamheden Kievitspark- wegen	30.000
GVVP B32 Maatregelen langzaamverkeer 2020	19.317
WA St 02a Steiger Heren Schouten 2020	1.501
WA St 04 Broekpolder pont 2020	479
WA St 05 Zijldijk pont 2020	500
WA 07 Brug Veerpolder 2020	826
SA 0.05 Brug Zuiderstraat 2020	913
VO 09 Brug Madeliefjespad 2020	1.370
WA 22 Brug Schoonoord 2020	457
WA 29 Brug Broekmolen 2020	1.087
Vervangen duikers 2020	10.107
Walbeschoeiing 2020	636
Uitvoeringspogramma 2020	17.700
Boekhorstlaan	50.275
Bloemenschans - Bomen	37.400
Walbeschoeiing 2021	5.412
Uitbreiding fietsenstalling Station Veiligheid SH	13.663
Inrichting en verharding Churchilllaan	156.295
	8.749.760

<u>De nieuwe investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van kosten een heffing kan worden geheven betreffen:</u>

Vervangen drukriolering Loosterweg Voorhout	14.592
Vervangen mechanisch/electrisch BBB Kruidenschans	23.177
Kievitspark - riolering	14.490
Vervanging 15 ondergrondse containers 2018	7.085
Minicontainers 2020	94.549
	153.893

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

Deze bestaan uit:

Kapitaalinbreng GOM	65.000
Aandelen Alliander/ Netwerkbedrijf	67.090
Aandelen N.V. Bouwfonds Nederlandse Gemeenten	2.985
Deelname kapitaal B.N.G.	142.184
	277.259

In 2021 zijn hier geen wijzigingen in gekomen.

Leningen aan deelnemingen

De hybride lening aan de BNG bedraagt € 25.200.000

Leningen aan woningbouwcorporaties

Op deze leningen is in 2021 € 1.647.255 afgelost. De restanthoofdsom is € 1.971.786.

Overige langlopende geldleningen u/g

In 2021 is in totaal voor € 546.184 aan nieuwe startersleningen en voor € 275.954 aan duurzaamheidsleningen verstrekt via de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting. Eveneens is een bedrag van € 724.515, respectievelijk € 174.661 afgelost.

De overige aflossingen ad € 63.677 betreffen leningen aan diverse maatschappelijke instellingen en verenigingen.

Vlottende activa

Voorraden

De voorraden hebben betrekking op de bouwgronden in exploitatie. De waarde hiervan is per balansdatum € 2.194.221.

Onderstaand treft u de financiële ontwikkeling aan van de voorraad bouwgronden. Voor gedetailleerdere informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Grondbeleid.

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2021	Vemeerde-ringen	Veminde-ringen	Boekwaarde 31-12-2021	Verwacht verloop boekwaarde		
					Nog te realiseren kosten	Nog te realiseren opbrengsten	Eindwaarde
Faciliterend:							
- Hooghkamer	-1.643.341	3.680.770	-3.834.748	-1.797.319	3.700.886	-923.240	980.327
- overig	238.455	671.481	-136.545	773.391	0	0	773.391
totaal	-1.404.886	4.352.251	-3.971.293	-1.023.928	3.700.886	-923.240	1.753.718
In exploitatie:							
- Hooghkamer	-791.708	58.133	-13.654	-747.229	746.534	-6.000	-6.695
- Bloementuin	3.301.173	94.145	-452.373	2.942.945	1.694.379	-4.534.208	103.116
- Gemeentewerf	-1.495	0	0	-1.495	0	0	-1.495
totaal	2.507.970	152.278	-466.027	2.194.221	2.440.913	-4.540.208	94.926

De gemeentelijke grondexploitatie van Hooghkamer is, als gevolg van voorschriften van het BBV, per 1 januari 2016 gesplitst in een actief deel (gemeentelijke uitgifte) en een kostenverhaal deel (uitgifte door derden, faciliterend deel). De kosten uit de gemeentelijke grondexploitatie zijn grotendeels over de twee delen gesplitst naar rato van opbrengsten. De opbrengsten zijn verdeeld naar waarde van de uitgifte van de gemeente (actief deel) en van derden (kostenverhaal deel).

De boekwaarde van het actieve deel is opgenomen onder de voorraden (in exploitatie genomen bouwgronden). De boekwaarde van het faciliterende deel is als overlopende passiva opgenomen.

De voorziening grondexploitatie Hooghkamer bedraagt € 935.824. Deze voorziening is opgenomen aan de passivazijde onder de voorzieningen i.v.m. het negatieve saldo van het faciliterende deel (conform BBV). De voorziening grondexploitatie Bloementuin bedraagt € 95.264 en is opgenomen aan de activazijde bij de voorraden.

Uitzettingen met rente typische looptijd korter dan één jaar

Het debiteurensaldo betreffende openbare lichamen bedraagt per 31 december 2021 € 11.169.317.
Het debiteurensaldo betreffende de overige vorderingen per 31 december 2021 bedraagt in totaal € 5.852.237.
Na aftrek van de voorziening voor dubieuze debiteuren van € 98.000 bedraagt dit saldo € 5.754.237.
De vorderingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Overheidsdebiteuren	
Rijksuitkeringen	544.527
Te ontvangen bijdragen van andere gemeenten	91.569
Te ontvangen compensabele btw	10.332.567
Terug te ontvangen reïntegratiekosten	200.655
	11.169.317
Overige debiteuren	
Te ontvangen rente en aflossing	487.841
Te ontvangen huren accommodaties	394.542
Te ontvangen leges en belastingen	4.123.206
Schadeverhaal gemeentelijke eigendommen	11.889
Exploitatiebijdrage Hooghkamer	555.883
Doorbelasting aan projectontwikkeling Nieuw Boekhorst	36.891
Dwangsommen	24.000
Vergoedingen afval	20.392
Betaalde waarborgsommen	22.694
Overige debiteuren	174.899
	5.852.237

Schatkistbankieren

In december 2013 is de regelgeving omtrent het schatkistbankieren ingegaan. In deze jaarrekening wordt verslag gedaan over de uitvoering van het schatkistbankieren conform artikel 52c van het BBV. Het bedrag dat gemiddeld over een kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden (drempelbedrag) bedraagt voor het 1e en 2e kwartaal 2021 € 742.000. In verband met een wetswijziging is het drempelbedrag voor het 3e en 4e kwartaal € 1.978.000. In onderstaande tabel is aangegeven welke bedragen gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist zijn gehouden.

Drempelbedrag schatkistbankieren	2021
Lasten begroting 2021	98.884.000
Maximaal toegestaan drempelbedrag (0,75%) 1e/2e kwartaal	742.000
Maximaal toegestaan drempelbedrag 3e/4e kwartaal	1.978.000
Gemiddeld saldo buiten schatkist gehouden 1e kwartaal	455.000
Gemiddeld saldo buiten schatkist gehouden 2e kwartaal	1.182.000
Gemiddeld saldo buiten schatkist gehouden 3e kwartaal	512.000
Gemiddeld saldo buiten schatkist gehouden 4e kwartaal	495.000

De overschrijding in het 2e kwartaal is veroorzaakt door problemen bij het overboeken van de jaarlijkse opbrengst van de hybride lening naar onze rekening bij de BNG. De renteopbrengst loopt via een rekening van CACEIS in Amsterdam.

Per 31 december 2021 stond € 11,8 mln gestald bij de schatkist.

Overlopende activa

De naar 2022 overlopende activa ad € 6.202.341 betreffen de nog te ontvangen vergoedingen voor de uitvoering van werkzaamheden in de Leidse Ommelanden, subsidie voor de Noordelijke Randweg en enkele andere projecten. Het betreft de volgende instanties:

Provincie Zuid-Holland	5.232.284
Holland Rijnland	659.566
Gemeente Leiden	40.227
Gemeente Leiderdorp	20.000
Gemeente Kaag en Brasem	20.000
Overigen	30.500
	6.002.577

Van overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek doel

	Saldo 1 januari 2021	Toe-voegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31 december 2021
Overige Nederlandse overheidslichamen				
Bijdragen Uitvoeringsprogramma Leidse Ommelanden	860.023	1.138.181	0	1.998.204
Provinciale subsidie Noordelijke randweg	0	3.950.000	0	3.950.000
Bijdragen Ruïne van Teylingen	0	14.921	0	14.921
Bijdragen Koudenhoorn	0	24.793	0	24.793
Bijdragen Klaas Hennepoelpolder	0	14.659	0	14.659
Totaal	860.023	5.142.554	0	6.002.577

Verder betreffen de overlopende activa voor een bedrag van € 1.953.976 enkele nog te ontvangen vergoedingen en vooruitbetalingen, waarvoor ten tijde van de opstelling van de jaarrekening nog geen beschikking of factuur was ontvangen of verzonden.

Te ontvangen Rijks-uitkeringen	81.229
Terug te ontvangen bijdrage HLTsamen	310.766
Voorlopige afrekening ISD 2021	1.088.295
Voorlopige afrekening SOZ (TWO) 2021	160.264
Overige nog te ontvangen vergoedingen	313.423
Gemaakte kosten fac. projecten onderzoekfase	721.421
Gemaakte kosten fac. projecten uitvoeringsfase	188.709
	2.864.106

Liquide middelen

Per 31 december 2021 bedroegen de banksaldi als volgt:

BNG NL04BNGH028.51.20.530 (hoofdrekening)	356.105
BNG NL73BNGH028.51.20.549 (gem. belastingen)	95.802
BNG NL51BNGH028.51.20.557 (Publieksservice)	49.804
CACEIS NL07ISAE0000001237 v/h Kasbank	33.056
	534.767
Kassen Publieksservice	7.114

Eigen vermogen

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2021	Stortingen	Onttrekkingen	Vermindering door afschrijving	Boekwaarde 31-12-2021
Algemene reserve	61.985.962	799.565	1.510.100	0	61.275.427
Overige bestemmingsreserves	22.587.479	779.241	1.267.664	766.999	21.332.057
Resultaat boekjaar	553.565	2.523.696	553.565	0	2.523.696
	85.127.006	4.102.503	3.331.330	766.999	85.131.180

Algemene reserves

Aan de algemene reserve is - € 800.000 toegevoegd en € 1,5 miljoen onttrokken.
In de onderstaande tabel worden de stortingen en onttrekkingen nader gespecificeerd ten opzichte van eerdere besluiten door de raad (begroting).

Stortingen in Algemene reserve:
- Overheveling budgetten naar 2022
In de tweede voortgangsrapportage 2021 is besloten om een aantal budgetten van 2021 over te hevelen naar 2021. Deze zijn in 2021 in de algemene reserve gestort en zijn vervolgens beschikbaar gesteld in 2022 ten laste van de algemene reserve. In het onderstaande overzicht is hier een overzicht van gegeven.

- Resultaat boekjaar 2020
Het resultaat van het boekjaar 2020 (€ 553.565) wordt in het jaar van vaststelling van de jaarrekening 2020 gestort in de algemene reserve.

Omschrijving	Begroot	Realisatie
Met prioriteit realiseren van huisvesting voor bijzondere doelgroepen op locaties in gemeentelijk eigendom.	70.000	4.560
Reserve duurzaamheidsleningen		200.000
Actualiseren verkeers- en vervoersbeleid	75.000	58.850
Verkeersadvies	50.000	
Onderzoek onderhoud van geluidsschermen en -wallen	18.000	-
Legalisatieonderzoeken	20.000	
Woningbehoeftenonderzoeken Woon	7.000	
Omgevingsvisie en MER	40.000	-
Handhaving buitengebied	92.000	92.000
Pilot Ondermijning (2019-2020) d.m.v. een ondermijningstafel	48.000	-
Sociale kaart Teylingen	12.000	-
Overheveling van 2020: Onderzoek spoorwegovergangen	10.000	-
Overheveling van 2020: Omgevingsvisie	95.000	-
Overheveling van 2020: Omgevingsmanager bouwprojecten Teylingen	48.000	48.000
Overheveling van 2020: groen IVN	33.750	-
Overheveling van 2020: Project Teydelijk	103.000	
Overheveling van 2020: opstellen parkeerbeleid en mobiliteitsplan	50.000	
Integraal plan Groot Seminarie Warmond	60.000	-
Programma 1: Prettig wonen voor iedereen	**831.750**	**403.410**
Praktijkondersteuner Jeugd	29.123	29.123
Verlenging zorg- en veiligheidstafels	19.000	-
Integrale verordeningen sociaal domein	25.000	-
Projectkosten integrale toegang	15.635	15.635
Nota volksgezondheid	57.600	30.791
Overheveling van 2020: Pilot vroegsignalering	25.000	10.536
Overheveling van 2020: Projectbudget integrale toegang	93.000	-
Overheveling van 2020: Project Meedoen	192.000	94.000
Overheveling van 2020: steunfondsmaatschappelijke organisaties	582.000	-
Overheveling van 2020: Invoeringsbudget wet Inburgering	74.000	-
Overheveling van 2020: Beweegtuinen	50.000	-
Overheveling van 2020: Budget armoedenota	98.000	-
Overheveling van 2020: Ontschottingsbudget	28.000	10.640
Overheveling van 2020: Onderzoek MFA Voorhout	20.000	6.250
Overheveling van 2020: Ondersteuning tussengroep inburgeraars	43.000	-
Overheveling van 2020: Onderzoek geluidsoverlast Skeelerbaan	26.000	-
Overheveling van 2020: Pilot beschermd wonen	92.000	11.980
culturele voorzieningen	107.000	-
Overheveling van 2020: Actieprogramma daklooshеid	18.000	-
Overheveling van 2020: Koplopertraject clientenonsteuning	80.000	55.325
Overheveling van 2020: Cultuurhistorische waardenkaart	40.000	-
(tlv.reserve sociaal domein)Zie WMO beleid	-26.000	-
reserve sociaal domein)Zie Toegangwijkteams	6.560	17.160
Plan van aanpak sociale kaart	95.000	-
Programma 2: Energiek en sociaal Teylingen	**1.789.918**	**281.440**
Kadernota 2018 : Economische Agenda Duin en Bollenstreek	297.300	297.251
Aanlegsteiger bij Nagelbrug Teylingen	30.000	
Uitvoeringsagenda verblijfsrecreatie	30.000	10.288
Ruine van Teylingen: Inhuur Expertise	60.000	35.792
Vb-krediet Uitvoeringsprogramma Centrumvisie	412.500	-
Vb-krediet Uitvoeringsprogramma Centrumvisie	196.000	112.304
Overheveling van 2020: Visie verblijfsrecreatie	13.500	
Definitieve afronding Ondernemersfonds	51.700	51.700
Programma 3: Ondernemend en bruisend Teylingen	**1.091.000**	**507.335**
Opstellen uitvoeringsprogramma Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie	20.000	-
Uitvoeringsprogramma integraal afwalwaterketenplan	20.000	-
Programma 4: Duurzaam denken en doen	**40.000**	**-**
Datatgedreven sturen	208.000	208.000
Overheveling van 2020: Arbeidsmigranten	64.000	7.929
Overheveling van 2020: Raadsonderzoek ISG/GOM	10.000	7.987
Programma 5: Modern bestuur, invloedrijke inwoners	**74.000**	**223.916**
Contact- en wijkfunctionarissen	54.000	54.000
Overheveling van 2020: Participatie	40.000	40.000
Algemene dekkingsmiddelen	**94.000**	**94.000**
Totaal	**3.920.668**	**1.510.101**

Bestemmingsreserves

Omschrijving	Boekwaarde 1/1	Stortingen	Onttrekkingen	Vermindering door afschrijving	Boekwaarde 31/12
Reserve bodemsanering	413.350	0	0	0	413.350
Reserve sociale woningbouw	742.169	0	0	0	742.169
Reserve startersleningen (nog te storten)	251.435	0	64.747	0	186.688
Reserve startersleningen (SVn)	5.340.436	64.747	0	0	5.405.183
Reserve duurzaamheidsleningen (nog te storten)	1.424	200.000	199.494	0	1.930
Reserve duurzaamheidsleningen (SVn)	996.824	199.494	0	0	1.196.318
Reserve grondexploitatie	12.588	0	0	0	12.588
Reserve investeringsstrategie Holland Rijnland	1.298.566	300.000	731.905	0	866.661
Reserve kunst in de buitenruimte	90.000	15.000	0	0	105.000
Reserve IZA-gelden	48.355	0	0	0	48.355
Reserve openbare verlichting	1.020.449	0	0	0	1.020.449
Dekkingsreserve nieuwbouw gemeentehuis Sasse	1.629.480	0	0	147.733	1.481.747
Dekkingsreserve park Rusthoff	710.438	0	0	59.081	651.357
Dekkingsreserve sportcomplex Rode Molenpolder	2.629.749	0	0	175.008	2.454.741
Dekkingsreserve Sportcomplex Vijfmeiweg	368.898	0	0	20.464	348.434
Dekkingsreserve sportcomplex Wasbeek, korfbal	793.864	0	0	44.039	749.825
Dekkingsres. sport- en recreatiecomplex Wasbee	292.760	0	0	26.176	266.584
Dekkingsreserve sporthal Voorhout	202.127	0	0	8.780	193.347
Dekkingsreserve sporthal De Korf	1.419.876	0	0	88.923	1.330.953
Dekkingsreserve jongerencentrum Voorhout	866.976	0	0	34.923	832.054
Dekkingsreserve jongerencentrum Sassenheim	495.680	0	0	26.056	469.624
Dekkingsreserve sociaal cultureel centrum 't Onde	1.909.556	0	0	100.389	1.809.167
Dekkingsreserve Scojesa	115.713	0	0	5.786	109.927
Dekkingsreserve Tjarda	116.529	0	0	6.133	110.396
Dekkingsreserve brandweergarage Warmond	548.718	0	0	23.508	525.210
Dekkingsreserve kinderboerderij Klaprooshof	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve saldo Ondernemersfonds	271.518	0	271.518	0	0
Dekkingsreserve uitvoeringsplannen Centrumvisie	0	0	0	0	0
	22.587.479	779.241	1.267.664	766.999	21.332.057

Reserve Bodemsanering
Deze reserve is bestemd voor de dekking van het gemeentelijke aandeel in de kosten van bodemsaneringen. Het saldo bedraagt ultimo 2021 € 413.350.
Voor de sanering van het terrein aan de Industriekade 14-18 in Sassenheim heeft de provincie Zuid-Holland een bedrag beschikbaar gesteld van € 4.000.000. Van deze kosten moet door de gemeente Teylingen 7,5% = € 300.000 betaald worden. In 2010 is een bedrag van €148.629 uit de reserve gehaald voor dit doel. In 2005 is een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen drie partijen (gemeente, provincie en drie bedrijven) waarbij is afgesproken dat een eventuele budgetoverschrijding van niet meer dan € 800.000 gelijkelijk wordt opgevangen. In het slechts denkbare geval betekent dit voor Teylingen € 266.667. Daarnaast worden nog bodemsaneringen verwacht, bijvoorbeeld op de locatie Wasbeek.

Reserve sociale woningbouw
In de 1e voortgangsrapportage 2016 is besloten om een reserve Sociale Woningbouw te vormen.
De reserve wordt gevoed met inkomsten sociale woningbouw uit de anterieure overeenkomsten die tussen gemeenten en projectontwikkelaars en andere grondeigenaren worden gesloten. Deze gelden worden ingezet om elders in de gemeente sociale woningbouw te realiseren. Over de reserve wordt beschikt na toestemming van de raad.

Reserve Startersleningen (nog te storten)
Deze reserve betreft het saldo dat nog niet is gestort in het Stimuleringsfonds Volkshuisvestingvoor startersleningen. De raad heeft besloten om dit kapitaal vrij te maken voor dit doel. In 2020 is een gedeelte hiervan onttrokken (€ 64.747) en gestort in de reserve startersleningen in het bezit van het SVn.

Reserve Startersleningen (SVn)
De Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten beheert het Gemeentelijk revolving fund voor startersleningen. Vanuit deze stichting worden startersleningen verstrekt met een maximum van € 50.000 aan de inwoners van Teylingen. Elke starterslening wordt afgelost, zodat de gemeente uit de terug te ontvangen aflossing en rente weer nieuwe startersleningen kan verstrekken.
In 2021 zijn de rente en beheersvergoeding van per saldo € 64.747 in het fonds gestort.
Het saldo van het fonds bedraagt ultimo 2021 € 5.405.183.

Reserve Duurzaamheidsleningen (nog te storten)
In de reserve duurzaamheidsleningen (nog te storten) worden de bedragen gestort waartoe de raad heeft besloten om vrij te maken voor duurzaamheidsleningen bij de SVn.
In 2020 heeft de raad besloten om extra geld beschikbaar te stellen voor duurzaamheidsleningen. Deze onttrekking heeft plaats gevonden in 2021 tegelijkertijd met de storting in het SVn.

Reserve Duurzaamheidsleningen (SVn)
Het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten beheert het gemeentelijk revolving fund voor duurzaamheidsleningen. In 2021 is aan de reserve onttrokken de rente en beheerkosten - € 506. Het saldo van het fonds bedraagt ultimo 2021 € 1.196..318 .

Reserve grondexploitatie
Deze reserve wordt gevoed uit de winsten op grondexploitaties en is bedoeld om verliezen uit andere complexen op te vangen. Het saldo ultimo 2020 is € 12.558.

Reserve Investeringsstrategie Holland Rijnland
Deze reserve is gevormd om aan de financiële verplichting van de investeringsstrategie Holland Rijnland te voldoen. Jaarlijks wordt € 731.905 betaald. De verplichting vanaf 2022 t/m 2024 bedraagt € 2.195.715. De reserve moet worden gevoed door opbrengsten uit incidentele verkopen van gemeentelijke eigendommen en grondexploitaties. De stand van de reserve ultimo 2021 bedraagt € 866.661. In de paragraaf grondbeleid is meer informatie opgenomen over de toereikendheid van de reserve.

Reserve kunst in de huitenruimte
Op 30 juni 2016 heeft de gemeenteraad het raadsvoorstel 'kunst in de buitenruimte' aangenomen. Besloten is met ingang van 2017 jaarlijks € 30.000,- te reserveren voor de aankoop van kunst. Vanaf de begroting 2021 is dit bedrag verlaagd naar jaarlijks € 15.000. Op het moment dat een kunstwerk wordt aangeschaft (richtbedrag € 80.000,-) wordt dit ten laste van deze reserve gebracht. Het saldo van de reserve ultimo 2021bedraagt € 105.000,-.

Reserve IZA gelden
Als gevolg van de liquidatie van de voormalige gemeenschappelijke regeling IZA (ziektekostenverzekering) heeft de gemeente Teylingen € 300.000 ontvangen. Met dit bedrag is de reserve IZA gevormd. In overleg met vertegenwoordigers van het personeel is besloten het bedrag gedurende zes jaar te besteden aan gezondheidsbeleid om daarmee duurzame inzetbaarheid van medewerkers te bewerkstelligen. In 2021 zijn hier in HLT verband geen uitgaven aan gedaan.

Reserve Openbare verlichting
Deze reserve is gevormd voor het vervangen van de openbare verlichting door ledverlichting. Het saldo ultimo 2021 is € 1.020.449. Op het moment heeft deze reserve geen functie. U zal een voorstel worden gedaan om deze reserve voor een deel in te zetten voor openbare LED verlichting en voor een deel terug te storten naar de algemene reserve.

Reserve saldo Ondernemersfonds
Van het Ondernemersfonds is een bedrag van € 271.518 terugontvangen in 2020. De raad heeft in 2021 besloten om dit terug te betalen aan de ondernemers.

Dekkingsreserves
De standen van de diverse dekkingsreserves zijn gekoppeld aan de boekwaarde van de investeringen die in het verleden zijn gedaan. De verminderingen zijn gekoppeld aan de afschrijvingen van het materieel vast actief.

Nog te bestemmen resultaat 2021

Het nog te bestemmen resultaat na reservemutaties bedraagt over 2021 € 2.523.696.
Hieronder een overzicht van de vorige saldi:
2020: € 553.565
2019: € 487.418 (neg.)
2018: € 1.851.657
2017: € 1.409.849
2016: € 1.590.876
2015: € 573.693

Voorzieningen

Omschrijving voorziening	Boekwaarde 1-1-2021	Stortingen	Aanwending	Vrijval	Boekwaarde 31-12-2021
Egalisatievoorzieningen					
Voorziening groot onderhoud gem. gebouwen (totaal)	2.294.919	450.000	184.985	0	2.559.934
Voorziening groot onderhoud wegen	366.574	600.000	270.787	695.786	0
Voorziening groot onderhoud waterwegen	140.474	75.000	75.337	140.138	0
Voorziening Onderhoud tunnels/viaducten/bruggen	289.908	220.000	65.745	0	444.163
	3.091.875	1.345.000	596.854	835.924	3.004.097
Van derden verkregen midd. die specifiek besteed moeten worden					
Voorziening egalisatie afval	1.501.436	0	1.007.016	0	494.420
Voorziening egalisatie riolering	0	0	0	0	0
Voorziening vervangingsinvesteringen riolering	3.794.647	964.063	499.044	0	4.259.666
Voorziening parkeerfonds	30.000	12.000	0	0	42.000
	5.326.083	976.063	1.506.060	0	4.796.086
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen, risico`s					
Voorziening pensioenfonds (ex-)wethouders	3.127.754	0	112.375	90.881	2.924.498
	3.127.754	0	112.375	90.881	2.924.498
Voorziening grondexploitatie					
Voorziening grondexploitatie Hooghkamer	978.530		42.706	0	935.824
	978.530	0	42.706	0	935.824
	12.524.242	2.321.063	2.257.995	926.805	11.660.505

Egalisatievoorzieningen

Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen
Op basis van een meerjarenonderhoudsplanning wordt jaarlijks een gemiddeld bedrag in deze voorziening gestopt en wordt er onderhoud gepleegd. Wij gaan uit van de norm 'efficiënt doelmatige instandhouding'. Voor gebouwen die op de nominatie staan te worden afgestoten, wordt uitgegaan van de norm 'functionele instandhouding'. Ten laste van de exploitatie is in 2021 € 450.000 gestort en is er voor een bedrag van € 184.985 aan onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Het saldo van deze voorziening bedraagt per ultimo 2021 € 2.559.934

Voorziening groot onderhoud wegen
In de raad van 23 februari 2017 is het wegenbeheerplan 2017-2021 vastgesteld. De jaarlijkse storting is bepaald op € 600.000. Er is geen wegenbeheerplan voor 2022 vastgesteld. Het saldo van deze voorziening moet om deze reden ten gunste van het resultaat vrijvallen (€ 695.786) en is de voorziening afgeboekt naar ultimo 2021 € 0.

Voorziening groot onderhoud waterwegen
Er worden jaarlijks baggerwerkzaamheden uitgevoerd om de afwatering van het stedelijk- en landelijk gebied te borgen. In december 2014 is door de raad het baggerbeheerplan voor de periode 2015-2024 vastgesteld. Jaarlijks wordt deze voorziening gevoed met een bedrag uit de exploitatie van € 75.000. In overleg met de controlerend accountant is het restantsaldo van de voorziening in 2021 vrijgevallen (€ 140.138).

Voorziening onderhoud tunnels/viaducten/bruggen
Op 6 juni 2019 heeft de raad besloten om een voorziening civiele kunstwerken (tunnels/viaducten/bruggen) in te stellen op basis van het beheerbeleidsplan civiele kunstwerken 2019-2023. Jaarlijks wordt in de voorziening € 220.000 gestort. Het saldo bedraagt ultimo 2021 € 444.163.

Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden

Voorziening egalisatie afval
De gemeente heeft een inzamelplicht bij elk perceel waar huishoudelijke afvalstoffen worden geproduceerd. De burger betaalt hiervoor een afvalstoffenheffing. Het geheel van de uitgaven en inkomsten vormt samen met de egalisatievoorziening afval een gesloten systeem, waarvoor een maximale kostendekking van 100% geldt.
In 2021 waren de uitgaven en hoger dan opbrengsten. Het verschil van € 1.007.016 is ten laste van de egalisatievoorziening onttrokken. De hoogte van de voorziening betreft ultimo 2021 € 494.420. Dit zal worden meegenomen in de plannen rondom afvalscheiding voor de komende jaren.

Voorziening vervangingsinvesteringen Riolering
Toevoeging vindt ten laste van de exploitatie plaats op basis van een meerjarenonderhoudsplanning (GRP). In de raad van 29 april 2013 is een nieuw plan vastgesteld voor de periode 2013-2017. De storting is bepaald op € 964.063. Het saldo van de voorziening bedraagt ultimo 2021 €4.259.666. Conform het geactualiseerde beheerplan is de voorziening de komende jaren toereikend.

Voorziening Parkeerfonds
In het parkeerfonds worden de bijdragen van ondernemers, die verplicht zijn bij uitbreiding van hun onderneming een financiële bijdrage in te leveren aan parkeerfaciliteiten. De gemeente is verplicht voor de nieuw aan te leggen parkeerplaatsen zorg te dragen.

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's

Pensioenfonds ex-wethouders
Deze voorziening is ingesteld om de lasten van gepensioneerde wethouders te kunnen betalen. Toevoeging vindt plaats aan de hand van het salaris zolang de wethouders nog in dienst zijn. De toevoeging aan de voorziening wordt berekend op basis van het op de pensioendatum noodzakelijke doelvermogen. Onttrekking vindt plaats als de ex-wethouders recht op de uitkering krijgen of als deze hun premie naar een pensioenfonds willen overhevelen.
De aanwending over 2021 bedraagt € 90.881. De vrijval bedraagt € 112.375. Het saldo van deze voorziening bedraagt ultimo 2021 € 2.924.498.

Voorziening grondexploitatie

De voorziening grondexploitatie Hooghkamer bedraagt € 935.824. Deze is opgenomen aan de passivazijde onder de voorzieningen i.v.m. het negatieve saldo van het faciliterende deel van de grondexploitatie (cfm. BBV).

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer

Deze schulden bestaan uit langlopende leningen van banken. De aflossingen bedragen € 12.848.130. Het totaal van de restantschulden van de opgenomen leningen bedraagt per 31 december 2021 € 50.371.564.

Leningnr. extern	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Jaar van de laatste aflossing	Rente %	Restantbedrag van de geld-lening aan het begin van het dienstjaar	Bedrag van de in de loop van het dienstjaar opgenomen geldleningen	Bedrag van de rente of het rente-bestanddeel	Bedrag van de aflossing of het aflos-singsbestand-deel	Restantbedrag van de geld-lening aan het einde van het dienstjaar
1	2	5	6	7	8	9	10	11
Geldleningen								
BNG 5086	907.560,43	2024	5,000%	145.209,62		6.653,78	36.302,42	108.907,20
BNG 6153	907.560,43	2024	5,050%	145.209,62		7.177,38	36.302,42	108.907,20
BNG 6690	1.361.340,65	2025	5,100%	272.268,05		11.557,44	54.453,63	217.814,42
BNG 6526	453.780,22	2025	5,150%	90.756,02		4.125,87	18.151,21	72.604,81
BNG 5968	453.780,22	2025	5,190%	90.756,02		4.395,36	18.151,21	72.604,81
BNG 5272	1.815.120,86	2026	5,280%	435.629,09		19.787,35	72.604,83	363.024,26
BNG 92840	4.537.802,16	2026	5,660%	1.089.072,45		55.224,03	181.512,09	907.560,36
BNG 96469	4.500.000,00	2028	4,655%	1.440.000,00		59.089,17	180.000,00	1.260.000,00
NWB 10023635	2.000.000,00	2030	3,779%	800.000,00		27.523,54	80.000,00	720.000,00
BNG 94027	3.176.461,51	2031	3,160%	1.164.702,56		36.418,67	105.882,05	1.058.820,51
BNG 94768	612.603,25	2028	5,470%	196.033,04		9.386,30	24.504,13	171.528,91
NWB 10012317 ann	1.643.737,15	2033	3,230%	911.272,38		27.734,06	57.517,69	853.754,69
NWB 10012260 ann	1.343.629,61	2032	3,220%	702.927,92		22.500,51	48.913,92	654.014,00
NWB 10012261 ann	851.631,11	2032	3,220%	432.090,66		13.831,09	30.067,44	402.023,22
NWB 10011845	801.497,93	2032	3,280%	801.497,00		26.289,10	801.497,00	0,00
NWB 10011677 ann	1.315.091,37	2031	3,810%	702.269,58		17.886,52	702.269,58	0,00
BNG 102509	5.000.000,00	2032	4,333%	2.400.000,00		95.753,36	200.000,00	2.200.000,00
NWB 10024982	5.000.000,00	2032	4,420%	2.400.000,00		99.661,92	200.000,00	2.200.000,00
NWB 10029694	10.000.000,00	2021	0,190%	10.000.000,00		9.421,92	10.000.000,00	0,00
NWB 10030953	10.000.000,00	2026	-0,401%	0,00	10.000.000,00	-27.905,21	0,00	10.000.000,00
NWB 10030954	16.000.000,00	2041	0,205%	0,00	16.000.000,00	22.825,21	0,00	16.000.000,00
BNG	13.000.000,00	2061	0,445%	0,00	13.000.000,00	3.803,84	0,00	13.000.000,00
Totaal langlopende leningen				24.219.694,01	39.000.000,00	553.141,22	12.848.129,62	50.371.564,39

Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar

De netto vlottende schulden worden onderscheiden in kasgeldleningen en overige schulden. De kasgeldleningen per 31 december 2021 bedragen € 5.000.000. De 'overige schulden' bedragen per 31 december 2021 € 3.482.277 (eind 2020 € 2.506.793). De overige schulden bestaan uit de volgende kostensoorten:

Crediteuren	
Personeelskosten	89.756
Kosten ingehuurd personeel	189.519
Kosten afvalverwerking	122.880
Terug te betalen SPUK-uitkering	66.227
Diverse uitbestede werkz. openbare ruimte	711.865
Leerlingenvervoer/pendelbussen e.d.	137.567
Af te dragen btw	251.343
Kortlopende waarborgsommen	3.100
Diverse goederen en diensten	753.182
	2.325.438

Overlopende passiva

De overlopende passiva bedragen in totaal € 7.364.782 en betreffen:

Vooruitontvangen bedragen van het Rijk	
Specifieke uitkering ventilatie in scholen 2021	180.361
Specifieke uitkeringen SPUK sport	429.099
Specifieke uitkeringen sport SPUK preventieakkoord	20.000
Uitkering Nationaal Programma Onderwijs	126.960
TOZO 2020	-556.736
TOZO 2021	543.385
Stimulering Verkeersmaatregels 2020-2021	100.946
Subsidie RVO duurzaamheid 2021	25.824
Uitkering Circulaire Ambachtscentra	31.672
Afrekening BUIG 2021	105.486
Afrekening subsidie toezicht en handhaving	26.463
	1.033.460

Vooruitontvangen bijdragen provincie

Bijdrage Rotonde N444-Noordelijke Randweg	250.000
Subsidie HOV-corridor studiefase HOV Teylingen	531.746
Subsidie Bloementuin Sassenheim	60.000
Subsidie Hooghkamer fase 3	117.000
	958.746

Overige overheid

Investeringsfonds Maatschappelijke Zorg Gemeente Leiden	427.886
Afrekeningen bijdrage HLT 2021	1.688.875
Restant transformatiefonds Jeugd Holland R. tbv 2022	29.546
Beloningskorting afval 2021	379.895
	2.526.202

Overige overlopende passiva

Overige overlopende passiva

Faciliterend grondbeleid	1.934.058
Diverse nog te betalen kosten (per 31-12 nog geen factuur)	1.822.446
	3.756.504
Totaal	8.274.912

OVERLOPENDE PASSIVA ARTIKEL 49b BBV				
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	**Saldo 1-1-2021**	**Toevoeging 2021**	**Besteding 2021**	**Saldo 31-12-2021**
Stichting Afvalfonds Zwerfafval	121.309		121.309	0
Groen/Recreatie Leidse Ommelanden 2014-2020	569.390	62.896	632.286	0
Ontv. voorschot Plan vn Aanpak Ruine van Teylingen Prov. 2018	9.000		9.000	0
Planstudiefase HOV Teylingen	574.233		42.487	531.746
2018-2020 Uitbet. Invest.fds. Maatschap. Zorg	283.516		283.516	0
2021 Invest. fds Maatschappelijke Zorg		427.886		427.886
SPUK bijdrage project Teydelijk 2020-2022	257.389		257.389	0
Rijksbijdrage RRE	210.742		210.742	0
Circulaire Ambachtscentra/Min I en W	50.000		18.328	31.672
Stimulering Verkeersmaatregeling 2020-2021	100.946			100.946
Noordelijke Randweg Voorhout		1.200.000	1.200.000	0
2021 Subs. Voorschotverl. Duurzaamheid		25.824		25.824
Bloementuin		60.000		60.000
Hooghkamer Fase 3		117.000		117.000
Rotonde N444-NRW		250.000		250.000
Afrekening bijdrage HLT 2021		51.862		51.862
Totaal	**2.176.524**	**2.195.468**	**2.775.056**	**1.596.936**

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Omschrijving	Aard dienstverlening	Jaarlijkse contract-waarde	Totaal resterende verplichting	Looptijd contract t/m
Holland Rijnland	Regionaal investeringsfonds	€ 732.000	€ 2.196.000	2024

Bijdrage Investeringsfonds Holland Rijnland
Wegens een overeenkomst met het Investeringsfonds Holland Rijnland is de gemeente tot het jaar 2024 een jaarlijkse bijdrage verschuldigd van € 732.000.

Waarborgen en garanties
Buiten de balanstelling is het bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke personen en rechtspersonen opgenomen. Het totaalbedrag aan verstrekte waarborgen bedraagt € 54.649.000.
In 2021 zijn ten laste van de gemeente geen betalingen gedaan uit hoofde van de garantstellingen.

Overzicht gewaarborgde geldleningen 2021 (x 1.000)

	Restantbedrag geldlening per 01-01-2021		Bedrag nieuw gewaarborgde geldleningen 2021	Bedrag aflossingen 2021	Restantbedrag geldlening per 31-12-2021	
	Totaal	Waarvan door de gemeente gewaarborgd	Totaal	Totaal	Totaal	Waarvan door de gemeente gewaarborgd
Direct gegarandeerde leningen	2.178	2.178		-127	2.051	2.051
Gemeente garantie	1.799	922		-394	1.405	673
Deelname Waarborgfonds Soc. Woningbouw	111.349	55.675		-7.499	103.850	51.925
Totaal gewaarborgde geldleningen	115.327	58.775	0	-8.021	107.306	54.649

De Greenport Ontwikkelings Maatschappij beschikt over kredietfaciliteiten voor in totaal € 35 mln. Deze worden gegarandeerd door de deelnemende gemeenten. Het aandeel van Teylingen bedraagt **€ 7 mln (20%).**

Onzekerheid die voortvloeit uit (mogelijk onjuiste) toepassing woonplaatsbeginsel bestedingen Jeugdhulp
In deze jaarrekening zijn de werkelijke lasten met betrekking tot de jeugdhulp (uit hoofde van Jeugdwet) opgenomen. Dit betreft grotendeels zorgkosten die door zorgaanbieders bij de gemeente in rekening zijn gebracht (via de Tijdelijke Werkorganisatie Opdrachtgeverschap Jeugdhulp Holland Rijnland). Volgens de Jeugdwet dient voor iedere jeugdige die zorg nodig heeft er één individuele gemeente verantwoordelijk te zijn voor het leveren van deze zorg. Om te bepalen welke gemeente dit is, is het zogeheten woonplaatsbeginsel van toepassing.
In verband hiermee bestaat er in de jaarrekening 2021 een onzekerheid ten aanzien van de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van verantwoorde gedeclareerde zorgkosten van zorgaanbieders. De jeugdzorginstellingen hebben tot vijf jaar na afronding van de behandeling het recht om declaraties in te dienen. De financiële omvang hiervan is naar verwachting beperkt.
Bovenstaande impliceert twee onzekerheden voor de jaarrekening 2021.
Enerzijds kan het zo zijn dat in de werkelijke lasten nu lasten zijn inbegrepen voor jeugdigen die in onze gemeente verblijven, maar waarvoor de gezagsdrager eigenlijk woonachtig is in een andere gemeente. In dat geval had eigenlijk nog een vordering op een andere gemeente in de jaarrekening 2021 moeten zijn verantwoord.
Anderzijds kan het zo zijn dat zorgaanbieders aan andere gemeenten kosten in rekening hebben gebracht voor jeugdigen die in die gemeente verblijven, maar waarvan de gezagsdrager woonachtig is in onze gemeente. In dat geval is het mogelijk dat deze gemeente(n) nog een factuur aan onze gemeente zullen versturen.

4.5 Toelichting op de programma's

In de financiële toelichting per programma worden afwijkingen tussen de begroting 2021 en de rekening 2021 toegelicht. Conform het BBV, artikel 21, treft u een overzicht met de belangrijkste verschillen aan.

1. Prettig wonen voor iedereen

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Rekening	Verschil
	2021 na wijziging	2021	2021
Gebiedsontwikkeling			
Ruimtelijke ordening	-1.113	-1.912	-799
Openbare ruimte			
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-3.123	-3.057	66
Veiligheid			
Crisisbeheersing en brandweer	-2.387	-2.240	147
Openbare orde en veiligheid	-1.319	-1.123	196
Mobiliteit			
Verkeer en vervoer	-3.704	-3.993	-289
Parkeren	-245	-239	6
Recreatieve havens	-308	-500	-192
Wonen			
Wonen en bouwen	-2.114	-1.539	575
Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-6.810	-5.239	1.571
Totaal lasten	**-21.123**	**-19.842**	**1.281**

Baten	Begroting	Rekening	Verschil
	2021 na wijziging	2021	2021
Gebiedsontwikkeling			
Ruimtelijke ordening	0	1075	1.075
Openbare ruimte			
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	131	31	-100
Veiligheid			
Crisisbeheersing en brandweer	242	412	170
Openbare orde en veiligheid	38	17	-21
Mobiliteit			
Verkeer en vervoer	160	863	703
Parkeren	12	9	-3
Recreatieve havens	96	239	143
Wonen			
Wonen en bouwen	1.136	1328	192
Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	6.752	5046	-1.706
Totaal baten	**8.567**	**9.020**	**453**

Saldo voor resultaatbestemming	**-12.553**	**-10.819**	**1.734**

Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2021 na wijziging	2021	2021
Toevoegingen reserves	-178	-579	-401
Onttrekkingen reserves	1.710	1.482	-228
Totaal reserves	**1.532**	**903**	**-629**
Saldo na resultaatbestemming	**-11.020**	**-9.917**	**1.103**

Analyse verschillen begroting 2021 na wijzigingen en jaarrekening 2021

Thema/ Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Thema Gebiedsontwikkeling				
Ruimtelijke ordening		-€ 799	HLTsamen berekent de kosten van extern personeel door aan de gemeenten. Het merendeel van deze kosten komt ten laste van de projecten binnen de gemeente. Een ander deel betreft echter algemene uren. Deze blijven achter op planvorming algemeen. Deze kosten waren niet eerder bekend, omdat het tijdschrijfsysteem in 2021 nog niet geoptimaliseerd was. Voor een deel worden deze kosten gecompenseerd door lagere kosten voor adviezen van derden.	-€ 258
			De kosten voor adviezen van derden komen lager uit. Dit compenseert een deel van de kosten van inhuur van extern personeel.	€ 208
			In 2021 is de aanbestedingsprocedure voor de Omgevingsvisie Teylingen doorlopen en is de opdracht gegund. Het contract is getekend op 6 december 2021, met de werkzaamheden wordt gestart in 2022. Het voorstel is daarom om het budget van € 135.000 over te hevelen naar 2022.	€ 135
			De kosten voor anterieure overeenkomsten, bijvoorbeeld ook de toerekening van uren, verlopen op basis van het BBV via de exploitatie. Het saldo van baten en lasten brengen we over naar de Balans. De rechtmatigheid voor de afwijkingen binnen dit taakveld volgt uit de verplichting in het BBV om directe uren toe te schrijven aan investeringen en projecten, voor de overhead geldt de kan-bepaling. Verder geldt de bepaling uit het BBV om lasten en baten via de exploitatie te laten verlopen. Zie ook de baten.	-€ 841
			Overige	-€ 43
			Subtotaal	**-€ 799**
Totaal thema		**-€ 799**	**Totaal**	**-€ 799**
Thema Openbare ruimte				
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	€ 66		Groen - overig, hogere eindafrekening van de HLT buitendienst	-€ 259
			Water - openbaar groen, lagere uitgaven voor onderhoud geboekt op dit nummer. Dit moet in combinatie worden gezien met water-recreatief (zie recreatieve havens).	€ 128
			De kapitaallasten voor recreatie komen lager uit.	€ 47

			Door Corona zijn veel initiatieven voor recreatieprojecten niet van de grond gekomen (of zelfs maar naar voren gekomen).	€ 28
			Samen werking recreatie D&B is een in het verleden opgevoerde raming kon structureel vervallen en is vanaf 2022 verwerkt, de raming voor 2021 is echter blijven staan en valt vrij.	€ 35
			Overige	€ 87
			Subtotaal	**€ 66**
Totaal thema	**€ 66**		**Totaal**	**€ 66**
Thema Veiligheid				
Crisisbeheersing en brandweer	€ 147		Minder kosten door lagere uitgaven aan onderhoud brandkranen. Deze post fluctueert jaarlijks. Trend is zichtbaar dat de begroting te hoog is om rekening te houden met incidentele uitgaven. Bij de begroting 2023 kan deze post worden afgeraamd.	€ 52
			Crisisbeheersing, lagere uitgaven dan was begroot. Betreft eveneens een post waar de trend zichtbaar is dat er jaarlijks te veel wordt begroot.	€ 22
			Veiligheidsregio Hollands Midden, betreft eindafrekening van 2020 wat in 2021 ontvangen is.	€ 76
			Overige	-€ 3
			Subtotaal	**€ 147**
Openbare orde en veiligheid	€ 196		Openbare orde en veiligheid, onder andere lagere kosten voor veiligheid van stationsgebieden (gestart in 2022). Daarnaast incidenteel budget voor de pilot ondermijning.	€ 192
			Overige	€ 4
			Subtotaal	**€ 196**
Totaal thema	**€ 343**		**Totaal**	**€ 343**
Thema verkeer en vervoer				
Verkeer en vervoer		-€ 289	Kunstwerken (civiel), lagere storting in de onderhoudsvoorziening. Onderhoudsweerkzaamheden Koudenhoornbrug zijnniet uitgevoerd in 2021.	€ 46
			Openbare verlichting - kosten elektriciteit, de eindafrekening over 2020 betrof een bijbetaling van € 100K. Op basis daarvan zijn de termijn bedragen verhoogd.	-€ 157
			Openbare verlichting - afschrijving, de investeringen zijn nog niet afgerond waardoor de kapitaallasten op een later moment komen	€ 99
			Openbare verlichting, lagere kosten voor onderhoud	€ 48
			Hogere kosten voor straatreiniging. Door areaaluitbreiding zoals de Kagerzoom. Strengen, Hooghkamer en intensivering van het afval ophalen op Koudenhoorn zijn de uitgaven voor straatreiniging gestegen. In de afgelopen jaren is deze trend van stijgende itgaven van straatreiniging zichtbaar. Het contract voor straatreiniging is dit jaar dan ook opnieuw aanbesteed waarbij we gehoopt hadden door een andere manier van inzameling dat er kosten konden worden bespaard. Dit is niet mogelijk gebleken	-€ 314
			Hogere kosten voor publieke heffingen door een hogere WOZ waarden.	-€ 25
			Overige	€ 14
			Subtotaal	**-€ 289**
Parkeren	€ 6		Overige	€ 6
			Subtotaal	**€ 6**

Recreatieve havens		-€ 192	Hogere uitgaven voor onderhoud water recreatief. Dit moet in combinatie worden gezien met de lagere uitgaven op water recreatief (+ € 128k) Per saldo betreffen de hogere uitgaven €60.000. Dit wordt veroorzaakt: - areaaluitbreiding zoals de Kagerzoom. Strengen, Hooghkamer; - biodiversiteit, het ecologisch maaibeheer van bermen vraagt om een ander manier van beheer en onderhoud bij waterdoorgangen. Bijv. het onderhouden van een rietkraag is veel duurder dan het maaien van een graskant; - achterstallig onderhoud bijv. van duijkers in de watergang die hersteld moeten worden.	-€ 188
			Overige	-€ 4
			Subtotaal	**-€ 192**
Totaal thema		**-€ 475**	**Totaal**	**-€ 475**
Thema Volkshuisvesting, rosv				
Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	€ 1.571		De kosten voor de ontwikkelingsgebieden verlopen in overeenstemming met het BBV via de exploitatie. De paragraaf Grondbeleid gaat in op de ontwikkeling en de financiële aspecten daarvan. De saldi van baten en lasten gaan naar de Balans. De baten en lasten zijn (nagenoeg) gelijk. De baten en lasten passen binnen de door de raad vastgestelde grondexploitatiebegrotingen en zijn om die reden rechtmatig.	€ 1.548
			Overige	€ 23
			Subtotaal	**€ 1.571**
Wonen en bouwen	€ 575		In 2021 zijn er projectsubsidies ontvangen voor woningbouwprojecten in Teylingen (Bloementuin en Hooghkamer fase 3). In 2021 zijn hiervoor voorschotten ontvangen. De uitgaven en definitieve afrekening vinden later plaats. Zie ook de baten.	€ 443
			Vanwege corona zijn er meer bouwaanvragen geweest dan geraamd. Dit heeft geresulteerd in meer kosten, maar ook meer legesontvangsten	-€ 32
			Project Teydelijk: Door het terugtrekken van de vorige partij, de doorstart met een nieuwe partij en de nodige onderzoeken die verricht moeten worden (o.a. geluid) is besluitvorming eind 2021 niet mogelijk gebleken. Begin 2022 wordt duidelijk of het project voor spoedzoekers dat nu in samenwerking met Stek wordt ontwikkeld haalbaar is. Het restant van het eerder voor dit project beschikbaar gestelde budget (€ 98.440) wordt overgeheveld naar 2022.	€ 98
			De uitgaven voor het uitvoeringsprogramma Wonen zijn in 2021 minder geweest dan begroot. Deels te verklaren omdat er vanwege corona geen participatieve bijeenkomsten georganiseerd zijn en deels omdat we nauwelijks beroep hebben gedaan op externe expertise voor de uitvoering van uitvoeringsprogramma. Verder lag de focus van de beleidsontwikkeling dit jaar op de regio Holland Rijnland. De uitgaven die daarmee gemoeid zijn komen niet ten laste van dit budget. In 2022 wordt het woonprogramma geactualiseerd.	€ 27
			overige	€ 39
			subtotaal	**€ 575**
Totaal thema	**€ 2.146**		**Totaal**	**€ 2.146**
Totaal lasten	**€ 1.281**			**€ 1.281**

Thema/ Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Baten				
Thema Gebiedsontwikkeling				
Ruimtelijke ordening	€ 1.075		De opbrengsten voor anterieure overeenkomsten verlopen op basis van het BBV via de exploitatie. Het saldo van baten en lasten brengen we over naar de Balans. Het verschil tussen baten en lasten in 2021 wordt veroorzaakt doordat twee anterieure overeenkomsten zijn afgerond en van de balans zijn afgeboekt ten gunste van het resultaat.	€ 1.066
			Overige	€ 9
			Subtotaal	**€ 1.075**
Totaal thema	**€ 1.075**		**Totaal**	**€ 1.075**
Thema Openbare ruimte				
Openbaar groen en (openlucht) recreatie		-€ 100	Verkoop snippergroen is hier begroot. Maar wordt geboekt bij het project oneigenlijk gebruik. Zie programma 3 Ondernemend en bruisend Teylingen, Economie.	-€ 50
			Overige	-€ 50
			Subtotaal	**-€ 100**
Totaal thema		**-€ 100**	**Totaal**	**-€ 100**
Thema Veiligheid				
Crisisbeheersing en brandweer	€ 170		Veiligheidsregio Hollands Midden, in 2021 hebben we de eindafrekening over 2020 ontvangen.	€ 91
			De servicekosten van de brandweer waren niet doorbelast vanuit eerdere jaren.	€ 101
			Overige	-€ 22
			Subtotaal	**€ 170**
Openbare orde en veiligheid		-€ 21	Overige	-€ 21
			Subtotaal	**-€ 21**
Totaal thema	**€ 149**		**Totaal**	**€ 149**
Thema verkeer en vervoer				
Verkeer en vervoer	€ 703		Straatmeubilair, lagere opbrengsten voor de lichtmasten reclame	-€ 19
			Wegen -mutatie voorziening, in 2022 is het nieuwe beleidsplan wegen vastgesteld. Daarbij is besloten om de onderhoudsvoorziening op te heffen. Dit is een incidenteel voordeel.	€ 696
			Wegen, er zijn meer aanvragen geweest voor het leggen van leidings en kabels.	€ 32
			Overige	-€ 6
			Subtotaal	**€ 703**
Parkeren		-€ 3	Overige	-€ 3
			Subtotaal	**-€ 3**
Recreatieve havens	€ 143		Voorziening groot onderhoud waterwegen (baggeren) is vrijgevallen doordat er geen actueel beheerplan is.	€ 141
			Overige	€ 2
			Subtotaal	**€ 143**
Totaal thema	**€ 843**		**Totaal**	**€ 843**
Thema Volkshuisvesting, rosv				
Grondexploitatie (niet v		-€ 1.706	De baten voor de ontwikkelingsgebieden verlopen in overeenstemming met het BBV via de exploitatie. De paragraaf Grondbeleid gaat in op de ontwikkeling en de financiële aspecten daarvan. De saldi van baten en lasten gaan naar de Balans. De baten en lasten zijn (nagenoeg) gelijk. De baten en lasten passen binnen de door de raad vastgestelde grondexploitatiebegrotingen en zijn om die reden rechtmatig.	-€ 1.548
			Overige	-€ 158

			Subtotaal	**-€ 1.706**
Wonen en bouwen	€ 192		In 2021 zijn er projectsubsidies ontvangen voor woningbouwprojecten in Teylingen (Bloementuin en Hooghkamer fase 3). In 2021 zijn hiervoor voorschotten ontvangen. De uitgaven en definitieve afrekening vinden later plaats. Zie ook de lasten.	-€ 443
			De opbrengsten uit leges omgevingsvergunningen komen hoger uit. Het is heel lastig om met een project als Hooghkamer vooraf een juiste inschatting te maken van het aantal aanvragen. Hoewel we zo goed mogelijk proberen aan te sluiten bij de woningbouwprognoses zegt dat nog niets over het moment dat een projectontwikkelaar zijn aanvraag in zal dienen. Waar we in de voorgaande kredietcrisis te maken hadden met "gedoseerde" aanvragen hebben we nu te maken met een florerende huizenmarkt en hebben we een flink aantal aanvragen ontvangen voor grotere aantallen woningen en appartementen. Daarnaast zijn er ook veel aanvragen geweest dit jaar voor het verbouwen van huizen, dakkapel en uitbreidingen. De totale omvang van de bouwleges bedroeg in 2021: € 1.032.000 (2020 € 1.437.000, 2019 € 1.297.000). Effecten meerjarenbegroting vanaf 2022: In de meerjarenbegroting 2022 is voor de inkomsten van bouwleges in het jaar 2022 € 700.000 inkomsten opgenomen. Om een juiste inschatting te maken zal worden gekeken naar de ontwikkeling van het aantal huizen bij komende woningbouwprojecten en de invloed van de omgevingswet.	€ 385
			De subsidie voor de huisvesting van specifieke doelgroepen is in 2021 niet besteed. Deze subsidie wordt overgebracht naar de Balans.	€ 273
			Overige	-€ 23
			Subtotaal	**€ 192**
Totaal thema		**-€ 1.514**	**Totaal**	**-€ 1.514**
Totaal baten	**€ 453**			**€ 453**

Thema/ Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Reserves				
Toevoegingen reserves	-€ 401		Geen storting in reserve openbare verlichting	€ 65
			Storting reserve startersleningen SvN	-€ 65
			Storting in reserve duurzaamheidsleningen SvN	-€ 200
			Storting reserve duurzaamheidslening SvN rente	-€ 199
			Overige	-€ 2
			Subtotaal	**-€ 401**
Onttrekkingen reserves	-€ 228		Storting in reserve duurzaamheidsleningen SvN in bezit	€ 200
			Storting reserve duurzaamheidslening SvN rente	€ 199
			Lagere onttrekking aan de algemene reserve door lagere uitgaven aan:	
			Project Teydelijk	-€ 168
			Verkeersadvies	-€ 144
			Omgevingsvisie	-€ 135
			Integraal plan Groot Seminarie Warmond (2024)	-€ 60
			legalisatieonderzoeken	-€ 20
			Ondermijningstafel	-€ 48
			Geen onttrekking aan reserve openbare verlichting	-€ 52

			Overige	
			Subtotaal	**-€ 228**
Totaal reserves		**-€ 630**		**-€ 630**
Totaal	**€ 1.103**			**€ 1.103**

2. Energiek en sociaal Teylingen

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Rekening	Verschil
	2021 na wijziging	2021	2021
Gezondheid & vitaliteit			
Sportaccommodaties	-2.447	-2.367	80
Sportbeleid en activering	-326	-330	-4
Volksgezondheid	-2.819	-2.819	
Kunst en Cultuur			
Media	-812	-827	-15
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-400	-306	94
Musea	-60	-64	-4
Cultureel erfgoed	-243	-211	32
Onderwijs			
Openbaar basisonderwijs	-201	-227	-26
Onderwijshuisvesting	-1.963	-1.901	62
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.222	-1.250	-28
Sociaal domein			
Samenkracht en burgerparticipatie	-4.713	-3.276	1.437
Arbeidsparticipatie	-423	-395	28
Inkomensregelingen	-9.526	-8.485	1.041
Begeleide participatie	-2.636	-2.467	169
Maatwerkdienstverlening 18+	-7.125	-6.760	365
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-529	-509	20
Wijkteams	-2.802	-2.666	136
Maatwerkdienstverlening 18-	-8.081	-7.811	270
Geëscaleerde zorg 18-	-551	-574	-23
Geëscaleerde zorg 18+	-28	-28	
Totaal lasten	**-46.907**	**-43.273**	**3.634**

Baten	Begroting	Rekening	Verschil
	2021 na wijziging	2021	2021
Gezondheid & vitaliteit			
Sportaccommodaties	209	305	96
Volksgezondheid	161	154	-7
Sportbeleid en activering	0	45	45
Kunst en Cultuur			

Media	25	24	-1
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	155	105	-50
Musea	165	169	4
Cultureel erfgoed	0	28	28
Onderwijs			
Openbaar basisonderwijs	2	0	-2
Onderwijshuisvesting	45	69	24
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	230	236	6
Sociaal domein			
Inkomensregelingen	7.491	7096	-395
Samenkracht en burgerparticipatie	410	369	-41
Wijkteams	3	5	2
Totaal baten	**8.896**	**8.605**	**-291**
Saldo voor resultaatbestemming	**-38.011**	**-34.671**	**3.340**

Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2021 na wijziging	2021	2021
Toevoegingen reserves	-96	-96	
Onttrekkingen reserves	2.485	818	-1.667
Totaal reserves	**2.389**	**722**	**-1.667**
Saldo na resultaatbestemming	**-35.623**	**-33.948**	**1.675**

Analyse verschillen begroting 2021 na wijzigingen en jaarrekening 2021

Thema / Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Thema Onderwijs				
Onderwijshuisvesting	€ 62		Leerlingenaantallen in het VO zijn wat gedaald ten opzichte van voorgaande jaren. de vergoeding wordt gebasseerd op het leerlingenaantal.	€ 70
			Overige	-€ 8
			Subtotaal	**€ 62**
Openbaar basisonderwijs		-€ 26	Bewegingsonderwijs in de begroting is geen rekening gehouden met een indexatie van het tarief.	-€ 26
			Overige	€ 0
			subtotaal	**-€ 26**
Onderwijsbeleid en		-€ 28	Leerlingenvervoer is een open einde regeling. Dit jaar zijn er meer kosten gemaakt dan vorig jaar.	-€ 42

leerlingzaken			Van het rijk ontvangen gelden Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) mogen in 4 jaar per 2018 besteedt worden, nog niet alles uitgegeven, daarom naar volgend jaar doorgeschoven.	€ 42
			Lokaal onderwijsbeleid-REA/Arbeidsmigranten wordt gebruikt om initiatieven uit het veld uit te betalen. Vanwege corona en de beperkingen binnen onderwijs en jeugdhulp zijn er veel minder activiteiten en trajecten uitgevoerd in 2021. Verwacht wordt dit in 2022 op te kunnen pakken.	€ 41
			Deelname van peuters aan de peuteropvang is gestegen.	-€ 69
			subtotaal	**-€ 28**
Totaal thema	**€ 8**		**Totaal**	**€ 8**
Thema Gezondheid & vitaliteit				
Sportaccommodaties	€ 80		In de begroting is een stelpost opgenomen voor afschrijvingen voor de nota sportbeleid. Een deel hiervan is nog niet gerealiseerd.	€ 68
			Overige	€ 12
			Subtotaal	**€ 80**
Sportbeleid en activering		-€ 4	Overige	-€ 4
			Subtotaal	**-€ 4**
Volksgezondheid	€ 0		Overige	€ 0
			Subtotaal	**€ 0**
Totaal thema	**€ 76**		**Totaal**	**€ 76**
Thema Kunst en cultuur				

Thema / Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Samenkracht en burgerparticipatie			Daarnaast is een project Dak- en thuislozen gestart, het resterende deel wordt in 2022 benut. Vanuit de algemene uitkering is € 50.000 incidenteel ontvangen. Hiervoor is een overheveling van het restantbedrag 2021 aangevraagd.	€ 50
			De welzijnssubsidies zijn lager i.v.m. minder activiteiten in 2021 en de begroting te hoog is. Dit zal in de begroting worden gecorrigreerd.	€ 81
			De subsidie Welzijn Teylingen 2020 is lager vastgesteld omdat er minder activiteiten zijn verricht i.v.m. corona.	€ 100
			Stelpost taakstelling subsidies is opgenomen onder de algemene dekkingsmiddelen, deze post is ingevuld maar leidt onder dit progtramma tot een voordeel.	€ 70
			Overige	€ 24
			Subtotaal	**€ 1.437**
Arbeidsparticipatie	€ 28		Overige	€ 28
			Subtotaal	**€ 28**
Inkomensregelingen	€ 1.041		Armoedegelden. In het Armoedebeleid Teylingen (2018-2022) is besloten dat de resterende armoedegelden (beschikbaar vanaf 2017) jaarlijks meegenomen wordt naar de volgende jaren om alle maatregelen van het beleid uit te voeren. Het restant van 2021 is € 222.000.	€ 222
			Project Meedoen! is binnen de ISD opgepakt en wordt via de bijdrage aan de ISD verantwoord. De raming binnen de gemeentebegroting valt hiermee vrij.	€ 191
			Lagere uitgaven (bijzondere) bijstanduitkeringen dan was begroot. De verwachting was dat de uitgaven verder zouden stijgen door meer werklozen. In de praktijk is er een tegengestelde beweging zichtbaar geweest en zijn het aantal werklozen juist gedaald. Dit heeft geleid tot minder bijstandsuitkeringen.	€ 372
			De uitgaven voor TOZO waren door de ISD hoger begroot. Het verschil tussen de gerealiseerde inkomsten en uitgaven TOZO bedraagt € 173.000 voordelig.	€ 274
			Overige	-€ 18
			Subtotaal	**€ 1.041**
Begeleide participatie	€ 169		Betreft de afrekening begeleide participatie van de Maregroep over 2020	€ 169
			Subtotaal	**€ 169**

Thema / Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Maatwerkdienstverlening 18+	€ 365		De uitgaven voor de ISD WMO begeleiding zijn lager dan was begroot. Er hebben minder mensen gebuik gemaakt van begeleding dan werd verwacht. De ISD heeft in een tussentijdse memo ook een lagere verwachting opgegeven , maar deze kon niet meer worden verwerkt in de gemeentelijke begroting.	€ 299
			De uitgaven voor de ISD WMO Hulp bij het huishouden zijn lager dan was begroot. Er hebben minder mensen gebuik gemaakt van hulp bij het huishouden dan werd verwacht. De ISD heeft in een tussentijdse memo ook een lagere verwachting opgegeven , maar deze kon niet meer worden verwerkt in de gemeentelijke begroting.	€ 55
			Overige	€ 11
			Subtotaal	**€ 365**
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	€ 20		Overige	€ 20
			Subtotaal	**€ 20**
Wijkteams	€ 136		Toegang wijkteams In de Decembercirculaire Gemeentefonds (Algemene uitkering) zijn bedragen opgenomen naar aanleiding van het rapport Ongekend onrecht van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag De gemeente heeft in 2021 een bedrag van € 165.252 ontvangen. Een bijdrage tot en met 2027 is voorzien. Om het ontvangen bedrag in te kunnen zetten bij de wijkteams zetten is overheveling noodzakelijk.	€ 165
			Overige	-€ 29
			Subtotaal	**€ 136**
Maatwerkdienstverlening 18-	€ 270		Jeugdhulp - Uitvoeringskosten betreft kosten voor de programma manager Jeugdhulp. Deze zijn niet begroot.	-€ 48
			De afrekening jeugdhulp zorg in natura is € 225k lager door onderbesteding ten opzichte van de begroting. Dit heeft een aantal oorzaken die in grote lijnen te zijn onder te verdelen drie effecten, nl. het financieel systeem en landelijke ontwikkelingen. Deze 2 effecten lichten wij in het kort in de volgende alinea toe. - Financieel systeem, budgetoverschrijdingen van de zorgaanbieders worden niet vergoed waardoor ruim wordt begroot door de zorgaanbieder en voorzichtig wordt uitgegeven. - Landelijke ontwikkelingen, door covid beperkende maatregelen, krappe arbeidsmarkt is er minder zorg verleend.	€ 225
			Afrekening TWO Jeugd 2020	€ 70
			Uitgaven Jeugdhulp - zorgvervoer waren niet begroot	-€ 52
			Lagere uitgaven Jeugdhulp ISD PGB	€ 64
			Overige	€ 11
			Subtotaal	**€ 270**
Geescaleerde zorg 18-		-€ 23	Afrekening TWO Jeugd/ Regionale jeugdhulp 2020	-€ 29

			Overige	€ 6
			Subtotaal	**-€ 23**
Totaal thema		**€ 3.443**	**Totaal**	**€ 3.443**
Totaal lasten		**€ 3.634**		**€ 3.634**

Thema / Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Baten				
Thema Onderwijs				
Onderwijshuisvesting	€ 24		Overige	€ 24
			Subtotaal	**€ 24**
Openbaar basisonderwijs		-€ 2	Overige	-€ 2
			Subtotaal	**-€ 2**
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	€ 6		Overige	€ 6
			Subtotaal	**€ 6**
Totaal thema	**€ 28**		**Totaal**	**€ 28**
Thema Gezondheid & vitaliteit				
Sportaccommodaties	€ 96		Binnensportaccommodaties Wasbeek betreft een niet begrote bate voor Speciefieke uitkering Sport 2021	€ 96
			Subtotaal	**€ 96**
Sportbeleid en activering	€ 45		Betreft een niet begrote bate voor Specifieke uitkering Sport 2021	€ 45
			Subtotaal	**€ 45**
Volksgezondheid		-€ 7	Overige	-€ 7
			Subtotaal	**-€ 7**
Totaal thema	**€ 134**		**Totaal**	**€ 134**
Thema Kunst en cultuur				
Cultureel erfgoed	€ 28		De vergoeding van kosten van de erfgoedcommissie voor Hillegom en Lisse was niet bruto geraamd. Zie ook de lasten.	€ 28
			Subtotaal	**€ 28**
Media		-€ 1	Overige	-€ 1
			Subtotaal	**-€ 1**
Musea	€ 4		Overige	€ 4
			Subtotaal	**€ 4**
Cultuurpresentatie, -productie en -participaties		-€ 50	Vanwege corona hebben er minder activiteiten plaatsgevonden in 't Trefpunt.	-€ 50
			Overige	€ 0
			Subtotaal	**-€ 50**
Totaal thema		**-€ 19**	**Totaal**	**-€ 19**
Thema Sociaal Domein				
Samenkracht en burgerparticipatie		-€ 41	Ontvangen provinciegelden voor de ondersteuning van cultuurorganisaties i.v.m. corona.	€ 50
			Begrote ontvangen gelden voor Statushouders. Dient gecorrigeerd te worden in de begroting.	-€ 70
			Niet geinde huren voor welzijnswerk vanweg corona.	-€ 27
			Overig	€ 6
			Subtotaal	**-€ 41**
Inkomensregelingen		-€ 395	Inkomensvoorzieningen betreft de afrekening TOZO 2020 per saldo is deze regleing budgettair neutraal	-€ 463

			Ontvangen doorschuif BTW ISD 2021	€ 112
			Lagere ontvangen Rijksbijdrage BUIG	-€ 57
			Overige	€ 13
			Subtotaal	**-€ 395**
Wijkteams	€ 2		Overige	€ 2
			Subtotaal	**€ 2**
Totaal thema		**-€ 434**	**Totaal**	**-€ 434**
Totaal baten		**-€ 291**		**-€ 291**

Thema / Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Reserves				
Toevoegingen reserves	€ 0		**Subtotaal**	**€ 0**
Onttrekkingen reserves		-€ 1.667	Lagere onttrekking aan de algemene reserve door lagere uitgaven aan of kon binnen het bestaande budget worden opgevangen:	
			- Opvang statushouders	-€ 145
			- Bewegingsvriendelijke openbare ruimte (overheveling 2022)	-€ 75
			- Verlenging zorg- en veiligheidstafels	-€ 19
			- Integrale verordeningen sociale domein	-€ 25
			- Nota volksgezondheid	-€ 27
			- Pilot vroegsignalering	-€ 14
			- Integrale toegang	-€ 93
			- Project Meedoen (2022)	-€ 100
			- Steunfonds maatschappelijke organisaties	-€ 582
			- Budget armoedenota	-€ 98
			- Invoeringsbudget wet inburgering (overheveling naar 2022)	-€ 74
			- Ontschottingsbudget	-€ 17
			- Onderzoek tussengrope inburgeraars	-€ 43
			- Onderzoek geluidsoverlast Skeelerbaan	-€ 26
			- Pilot beschermd wonen	-€ 80
			- Lokale culturele voorzieningen	-€ 107
			- Actieprogramma daklooshied (overheveling naar 2022)	-€ 18
			- Koplopertraject clientondersteuning	-€ 25
			- Cultuurhistorische waardenkaart	-€ 40
			- Van maatwerk naar Algemeen	€ 26
			- Plan van anpak sociale kaart	-€ 95
			Overige	€ 11
			Subtotaal	**-€ 1.667**
Totaal reserves		**-€ 1.667**		**-€ 1.667**
Totaal		**€ 1.675**		**€ 1.675**

3. Ondernemend en bruisend Teylingen

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Rekening	Verschil
	2021 na wijziging	2021	2021
Bedrijventerreinen			
Fysieke bedrijfsinfrastructuur			
Lokale Economie			
Economische promotie	-336	-189	147
Regionale economie			
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-161	-114	47
Economische ontwikkeling	-2.358	-1.839	519
Economische havens en waterwegen	-18	-26	-8
Totaal lasten	**-2.873**	**-2.168**	**705**

Baten	Begroting	Rekening	Verschil
	2021 na wijziging	2021	2021
Lokale Economie			
Economische promotie	275	298	23
Regionale economie			
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	84	73	-11
Economische ontwikkeling	130	221	91
Totaal baten	**489**	**592**	**103**
Saldo voor resultaatbestemming	**-2.384**	**-1.575**	**809**

Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2021 na wijziging	2021	2021
Toevoegingen reserves	0	0	
Onttrekkingen reserves	1.447	779	-668
Totaal reserves	**1.447**	**779**	**-668**
Saldo na resultaatbestemming	**-936**	**-797**	**139**

Analyse verschillen begroting 2021 na wijzigingen en jaarrekening 2021

Thema/ Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Thema Centrumontwikkeling				
Economische promotie	€ 147		In 2021 is er meerdere keren gesproken met het bestuur van Kansen voor Warmond. Daarbij zijn meerdere initiatieven besproken. De uitvoering daarvan is in voorbereiding. Als gevolg daar van zijn er in 2021 nog geen kosten gemaakt voor projecten. Wij stellen voor om het budget van € 40.000 over te hevelen naar 2022.	€ 40
			De marktconsultatie voor de Ruïne van Teylingen heeft langer geduurd. Daardoor worden een aantal activiteiten pas in 2022 opgepakt.	€ 20
			De bloemencorso vond in 2021 niet plaats. De lasten voor het alternatief kwamen lager uit.	€ 40
			De kapitaallasten voor dit taakveld kwamen lager uit.	€ 34
			Overige	€ 13
			Subtotaal	**€ 147**
Totaal thema	**€ 147**		**Totaal**	**€ 147**
Thema regionale economie				
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	€ 47		Markt, lagere kosten voor inzet van marktmeester en onderhoudskosten	€ 33
			Overige	€ 14
			Subtotaal	**€ 47**
Economische ontwikkeling	€ 519		Uitvoeringsprogramma Centrumvisie: Afgesproken is om vooralsnog niet over te gaan tot de aanstelling van de extra BOA voor de handhaving van het uitstallingenbeleid en parkeren. Dat heeft als reden dat eerst op grond van het nog in bewerking zijnde Beeldkwaliteitsplan plus het uitstallingenbeleid vastgesteld moet worden en dat de parkeerdruk als gevolg van de coronapandemie momenteel nog relatief beperkt blijkt. Verder is voorlopig afgezien van de aanstelling van de leegstandscoördinator, gelet op het relatief geringe leegstandspercentage in de winkelcentra van Teylingen. Bovendien zal vanuit het beeldkwaliteitsplan plus nader invulling gegeven worden aan het stimuleren van wonen in de winkelcentra, waardoor de functie van leegstandscoördinator wellicht een andere inhoud zal krijgen. Een aantal in het Uitvoeringsprogramma Centrumvisie voorgestelde quick wins zijn als gevolg van o.a. langere voorbereidingstijd en leveringstermijnen van materialen niet zoals gepland in 2021 tot uitvoering gekomen. De verwachting is dat bovenstaande posten wel in 2022 gerealiseerd zullen worden.	€ 496
			Bestuurlijk zijn er in 2021 meerdere toezeggingen gedaan over bijdragen (o.a. wandelfestijn en uitvoeringsprogramma HUP). Echter die activiteiten hebben o.a. door Corona vertraging opgelopen. Daardoor is maar een beperkt deel van het bijgenaamde budget gebruikt. Die kosten komen nu in 2022.	€ 20
			Overige	€ 3
			Subtotaal	**€ 519**

Thema/ Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Economische havens en waterwegen		-€ 8	Overige	-€ 8
			Subtotaal	**-€ 8**
Totaal thema	**€ 558**		**Totaal**	**€ 558**
Totaal lasten	**€ 705**			**€ 705**

Thema/ Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Baten				
Thema Centrumontwikkeling				
Economische promotie	€ 23		Overige	€ 23
			Subtotaal	**€ 23**
Totaal thema	**€ 23**		**Totaal**	**€ 23**
Thema regionale economie				
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen		-€ 11	Overige	-€ 11
			Subtotaal	**-€ 11**
Economische ontwikkeling	€ 91		Project oneigenlijk gebruik gornd en snippergroen	€ 80
			Overige	€ 11
			Subtotaal	**€ 91**
Totaal thema		**€ 80**	**Totaal**	**€ 80**
Totaal baten	**€ 103**			**€ 103**

Thema/ Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Reserves				
Toevoegingen reserves	€ 0		**Subtotaal**	**€ 0**
Onttrekkingen reserves		-€ 668	Lagere ontrekking aan de algemene reserve door lagere uitgaven aan:	**€ 0**
			- Project Nagelbrug (overheveling naaar 2022)	-€ 30
			- Uitvoeringsagenda verblijfsrecreatie	-€ 33
			- Inhuur expertise Ruine van Teylingen (overheveling naar 2022)	-€ 25
			- Voorbereidingskrediet Centrumvisie	-€ 496
			- Uitbetaling ondernemersfonds	-€ 84
			Subtotaal	**-€ 668**
Totaal reserves		**-€ 668**		**-€ 668**
Totaal		**€ 139**		**€ 139**

4. Duurzaam denken en doen

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Rekening	Verschil
	2021 na wijziging	2021	2021
Duurzaamheid			
Milieubeheer	-1.725	-1.806	-81
Riolering	-2.168	-2.011	157
Afval	-3.103	-3.235	-132
Begraafplaatsen en crematoria	-6	-4	2
Totaal lasten	**-7.002**	**-7.056**	**-54**

Baten	Begroting	Rekening	Verschil
	2021 na wijziging	2021	2021
Duurzaamheid			
Afval	4.525	4867	342
Riolering	3.107	3027	-80
Milieubeheer	113	265	152
Totaal baten	**7.745**	**8.159**	**414**
Saldo voor resultaatbestemming	**743**	**1.103**	**360**

Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2021 na wijziging	2021	2021
Toevoegingen reserves	0	0	
Onttrekkingen reserves	40	0	-40
Toevoegingen reserves	0	0	
Onttrekkingen reserves	0	0	
Totaal reserves	**0**	**0**	
Saldo na resultaatbestemming	**783**	**1.104**	**321**

Analyse verschillen begroting 2021 na wijzigingen en jaarrekening 2021

Bedragen x € 1.000

Thema/Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Thema Milieu				
Mileubeheer		-€ 81	Voor het project Duurzaamheid is door de raad een structureel budget beschikbaar gesteld. De uitvoering loopt door de jaren heen en de uitgaven bleven voor 2021 achter op de raming.	€ 32
			Voor 4 locaties zijn kapitaallasten voor zonneweiden geraamd. De baten en lasten zouden in evenwicht zijn. Zie ook de baten.	€ 113
			In het kader van de subsidie voor het uitvoeringsprogramma RRE zijn vouchers betaald voor het treffen van duurzaamheidsmaatregelen aan woningen. Zie ook de baten. Daar zijn de in 2021 nog beschikbare middelen van € 211.000 voor de RRE-regeling opgenomen.	-€ 229
			Overige	€ 3
			Subtotaal	**-€ 81**
Riolering	€ 157		Riolering, in 2021 zat een incidenteel budget van 110K voor onderzoekskosten voor het nieuw IAWKP. De totale kosten voor onderzoek naar het riool is lager dan verwacht.	€ 110
			Lagere afschrijvingen riool door uitgestelde investeringen.	€ 55
			Overige	-€ 8
			Subtotaal	**€ 157**
Afval		-€ 132	Afval hogere kosten voor het ophalen en verwerken.	-€ 132
			Overige	
			Subtotaal	**-€ 132**
Begraafplaatsen en crematoria	€ 2		Overige	€ 2
			Subtotaal	**€ 2**
Totaal thema	**-€ 54**		**Totaal**	**-€ 54**
Totaal lasten	**-€ 54**			**-€ 54**

Thema/Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Baten				
Thema Milieu				
Milieubeheer	€ 152		Voor 4 locaties zijn kapitaallasten voor zonneweiden geraamd. De baten en lasten zouden in evenwicht zijn. Zie ook de lasten.	-€ 113
			Voor het uitvoeringsprogramma RRE is subsidie verkregen voor het treffen van duurzaamheidsmaatregelen aan woningen. Zie ook de lasten.	€ 211
			Van de gemeenten Hillegom, Lisse, Katwijk en Noordwijk zijn bijdragen ontvangen voor de Duurzaamheidsprijs als vergoeding van de gemaakte kosten die door Teylingen zijn betaald. Deze waren niet (bruto) geraamd.	€ 30
			Overige	€ 24
			Subtotaal	**€ 152**
Riolering		-€ 80	Riolering, volgens de BBV wordt het voordelige/nadelige saldo van de riolering gestort in de voorziening. In eerste instantie is men uit gegaan van een tekort. Uiteindelijk bleek het resultaat positief en is dit bedrag gestort in de voorziening	-€ 61
			Lagere inkomsten rioolheffing dan begroot.	-€ 25
			Overige	€ 6
			Subtotaal	**-€ 80**
Afval	€ 342		De hoogte van de nieuwe beloningskorting afval 2021 was vooraf niet goed in te schatten. Deze is daarom niet vooraf begroot. De uiteindelijke uitgekeerde beloningskorting betreft € 379.895	-€ 380
			Hogere inkomsten afvalstoffenheffing door meer huishoudens.	€ 63
			Hogere afrekening voor het ingezamelde plasticafval	€ 82
			De onttrekking aan de afval egalisatievoorziening is hoger door beloningskorting, hogere uitgaven verwerking afval en straatreiniging.	€ 624
			Overige	**-€ 47**
			Subtotaal	**€ 342**
Totaal thema	**€ 414**		**Totaal**	**€ 414**
Totaal baten	**€ 414**			**€ 414**

Thema/Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Reserves				
Toevoegingen reserves	€ 0		**Subtotaal**	**€ 0**
Onttrekkingen reserves		-€ 40	Lagere onttrekking aan de algemene reserve door lagere uitgaven aan:	
			Opstellen uitvoeringsprogramma Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie	-€ 20
			Uitvoeringsprogramma integraal afwalwaterketenplan	-€ 20
			Subtotaal	**-€ 40**
Totaal reserves		**-€ 40**		**-€ 40**
Totaal		**€ 321**		**€ 320**

5. Modern bestuur optimale dienstverlening

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Rekening	Verschil
	2021 na wijziging	2021	2021
Dienstverlening			
Beheer overige gebouwen en gronden	-554	-627	-73
Burgerzaken	-1.121	-1.043	78
Regionale samenwerking			
Bestuur	-2.112	-1.889	223
Totaal lasten	**-3.787**	**-3.559**	**228**

Baten	Begroting	Rekening	Verschil
	2021 na wijziging	2021	2021
Dienstverlening			
Beheer overige gebouwen en gronden	521	530	9
Burgerzaken	640	478	-162
Regionale samenwerking			
Bestuur	58	64	6
Totaal baten	**1.219**	**1.072**	**-147**
Saldo voor resultaatbestemming	**-2.568**	**-2.486**	**82**

Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2021 na wijziging	2021	2021
Toevoegingen reserves	-320	-350	-30
Onttrekkingen reserves	282	224	-58
Totaal reserves	**-38**	**-126**	**-88**
Saldo na resultaatbestemming	**-2.606**	**-2.612**	**-6**

Analyse verschillen begroting 2021 na wijzigingen en jaarrekening 2021

Thema/ Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Thema dienstverlening				
Beheer overige		-€ 73	Inhuur project verkoop gemeentelijke eigendommen	-€ 52
gebouwen en gronden			Overige	-€ 21
			Subtotaal	**-€ 73**
Burgerzaken	€ 78		De effecten van de beperkende maatregelen rondom corona hebben er toe geleid dat er minder reisdocumenten en rijbewijzen zijn verstrekt. Daarmee zijn ook de uitgaven gedaald door de lagere uitgifte van reisdocumenten en	€ 83
			Overige	-€ 5
			Subtotaal	**€ 78**
Totaal thema	**€ 5**		**Totaal**	**€ 5**
Thema regionale samenwerking				€ 155
Bestuur	€ 223		Voor de pensioenvoorziening voor (ex)-wethouders wordt vermogen aangehouden voor de pensioenbetaling van ex-wethouders. Mutaties gedurende het jaar vinden plaats door uitbetaling van pensioen, wijziging rekenrente en overlijden van ex-wethouders. Door een overlijden en wijziging in rekenrente is een deel van het aan te houden doelvermogen vrijgevallen	€ 154
			Lagere eindheffing WKR college	€ 56
			Overige	€ 13
			Subtotaal	**€ 223**
Totaal thema		**€ 223**	**Totaal**	**€ 223**
Totaal lasten		**€ 228**		**€ 228**
Baten				
Thema dienstverlening				
Beheer overige gebouwen en gronden	€ 9		Overige	€ 9
			Subtotaal	**€ 9**
Burgerzaken		-€ 162	De effecten van de beperkende maatregelen rondom corona hebben er toe geleid dat er minder reisdocumenten en rijbewijzen zijn	-€ 162
			Overige	€ 0
			Subtotaal	**-€ 162**
Totaal thema		**-€ 153**	**Totaal**	**-€ 153**
Thema regionale samenwerking				
Bestuur	€ 6		Overige	€ 6
			Subtotaal	**€ 6**
Totaal thema	**€ 6**		**Totaal**	**€ 6**
Totaal baten		**-€ 147**		**-€ 147**
Reserves				
Toevoegingen reserves		-€ 30	Storting RIF Woezel hoger door hogere verkoopprijs Woezel.	-€ 30
			Subtotaal	**-€ 30**
Onttrekkingen reserves		-€ 58	Lagere onttrekking aan de algemene reserve door lagere uitgaven aan:	
			Arbeidsmigranten (overheveling naar 2022)	-€ 56
			Raadsonderzoek ISG/GOM	-€ 2
			Subtotaal	**-€ 58**
Totaal reserves		**-€ 88**		**-€ 88**
Totaal		**-€ 6**		**-€ 6**

Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Rekening	Verschil
	2021 na wijziging	2021	2021
Algemene middelen			
Treasury	-575	-517	58
Overhead	-12.581	-11.807	774
Overige baten en lasten	661	-71	-732
OZB woningen	-251	-295	-44
OZB niet-woningen	-251	-295	-44
Belastingen overig		-7	-7
Vennootschapsbelasting		2	2
Totaal lasten	**-12.997**	**-12.990**	**7**

Baten	Begroting	Rekening	Verschil
	2021 na wijziging	2021	2021
Algemene middelen			
Overhead	136	84	-52
Parkeerbelasting	11	14	3
Treasury	1.700	1666	-34
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	48.713	50134	1.421
Overige baten en lasten	-5	-130	-125
OZB woningen	4.342	3981	-361
OZB niet-woningen	2.195	2463	268
Belastingen overig	3.230	3232	2
Totaal baten	**60.322**	**61.444**	**1.122**
Saldo voor resultaatbestemming	**47.326**	**48.452**	**1.126**

Reserves	Begroting	Rekening	Verschil
	2021 na wijziging	2021	2021
Toevoegingen reserves	0	0	0
Onttrekkingen reserves	242	242	0
Totaal reserves	**242**	**242**	**0**
Saldo na resultaatbestemming	**47.568**	**48.695**	**1.127**

gemeente TEYLINGEN

Analyse verschillen begroting 2021 na wijzigingen en jaarrekening 2021

Thema/ Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Thema Algemene middelen				
Treasury	€ 58		Niet geraamde ontvangen rente op kasgeledleningen	€ 25
			Niet geraamde rente op Bouwgrondexploitaties	€ 25
			Overige	€ 8
			Subtotaal	**€ 58**
Overhead	€ 774		Lagere onkosten schades, zie ook lagere inkomsten verzekeringschades	€ 99
			Lagere representatie onkosten	€ 25
			Hogere bankkosten	-€ 39
			Realisatie toerekening uren aan investeringen, grondexploitaties en anterieure overeenkomsten.	€ 722
			Overige	-€ 33
			Subtotaal	**€ 774**
Overige baten en lasten		-€ 732	Begrote toerekening uren aan investeringen, grondexploitaties en anterieure overeenkomsten.	-€ 398
			Stelpost lagere afschrijvingen vervalt, dit wordt gecompenseerd door de lagere gerealiseerde afschrijvingen.	-€ 100
			Stelpost taakstelling subsidies vervalt, taakstelling is ingevuld in programma 2.	-€ 70
			Stelpost voorziening dubieuze debiteuren is begroot maar is niet gerealiseerd.	-€ 75
			Op de stelpost prijsstijgingen is een grotere claim gelegd dan vooraf was begroot.	-€ 41
			Kosten onderzoek invoeren toeristenbelasting	-€ 18
			Overige	-€ 30
			Subtotaal	**-€ 732**
OZB woningen		-€ 44	Hogere afrekening samenwerking Belastingen Bollenstreek	-€ 44
			Overige	€ 0
			Subtotaal	**-€ 44**
OZB niet-woningen		-€ 44	Hogere afrekening samenwerking Belastingen Bollenstreek	-€ 44
			Overige	€ 0
			Subtotaal	**-€ 44**
Belastingen overig		-€ 7	Overige	-€ 7
			Subtotaal	**-€ 7**
Vennootschapsbelasting		€ 2	Overige	**€ 2**
Totaal thema	**€ 7**		**Totaal**	**€ 7**
Totaal lasten	**€ 7**			**€ 7**

Thema/ Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Baten				
Thema Algemene middelen				
Treasury		-€ 34	Lager ontvangen dividend en rente zoals	-€ 145
			Hogere rente SVN leningen	€ 85
			Overige	€ 26
			Subtotaal	**-€ 34**
Overhead		-€ 52	Lagere inkomsten verzekerde schades, zie ook lagere onkosten voor schades.	-€ 52
			Overige	€ 0
			Subtotaal	**-€ 52**
Parkeerbelasting	€ 3		Overige	€ 3
			Subtotaal	**€ 3**
Overige baten en lasten		-€ 125	Afboeking oninbare vorderingen	-€ 134
			Overige	€ 9
			Subtotaal	**-€ 125**
Algemene uitkering en	€ 1.421		Septembercirculaire (incl. taakmutaties en coronasteun)	€ 1.121
overige uitkeringen gemeentefonds			Decembercirculaire (incl. POK en coronasteun)	€ 543
			Afrekening algemene uitkering oude jaren	-€ 275
			Overige	€ 32
			Subtotaal	**€ 1.421**
OZB woningen		-€ 361	Lagere inkomsten OZB woningen	-€ 361
			Overige	€ 0
			Subtotaal	**-€ 361**
OZB niet-woningen	€ 268		Hogere inkomsten OZB niet-woningen	€ 268
			Overige	€ 0
			Subtotaal	**€ 268**
Belastingen overig	€ 2		Overige	€ 2
			Subtotaal	**€ 2**
Totaal thema	**€ 1.122**		**Totaal**	**€ 1.122**
Totaal baten	**€ 1.122**			**€ 1.122**
Reserves				
Toevoegingen reserves	€ 0		**Subtotaal**	**€ 0**
Onttrekkingen reserves			**Subtotaal**	**€ 0**
Totaal reserves		**€ 0**		**€ 0**
Totaal	**€ 1.129**			**€ 1.129**

3.6 Overzicht van incidentele baten en lasten

In onderstaande overzicht zijn de incidentele baten en lasten opgenomen.

Bedragen x 1.000

Incidentele baten en lasten (-= nadeel)	Begroting	Wijzigingen	Begroting na wijzigingen	Rekening
	2021	2021	2021	2021
Programma 1: Prettig wonen voor iedereen				
- Realiseren van huisvesting voor bijzondere doelgroepen	-70		-70	-5
- Dekking via algemene reserve	70		70	5
- Woningbehoeftenonderzoeken Woon	-7		-7	-
- Omgevingsvisie en MER	-40		-40	-
- Handhaving buitengebied	-92		-92	-92
-Pilot Ondermijning (2019-2020) d.m.v. een ondermijningstafel	-48		-48	-
- Actualiseren verkeers- en vervoersbeleid	-75		-75	-59
- Verkeersadvies	-50		-50	
- Onderzoek onderhoud van geluidsschermen en -wallen	-18		-18	-
- Legalisatieonderzoeken	-20		-20	-20
- Dekking via algemene reserve	350		350	59
- Herstel brug Koudenhoorn		-42	-42	-
- Project oneigenlijk gebruik		-60	-60	-68
- implementatie omgevingswet		-172	-172	-172
- Vrijval voorziening onderhoud wegen				696
- Vrijval voorziening onderhoud waterwegen (baggeren)				141
Subtotaal programma 1	**-**	***-274***	***-274***	***485***
Programma 2: Energiek en sociaal Teylingen				
-Realiseren van een bewegingsvriendelijke openbare ruimte	-25	-50	-75	-
- Praktijkondersteuner Jeugd	-29		-29	-29
-Dekking via algemene reserve	54	50	104	29
- Verlenging zorg- en veiligheidstafels	-19		-19	-
- Integrale verordeningen sociaal domein	-25		-25	-
-Dekking via algemene reserve	44		44	-
- Ondersteuning cruciale sectoren		-136	-136	-136
- Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning		136	136	136
- Corona steunpakket re-integratie		-27	-27	
- Corona steunpakket bijzondere bijstand en schuldenbeleid		-51	-51	
- Impuls aanpak dak- en thuisloosheid		-32	-32	-

- Corona steunpakket cultuur		-141	-141	-81
- Van maatwerk naar algemeen		-26	-26	-
- Dekking reserve sociaal domein		26	26	-
- Budget sociale kaart		-19	-19	-17
- Dekking reserve sociaal domein		19	19	17
- Extra bijdrage Handhaving ivm corona		-331	-331	-331
- Begeleiding statushouders		-28	-28	
- TOZO				173
Subtotaal programma 2	***0***	***-610***	***-610***	***-239***
Programma 3 : Ondernemend en bruisend Teylingen				
- Aanlegsteiger bij Nagelbrug Teylingen	-30		-30	-
- Uitvoeringsagenda verblijfsrecreatie	-30	-14	-44	-10
- Ruine van Teylingen: Inhuur Expertise	-60		-60	-36
- Economische agenda Duin- en Bollenstreek	-385	87	-298	-298
- Diverse werkzaamheden en onderzoeken in het kader van regionale samenwerking		-25	-25	-10
- Ontwikkelen uitvoering centrumvisie		-608	-608	-112
- Uitbetaling Ondernemersfonds		-408	-408	-359
- Dekking via reserve ondernemersfonds		356	356	272
- Dekking via algemene reserve	505	586	1.091	508
Subtotaal programma 3	***-***	***-26***	***-26***	***-46***
Programma 4: Duurzaam denken en doen				
- Opstellen uitvoeringsprogramma Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie	-20		*-20*	0
- Uitvoeringsprogramma integraal afwalwaterketenplan	-20		*-20*	0
- Dekking via algemene reserve	40		*40*	0
Subtotaal programma 4	***0***	***0***	***0***	***0***
Programma 5: Modern bestuur optimale dienstverlening				
- Datagedreven sturen	-208		-208	-208
- Onderzoek Arbeidsmigranten		-64	-64	-8
- Raadsonderzoek ISG GOM		-10	-10	-8
- Dekking via algemene reserve	208	74	282	224
- Grondzaken en vastgoed		-100	-100	-110
- Verkoop de Woezel		270	270	270
- Storting verkoopbrengst De Woezel in RIF		-270	-270	-300
-Project oneigenlijk gebruik gemeentegrond		200	200	164
Subtotaal programma 5	***0***	***100***	***100***	***24***

Algemene dekkingsmiddelen				
- Versterken communicatie met wijken, ondernemers en verenigingen	-54		-54	-54
- Dekking via algemene reserve	54		54	54
- Compensatiegelden corona		711	711	711
- Extra bijdrage HLT voor kosten Corona		-380	-380	-380
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	***0***	***331***	***331***	***331***
Totaal incidentele baten en lasten	**-**	**-479**	**-479**	**555**

3.7 Structureel evenwicht

Kengetal structureel evenwicht verplichting BBV
Eén van de verplichte kengetallen van het BBV (Besluit, Begroting en Verantwoording) is het aantonen van het structurele evenwicht. Dit houdt in dat structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten. Indien dit niet het geval zou zijn, zou de kans aanwezig zijn dat er op termijn een (begrotings)tekort ontstaat. Op basis van onderstaande overzicht wordt aangetoond dat de jaarrekening 2020, conform de uitgangspunten in het BBV, structureel in evenwicht is.

Berekening structureel evenwicht
Om vast te kunnen stellen of er sprake is van een structureel evenwicht is het belangrijk dat inzicht bestaat in welk deel van de baten en lasten incidenteel zijn en welk deel structureel.
Onder incidenteel wordt beschouwd 3 jaar of korter. Voor structureel geldt een looptijd langer dan 3 jaar achtereenvolgens. In het onderstaande overzicht wordt de berekening van het structureel evenwicht gepresenteerd. Voor de specificatie van de incidentele baten en lasten verwijzen wij naar de hoofdstuk 3.6.

Uitkomst structureel evenwicht is positief
De uitkomst van het structureel evenwicht is € 1.970.000 positief (2,2%). Dit is positief en betekent dat de gemeente Teylingen haar structurele lasten door de structurele baten heeft kunnen dekken.

Programmanaam	Realisatie 2021	Realisatie 2021	Realisatie 2021
	Lasten	Baten	Saldo
1. Prettig wonen voor iedereen	-19.841	9.022	-10.819
2. Energiek en sociaal Teylingen	-43.275	8.605	-34.670
3. Ondernemend en bruisend Teylingen	-2.168	592	-1.576
4. Duurzaam denken en doen	-7.055	8.159	1.104
5. Modern bestuur optimale dienstverlening	-3.558	1.073	-2.485
Totaal baten en lasten programma's	**-75.897**	**27.451**	**-48.446**
Algemene dekkingsmiddelen	-1.186	61.360	60.174
Overhead	-11.807	84	-11.723
Vennootschapsbelasting	-2	-	-2
Subtotaal	**-12.995**	**61.444**	**48.449**
Toevoegingen en onttrekkingen reserves	-1.025	3.545	2.520
Totaal lasten en baten	**-89.917**	**92.440**	**2.525**
Correctie incidentele baten en lasten	-3.937	4.493	555
Structureel resultaat	**-85.980**	**87.947**	**1.970**

Bijlage 1: SISA-verantwoording

Single information, single audit (SiSa) betekent eenmalige informatieverstrekking, eenmalige accountantscontrole. SiSa is de manier waarop medeoverheden (provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen) aan het Rijk ieder jaar verantwoorden of en hoe ze de specifieke uitkeringen hebben besteed.

Het CBS vervult hierbij namens het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) de intermediaire rol tussen medeoverheden en vakdepartementen. Gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen dienen hun verantwoordingsinformatie met een rapport van bevindingen opgesteld door de accountant hierover, vóór 15 juli 2022 digitaal aan het CBS te verstrekken.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekki								
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering** **Juridische grondslag** **Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
JenV	**A7**	**Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving** Gemeenten	Besteding (jaar T-1, 15-31 december 2020) *Aard controle R* *Indicator: A7/01*	Besteding (jaar T, 1 januari-30 september 2021) *Aard controle R* *Indicator: A7/02*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A7/03*	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A7/04*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator “nee” is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A7/05*	
			€ 7.449	€ 101.854	Ja	Ja		

JenV	**A12B**	**Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen** Veiligheidsregio's	Naam veiligheidsregio *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A12B/02*	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/05*	
			Hollands Midden	€ 81.229	Ja	€ 81.229	Ja	
FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Besteding (T-1) - betreft nog niet verantwoorde bedragen over 2020 *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/02*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/03*	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B2/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen c (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	
			€ 0	35	35	€ 3.250	€ 3.250	
			Normbedragen voor a, b en d (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedrag voor e (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: indicator B2/13 en B2/14 / Ja:	Eindverantwoording (Ja/Nee)			

				indicator B2/21 en B2/22		
			Aard controle n.v.t. *Indicator: B2/06*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/08*	
			Ja	Ja	Nee	
			Reeks 1 Aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (jaar T) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle D2* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (t/m jaar T) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/10*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b en d (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b en d (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/12*
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/14*		

			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/20*
			€ 13.300	€ 13.300	€ 6.936	€ 6.936	€ 2.244	€ 2.244
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) ged upeerde), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t* *Indicator: B2/22*				
			€ 12.000	€ 12.000				
BZK	**C1**	**Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik**	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Aantal woningen dat bereikt is met het project (t/m jaar T)	Aantal woningen waar energiebesparende maatregelen plaatsvinden (t/m jaar T)			

		Gemeenten	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/03*	
			Ja	7.094	2.708	
			Projectnaam/nummer per project	Besteding (jaar T) per project	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) aan afwijkingen Alleen invullen bij akkoord ministerie
			Aard controle n.v.t. *Indicator: C1/04*	*Aard controle R* *Indicator: C1/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/06*	*Aard controle R* *Indicator: C1/07*
		1	Uitvoeringsprogramma RRE Teylingen	€ 210.742	Ja	
			Kopie projectnaam/nummer	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoording sinformatie	Toelichting op afwijkingen	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*

			Indicator: C1/08	*Indicator: C1/09*	*Indicator: C1/10*	*Indicator: C1/11*		
			1 *Uitvoeringsprogramma RRE Teylingen*	€ 432.705		Ja		
BZK	**C31**	**Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen** Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C31/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controlen n.v.t.* *Indicator: C31/02*	Besteding (jaar T) aan projecten die niet zijn opgenomen in de toezegging *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/03*	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 03 een bedrag is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/05*	
			€ 0	€ 0	€ 0		Nee	
BZK	**C32**	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten	Beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/03*	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: C32/04*	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/06*
			1 SUVIS21-00792596	€ 180.361	€ 157.250	Ja		Nee

BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Aantal gedupeerden (artikel 1, lid 2) *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Berekening bedrag uitvoeringskosten *Aard controle R* *Indicator: C62/02*	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/04*	
			24	€ 3.600	€ 0	Nee	
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	
			€ 123.382	€ 0	€ 0	€ 0	

			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*	
			1 061525 Gemeente Teylingen	€ 0	061525 Gemeente Teylingen	€ 0	
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	

			Aard controle R *Indicator: D14/01*	*Aard controle R* *Indicator: D14/02*	*Aard controle R* *Indicator: D14/03*	*Aard controle R* *Indicator: D14/04*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs
			Aard controle n.v.t. *Indicator: D14/05*	*Aard controle R* *Indicator: D14/06*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/07*	*Aard controle R* *Indicator: D14/08*
		1	061525 Gemeente Teylingen	€ 0	061525 Gemeente Teylingen	€ 0
IenW	**E20**	**Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)
			Aard controle R *Indicator: E20/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/02*	*Aard controle R* *Indicator: E20/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/04*

			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/08*		
IenW	**E21**	**Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra 2020 – 2022** Gemeenten en GR'en	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E21/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/02*	Cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E21/03*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/04*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/05*	Is voldaan aan artikel 15 van de regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/06*
			€ 18.328	€ 18.328	€ 0	€ 0	Nee	Ja
			Toelichting aan welke voorwaarde(n) van artikel 15 vd regeling word(t)(en) niet voldaan? (a of/en b of/en c)? (verplicht als bij					

			06 Nee is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/07*					
EZK	**F9**	**Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie**	Projectnaam/nummer *Aard controle R* *Indicator: F9/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: F9/02*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/03*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/05*	
			1 Transitievisie Warmte	€ 55.055	€ 93.170	Ja		
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					

			Aard controle *n.v.t.* *Indicator: F9/06* Ja					
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet _gemeentedeel 2021**	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente

		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T)
			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Nee				
SZW	**G2A**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2020** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v.	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Besteding (jaar T-1) **IOAW** Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Baten (jaar T-1) **IOAW** (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Besteding (jaar T-1) **IOAZ** Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam

		Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1) (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)		I.1 Participatiewet (**PW**)	I.1 Participatiewet (**PW**)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**)
			Aard controle n.v.t. *Indicator: G2A/01*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/02*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/03*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/04*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/05*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/06*
			1 061525 Gemeente Teylingen	€ 3.880.392	€ 92.364	€ 344.572	€ 2.724	€ 26.348
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01	Baten (jaar T-1) **IOAZ** (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) **Bbz 2004** levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T-1) **Bbz 2004** levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T-1) **WWIK** (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsi die o.g.v. art. 10d Participatiewet
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam

				I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**)	I.7 Participatiewet (**PW**)
				Aard controle n.v.t. *Indicator: G2A/07*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/08*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/09*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/10*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/11*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/12*
			1	061525 Gemeente Teylingen	€ 0	€ 0	€ 3.037	€ 0	€ 287.563

			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	
				I.7 Participatiewet (**PW**)	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: G2A/13*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/14*	
		1	061525 Gemeente Teylingen	€ 17.772	

SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
			Aard controle R Indicator: G3/01	*Aard controle R Indicator: G3/02*	*Aard controle R Indicator: G3/03*	*Aard controle R Indicator: G3/04*	*Aard controle R Indicator: G3/05*	*Aard controle R Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
SZW	**G3A**	**Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2020** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004**	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Baten (jaar T-1) vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Besteding (jaar T-1) Bob Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam

		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3A/01*	*Aard controle R* *Indicator: G3A/02*	*Aard controle R* *Indicator: G3A/03*	*Aard controle R* *Indicator: G3A/04*	*Aard controle R* *Indicator: G3A/05*	*Aard controle R* *Indicator: G3A/06*
			1061525 Gemeente Teylingen	€ 11.906	€ 0	€ 25.261	€ 0	€ 0
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A/01	Besteding (jaar T-1) uitvoerings- en onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob)				

			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3A/07*	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/08*				
			1061525 Gemeente Teylingen	€ 0				
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2021** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)

		grond van de Wgr		*Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01*	*Aard controle R Indicator: G4/02*	*Aard controle R Indicator: G4/03*	*Aard controle R Indicator: G4/04*	*Aard controle R Indicator: G4/05*	*Aard controle R Indicator: G4/06*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
				Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	*Aard controle R Indicator: G4/08*	*Aard controle R Indicator: G4/09*	*Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10*		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Nee		

			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Nee		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Nee		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Nee		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Nee		
				Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/11*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo *Aard controle D2* *Indicator: G4/12*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/13*		
				€ 0	€ 0	0			
				Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing 4	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	

			Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/14*	*Aard controle R* *Indicator: G4/15*	*Aard controle R* *Indicator: G4/16*	*Aard controle R* *Indicator: G4/17*	*Aard controle R* *Indicator: G4/18*	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
SZW	**G4A**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _Totalen 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T-1) levensonderhoud	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (aflossing)

		een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		*Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/01*	*Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/02*	*Aard controle R Indicator: G4A/03*	*Aard controle R Indicator: G4A/04*	*Aard controle R Indicator: G4A/05*	*Aard controle R Indicator: G4A/06*
			1	061525 Gemeente Teylingen	Tozo1	€ 2.039.673	€ 392.453	€ 31.214	€ 0
			2	061525 Gemeente Teylingen	Tozo2	€ 623.108	€ 118.119	€ 9.424	€ 0
			3	061525 Gemeente Teylingen	Tozo3	€ 428.373	€ 40.632	€ 0	€ 0
				Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G4A/01	Hieronder verschijnt de keuze regeling (Tozo 1,2, en 3) conform de keuzes gemaakt bij G4B/02	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (overig)	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T-1)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T-1)	Totaal bedrag vorderingen levensonderhoud (jaar T-1) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)

			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen						
				Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/07	*Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/08*	*Aard controle R Indicator: G4A/09*	*Aard controle R Indicator: G4A/10*	*Aard controle R Indicator: G4A/11*	*Aard controle R Indicator: G4A/12*
			1	061525 Gemeente Teylingen	Tozo1	€ 0	648	74	€ 0
			2	061525 Gemeente Teylingen	Tozo2	€ 0	187	12	€ 0
			3	061525 Gemeente Teylingen	Tozo3	€ 0	149	11	€ 0
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel**		Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T)	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)			

		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	*Aard controle R Indicator: G12/01*	*Aard controle R Indicator: G12/02*	*Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03*			
			€ 0	€ 0	24			
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02*				
			€ 597.497	€ 213.540				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken**	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten**	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de

					Onroerende zaken				toekenning meegenomen is
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: H4/03	*Indicator: H4/04*	*Indicator: H4/05*	*Indicator: H4/06*	*Indicator: H4/07*	*Indicator: H4/08*
			1	Stiwa	€ 213.540	€ 101.310	€ 95.573	€ 16.657	
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**		Beschikkingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd**	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd**	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd**	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd**
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: H8/01	*Indicator: H8/02*	*Indicator: H8/03*	*Indicator: H8/04*	*Indicator: H8/05*	*Indicator: H8/06*
			1	1035427/herziening verlening sportakkoord	€ 85.142	€ 0	€ 40.000	€ 0	€ 40.000
				Kopie beschikkingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*				
				Indicator: H8/07	*Indicator: H8/08*				
			1	1035427/herziening verlening sportakkoord	Nee				

VWS	**H12**	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T) *Aard controle R Indicator: H12/01*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: H12/02*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03*		
			€ 20.000	Ja	Ja		
VWS	**H16**	**Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden**	Betreft jaar *Aard controle n.v.t. Indicator: H16/01*	Beschikkingsnummer / naam *Aard controle n.v.t. Indicator: H16/02*	Totale besteding *Aard controle R Indicator: H16/03*		
			1 2020	SPUKIJZ21259	€ 149.110		
			2 2021	SPUKIJZ21R2275	€ 257.192		
			Naam locatie	Totale toezegging per locatie	Besteding per locatie	Verschil toezegging vs. Besteding per locatie (automatisch berekend)	Betreft jaar?

			Aard controle n.v.t. *Indicator: H16/04*	*Aard controle R* *Indicator: H16/05*	*Aard controle R* *Indicator: H16/06*	*Aard controle n.v.t* *Indicator: H16/07*	*Aard controle R* *Indicator: H16/08*		
		1	Wasbeek	€ 149.110	€ 149.110	€ 0	2020		
		2	Wasbeek	€ 257.192	€ 257.192	€ 0	2021		

gemeente TEYLINGEN

Bijlage 2: Overzicht investeringskredieten

Kredietnaam	Uit jaar	Krediet per 01-01-2021	Geraamd in 2021	Uitgegeven 2021	Restant per 31-12-2021	Afsluiten 31-12-2021	Stand van zaken Jaarrekening
Programma 1							
Vb-krediet schoolwoningen voor bewoning	2016	219.118,00		0,00	219.118,00	nee	Loopt nog
Programma 2							
Speelplaats Nic.Damesstraat 17	2020			12.807,40	-12.807,40	ja	Per saldo resteert er € 24.090 voor de verschillende speelplaatsen in Teylingen. Daarvan is € 5.190 nog aanvullend noodzakelijk voor het krediet "Speelplaats Distelweg 19" en het restant van € 18.900 voor het krediet Speelplaats Ter Wegenpark. De overige kredieten kunnen worden afgesloten.
Speelplaats Ter Wegenpark	2021		30.750	0,00	30.750,00	nee	
Speelplaats Voorhof 1	2021		30.750	34.917,75	-4.167,75	ja	
Speelplaats Distelweg 19	2021		30.750	33.484,08	-2.734,08	nee	
Speelplaats Debussyhof 17	2021		30.750	20.000,00	10.750,00	ja	
Speelplaats Willame Naghelstraat	2021		30.750	28.528,00	2.222,00	ja	
Speelplaats Beethovenlaan 50	2021		30.750	30.672,25	77,75	ja	
Rijke Groen-Blauwe Leefomgeving 2021	2021		400.000	0,00	400.000,00	nee	
Uitvoeringsprogramma Leidse Ommelanden 2014-2020	2016	-20.000,00		2.362,00	-22.362,00	ja	Het uitvoeringsprogramma Leidse Ommelanden is afgerond. De totale netto investering in Leidse Ommelanden bedraagt € 0,- en daarmee is gehandeld binnen de vastgestelde kaders. De kredieten worden afgesloten.
LO- Rondje Kaag	2016	13.556,00		-26.444,09	40.000,09	ja	
LO- Roodemolenpolder	2016	-89.141,00		-90.406,38	1.265,38	ja	
LO-Klaas Hennepoelpolder	2018	5.100,00		0,00	5.100,00	ja	
LO- Boterhuispolder fase 2	2016	-349.308,00		-66.303,04	-283.004,96	ja	
LO- Passantenplaatsen NS Station Sassenheim	2016	-174.250,00		-210.065,12	35.815,12	ja	
LO- Ruine van Teylingen	2016	-30.551,00		0,00	-30.551,00	ja	
LO-Kagerzoom	2016	-456.924,00		-435.606,80	-21.317,20	ja	
Uitvoeringsprogramma Groen 2017	2020	-6.760,00		0,00	-6.760,00	ja	

Uitvoeringsprogramma 2020	2020	50.000,00		17.700,00	32.300,00	nee	Per saldo resteert € 25.540 voor het uitvoeringsprogramma Groen. Het krediet voor het uitvoeringsprogramma 2017 kan worden afgesloten.
Programma 3							
Voorber.krediet uitbr. Andreasschool	2021			0,00	0,00	ja	Krediet kan afgesloten worden
Voorbereidingskrediet nieuwbouw IKC Sassenheim	2018	42.246,00	-42.246	0,00	0,00	ja	Krediet kan worden afgesloten, conform voorstel Z-20145352 is het voorbereidingskrediet onderdeel van krediet Sticht. Kosten Basisschool Het Sterrenwerk Sassenheim.
Sticht.kst Basisschool Het Sterrenwerk Sassenheim	2020	7.483.924,00		561.487,34	6.922.436,66	nee	Het project is nog niet afgerond
Gem. kst Basisschool Het Sterrenwerk Sassenheim	2022			52.935,37	-52.935,37	nee	Het project is nog niet afgerond
Uitbreiding Andreasschool	2020	1.802.319,00		205.400,00	1.596.919,00	nee	Het project is nog niet afgerond
Tennispark STV, clubhuis	2015	33.457,00		0,00	33.457,00	nee	Project loopt
Tennispark STV, parkeerplaatsen	2015	66.612,00		10.140,10	56.471,90	nee	Project loopt
Renovatie veld 1 SV Warmunda, vervanging drainage	2017	16.000,00		16.000,00	0,00	nee	De subsidie voor renovatie is 2021 afgegeven en de werkzaamheden worden in 2022 uitgevoerd.
Renovatie 1SV Warmunda	2018	52.240,00		54.000,00	-1.760,00	nee	project in uitvoering 2023
Herinr.sportpark Elsgeest:Infrastructuur verkeer	2017	450.000,00		0,00	450.000,00	nee	Het project loopt. Verwachte uitvoering 2022 en 2023
Herinr.sportpark Elsgeest:Voorbereiding grondwerk	2017-2021	570.000,00	167.850	459.888,19	277.961,81	nee	
Herinr.sportpark Elsgeest:Sportvelden	2017-2021	2.364.740,00	1.890.500	18.000,00	4.237.240,00	nee	
Herinr.sportpark Elsgeest:Sportaccomodaties	2017-2021	652.800,00	525.000	57.000,00	1.120.800,00	nee	
Herinr.sportpark Elsgeest:Trainings/sporthal	2017-2021	290.000,00	475.000	0,00	765.000,00	nee	
Herinr.sportpark Elsgeest:VAT-kosten	2017	481.543,00		45.208,54	436.334,46	nee	
Herinr.sportpark Elsgeest:Indexering	2017	556.632,00		0,00	556.632,00	nee	
Herinr. Sportpark Elsgeest; VAT-kosten	2021		121.710	0,00	121.710,00	nee	
Herinr. Sportpark Elsgeest; Indexering	2021		113.596	0,00	113.596,00	nee	

Renovatie veld 9 sportpark Roodemolenpolder (toplaag)	2021		253.795	10.800,00	242.995,00	nee	Project loopt nog, verwachte realisatie in 2023.
KV TOP renovatie toplaag kunstgrasveld	2019	22.722,00		0,00	22.722,00	nee	Budget wordt toegevoegd aan budget 75200250 vervanging toplaag veld 3 KV Top
Binnensportaccomodaties Teylingen	2019	81.837,00		20.733,35	61.103,65	nee	Het project loopt. Verwachte uitvoering 2022 en 2023
Renovatie veld 5 VV Foreholte (kunstgras)	2019	36.000,00		0,00	36.000,00	nee	Project valt samen met herinrichting Elsgeest. doorschuiven naar 2022
Renovatie veld 3 en 4 VV Foreholte	2021				0,00	ja	krediet kan worden afgesloten.
Renovatie veld 1 VV Foreholte (vervangen toplaag) 2020	2020	54.412,00		0,00	54.412,00	nee	Project is nog niet ingepland. Krediet overhevelen naar 2022.
Vervanging toplaag veld 3 KV TOP	2021		137.000		137.000,00	nee	Het project loopt en staat gepland voor 2022.
Vervaging drainage velden VV Foreholten	2020	14.000,00		0,00	14.000,00	nee	Project is nog niet ingepland. Krediet overhevelen naar 2022.
Ontsluiting sportpark Elsgeest	2020	100.000,00		5.908,70	94.091,30	nee	Project valt samen met herinrichting Elsgeest. doorschuiven naar 2022
Meubilair Roodemolenpolder	2020	35.436,00		300,00	35.136,00	nee	De uitvoering vindt plaats in 2022
Voor Ieder1 balie inrichting	2021			0,00	0,00	nee	
Voor Ieder1 balie verbouwing	2021			26.339,00	-26.339,00	nee	Is onderdeel van de projectkosten integraal toegang. De raad is hiermee akkoord gegaan en heeft geleid tot verhoging van exploitatie budget Toegang Wijkteams. Het gaat in deze echter om een investering en zijn de uitgaven op dit verantwoording. Deze omissie wordt bij de 1e turap gecorrigeerd.
Programma 4		**Programma 4**					
Snoeihoutversnipperaar A 326 Di 3L41C TDR 2017	2017	36.000,00		0,00	36.000,00	Ja	Overgeheveld naar de MIP HLT, uitvoering 2023
Nieuwbouw kinderboerderij Klaprooshof Voorhout	2021		31.000	0,00	31.000,00	Nee	Via burger initiatief wordt nieuwbouw gerealiseerd. Uitvoering 2022 / 2023 waarschijnlijk.
Snoeihoutversnipperaar A 326 ZKX 2017	2017	21.000,00		0,00	21.000,00	Ja	Overgeheveld naar de MIP HLT, uitvoering 2023
Project Noordelijke Randweg Voorhout	2011	9.208.951,00		201.553,66	9.007.397,34	Nee	Het project Noordelijke Randweg Voorhout is nog niet afgerond. Project verloopt binnen budget en de financiële kaders. Baten zijn deels geboekt op basis van ontvangen voorschotten en worden verder geboekt op basis van nog te ontvangen.
	2011	-5.000.000,00	BATEN		-5.000.000,00	nee	
Project Noordelijke Randweg Uitvoering	2018	4.283.254,00		5.484.953,69	-1.201.699,69	nee	

	2.018	-12.865.407,00	BATEN	-6.847.000,00	-6.018.407,00	nee	
HOV Teylingen	2013	36.498,00		9.752,00	26.746,00	nee	Project loopt. Eind 2021 heeft de raad uitvoeringskrediet maatregelen Sassenheim beschikbaar gesteld, onder voorbehoud van postief subsidiebesluit provincie. Als dit besluit is genomen zal de begroting hierop worden bijgewerkt.
Herenweg Warmond	2.016	3.456.392,00	71.000	695.308,96	2.832.083,04	nee	Fase 1 is in 2021 uitgevoerd. Fase 2 wordt in 2022 uitgevoerd.
GVVP V16 Omvormen Herenweg/Sweilandstr/ON.laan /Paddoxln	2014	19.037,00		0,00	19.037,00	ja	Project is afgerond.
Zoutstrooier Igloo S 2400 1100 liter 3	2018	22.000,00		0,00	22.000,00	nee	Staan op de planning voor 2022
Zoutstrooier Igloo S 2400 1100 liter 2	2018	22.000,00		0,00	22.000,00	nee	Staan op de planning voor 2022
Zoutstrooier Igloo S 2400 1100 liter 1	2018	22.000,00		0,00	22.000,00	nee	Staan op de planning voor 2022
Zoutstrooier igloo 800 ltr 1	2020	25.000,00		0,00	25.000,00	nee	Investering moet nog plaatsvinden
Zoutstrooier igloo 800 ltr 2	2020	25.000,00		0,00	25.000,00	nee	Investering moet nog plaatsvinden
Zoutstrooier igloo 800 ltr 3	2020	25.000,00		0,00	25.000,00	nee	Investering moet nog plaatsvinden
Reconstructie kruising Bergamolaan- 's Gravendamseweg	2018	141.147,00		21.177,14	119.969,86	nee	De weg is opgeleverd in 2021. In het eerste kwartaal 2022 wordt met Heemraadschap gekeken naar mogelijke uitruiling of overdracht van grond.
	2018	-125.000,00	BATEN	-61.474,84	-63.525,16		
	2018	-250.000,00	BATEN	-218.362,56	-31.637,44		
Schuitemaker Villeton LMT 22 2017 (sneeuwploeg 10397)	2019	7.000,00		0,00	7.000,00	Nee	i.v.m. staat van onderhoud en i.k.v. harmonisatie, opschuiven naar 2023
Schuitemaker Villeton LMT 22 2017 (sneeuwploeg 10398)	2019	7.000,00		0,00	7.000,00	Nee	i.v.m. staat van onderhoud en i.k.v. harmonisatie, opschuiven naar 2023
Schuitemaker Villeton LMT 22 2017 (sneeuwploeg 10399)	2019	7.000,00		0,00	7.000,00	Nee	i.v.m. staat van onderhoud en i.k.v. harmonisatie, opschuiven naar 2023
Sneeuwploeg Villeton LMT 2x 1800 en 1x 2000	2019	22.000,00		0,00	22.000,00	Nee	i.v.m. staat van onderhoud en i.k.v. harmonisatie, opschuiven naar 2023
Vervangingen Openbare verlichting obv beheerplan jaar 2019	2019	134.773,00		50.687,10	84.085,90	Nee	Op dit moment lopen nog 2 projecten die onderdeel uitmaken van dit krediet.
Verv. Openbare Verlichting obv beheerplan 2020	2021	-	591.000	583.109,92	7.890,08	Nee	Werkzaamheden zijn nog in uitvoering

Vervangen openbare verlichting obv beheerplan jr 2021	2021		627.000	0,00	627.000,00	Nee	Werkzaamheden worden in 2022 uitgevoerd.
VO 25 Brug Kievitspark	2019	11.884,00		260,98	11.623,02	Nee	Voorbereiding is afgerond en de uitvoering vindt plaats in 2022
WA01 brug Oranje Nassaulaan	2019	756.391,00	198.600	996.210,81	-41.219,81	Nee	Het vervangen van de Warmonderhekbrug gaat meer kosten dan eerder geraamd, zoals ook vermeld bij de 2e tussenrapportage 2021. De extra kosten zitten in: Kosten pendelbus van Arriva die moet rijden tijdens de ca half jaar afsluiting van de O. Naussaulaan, Hogere aanneemsom omdat het project is aanbesteed op basis van een bouwteam waarbij in een vroegtijdig stadium optimaal gebruik wordt gemaakt van de kennis van de aannemer die nodig is bij dit complexe uitvoeringsproject. Dit houdt in dat het werk niet voor de laagste prijs wordt gegund maar op basis van open begrotingen en "een eerlijke prijs voor een eerlijk werk", Extra kosten voor benodigde kabels- en leidingenbrug om deze tijdelijk te verleggen gedurende de uitvoering van het project. Extra uitgaven worden gedekt uit het krediet herinrichting Herenweg.
WA01a brug Oranje Nassaulaan	2019	36.195,00		36.195,00	0,00	ja	Het project is in eerste instantie in drie kredieten aangemaakt. Het krediet is volledig besteed waarmee deze afgesloten kan worden. De resterende kosten worden verantwoord bij bovenstaand krediet.
WA01b brug Oranje Nassaulaan	2019	93.454,00		93.454,00	0,00	ja	Het project is in eerste instantie in drie kredieten aangemaakt. Het krediet is volledig besteed waarmee deze afgesloten kan worden. De resterende kosten worden verantwoord bij bovenstaand krediet.
WA St 22 Steiger Zwanburg	2019	93.331,00		2.044,40	91.286,60	nee	project loopt nog
WA St 17 Steiger Koudenhoorn	2020-2021	-621,00	88.000	1.391,95	85.987,05	nee	Voorbereiding afgerond. Uitvoering doorgeschoven naar 2022
WA NS 01 tunnel Oranje Nassaulaan	2019	62.600,00		5.589,85	57.010,15	nee	Voorbereiding afgerond. Uitvoering doorgeschoven naar 2022
WA St 02a Steiger Heren Schouten 2020	2020	75.088,00		1.500,70	73.587,30	nee	Voorbereiding afgerond. Uitvoering doorgeschoven naar 2022
WA St 04 Broekpolder pont 2020	2020	24.787,00		478,50	24.308,50	nee	Voorbereiding afgerond. Uitvoering doorgeschoven naar 2022
WA St 05 Zijldijk pont 2020	2020	25.777,00		500,25	25.276,75	nee	Voorbereiding afgerond. Uitvoering doorgeschoven naar 2022
VRI Paddoxlaan Warmond 2014	2019	225.000,00		0,00	225.000,00	Nee	On-hold wordt meegenomen in de aanbesteding HOV corridor

Inrichting en verharding Churchillaan	2021		280.000	156.295,14	123.704,86	Nee	Project loopt nog
GVVP B38 Bushalten NS Station Voorhout	2019	75.000,00		0,00	75.000,00	nee	Kredieten worden betrokken bij het mobiliteitsplan
GVVP V17 Herinrichting Oosthoutlaan	2021		150.000	0,00	150.000,00	nee	Kredieten worden betrokken bij het mobiliteitsplan
GVVP B13 Capaciteitverg. Rotonde Soldaatje (N433-N450)	2021		350.000	0,00	350.000,00	nee	Kredieten worden betrokken bij het mobiliteitsplan
GVVP B40 bushalte Schoutenlaan	2019-2021	100.000,00	25.000	0,00	125.000,00	nee	Project is in voorbereiding
GVVP P14 Fietspark.capaciteit centrumgeb. uitbr. en verbeteren 2019	2019	20.000,00		0,00	20.000,00	nee	Deze investering wordt betrokken bij het uitvoeringsprogramma centrumvisie
GVVP B38 Bushalte NS Station Voorhout	2021		25.000	0,00	25.000,00	Nee	Project loopt nog, is onderdeel van HOV
GVVP V26 Maatregelen toets oversteeklocaties	2021		450.000	0,00	450.000,00	Nee	Kredieten worden ingebracht bij nieuwe mobiliteitsplan
GVVP V26 Maatregelen toets oversteeklocaties 2021	2021		50.000	0,00	50.000,00	Nee	Kredieten worden ingebracht bij nieuwe mobiliteitsplan
GVVP B32 Maatregelen langszaam verkeer 2020	2020	72.461,00		19.317,34	53.143,66	Nee	Restant krediet wordt ingebracht bij mobiliteitsplan
GVVP B32 Maatregelen langzaam verkeer 2021	2021		100.000	0,00	100.000,00	nee	Het project loopt nog
GVVP V12 Toets essentiële herkenbaarheidskenmerken 2021	2021		150.000	0,00	150.000,00	nee	Het project loopt nog
Vb-krediet uitvoeringsplannen Centrumvisie	2021		1.297.000	0,00	1.297.000,00	Nee	Het project loopt nog
Herinrichting Kagerplein Sassenheim	2021		400.000	0,00	400.000,00	Ja	Bij het herprioriteren in 2020 is besloten om dit project niet uit te voeren.
GVVP P4 Aanpak parkeerproblemen 2020	2020	75.000,00		0,00	75.000,00	Nee	Krediet wordt benut voor de uitvoering van het Mobiliteitsplan
GVVP P4 aanpak parkeerproblemen 2021	2021		75.000	0,00	75.000,00	Nee	Krediet wordt benut voor de uitvoering van het Mobiliteitsplan
Riolering Willem Warnaarlaan Sassenheim	2021		230.000	0,00	230.000,00	Ja	Krediet kan worden afgesloten, geen rioleringsvervaning nodig.
Hooghkamer-Molentocht (Riolering)	2021		80.000	25.056,00	54.944,00	nee	Project loopt nog.
Beatrixstraat Sassenheim relining en verbetering	2021		134.000	0,00	134.000,00	Ja	Krediet kan worden afgesloten. Een nieuwe planning voor vervanging vrijvervalriolering volgt in dit jaar in het vast te stellen rioleringsplan.

Vervangen en verbetering Kagerplein Sassenheim	2021		678.000	0,00	678.000,00	Ja	Krediet kan worden afgevoerd, herinrichting is vervallen en daardoor geen samenloop meer met riolering.
Onderhoudswerkzheden Kievitspark-wegen	2020	30.000,00		30.000,00	0,00	Ja	Project is afgerond.
WA 07 Brug Veerpolder 2020	2020	41.631,00		826,49	40.804,51	Nee	Voorbereiding afgerond. Uitvoering doorgeschoven naar 2022
SA 0.03 Brug Mecklenburg 2020	2020	145.000,00		0,00	145.000,00	Nee	Voorbereiding afgerond. Uitvoering doorgeschoven naar 2031
SA 0.05 Brug Zuiderstraat 2020	2020	46.593,00		913,49	45.679,51	Nee	Voorbereiding afgerond. Uitvoering doorgeschoven naar 2022
VO 09 Brug Madeliefjespad 2020	2020	69.794,00		1.370,21	68.423,79	Nee	Voorbereiding afgerond. Uitvoering doorgeschoven naar 2022
WA 22 Brug Schoonoord 2020	2020	22.796,00		456,72	22.339,28	Nee	Voorbereiding afgerond. Uitvoering doorgeschoven naar 2022
WA 29 Brug Broekmolen 2020	2020	54.515,00		1.087,45	53.427,55	Nee	Voorbereiding afgerond. Uitvoering doorgeschoven naar 2022
VO 2022 - Aanleg 2 bruggen park Overbosch	2021	-	-	0,00	0,00	Nee	Uitvoering vindt plaats 1e kwartaal 2022.
Boekhorstlaan	2020	238.620,00	15.300	50.275,00	203.645,00	Nee	Realisatie herinrichting vindt eind maart tot medio 2022 plaats.
Bloemenschans- wegen	2020	36.000,00		0,00	36.000,00	Nee	Project is in voorbereiding. Realisatie Q4 2022.
Uitbreiding fietsenstalling Station Sassenheim	2019	150.000,00		23.715,00	126.285,00	Nee	Voorbereiding afgerond. Realisatie staat gepland voor 2022
Uitbreiding fietsenstalling Station Veiligheid SH	2020	132.400,00	27.000	13.663,00	145.737,00	Nee	Voorbereiding afgerond. Realisatie staat gepland voor 2022.
GVVP P4 Aanpak parkeerproblemen	2012	30.560,00		3.306,39	27.253,61	Nee	Krediet noodzakelijk voor aanleg parkeervakken. Een eventueel restant krediet wordt ingezet voor mobiliteitsplan.
GVVP P4 Aanpak parkeerproblemen 2019	2019	64.162,00		4.145,25	60.016,75	Nee	Krediet wordt ingezet voor mobiliteitsplan.
GVVP P14 Fietspark.capaciteit centrumgebied 2020	2020	20.000,00		0,00	20.000,00	Nee	Het krediet wordt ingezet voor de centrumvisie Teylingen.
GVVP P14 Fietspark.capaciteit centrumgeb. 2021	2021		20.000	0,00	20.000,00	Nee	Het krediet wordt ingezet voor de centrumvisie Teylingen.
Vervangen duikers 2020	2020	20.000,00		10.106,81	9.893,19	Ja	krediet kan worden afgesloten
Vervangen duikers 2021	2021		20.000	0,00	20.000,00	Nee	Vervanging moet nog plaatsvinden
Walbeschoeiing 2020	2020	84.279,00		636,00	83.643,00	Nee	Uitvoering o.a. Zijldijk afgerond. Het project wordt Q1 afgerond.
Walbeschoeiing 2021	2021		130.000	5.412,00	124.588,00	Nee	De voorbereiding Eendenkooi is afgerond. De uitvoering vindt verder plaats in 2022.

Aanpassing en uitbreiding electronische installaties markten	2019	13.547,00		0,00	13.547,00	Nee	Werkzaamheden aan de kasten zijn nog niet afgerond
Herinrichting Antoniuslaan e.o bomen	2019	3.491,00		0,00	3.491,00	ja	Project is afgerond.
Project Kievitspark- bomen	2018	-116.545,00		-116.419,44	-125,56	Ja	Project is afgerond.
Bloemenschans - bomen	2020	104.285,00	20.700	37.400,00	87.585,00	Nee	Project is in voorbereiding, Realisatie Q4 2022.
Vervanging 15 ondergrondse containers 2018	2018	70.043,00		7.085,30	62.957,70	nee	Project loopt nog.
Investeringen obv Beleidsplan Afval	2020	683.727,00		369.506,76	314.220,24	Nee	Project loopt nog.
Minicontainers 2020	2020	63.396,00		94.548,60	-31.152,60	Nee	Project loopt nog.
Vervangen drukriolering loosterweg	2013	90.374,00		14.591,83	75.782,17	Nee	Onderzoek naar afkoppelingsmogelijkheden HWA ivm capaiteitsprobleem loopt nog, eventuele noodzakelijke stelselaanpassingen volgen daarna.
Vervangen mechanisch/elecr. BBB Essenplein	2015	23.376,00		0,00	23.376,00	Ja	Afgerond
Aansluiten panden op drukriolering Warmond 2015	2015	19.808,00		0,00	19.808,00	Ja	Krediet kan worden afgesloten. Een nieuwe planning voor vervanging vrijvervalriolering volgt in dit jaar in het vast te stellen rioleringsplan.
Vervangen mechanisch/elecr. BBB Kruidenschans	2016	38.000,00		23.177,40	14.822,60	Ja	Krediet kan worden afgesloten. Een nieuwe planning voor vervanging vrijvervalriolering volgt in dit jaar in het vast te stellen rioleringsplan.
Aansluiten panden op drukriolering Warmond 2014	2014	60.000,00		0,00	60.000,00	Ja	Krediet kan worden afgesloten. Een nieuwe planning voor vervanging vrijvervalriolering volgt in dit jaar in het vast te stellen rioleringsplan.
Aansluiten panden op drukriolering Voorhout 2019	2019	40.000,00		0,00	40.000,00	Ja	Krediet kan worden afgesloten. Een nieuwe planning voor vervanging vrijvervalriolering volgt in dit jaar in het vast te stellen rioleringsplan.
Aansluiten panden op drukriolering Warmond 2019	2019	48.000,00		0,00	48.000,00	Ja	Krediet kan worden afgesloten. Een nieuwe planning voor vervanging vrijvervalriolering volgt in dit jaar in het vast te stellen rioleringsplan.
Aansluiten panden op drukriolering VH 2021	2021		40.000	0,00	40.000,00	Ja	Krediet kan worden afgesloten. Een nieuwe planning voor vervanging vrijvervalriolering volgt in dit jaar in het vast te stellen rioleringsplan.
Rioolverbetering Melmansdam Warmond	2019	49.000,00		0,00	49.000,00	Ja	Krediet kan worden afgesloten. Een nieuwe planning voor vervanging vrijvervalriolering volgt in dit jaar in het vast te stellen rioleringsplan.
Aansluiten panden op drukriolering WD 2021	2021		28.000	0,00	28.000,00	Ja	Krediet kan worden afgesloten. Een nieuwe planning voor vervanging vrijvervalriolering volgt in dit jaar in het vast te stellen rioleringsplan.

Aansluiten panden op drukriolering SH 2021	2021		10.000	0,00	10.000,00	Ja	Krediet kan worden afgesloten. Een nieuwe planning voor vervanging vrijvervalriolering volgt in dit jaar in het vast te stellen rioleringsplan.
Opstellen nieuw vGRP	2021		25.000		25.000,00	Ja	Het krediet kan worden afgesloten. Het opstellen van het plan en de onderzoekskosten verlopen via exploitatie.
Kievitspark- riolering	2020	-26.131,00	18.200	14.489,65	-22.420,65	Nee	Project loopt nog. In de eindtermijn wordt de korting nog verwerkt. Hierdoor zal er geen overschrijding meer zijn.
Vervanging 3 perscontainers milieustraat	2020	60.000,00		50.616,00	9.384,00	Nee	De containers zijn geleverd, maar er zijn nog aanpassingen nodig.
Voormalige kostenplaatsen		**Voormalige kostenplaatsen**					
Onderzoekskosten verbouwing raadszaal	2019	15.778,00		0,00	15.778,00	Nee	Project loopt nog
Noodstroomaggregaat vz Sassenheim	2021	-	50.000	0,00	50.000,00	Nee	Onderzoek is gaande naar de benodigde capaciteit van het noodstroomaggregaat. Dit omdat vanuit I&A signalen komen dat de uitwijklocatie gemeentekantoor Sassenheim op termijn anders ingezet wordt.
Verv. OVL door LED 2018				0,00	0,00	Ja	Krediet kan worden afgesloten.
Hoofdstraat/Langeveld				30.245,47	-30.245,47	Nee	Het project maakt onderdeel uit van de grondexploitatie en wordt in een later stadium afgewikkeld.

gemeente
TEYLINGEN

Bijlage 3: Wet Normering Topinkomens

In deze bijlage staan de topfunctionarissen van de gemeente Teylingen opgenomen. Op grond van de Wet Normering Topinkomens (WNT) moeten inkomens en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen bij instellingen met een publieke taak openbaar gemaakt worden. Het voor de gemeente Teylingen toepasselijke bezoldigingsmaximum is het algemeen bezoldigingsmaximum en is in 2021 gesteld op € 209.000.

Voor gemeenten geeft de wet specifiek aan wie als topfunctionaris wordt aangemerkt. Dit zijn:
- de gemeentesecretaris
- de griffier

Het is goed denkbaar dat de gemeentesecretaris en de griffier niet boven de WNT-norm verdienen. Toch worden ze aangemerkt als topfunctionaris en geldt voor hen de verplichting tot openbaarmaking en melding van de WNT-gegevens.

De leden van het college van B&W en de gemeenteraad zijn op grond van de WNT géén topfunctionarissen.
Dit verantwoordingsdocument bestaat uit het volgende model:

- **Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking**

Gegevens 2021	**R. van Dijk**	**J.F.A. Tomassen**
Functiegegevens	**Griffier**	**Gemeente-secretaris**
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01–31/12	01/01–31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 98.406	€ 118.669
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 18.322	€ 21.675
Subtotaal	*€ 116.728*	*€ 140.344*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 209.000	€ 209.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging 2021	**€ 116.728**	**€ 140.344**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2020	**R. van Dijk**	**J.F.A. Tomassen**	**J.J.G. Covers**
Functiegegevens	**Griffier**	**Gemeente-secretaris**	**Gemeente-secretaris**
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01–31/12	01/10–31/12	01/01-31/10
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 97.191	€ 31.340	€ 97.376
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 17.304	€ 5.095	€ 16.940
Subtotaal	*€ 114.496*	*€ 36.435*	*€ 114.316*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 201.000	€ 50.525	€ 167.500
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging 2020	**€ 114.496**	**€ 36.435**	**€ 114.316**

De topfunctionaris J.F.A. Tomassen is ook topfunctionaris in HLTsamen. In HLTsamen vindt er geen bezoldiging plaats.

Inhuur
In 2021 zijn geen topfunctionarissen conform WNT-wetgeving ingehuurd.

Bijlage 4 Risico-inventarisatie

Programma	Categorie	Risico	Toelichting Impact	Aandeel
Energiek en sociaal Teylingen	Bedrijfsrisico	Leerlingenvervoer wordt niet conform contract geleverd.	Dit resulteert in juridische stappen met als doel de dienstverlening weer op peil te brengen.	€ 14.000
Energiek en sociaal Teylingen	Open einde regelingen	Stijging van de vraag naar zorg en ondersteuning binnen open-einde-reglingen.	Dit resulteert in een toename van niet begrote kosten	€ 450.000
Energiek en sociaal Teylingen	Bedrijfsrisico	De verwachte kostenreductie in de begroting van de gemeenschappelijke regelingen in het sociaal domein kan niet worden gerealiseerd.	Dit resulteert in een toename van niet-begrote kosten.	€ 158.000
Prettig wonen voor iedereen	Bedrijfsrisico	Bouwleges kunnen onvoldoende onderbouwd.	Dit kan resulteren in claims door burgers en bedrijven. Als de onderbouwing niet blijkt te kloppen mogen in 2020 geen leges worden gevorderd. Totale schade is dan de geraamde opbrengst voor omgevingsleges	€ 68.000
Prettig wonen voor iedereen	Grond-exploitatie	Het begrote volume aan bouwleges kan niet geint worden doordat projecten doorschuiven naar volgende boekjaren.	Dit kan resulteren in een dekkingstekort in de begroting.	€ 68.000
Prettig wonen voor iedereen	Bedrijfsrisico	Implementatie van de omgevingswet en de wet kwaliteitsborging loopt vertraging op.	Dit kan veroorzaakt worden door mismatch in kennis, vaardigheden en cultuur. Dit resulteert in extra kosten voor inhuur en begeleiding.	€ 113.000
Prettig wonen voor iedereen	Bedrijfsrisico	De inventarisatie van kapitaalgoederen is onvolledig.	De oorzaak hiervan is uitbesteding en onvoldoende vastlegging van kennis. Het gevolg hiervan is dat kapitaalgoederen onvoorzien onderhoud nodig hebben. Kapitaalgoederen zijn kostbaar, herstel is vaak kostbaar.	€ 14.000
Prettig wonen voor iedereen	Juridisch risico	Een bestuurlijke maatregel is gebaseerd op een foute beoordeling.	Als uit de juridische procedure blijkt dat een bestuurlijke maatregel ten onrechte is opgelegd kan dit leiden tot een schadeclaim.	€ 14.000
Prettig wonen voor iedereen	Bedrijfsrisico	Schade door vandalisme is groter dan voorzien en is niet verzekerd.	De gemeente is verzekerd tegen brand,- storm-, vliegtuig- en inbraakschade voor gebouwen. Schades door vandalisme zijn voor rekening van de gemeente. Het risico bestaat dat bij onderverzekering een lager bedrag wordt uitgekeerd dan de werkelijke schade. De verzekerde waarden van de gebouwen zijn volgens de polissen geïndexeerd. Periodiek wordt de juistheid daarvan bezien door taxaties. De gemeente heeft budgetten voor vandalisme opgenomen. Tot op heden zijn deze budgetten toereikend.	€ 14.000

Prettig wonen voor iedereen	Bedrijfsrisico	Ziekten en plagen in de buitenruimte nemen toe door o.a. klimaatverandering.	We zien steeds meer ziekten en plagen in de buitenruimte ontstaan waartegen we maatregelen moeten nemen. Essentaksterfte, Kastanjebloedingsziekte, Eikenprocessierups. Hierdoor moeten vaker onvoorziene kosten worden gemaakt om de negatieve gevolgen hiervan te bestrijden.	€	56.000
Prettig wonen voor iedereen	Bedrijfsrisico	Versneld vervangen of groot onderhoud uitvoeren door wijzigingen in o.a. het klimaat	Het klimaat is aan het veranderen daarbij ontstaat de kans dat de huidige inrichting niet meer voldoet of sneller slijt dan voorzien.	€	158.000
Modern bestuur, invloedrijke inwoners	Bedrijfsrisico	De publieke opinie ten aanzien van HLTsamen of de gemeenten wordt negatief beïnvloed.	De oorzaken hiervoor zijn divers en onvoorspelbaar. Dit resulteert in imagoschade en additionele kosten voor communicatiemiddelen en woordvoering.	€	68.000
Modern bestuur, invloedrijke inwoners	Bedrijfsrisico	Politieke agenda kan niet geheel worden uitgevoerd vanwege vroegtijdig vertrek bestuurder	Dit kan resulteren in vertraging van de politieke agenda en additionele kosten voor wachtgeld. Bij het financieel maken van dit risico is enkel rekening gehouden met het aspect wachtgeld. Het jaarsalaris van een wethouder exclusief werkgeverslasten is afhankelijk van het aantal resterende maanden in het jaar.	€	27.000
Modern bestuur, invloedrijke inwoners	Bedrijfsrisico	Participatietrajecten wekken vertrouwen dat onvoldoende kan worden waargemaakt.	Dit resulteert in imagoschade en additionele communicatie-inspanningen. Kosten verbonden aan communicatie gericht op het managen van verwachtingen en het herstellen/beperken van imagoschade.	€	11.000
Modern bestuur, invloedrijke inwoners	Bedrijfsrisico	Evaluatie van HLTsamen geeft aanleiding tot nader onderzoek.	Dit resulteert in additionele kosten van onderzoeksbureau en communicatie.	€	32.000
Overkoepelend Risico	Bedrijfsrisico	Risico als gevolg van operationele tegenvallers.		€	34.000
Overkoepelend Risico	Bedrijfsrisico	De borging van projecten (projectmatig werken) vindt onvoldoende plaats.	De oorzaak hiervan is tijd (afhankelijkheid van andere projecten) kennis en cultuur. Dit resulteert in kwaliteitsproblemen en herstelwerkzaamheden.	€	14.000
Overkoepelend Risico	Algemene uitkeringen	Ontwikkeling gemeentefonds	Risico dat de bestaande verdeelmaatstaven zich anders ontwikkelen dan geraamd	€	79.000
Overkoepelend Risico	Algemene uitkeringen	Ontwikkeling gemeentefonds	Risico dat de herverdeling van het gemeentefonds negatief uitvalt en is gebaseerd op de berekeningen van december 2021.	€	638.000
Overkoepelend Risico	Juridisch risico	Procedurefouten bij aanbestedingen	Bij een gerechtelijke procedure kan de gemeente veroordeeld worden tot het betalen van de financiële schade. Tevens kan achteraf blijken dat de aanbesteding niet op rechtmatige wijze heeft plaats gevonden	€	56.000

Financiering & Garantie	Bedrijfsrisico	Risico dat directe tegenpartijen stoppen met betalen waardoor leningen niet of deels terugbetaald worden.	Dit heeft een negatief effect op de exploitatieruimte van de gemeente.	€ 381.000
Financiering & Garantie	Bedrijfsrisico	Risico dat Alliander niet aan haar verplichtingen kan voldoen, waardoor de gemeente geen renteopbrengsten ontvangt.	Dit heeft een negatief effect op de exploitatieruimte van de gemeente.	€ 7.000
Verbonden partijen	Bedrijfsrisico	Risico's in de bedrijfsvoering van een verbonden partij.	Hierdoor is de verbonden partij onvoldoende in staat om haar opdracht uit te voeren en/of schade (euro) wordt doorbrekend aan de gemeente.	€ 1.626.000
			TOTAAL	€ 4.100.000

Bijlage 5: Rapportage interbestuurlijke toezicht

Het interbestuurlijk toezicht (IBT) is toezicht tussen de bestuurslagen gemeenten, provincie en rijk. En horizontale verantwoording door het college aan de gemeenteraad. Het vindt zijn basis in de Wet revitalisering generiek toezicht (2012). De provincie houdt systematisch toezicht op een zestal toezichtdomeinen op basis van het periodiek toetsen van data en signalen, zoals berichtgeving in de krant of meldingen van inwoners. De aandacht die de gemeente krijgt, is afhankelijk van het domein en de mate van uitvoering door de gemeente. De toezichtdomeinen 2021 zijn: Ruimtelijke ordening, Omgevingsrecht, Monumentenzorg en archeologie, Archief en informatiebeheer, Financiën en Huisvesting vergunninghouders.

Financiën		**Toelichting**
Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht in de begroting 2022 en/of het laatste jaar van de meerjarenraming 2023-2025		Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht in de jaarrekening 2021 en de begroting 2022. In de jaren 2023-2025 is dit er niet.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	
Informatie- en archiefbeheer		**Toelichting**
Het archief- en informatiebeheer van de gemeente zijn op orde		Ten opzichte van het archiefverslag van 2017-2018 zijn a.d.h.v. de actiepuntenlijst 2019 de meeste verbeterpunten opgepakt en uitgevoerd waaronder de actualisatie van het Besluit Informatiebeheer, de vaststelling van een beheers- en calamiteitenplan, de vaststelling van het vervangingsbesluit, de migratie van de bestanden en bijbehorende metadata van GreenValley in 2021 waardoor informatie uit de oude systemen beschikbaar blijft, de regelmatige controles van de archiefruimten i.v.m. klimaatbeheersing en/of calamiteiten. Door de lockdowns vanwege COVID-19 kon de geplande inspectie voor 2020 en 2021 niet doorgaan en staan bij Archieftoezicht ingepland voor februari/maart 2022. In afwachting van het resultaat behouden we de status oranje.
Is er reden voor extra aandacht?	Ja	Aandachtspunten: Mapping van metadata van registratievelden in informatiesystemen die voor overbrenging naar het e-depot in aanmerking komen. Wegwerken van achterstanden van voor de samenvoeging ambtelijke organisaties.
Monumentenzorg		**Toelichting**
De gemeente beschikt over een deskundige adviescommissie met betrekking tot de (rijks)monumenten		De erfgoedcommissie Teylingen bestaat uit 6 leden die deskundig zijn op het gebied van erfgoed.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	
Omgevingsrecht		**Toelichting**
		

Voor zowel de milieutaken als de bouw- en woningtoezichtstaken zijn tijdig een beleidsplan VHT (vóór 15 mei 2021), het uitvoeringsprogramma (vóór 1 februari 2021) en de evaluatie (vóór 1 mei 2021) vastgesteld en met de jaarrapportage over de uitvoering bekend gemaakt aan de gemeenteraad. Binnen twee maanden na vaststelling wordt hierover mededeling gedaan aan de provincie Zuid-Holland.		Toezicht en handhaving: In januari 2020 is het VTH beleid 2020-2024 door het college vastgesteld. Direct na besluitvorming is dit aan de raad bekend gemaakt. Daarnaast is de evaluatie van het handhavingsuitvoeringsprogramma 2020 (16 februari 2021) en een handhavingsuitvoeringsprogramma (HUP) 2021 (120 april 2021) vastgesteld. Deze zijn beiden bekendgemaakt aan de gemeenteraad direct na collegebesluit. Conclusie: De evaluatie, VTH beleid en het HUP zijn tijdig vastgesteld en de gemeenteraad is tijdig hierover geïnformeerd. Vergunningen: In januari 2020 is het VTH beleid 2020-2024 door het college vastgesteld en direct daarna aan de raad kenbaar gemaakt. Daarnaast is een vergunningenuitvoeringsprogramma (VUP) 2021 (februari 2021) vastgesteld. Dit is bekendgemaakt aan de gemeenteraad, direct na collegebesluit. De evaluatie is niet van toepassing, want er is geen voorgaande versie van een VUP. Conclusie: Het VUP is vastgesteld en de gemeenteraad is hierover geïnformeerd.
Is er reden voor extra aandacht?	Ja	Wij onderzoeken de mogelijkheden om aan de provinciale criteria te voldoen.
Ruimtelijke ordening		**Toelichting**
De gemeentelijke bestemmingsplannen zijn aangepast aan de Omgevingsverordening Zuid-Holland.		De bestemmingsplannen van de gemeente Teylingen voldoen beleidsinhoudelijk aan de Omgevingsverordening Zuid-Holland. Voor enkele locaties (locatie Langeveld, Sassenheim en stationslocatie Voorhout) geldt weliswaar een bestemmingsplan op leeftijd, maar dit zijn locaties in stedelijk gebied waarbij er geen sprake is van inhoudelijke strijdigheden met de Omgevingsverordening. Voor deze locaties worden projecten voorbereid, mede met inzet van capaciteit van de Vliegende Brigade van de provincie, waarvoor het planologisch kader geactualiseerd zal worden. De conceptbestemmingsplannen zijn/worden in het kader van het overleg ex artikel 3.1.1 Besluit ruimtelijke ordening ter beoordeling voorgelegd aan de provincie Zuid-Holland.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	

Huisvesting Vergunninghouders		**Toelichting**	
De gemeente heeft volledig en tijdig voldaan aan de halfjaartaakstelling en er is geen achterstand		Gevraagde informatie	Stand van zaken
		Voorsprong per 1 januari van het verantwoordingsjaar	0

		Fase interventieladder op 1 januari	gerealiseerd
		Taakstelling eerste halfjaar van het verantwoordingsjaar	29
		In het eerste halfjaar gehuisveste vergunninghouders	18
		Achterstand per 1 juli van het verantwoordingsjaar	11
		Fase interventieladder op 1 juli	signaleren
		Taakstelling tweede halfjaar van het verantwoordingsjaar	24
		In het tweede halfjaar gehuisveste vergunninghouders	41
		Voorsprong per 31 december van het verantwoordingsjaar	6
		Fase interventieladder op 31 december	gerealiseerd
		De gemeente heeft volledig en tijdig aan de gemeentelijke taakstelling voldaan en er is geen achterstand.	
Is er reden voor extra aandacht?	Nee		

Bijlage 6: Overhevelingen

Ook het jaar 2021 is voor iedereen door de covid-19 pandemie een bijzonder jaar geweest. De medewerkers van HLTsamen zijn druk bezig geweest met het coördineren van de crisisorganisatie en hebben daarnaast ook te maken gehad met de gevolgen van de maatregelen. Dit heeft zijn effect gehad op een aantal projecten die niet (of deels) zijn uitgevoerd in 2021. Daarom is het voorstel om deze budgetten over te hevelen naar het volgende begrotingsjaar 2022.

De overhevelingen worden op basis van de onderstaande criteria toegelicht:
- De activiteit is niet verricht of niet geheel verricht in 2021;
- Het betreft incidenteel budget;
- Voor hetzelfde doel is in het volgende jaar geen structureel budget aanwezig;
- Er is een concrete uitvoeringsplanning in het volgende jaar.

Niet in alle gevallen wordt voldaan aan de criteria. Indien dit afwijkt wordt dit toegelicht bij de overheveling van dit budget.

In het onderstaande een overzicht van de overhevelingen:

	Omschrijving	**Bedrag**
Nr.	**Overhevelingen ten laste van het resultaat:**	
	Beschikbaar gestelde middelen vanuit de algemene uitkering of derden met een specifiek doel:	
1.	Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag - Algemene uitkering	€ 165.000
2.	Dak- en thuisloosheid - Algemene uitkering	€ 50.000
3.	Middelen transformatiefonds - Holland Rijnland	€ 30.000
4.	Inburgering statushouders - Algemene uitkering *	€ 78.000
	Eerder beschikbaar gestelde budgetten door de raad in begrotingsjaar 2021:	
5.	Duurzaamheid	€ 50.000
6.	Kansen voor Warmond	€ 40.000
7.	Uitvoeringsprogramma Biodiversiteit	€ 26.000
8.	Bijdrage aan historische verenigingen	€ 12.500
9.	Bijdrage regionale economie	€ 20.000
	Totaal:	**€ 471.500**
	Overhevelingen ten laste van de algemene reserve:	
	Eerder beschikbaar gestelde budgetten door de raad in begrotingsjaar 2021 ten laste van de algemene reserve:	
10.	Budget armoedenota	€ 139.000
11.	Omgevingsvisie Teylingen	€ 135.000
12.	Centrumontwikkeling	€ 496.000
13.	Project Teydelijk	€ 168.000
14.	Aanlegsteiger bij Nagelbrug Teylingen	€ 30.000
15.	Koplopertraject Clientondersteuning	€ 25.000
16.	Beweegtuinen	€ 75.000
17.	Corona compensatie maatschappelijke non-profit organisaties	€ 100.000
18.	Ruíne van Teylingen	€ 20.000
19.	Inburgering statushouders*	€ 117.000
	Totaal:	**€ 1.305.000**
	Totaal:	**€ 1.776.500**

* = In de raadsbrief "Overheveling budgetten 2021 naar het begrotingsjaar 2022" van 15 maart 2022 betreft het te overhevelen bedrag Inburgering - Algemene uitkering € 29.000. Uit een nadere analyse blijkt dat het incidentele bedrag vanuit de algemene uitkering (4) en algemene reserve (19) hoger is en nog niet is besteed in 2021. In het raadsvoorstel bij de jaarrekening 2021 wordt u gevraagd om dit hogere bedrag beschikbaar te stellen.

Overhevelingen ten laste van het resultaat:
Beschikbaar gestelde middelen vanuit de algemene uitkering of derden met een specifiek doel:

1. *Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) € 165.000*

Vanuit de decembercirculaire Gemeentefonds 2021 (Algemene uitkering) zijn inkomsten (€ 165.000) ontvangen naar aanleiding van het rapport "Ongekend onrecht van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag". Steekwoorden hierin zijn: robuust rechtsbeschermingssysteem, versterking ondersteuning wijkteams, impuls integraalwerken en systeemleren. Het versterken van de dienstverlening en het extra ondersteunen van mensen in kwetsbare posities bij de gemeente is onderdeel van het beleid van het kabinet. De gemeente Teylingen heeft in 2021 een bedrag van € 165.000 ontvangen. Om het ontvangen bedrag in te kunnen zetten bij de wijkteams is overheveling naar het begrotingsjaar 2022 noodzakelijk.

2. Projecten dak- en thuisloosheid € 50.000
Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport is een landelijke actieprogramma dakloosheid gestart omdat het aantal dak- en thuislozen in Nederland enorm stijgt. Samen met de Duin en Bollenstreekgemeenten zijn er twee projectopdrachten opgesteld en vastgesteld. Te weten: 'Huisvesting kwetsbare doelgroepen' en 'Integrale zorgaanpak en preventie dakloosheid'. Deze opdrachten worden in 2022 uitgevoerd. Via de algemene uitkering is hiervoor vanuit het Rijk budget beschikbaar gesteld in 2021 van € 50.000. Daarom hevelen we de ontvangen extra middelen over naar 2022.

3.Middelen transformatiefonds € 30.000
In 2021 hebben wij inkomsten ontvangen uit het transformatiefonds Holland Rijnland voor de uitvoering van de begrotingsmaatregelen van € 30.000. Hiervoor wordt een kwaliteitsmedewerker verwijzingen ingezet. In 2021 is wel gestart met de planvorming, maar nog niet met de uitvoering. In 2022 is geen budget beschikbaar voor de kwaliteitsmedewerker verwijzingen. Daarom hevelen we dit budget over naar 2022.

4. Inburgering – Algemene uitkering € 78.000
In de Mei en Decembercirculaire Gemeentefonds (Algemene uitkering) zijn twee uitkeringen opgenomen voor de Inburgering van statushouders. Een integratie-uitkering voor informatievoorziening in voorbereiding op het nieuwe inburgeringsstelsel en een decentralisatie-uitkering voor de Einde lening inburgeringsplichtigen. Het resterende budget betreft € 78.000. Om het ontvangen bedrag in te kunnen zetten voor de inburgering is overheveling noodzakelijk naar het volgende begrotingsjaar 2022.

Eerder beschikbaar gestelde budgetten door de raad in begrotingsjaar 2021:
5. Budget duurzaamheid € 50.000
De raad heeft jaarlijks een budget beschikbaar gesteld van € 365.000 voor projecten rondom duurzaamheid. In 2021 zijn twee grote projecten niet helemaal afgerond: afhandeling erfenissen Meermaker Teylingen BV en Beleidsplan Circulaire Economie.
Voor de afronding van deze activiteiten in 2022 wordt voorgesteld een bedrag van € 50.000 over te hevelen naar 2022.

6. Kansen voor Warmond € 40.000
De raad heeft bij de kadernota 2021 jaarlijks € 40.000 beschikbaar gesteld voor de Kansen voor Warmond. In 2021 is meerdere keren gesproken met het bestuur van Kansen voor Warmond. Daarbij zijn meerdere initiatieven besproken. De uitvoering daarvan is in voorbereiding. In 2021 zijn er nog geen kosten gemaakt voor projecten. Wij stellen voor om het budget van € 40.000 over te hevelen naar 2022.

7. *Uitvoeringsprogramma Biodiversiteit € 26.000*
Voor het uitvoeringsprogramma biodiversiteit is in 2021 incidenteel budget (€ 30.000) beschikbaar gesteld vanuit het structurele budget Duurzaamheid (€ 365.000). De uitvoering van deze opdracht is van start gegaan in 2021 maar heeft vertraging opgelopen, het eindproduct wordt in het eerste kwartaal van 2022 opgeleverd. Wij stellen voor om € 26.000 over te hevelen naar 2022.

8. Bijdrage aan historische verenigingen € 12.500
De raad heeft voor historische verenigingen jaarlijks € 20.000 beschikbaar gesteld
Door coronamaatregelen is er budget overgebleven van € 12.500. Dit wordt wel in 2022 verwacht.
Wij stellen voor om het resterende budget van € 12.500 over te hevelen naar 2022.

9. Bijdrage regionale economie € 20.000
De raad heeft bij de 2e voortgangsrapportage 2021 incidenteel budget van € 25.000 beschikbaar gesteld voor de inhuur van expertise bij diverse samenwerkingen van projecten op het gebied van duurzaamheid, onderwijs en arbeidsmarkt, marketing en recreatie. Echter die activiteiten hebben o.a. door Corona vertraging opgelopen.

Daardoor is maar een beperkt deel van het budget gebruikt. Bestuurlijk zijn er in 2021 meerdere toezeggingen gedaan over bijdragen (o.a. wandelfestijn en uitvoeringsprogramma HUP). Die kosten komen nu in 2022. Wij stellen voor om het resterende budget van € 20.000 over te hevelen naar 2022.

Overhevelingen ten laste van de algemene reserve:

10. Budget Armoedenota € 139.000

In het Armoedebeleid Teylingen (2018-2022) vastgesteld door de raad in 2018, is besloten dat de resterende armoedegelden (beschikbaar vanaf 2017) jaarlijks meegenomen wordt naar de volgende jaren om alle maatregelen van het beleid uit te kunnen voeren.
Hierbij is rekening gehouden met de andere vorm van financiering van de armoedennota zoals is beschreven in de Raadsbrief "Begrotingssaldo 2021" dd. 28 oktober 2021. Wij stellen voor om het resterende budget van € 20.000 over te hevelen naar 2022.

11. Omgevingsvisie Teylingen € 135.000

In 2020 heeft de raad incidenteel budget (€ 135.000) beschikbaar gesteld voor het opstellen van een omgevingsvisie Teylingen. Om goed voorbereid te zijn op de komst van de Omgevingswet is een nieuwe Omgevingsvisie belangrijk. In 2021 is de aanbestedingsprocedure doorlopen en de opdracht gegund voor het opstellen van de Omgevingsvisie Teylingen. Dit vindt plaats in 2022 en 2023 en we verwachten dat de Omgevingsvisie eind 2023 kan worden vastgesteld.

Het beschikbaar gestelde budget in 2021 van € 135.000 wordt voorgesteld om over te hevelen naar 2022.

12.Centrumontwikkeling € 496.000

Op 13 maart 2021 heeft de raad incidenteel budget (€ 608.000) beschikbaar gesteld voor het uitvoeringsprogramma centrumvisie. In 2021 is een programmamanager aangesteld en is gestart met de voorbereidingen. Een deel van de activiteiten die stonden gepland in 2021 hebben nog niet plaats gevonden. Wij stellen voor om het resterende budget van € 496.000 over te hevelen naar 2022 zodat het project verder kan worden uitgevoerd.

13. Project Teydelijk € 168.000

Door het terugtrekken van de vorige partij Camelot, de doorstart met een nieuwe partij en de nodige onderzoeken die verricht moeten worden (o.a. geluid) is besluitvorming eind 2021 niet mogelijk gebleken. Begin 2022 wordt duidelijk of het project voor spoedzoekers dat nu in samenwerking met Stek wordt ontwikkeld haalbaar is. Het beschikbaar gestelde budget in 2021 van € 168.000 wordt voorgesteld om over te hevelen naar 2022.

14. Aanlegsteiger bij Nagelbrug Teylingen € 30.000

In de kadernota 2021 heeft de raad incidenteel budget beschikbaar gesteld ten laste van de algemene reserve voor de aanlegsteiger Nagelbrug Teylingen (€ 30.000).
Het perceel naast de Nagelbrug is door de Provincie aangekocht van de gemeente Teylingen vanwege de aanleg van de rotonde. Op deze plek hebben een boerderij en een waaggebouwtje gestaan. De provincie zou een deel van het perceel terug willen geven aan de gemeente. De gemeente maakt dan van dit deel een aanleg- en verblijfsmogelijkheid. Het budget wordt gebruikt bij het doorlopen van de planvormingsfase voor inhuur van externe expertise (ontwerpbureau, ingenieursbureau, begroting, bestek, ecologisch etc.).
Wij stellen voor om dit incidentele budget over te hevelen naar 2022.

15. Koplopertraject clientenondersteuning € 25.000

In het Regeerakkoord zijn in 2019 extra middelen vrijgemaakt om de functie van cliënt ondersteuning te versterken. In het kader van deze impuls voert de VNG een zogenaamd koplopertraject cliëntondersteuning uit. Van het ministerie VWS is in 2019 een budget verkregen van in totaal € 228.000. In 2020 en 2021 zijn de resterende delen van het budget overgeheveld naar een volgend jaar.
In 2020 en 2021 is i.v.m. de corona situatie het budget niet volledig benut. Er is een resterend budget van € 25.000 wat nog ingezet zal worden voor de promotie van het meedenkersnetwerk. Van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport is toestemming gekregen om het project verder uit te voeren in 2022. Wij stellen voor om het resterende budget (€ 25.000) over te hevelen naar 2022 en zo budgetneutraal het koplopertraject te kunnen verlengen tot begin 2022.

16. Beweegtuinen € 75.000

Door de raad is in voorgaande jaren incidenteel budget van € 75.000 beschikbaar gesteld voor het realiseren van bewegingsvriendelijke openbare tuinen. We zijn bezig met het onderzoek voor de juiste plaats en het opstellen

van een visie voor bewegen in openbare ruimte. Door corona is het niet mogelijk geweest om te participeren in dit project. Voorgesteld wordt om het budget van € 75.000 over te hevelen naar 2022.

17. Corona compensatie maatschappelijke non-profit organisaties € 100.000
Wij stellen voor om € 100.000 coronacompensatie voor non-profit organisaties over te hevelen naar 2022. In de raadsbrief Coronasteunfonds maatschappelijke non-profit organisatie 2022 gemeente Teylingen (d.d. 1 februari 2022) is dit nader toegelicht. Deze overheveling wordt gedaan van het resterende budget van het coronasteunpakket van het Rijk (€ 168.000).

18. Ruïne van Teylingen € 20.000
In de kadernota 2021 heeft de raad incidenteel budget beschikbaar gesteld voor de inhuur van expertise voor het ontwikkelen van de Ruïne van Teylingen (€ 60.000). De marktconsultatie heeft langer geduurd. Daardoor worden een aantal activiteiten pas in 2022 opgepakt.

19. Inburgering Statushouders € 117.000
In 2020 hebben gemeenten een incidentele bijdrage vanuit de algemene uitkering ontvangen voor de invoeringskosten Wet inburgering (€ 74.000) en de tussengroep in afwachting van de invoering van de Nieuwe wet Inburgering (€ 43.000). Dit bedrag is eerder overgeheveld naar 2021 ten gunste van de algemene reserve. In 2021 zijn beide bedragen niet uitgegeven omdat de nieuwe Wet zelf in 2021 nog in ontwikkeling was. Daarnaast zal de tussengroep zolang de oude Wet van kracht is (nog ongeveer 3 jaar), gebruik kunnen maken van de extra ondersteuning.Daarom is het belangrijk dat het budget in het heel 2022 beschikbaar blijft.

Bijlage 7: Overzicht baten en lasten per taakveld

Bedragen x € 1.000

Taakvelden	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2020	2021	2021 na wijziging	2021
Afval				
Lasten	-3.261	-2.750	-3.103	-3.235
Baten	5.047	4.372	4.525	4.867
Saldo	1.786	1.622	1.422	1.632
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds				
Lasten				
Baten	46.498	46.755	48.713	50.134
Saldo	46.498	46.755	48.713	50.134
Arbeidsparticipatie				
Lasten	-395	-395	-423	-395
Baten				
Saldo	-395	-395	-423	-395
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen				
Lasten	-66	-86	-161	-114
Baten	63	84	84	73
Saldo	-3	-2	-77	-41
Begeleide participatie				
Lasten	-3.113	-2.680	-2.636	-2.467
Baten				
Saldo	-3.113	-2.680	-2.636	-2.467
Begraafplaatsen en crematoria				
Lasten	-3	-6	-6	-4
Baten				
Saldo	-3	-6	-6	-4
Beheer overige gebouwen en gronden				
Lasten	-518	-402	-554	-627
Baten	298	71	521	530
Saldo	-220	-331	-33	-97
Belastingen overig				
Lasten	-6			-7
Baten	3.124	3.230	3.230	3.232
Saldo	3.117	3.230	3.230	3.225
Bestuur				

Lasten	-2.227	-1.896	-2.112	-1.889
Baten	52		58	64
Saldo	-2.174	-1.896	-2.054	-1.825
Burgerzaken				
Lasten	-1.749	-1.886	-1.121	-1.043
Baten	383	640	640	478
Saldo	-1.366	-1.246	-481	-564
Crisisbeheersing en brandweer				
Lasten	-2.617	-2.756	-2.387	-2.240
Baten	225	242	242	412
Saldo	-2.391	-2.514	-2.145	-1.828
Cultureel erfgoed				
Lasten	-79	-159	-243	-211
Baten				28
Saldo	-79	-159	-243	-183
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie				
Lasten	-738	-776	-400	-306
Baten	153	155	155	105
Saldo	-585	-622	-246	-201
Economische havens en waterwegen				
Lasten	-5		-18	-26
Baten				
Saldo	-5		-18	-26
Economische ontwikkeling				
Lasten	-1.816	-1.658	-2.358	-1.839
Baten	419	130	130	221
Saldo	-1.397	-1.528	-2.228	-1.617
Economische promotie				
Lasten	-129	-196	-336	-189
Baten	183	123	275	298
Saldo	55	-73	-61	109
Fysieke bedrijfsinfrastructuur				
Lasten	-2			
Baten				
Saldo	-2			
Geëscaleerde zorg 18-				
Lasten	-539	-922	-551	-574

Baten				
Saldo	-539	-922	-551	-574
Geëscaleerde zorg 18+				
Lasten			-28	-28
Baten				
Saldo			-28	-28
Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)				
Lasten	-4.009	-8.128	-6.810	-5.239
Baten	4.009	8.105	6.752	5.046
Saldo		-22	-57	-192
Inkomensregelingen				
Lasten	-10.489	-6.404	-9.526	-8.485
Baten	9.946	5.374	7.491	7.096
Saldo	-543	-1.030	-2.035	-1.389
Maatwerkdienstverlening 18-				
Lasten	-7.326	-6.688	-8.081	-7.811
Baten				
Saldo	-7.326	-6.688	-8.081	-7.811
Maatwerkdienstverlening 18+				
Lasten	-6.644	-7.017	-7.125	-6.760
Baten				
Saldo	-6.644	-7.017	-7.125	-6.760
Maatwerkvoorzieningen (WMO)				
Lasten	-647	-464	-529	-509
Baten				
Saldo	-647	-464	-529	-509
Media				
Lasten	-835	-836	-812	-827
Baten	24	25	25	24
Saldo	-811	-811	-787	-803
Milieubeheer				
Lasten	-1.770	-1.481	-1.725	-1.806
Baten	322	113	113	265
Saldo	-1.448	-1.368	-1.612	-1.541
Musea				
Lasten	-58	-41	-60	-64
Baten	168	165	165	169

Saldo	110	123	104	105
Mutaties reserves				
Lasten	-229	-78	-594	-1.025
Baten	3.214	3.242	6.206	3.545
Saldo	2.984	3.164	5.612	2.520
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken				
Lasten	-1.137	-1.244	-1.222	-1.250
Baten	233	230	230	236
Saldo	-904	-1.014	-991	-1.015
Onderwijshuisvesting				
Lasten	-2.396	-2.086	-1.963	-1.901
Baten	51	45	45	69
Saldo	-2.345	-2.041	-1.918	-1.832
Openbaar basisonderwijs				
Lasten	-210	-201	-201	-227
Baten		2	2	
Saldo	-210	-199	-199	-227
Openbaar groen en (openlucht) recreatie				
Lasten	-2.537	-2.732	-3.123	-3.057
Baten	45	131	131	31
Saldo	-2.492	-2.601	-2.992	-3.026
Openbare orde en veiligheid				
Lasten	-861	-1.077	-1.319	-1.123
Baten	19	38	38	17
Saldo	-842	-1.038	-1.280	-1.106
Overhead				
Lasten	-10.094	-10.035	-12.581	-11.807
Baten	31	136	136	84
Saldo	-10.063	-9.899	-12.445	-11.723
Overige baten en lasten				
Lasten	-167	234	661	-71
Baten	24	-5	-5	-130
Saldo	-143	229	656	-202
OZB niet-woningen				
Lasten	-291	-251	-251	-295
Baten	2.063	2.195	2.195	2.463
Saldo	1.772	1.944	1.944	2.167

OZB woningen				
Lasten	-291	-251	-251	-295
Baten	3.851	4.342	4.342	3.981
Saldo	3.560	4.091	4.091	3.686
Parkeerbelasting				
Lasten				
Baten	10	11	11	14
Saldo	10	11	11	14
Parkeren				
Lasten	-129	-150	-245	-239
Baten	9	18	12	9
Saldo	-120	-132	-233	-230
Recreatieve havens				
Lasten	-436	-368	-308	-500
Baten	99	61	96	239
Saldo	-338	-307	-211	-261
Riolering				
Lasten	-2.022	-2.152	-2.168	-2.011
Baten	2.958	3.107	3.107	3.027
Saldo	936	955	939	1.016
Ruimtelijke ordening				
Lasten	-1.861	-1.544	-1.113	-1.912
Baten	878			1.075
Saldo	-983	-1.544	-1.113	-836
Samenkracht en burgerparticipatie				
Lasten	-3.458	-3.405	-4.713	-3.276
Baten	344	222	410	369
Saldo	-3.114	-3.183	-4.302	-2.906
Sportaccommodaties				
Lasten	-2.201	-2.391	-2.447	-2.367
Baten	206	227	209	305
Saldo	-1.995	-2.163	-2.238	-2.063
Sportbeleid en activering				
Lasten	-390	-318	-326	-330
Baten	21			45
Saldo	-369	-318	-326	-286
Treasury				
Lasten	-653	-575	-575	-517

Baten	1.864	1.470	1.700	1.666
Saldo	1.211	896	1.126	1.149
Vennootschapsbelasting				
Lasten	2			2
Baten				
Saldo	2			2
Verkeer en vervoer				
Lasten	-3.178	-3.480	-3.704	-3.993
Baten	204	116	160	863
Saldo	-2.974	-3.364	-3.544	-3.130
Volksgezondheid				
Lasten	-1.801	-1.667	-2.819	-2.819
Baten	38	25	161	154
Saldo	-1.763	-1.642	-2.658	-2.665
Wijkteams				
Lasten	-2.551	-2.091	-2.802	-2.666
Baten	3	3	3	5
Saldo	-2.549	-2.088	-2.799	-2.662
Wonen en bouwen				
Lasten	-2.083	-2.077	-2.114	-1.539
Baten	1.490	544	1.136	1.328
Saldo	-593	-1.533	-978	-210